

Sıkıyönetim Komutanlığınca gözaltında tutulan Cengiz Aksakal adındaki şahsın Artvin Devlet Hastanesinin 5.11.1980 tarih 11/1654 sayılı yazıyla Trabzon Nüfus Hastanesine getirilerek intaniye servisine yatırıldı ve daha sonra da acabiye servisine nakledildiği ve 12.11.1980 günü saat 10.00 da vefat ettiği ancak ölüm gününden kati teshis konulmadığı ve otopsi yapılması gerektiği savcılığımıza bildirilmiş olduğundan ölümün şüpheli görülmesi nedeniyle ölü üzerinde otopsi yapılmak ve ölü muayene için adliye otosuyla refakate 1 nolu sağlık ocağı tabibi Dr. Ahmet Seneker, yazman Fikret Çebi, Dak.Tac. Eref Çavdar alınarak adı geçen hastaneye gelindi.

Ölünün hastane buhanesinde olduğu anlaşılarak morga alındı. Ve Cesedi hüviyetinin tesbitine geçildi.

Hüviyet tanısı : ALİ AKSAKAL, Mehmet oğlu, 1929 D.lu, den olup aynı yerde oturur. Ceset gösterilerek soruldu :

Bana gösterilen cesedi tanıyorum, öz kardesimdir. Savaş ilçesi Veliköy K.M.K.'lı Mehmet oğlu Feriyaz'dan 1940 da doğan CENGİZ AKSAKAL'a aittir dedi. Soruldu : Kardesim Cengiz Aksakal kendi köyümüzde öğretmen olarak çalışıyordu. Kurban Bayramından bir gün önce jandarma ve niyaden mütevekkül bir birlik tarafından köyde bir operasyon düzenlendi o zaman nezarete alındı. Ondan sonra hiç sebbest bırakılmadı. Rahatsızlanarak hastaneye kaldırıldığını öğrendim ve ben de Artvin'den birlikte Trabzon devlet hastanesine geldik. Kendisini gördüğümden beri hiç konuşmadı ve dün hastanede öldüğünü öğrendim. Kendisi benim gibi yani itibarıyla birazca zayıf bünyeli idi, fakat bu derece zayıf değildi. Ben başka bir şey bilmiyorum. Dedi.

Cesedin üzerinde hastaneye ait nişaneler olduğu görülerek üzerinden çıkarıldı. Yapılan harici muayenesinde % Baş kısmında yüzde herhangi bir görünür yara ve yara izine rastlanmadı. Ağız içinin pamukçuk şeklinde yazılmış ve yara olmuş görünümünde olduğu görüldü. Boyunda herhangi bir dar ve cebir asarına rastlanmadı. Keza göğüs ve karın boşluğunda herhangi bir dar ve cebir asarına rastlanmadı. Ancak göğüs sağ yan tarafında sekiz ve dokuzuncu kaburgalar üzerinde içten dışa doğru uzanan 3x3 ebadında yer yer kabukları dökülmüş iyileşmekte olan sıyrık izleri,

sağ kol bilek üzerinde ve iç kısmında birbirine paralel 1,5 cm.eninde bilezik şeklinde deriye ait kahverenkli bir iz ve iz üzerinde iki yer kabuğu dökülmekte olan iyileşmiş yara yeri keza sol el bilek iç kısmında da yine bilezik şeklinde üzeri kabuklaşmış 1,5 cm.eninde yara izi,

penis ucunda solda kabuk bağlamamış ve deride yara sol ayakta 2x1 cm. ebadında kabuk bağlamış yara izi bu yara izi altında 3x3 ebadında iyileşmeye yüz tutmuş morarmış sol ayak bileği üst kısmında 1x2 cm. ebadında iyileşmeye yüz tutmuş morarmış sol diz altında dört yerinde kabuk bağlamış sıyrıklar sol ayak tibia kemiği iç yüzünde 5x1 ebadında yukarıdan aşağıya doğru uzanan iyileşmiş ve bir kısım kabuğu dökülmemiş sıyrık,

sol ayak topuk dış yan yüzünde 2x2 cm. ebadında sis ve morluk görüldü.

Sağ ayakta diz altında tibia dış yüzü ve iç yüzünde 1x0,5 cm. ebadında yedi adet ayrı ayrı ve yer yer kabukları dökülmüş muhtelif sıyrıklar,

Her iki sağ ve sol ayak topuk arka üst kısmında kabuk bağlamış 1x1 cm. ebadında yara yeri sağ ayak üst ve dış yan kısmında yer yer daha belirgin olarak görülen morluklar bulunduğu, sırtta ölü morluklarının teşekkül etmiş olduğu kalça arka tarafında kabuklaşmamış (D. vama 2 de)

muhtelif deri yaraları olduğu, her iki el ve parmakla incelendi gözle görülür darp cebir asarına rastlanmadı. Keza vücudunun başka hiçbir yerinde dış muayene ile anlaşılır herhangi bir darp ve cebir asarına rastlanmadı. Ölü muayene sırasında ters çevrildiğinde ağızdan koyu kırmızı kan akışı görüldü.

Ölüm sebebinin tesbiti için birlikte gelen bilirkişi Dr. Ahmet Şen ile nümune hastanesi hariciye mütehassısı Dr. Ziya Ökten huzura alındılar ve Res"en bilirkişi seçildiler.

Bilirkişi Dr. Ziya Ökten, oğlu, D.lu, Pazar ilçesi N.K.lı olup Trabzon Nümune Hastanesinde hariciye mütehassısı olarak görev yapmakta olduğunu söyledi,

Bilirkişi Dr. Ahmet Şengezer, oğlu, D.lu, N.K.lı olup halen Trabzon 1 nolu sağlık ocağında doktor olduğunu söyledi,

Her iki bilirkişi huzura alındı, usulen yeminleri yaptırıldı, ceset kendilerine tevdi edilerek mütealaları soruldu :

Her iki bilirkişi birlikte cesedi muayene ettiklerini ve cesedin tahmini 175 cm. boylarında 50 kg. civarında 40 yaşlarında siyah saçlı kısa siyah sakallı sünnetli çok zayıf bünyeli ~~olmadığı~~ erkek cesedi olduğunu görmediler.

Ve yapılan harici muayenede de C. Savcısı tarafından tesbit edilmiş olumsuz bulgulara ilave edecek hiçbir husus mevcut değildir, biz de bu bulguları aynen gördük ve katılıyoruz. ~~Manus~~ civarında melana şeklinde gayita görüldü. Ölüm sebebinin bu bulgulara göre tayini mümkün değildir, klasik otopsi yapılması gerekir, dediler. Ve otopsi yapılmasına karar verilince usulüne uygun olarak baş, göğüs ve karın boşlukları açıldı.

Baş derisi kesilerek kafatasından arkaya doğru sıyrıldı. Başın arka tarafında deride 3x4 cm. alanda ekimoz görüldü. Bu ekimozun kafatası üst kısmında derideki ekimozun altına geçecek kısmında da bu ekimozun derinin bulunduğu görüldü. (Deri ile kaldırılamamış kemiğe yapışan yumuşak kısımda). Kafatası kemiği usulüne uygun olarak kesilip açıldı, beyin tümüyle çıkarıldı (Beyincikle birlikte). Beyin gayiyesinde damarların köşe yaptığı yerde ve civarında oldukça geniş hematoma görüldü. Beyin sağ ve sol loblarında ensizyon yapıldı. Dördüncü karıncıkta kanamalı nihtisi görüldü.

Göğüs açıldı. Akciğerler, kalp tümüyle dışarı alındı. Kalpte görünür patalojik bir durum tesbit edilemedi. Her iki akciğerin alt lobu elle sert bulundu. Bir hom ensizyonla kontrol edildi. Normal akciğerden sudan çok bir iltihabı yetire geçirdiği tahmin edildi.

Karın açıldı. Mide, bağırsaklar kontrol edildi. Sindirim boşluğunda kan bulunmasıyla ilgili bir görünüm tesbit edilemedi. Karın arka duvar karaciğer, böbrek ve dalakta patalojik bir durum tesbit edilmedi.

Beyin tümüyle, akciğerden alınan parça ve kalp patalojik muayene için gönderilmesi uygun bulundu. Diğer organlardan mevcut bulgulara göre rapor ça almaya gerek görülmedi. Dediler.

Ölüm sebebi : Ölü ileriderecede zayıf ve kaşık bulundu. Müşahadesinin ayın onbirinde yani iki gün evvel ateş hararet derecesinin kırkın üzerine çıktığı görüldü. Şahıs geldiğinden beri koma halinde bulunduğu anlaşıldı.

(Devamı 3 de)

Alınan parçaların patolojik muayenesinin yapılması ve raporunun gelmesinden sonra ölüm nedeni hakkında bir karar verilmesinin daha uygun olduğu kanaatindeyiz dediler.

Ölü üzerinde yapılacak başka işlem kalmadığından otopsiye son verildi. Ve ceset usulüne uygun bir şekilde tekrar kapatıldı.

Yanılacak başka işlem kalmadığından gömülmesine de izin verilerek kardeşi Ali Aksakal'a teslim edildi. Tutulan işbu sabit birlikte enza altına alındı. 13.11.1980

İhsan Kartal
C.Savcı Yrd.

Dr.Ziya Ökten
Bilirkişi

Dr.Ahmet Sengözer
Bilirkişi

Fikret Çebi
Yazman

Beref Çavdar
Dak.Taş.

Niyazi Yavuz
Otopsi yard.

Resul Şahin
Otopsi Yrd.

Ali Aksakal
Cesedi tanıyan ve teslim alan

21 JUL. 2005

Arrivée

İDARİ TAHKİKAT RAPORU

1. Vukuş gelen hadise

A : Ölüm
B : TRABZON Devlet Hastahanesi
C : 12-11-1980

2. OLAYIN CEREYAN TARZI : 9 ncu Kolordu ve ERZURUM-KARS-AĞRI-ARTVİN illeri Sıkıyönetim K.lığına 13 EYLÜL 1980 gün ve İSİM : 3590-249-80 sayılı emirleri ile yakalanması emredilen Sanık Cengiz AKSAKAL'ın ŞAŞAT emniyet birliklerinin VELİKÖY'e 18.10.1980 günü düzenledikleri operasyonda, teslim ol çağrısına riayet ederek teslim olduğunu.

J.Yzb.Mustafa EKER ve P.Yzb.Osman BARUT'un beyanlarına göre anda sanıkta görünürde hastalık emaresinin bulunmadığı ve sanığın da bu konuda herhangi bir müracaatı olmadığı tespit edildi.

Yakalanan sanığın aynı gün VELİKÖY J.Karakolunda nezarete alındığı, J.Karakol Komutanı J.Astsb.Kd.Çvs.Cahit KOZANLI'nın beyanına göre burada 3 gün süreyle kaldığı, sanığın sağlığında herhangi bir bozulmanın müşahade edilmediği, 3 gün sonra ŞAŞAT İlçe J.Bölük Komutanlığına teslim edildiği anlaşıldı.

ŞAŞAT İlçe J.Bl.K.lığına teslim edilen sanığın burada 5 gün süreyle nezarete tutulduğu, bu süre içinde sağlığında herhangi bir bozulmanın müşahade edilmediği, sanığın da bu konuda herhangi bir müracaatının bulunmadığı J.Yzb. Mustafa EKEN'in beyanlarından anlaşıldı.

Sanığın, 26-10-1980 tarihinde ARTVİN'e nakledilerek Emniyet Müdürlüğünde nezaret odasına konulmuş, aynı gün ifadesi alınmış, ARTVİN'e getirildiğinde, nezaret odasına alındığında veya ifadesi alınırken sağlığı yönünden herhangi bir hastalığı bulunmadığı ve sanığın da bu konuda bir müracaatı olmadığı J.Kd.Yzb. Ahmet ARIN'in ifadesinden anlaşıldı. Burada sorgulamasının K.M.ve P.M.rumuzları ile görevli personelce yapıldığı, alınan ifadesinin değerlendirilmesi ve elde edilen bilgilerin teyidi bakımından 7 gün süreyle Emniyet nezarethanesinde tutulduğu, 2-11-1980 günü Sıkıyönetim K.lığı gözetim evine teslim edildiği J.Kd.Yzb. Ahmet ARIN tarafından beyan edildi.

ARTVİN Sıkıyönetim Gözetim Evi'nde tutulan, "EMNİYET ODASINA GİREN VE ÇIKAN ŞAHISLARIN KAYDINA MAHSUS DEFTERİN" 105 nci sahifesi 512 nci sıra numarası ile 2-11-1980 tarihinde görevli P.Astsb.Çvs.Şaban TAŞ tarafından teslim alındığı tespit edildi. Astsb.Çvs.Şaban TAŞ'ın ifadesine göre sanığın teslim alındığı an görünür bir rahatsızlığı müşahade edilmediği, kendisinin de sağlığının bozulduğuna dair herhangi bir müracaatı bulunmadığı tespit edildi. Gözetim evinde tutulduğu süre içinde sağlığını etkileyecek herhangi bir durumun mevcut olmadığı yapılan araştırmalardan anlaşıldı.

Sanığın gözetim evinde bir süre kaldığı ve 3-11-1980 günü rahatsızlığını beyan ederek tedavisi için istemesi üzerine ARTVİN Devlet Hastahanesine nakle edildiği P.Astsb.Çvs.Şaban TAŞ tarafından ifade edildi.

ARTVİN Devlet Hastahanesi DAHİLİYE-5 1980 Poliklinik kayıt defterihi 8139 sırada kayıtlı hasta sanığın muayenesinde NON SPESİFİK ENFEKSİYON Teşisi ile dahiliye servisine yatırıldığı, bir ampul Novoljin im. Mayii takılarak 1 gr. KEMİCETİNE SUCİNAT PUŞE edildiği, ERKEK DAHİLİYE SERVİSİ 436/2471 sırada 3-11-1980 tarihinde AKUT MENENJİT ve PENEMONİ tanısı ile yatırıldığı kayıtlardan tespit edildi.

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]
15
1980
Kabir

[Circular stamp]
1980
Kabir

52 1 3 183

2 gün aynı serviste yatırılan hastanın SALAH ile TRABZON Devlet Hastahanesine sevk edildiği tespit edildi. ARTVİN Devlet hastahanesinden TRABZON Devlet Hastahanesine Ambulansla tahliye edilen hasta sanığın 12-11-1980 tarihinde öldüğü anlaşıldı.

Hasta sanığın tedavisi ile meşgul olan ARTVİN Devlet Hastahanesi baş tabibi Opr. Dr. Vasıf ATABEY'in beyanına göre-Hatırladığına göre-Cengiz AKSAKAL'ın ağabeyisinin yanında hastanın başına veya vücudunun herhangi bir yerine tutuklu bulunduğu sırada herhangi bir darp olayının olup olmadığı sorulunca hasta sanığın hayır şeklinde cevap verdiği tespit edildi. Adı geçen Doktorun, Sıkıyönetim K. Yardımcılığının yazısına cevaben yazdığı yazıda da (yazı fotokobisi Ek'tedir) bunu belirtmiş olduğu görüldü.

3. PERSONEL ZAYIATI VE KİMLİKLERİ

A. YOK

B. YOK

C. Ahmet oğlu 1940 doğumlu ŞAŞAT nüfusuna kayıtlı Cengiz AKSAKAL

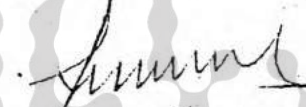
4. NETİCE

A. Olayın yapılan tahkikatı sonunda, elde edilen bilgilere göre sanık Cengiz AKSAKAL'ın ecelle vefat ettiği kanısına varılmış olup TRABZON Devlet Hastahanesinin tanzim edeceği otopsi ve aynı hastahanesinin istediği anlaşılan Adli Tıp Raporunun sonuçlarına göre işleme devam edileceğini.

B. Hastahane sanıkların arında tedavisine başlanmakta ve tedavileri aralıksız sürdürülmektedir.

5. EKİTLER : T-11'in bulunmadığına.

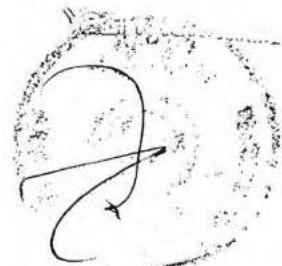

İbrahim TÜRKAN
Sağ.Kd.Bşçvş.

Fikri GÜRSOY
P.Yzb.

Orhan YILDIZ
P.Kd.Bnb.

TARİHSEL ADALET İÇİN BELLEK MÜZESİ

Aslının A. B. S. idir

T. C.
ADALET BAKANLIĞI
Adli Tıp Müessesesi Başkanlığı

212-
25 17 74
81

Şubesi No. : MORG

Konu : 763/2446

İstanbul

22. TEMMUZ. 1981

TRABZON C. Savcılığının 17.KASIM.1981 tarih, 1980/3685 Hz.sayıli müzakeresi ekinde gönderilen 1940 doğumlu, CENGİZ AKSAKAL'a ait ÖLÜ MUAYENE TUTANAĞI VE OTOPSİ TUTANAĞIN.

DA: GÖVDESİN DIŞ MUAYENESİNDE:

Baş-boyunda her hangi bir kızamık göğüs ve karın boşluğunda darp-cebir asarına rastlanmadığı, erkek göğüs sağ yan tarafında 8 ve 9.kaburgalar üzerinde içten dışa doğru uzanan 3X3cm.eba'dında,yer yer kabukları dökülmüş, iyileşmekte olan sıyrık izleri, sağ kol bilek iç kısmında,birbirine paralel, 1,5 cm.enin'de bilezik şeklinde,deriye ait kahverenkli bir iz veiz üzerinde,iki yerde kabuğu dökülmekte olan iyileşmiş yara,sol bilek iç kısmında yine bilezik şeklinde,üzeri kabuklaşmış 1,5 cm.eninde yara izi,penis ucunda,solda kabuk bağlanmamış ve deride yara,sol ayakta 2X1cm.eba'dında kabuk bağlanmış yara izi,bunun altında 3X3cm.eba'dında,iyileşmeye yüz tutmuş morartı,sol ayak bilgisi üst kısmında 1X2cm.eba'dında iyileşmeye yüz tutmuş morarma,sol diz altında, dört yerde kabuk bağlanmış sıyrık,sol tibia iç yüzünde kabuklu sıyrık,sol ayak topuğudış yanda 2X2cm.eba'dında şiş ve morluk,sol ayakta,diz altında 1X0,5 cm.eba'dında yedi adet,kabuğu dökülmüş sıyrık,her iki ayak topuk arka üst kısmında,kabuk bağlanmış yara yeri,kalça arka tarafında kabuklaşmamış,muhtelif deri yaraları, ters çevrildiğinden ağzından koyu-kirazı kırmızı kan akışının görüldüğü, anus civarında melena şeklinde gaita görüldüğü,

OTOPSİSİNDE :

Baş açıldığında ; Başın arka tarafında,deride 3X4cm.alanda ekimoz olduğu, bu ekimozun kafatası üst kısmında,derideki ekimozun altına gelecek kısımda devam ettiği,kafatası kaldırıldığı,beyin koidesinde,damarların köşe yaptığı yerde ve civarında oldukça geniş hematom görüldüğü,dördüncü karıncıkta kan pıhtısı görüldüğü,

Göğüs açıldığı; Her iki akciğer alt lobun sert olduğu,kesitte iltihabi vetire geçirdiğinin tahmin edildiği,

Karın açıldığı ; Sindirim boşluğunda kan bulunması ile ilgili bir görünüm tespit edilmediği,Karın arka duvarında,karaciğer,böbrek,dalakta patolojik durum tespit edilmediği,İç organ parçaları alındığı,

Gönderilen iç organ parçalarının Morg Şubesinde yapılan tetkikinde; Beyin makroskopik olarak şiş,ödemli olup her iki hemisferde subaraknoidal kanama alanları görüldüğü, akciğer makroskopik olarak staz akciğeri görünümünde olup kesitlerinde pnömoniye benzerlik gösteren yaygın alacalı görünüm tespit edildiği, diğer organlarda özellik görülmediği,Kalp-akciğer-beyinden histopatolojik tetkik için parça alındığı,

Hazırlanan preparatların,Bilirkişi Doç.Dr.MistenDemiryent tarafından yapılan mikroskopik tetkikinde; kalpte normal yapı,beyinde korteks ve meninklerde bir lezyon olmadığı, akciğer'de gri hepatizasyona uyumlu Lobar Pnömoni görüldüğü belletilmiştir.

S O N U Ç

Sıkıyönetim Komutanlığınca gözaltına alındığı,kaldırıldığı Trabzon Nutane Hastahanesinde 12.KASIM.1980 tarihinde öldüğü bildirilen 1940 doğumlu,CENGİZ AKSAKAL'ın otopsisinden,otopside alınan iç organ parçalarının Morg Şubesinde yapılan makroskopik tetkikinden, Histopatolojik tetkikten elde edilerek yukarıda belirtilen bulgular ve bilgilere göre ;

Devamı ikinci sahifededir...

T. C.
ADALET BAKANLIĞI
Adli Tıp Müessesesi Başkanlığı

Şubesi No. : MORG

Konu : 763/ 2446

Istanbul

İkinci sahife:

1-Kişinin akciğerinde, Histopatolojik olarak Lober Pnömoni tespit edildiği, otopsi-
de beyinde hematom, dördüncü karıncıkta kan pıhtısı, Morg Şubesinde makroskopik ola-
rak subaraknoidal kanama görülmesine karşılık, histopatolojik tetkikte, beyin kanamı
görülmediği, kesin ölüm sebebi hakkında, Adli Tıp Meclisinden mütalea alınmasının yarar-
lı olacağı kanaatini bildirir rapordur.

Prof. Dr. Orhan KURAN
M O R G ŞUBESİ UZMAN HEKİMİ

Orhan Kuran

BİLİNKİ: Dr. Ö. KOLUSAYI
ADLI TIP MÜHÜRÜSÜ
CERRAHPAŞA TIP FAKÜLTESİ ADLİ
TIP KURSUSU ÖĞRETİM GÖREVLİSİ

Dr. Uğur TANIRAN
ADLI TIP MÜESSESESİ MORG ŞUBESİ
ASİSTANI

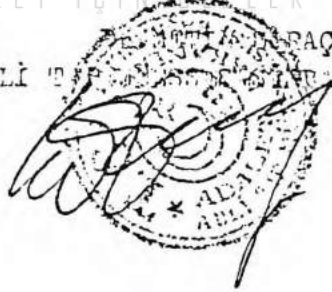
ADLI TIP MECLİSİ'NE

22. TEMMUZ. 1981

TARİHSEL ADALET İÇİN BELLEK MÜZESİ

ADLI TIP MÜESSESESİ BAŞKAN YRD.

ÖK-ŞD

[Handwritten signature]

T. C.
ADALET BAKANLIĞI
Adli Tıp Kurumu Başkanlığı

Genel Kurul

Esas No. : 1702

Karar No. : 28

Istanbul, 17 Şubat 1984

EPZURUM - Ağrı, Kars, Artvin İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığının 11.1.1984 gün, 984/113 Mh. sayılı yazısı ile gönderilen CENGİZ AKSAKAL hakkındaki evrak tetkik edildi.

Adli Tıp Kurumu 1 ci İhtisas Kurulu raporu yeterli görülmiyere ölüm sebebinin ne olduğunun genel Kurulca tesbiti istenmiştir.

1- 18.10.1980 tarihinde sorgulanmak üzere gazetimiz alınan 194 doğumlu Cengiz Aksakal hakkında tanzim edilen dava dosyasının genel kurulda yapılan tetkikinde; Göz altında iken hastalandığı 3.11.1980 tarihinde Artvin Devlet Hastanesine yatırıldığı,

2- Aynı yerin 12.11.1980 gün 11/1629 sayılı yazı fotokopisinde Cengiz Aksakal'ın prekoma haliyle müterafik menenjit ve sağ alt pnömoni bulguları ile 3.11.1980 günü 2472/436 protokol sayısı ile Dahiliye Servisine yatırıldığı, burici muayenesinde baş, açık deri ve vücudun herhangi yerinde darb ve şiddet izi bulunmadığı, acil ilk tedaviden sonra dahiliye ve intaniye kliniği olan Trabzon Numune Hastanesine 5.11.1980 tarihinde ambulans ile nakledildiği,

3- Adli Tıp Kurumu 1 ci İhtisas Kurulunun 3.12.1982 gün 1952-111 sayılı mütaleesi Morg İhtisas Dairesinin 22.7.1981 gün 763-2446 sayılı raporu Trabzon Numune Hastanesinin 6.11.1980 gün, 12746 prot. sayılı müşahade evrakında koma halinde olduğu, ponksion lomberde omurilik sıvısının tazyikli ve kanlı olduğu, akciğerlerde pnömoni olduğu, ense sertliği ve solda tam paralizi bulunduğu, gerekli tedaviye rağmen 12.11.1980 de vefat ettiği, 13.11.1980 günü yapılan otopsisinde; baş, yüz ve boyunda darp cebir izi olmadığı, göğüs sağ yanda 8-9 cm. kotlar hizasında 3x3 cm. ebadında iyileşmekte olan sıyrık yara, sağ el bileğinde iki adet bilezik şeklinde kahverengi bir iz ve kurutlu sıyrık, sol el bileğinde de aynı şekilde bir iz, sağ ve sol sak ve ayak bileğinde iyileşmeye yüz tutmuş sıyrık, sıyrık yara izleri ve ekimozlar bulunduğu, baş açıldığında başın arka tarafında deride 3x4 cm. alanda ekimoz, bunun kafa tası arka kısmında da devam ettiği, kafa tası kaldırıldığında beyin kaidesinde damarların köşe yaptığı yerde ve civarında oldukça geniş hematoma görüldüğü, dördüncü karıncıkta kan hıptısı görüldüğü, göğüs açıldığında her iki akciğer alt lobun sert, kesitlerinde iltihabi vetire geçirdiğinin tahmin edildiği, karın açıldığında organların normal görüldüğü, gönderilen organ parçalarının makroskopik tetkikinde; beyin şiş ve ödemli, her iki hemisferde subaraknoidal kanama alanları görüldüğü, akciğer kesitlerinin pnömoniye benzerlik gösteren yaygın alacalı görünümde olduğu diğer organlarda özellik olmadığı, mikroskopik tetkikte kalpte normal yapı, beyin korteks ve meninkslerinde bir lezyon gözlenmediği, akciğerde gri hepatizasyona uyan lobar pnömoni görüldüğü, beyin makroskopik olarak subaraknoidal kanama görülmesine karşılık histopatolojik tetkikte beyin kanaması görülmediği, kafa tasının 21.8.1982 gün 38/1952 sayı ile yapılan incelemesinde kubbe ve kaide kemiklerinde travmatik bir lezyon görülmediği, Cengiz Aksakal'da silde ait eski sıyrıklar dışında ölümü tevlit edecek travmatik bir lezyon tesbit edilmediğine, kafa tası ve etraf kemikleri sağlam bulunduğuna, akciğerlerde lomber pnömoni, beyinde subaraknoidal kanama, kaide ve 4 cü karıncıkta hematoma

H.K.

S.E.

(devamı sahife ikide)

T. C. .
ADALET BAKANLIĞI
Adli Tıp Kurumu Başkanlığı

Genel Kurul

Esas No. : 1702
Karar No. : 28

Istanbul, 17 Şubat 1984

(sahife iki)

tesbit edildiğine, subaraknoidal kanama travmadan olabileceği gibi iltihabi vetire veya kendinde mevcut bir başka hastalığında olabileceğine, kanama yapacak herhangi travmatik veya müessir fiilin tıbbi delilleride bulunmadığına, re ölümünün travmaya bağlı olmayan subaraknoidal kanamadan ileri gelmiş olduğu bildirilmiştir.

Dişya kapsamındaki tanık ifadelerinde kişinin Artvinden Trabzona ambulansla nakli esnasında serum verilmekte olduğu beyan edilmektedir.

S O N U Ç :

18.10.1980 tarihinde tutuklanıp sorgulaması yapılır iken 3.11.1980 günü hastalanıp prekoma halinde Artvin Devlet Hastanesine yatırılan 1940 doğulu Cengiz Aksakal'da menenjit ve pnömoni ön tanısı ile ilk tedavisi yapıp 5.11.1980 de Trabzon İmamane Hastanesine gönderildiğinde koma hali, ense sertliği, ponksiyon lomberde kan, sol hemipleji tesbit edilerek gerekli tedavi esnasında 12.11.1980 de vefat ettiğine; otopsisinde başta ve vücudun muhtelif yerlerinde ekimozlar tesbit edilerek müessir fiile maruz kaldığının anlaşıldığına; ve kafa kaidesinde damarlı bölgede hematoma, 4 cü karıncıkta hematoma ve subaraknoidal kanama ile akciğerlerde pnömoni tesbit edildiğine göre kafa içi kanamasından ölüme olduğu; klinik seyir dikkate alındığında kafa içi kanama hadisesinin travma sonucu ortaya çıkmasına zemin hazırlayan arızanın hastalığının başlangıcında da mevcut olduğundan bunun müessir fiil ile illiyetini bulunduğuna, ancak kafa tasi kubbe ve kaide kemiklerinin sağlam olması, hematoma yeri dikkate alındığında kendinde mevcut bir hastalığa travmanın inzimamı sonucu kanama olabileceği cihetle durumunun TCK nun 451 veya 452/2 ci maddelerine mümas nitelikte olduğu oy birliği ile mütalaa olunur.

Kurul Başkanı

Üye

Üye

Adli Tıp ve Patolojik Anatomi
Uzmanı
Prof. Dr. Sema Gök

Adli Tıp Uzmanı
Prof. Dr. Cahit Özen

Patolojik Anatomi Uzmanı
Prof. Dr. Talih Bali Ayka

Üye

Üye

Üye

İç Hastalıkları Uzmanı
Dr. Cahide Üdütöğlü

Kardioloji Uzmanı
Dr. Fuat İrkardeşler

Genel Şifirüj Uzmanı
Dr. Hüseyin Kalyoncu

Üye

Üye

Üye

Nöroşifirüj Uzmanı
Doç. Dr. Ertuğrul Sayın

Kadın Doğum Hast. Uzmanı
Dr. Öznur Aykaç

Kulak Burun Boğaz Hast. Uzmanı
Dr. Metin Sarıca

H.K.
S.E.

(imzaların devamı sahife üç de)

T. C.
ADALET BAKANLIĞI
Adli Tıp Kurumu Başkanlığı

125
A

Genel Kurul

Esas No. : 1702

Karar No. : 28

İstanbul, 17 Şubat 1984.

(sahife iki)

Üye
Adli Tıp Uzmanı
Dr. Vakur Sağmen

Üye
İç Hast. Uzmanı
Dr. Vehbi Kutlu

Üye
Göz Hastalıkları Uzm.
Prof. Dr. Zeki Sürel

Üye
Genel Şirürji Uzmanı
Dr. Feriuh Güremek

Üye
Adli Tıp Uzmanı
Dr. Sami Aksu

Üye
Ortopedi ve Travmatoloji
Doç. Dr. Refik Tezcan

Üye
Nöroloji Uzmanı
Dr. Ercüment Per

Üye
İç Hastalıkları Uzmanı
Prof. Dr. İsmail Dinç

Üye
Göğüs Hast. ve Tüberküloz Uz
Prof. Dr. Kemal Özer

Üye
Ruh Sağlığı ve Hast. Uzmanı
Dr. Kriton Dinçmen

Üye
Adli Tıp Uzmanı
Dr. Ahmet Hadımlıoğlu

Üye
Mikrobiyoloji ve Enfeksiyon
Hast. Uzmanı
Dr. Sevim Ölmez

Üye
Farmakoloji Uzmanı
Prof. Dr. Tahsin Akçasu

Üye
Allerji Uzmanı
Prof. Dr. Nüvit Tekül

Üye
Anestezi ve Reanimasyon Uzmanı
Prof. Dr. Sadi Sun

ERZURUM-Ağrı, Karsa Artvin illeri Sıkıyönetim
Komutanlığı Askeri Müvahlifliğine 17 Şubat 984

H.K.
S.E.

Prof. Dr. Sami Akçık
Adli Tıp Kurumu Başkanı

A = 1050
2-1050
A = 1050
2-1050

T.C.

ERZURUM-AĞRI-KARS-ARTVİN İLLERİ SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI
ASKERİ SAVCILIĞI
ERZURUM

EVRAK NO: 1981/ 2
ESAS NO: 1981/ 2
KARAR NO: 1983/71

İ D D İ A N A M E

SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI (2) NOLU ASKERİ MAHKEMESİNE ERZURUM

- MÜŞTEKİ : Teren AKSAKAL, Mehmet kızı 40 yaşlarında nüfusuna kayıtlı aynı yerde oturur.
- MAKTÜL : Cengiz AKSAKAL, Şavşat ilçesi Veli köyü nüfusuna kayıtlı Mehmet ve Feriyazdan olma 1940 D.lu.
- SANIKLAR : 1- Hilmi ÖZMEN, oğlu. D.lu köyü nüfusuna kayıtlı olup, halen İstanbul ili Fatih Emniyet Amirliği K. Mustafa Paşa Karakol Amirliği olarak görev yapar ve Komiser müavini.
2- Seyhan AÇIKEL, oğlu. D.lu nüfusuna kayıtlı olup, halen Tokat İli Emniyet Müdürlüğü kadrosunda görevli 31 yaka sayılı Polis Memuru.
3- İbrahim UÇOK, oğlu. D.lu nüfusuna kayıtlı olup, halen Afyon Emniyet Müdürlüğü kadrosunda 103 Yaka sayılı Polis Memuru.
- SUÇ : İşkence yapmak suretiyle adam öldürmek.
- SUÇ TARİHİ : 12.11.1980
- Hazırlık soruşturmasına dair dosya incelendi;

Maktül Cengiz AKSAKAL DEV-YOL adlı yasa dışı örgüte girmek ve muhtelif suçlar nedeni ile Güvenlik kuvvetlerince Şavşat ilçesi Veliköyde düzenlenen bir operasyon sonunda Güvenlik Kuvvetlerinin teslim ol çağrısına uyarak 18.10.1980 tarihinde yakalanmıştır. Maktül ile birlikte bazı şahıslarda sanık olarak yakalanmış ve aynı gün Veli Köy Jandarma Karakolunda nezarete alınmış ve burada üç gün tutulduktan sonra maktül Şavşat İlçe Jandarma Bl. Komutanlığına sevk edilmiş ve bu yerdede beş gün süre ile nezarete tutulduktan sonra 26.10.1980 tarihinde Artvin İl merkezine sevk edilerek, Artvin Emniyet Müdürlüğüne teslim edilmiş ve Emniyet Odasının nezaret odasında yedi gün süre ile tutulduktan sonra 2.11.1980 tarihinde Artvin Sıkıyönetim Komutan Yardımcılığı gözetim evine teslim edilmiştir. Maktülün 3.11.1980 tarihinde burada rahatsızlanması nedeni ile tedavisi için acilen Artvin Devlet Hastahanesi Dahiliye servisine yatırılmış, bu hastahanece maktül 5.11.1980 tarihinde Trabzon Numune hastahanesine sevk edilmiş ve anılar Hastahanesinde kora halinde olan sanık maktülün tedavisi sırasında 12.11.1980 günü ölmüştür.

Suç tarihinde Artvin Emniyet Müdürlüğünde görevli komiser müavini ve polis memuru olan sanıklara yüklenen suç 26.10.1980 tarihinde Artvin Emniyet Müdürlüğünde Dev-Yol adlı yasa dışı örgüte girmek ve muhtelif suçlardan gözetime alınan ve sanık olarak sorgusu yapılan maktül Cengiz AKSAKAL'a cürümlerini söyletme için işkence etmek sureti ile maktülün ölümüne neden olmak iddiasından ibarettir.

Bu adli gerçeğin gereği şekilde tesbiti için dosyadaki elde olunan tüm delilleri bilgi ve belgeleri maktülün sanık olarak yakalanmasından ölümüne kadar geçen zaman zarfında değerlendirmek, tahlii ve münakaşasını yapmak gereğidir.

Maktülün sanık olarak yakalandığı 18.10.1980 tarihinden önce ölümüne sonuçlanabilecek ciddi bir rahatsızlığının ve hastalığının mevcut olduğu yolunda hiç bir delil elde olunmadığı gibi tam aksine bu tarihten önce maktülün

sağlıklı olduğu ve hiç bir hastalığının mevcut olmadığı yolunda karısı olan müşteki Terem AKSAKAL'ın çeşitli makamlara verdiği dilekçelerindeki ve şikayetçi olarak alınan ifadesindeki beyanlarından ve ayrıca dosya içindeki tanık beyanlarından gereği şekilde anlaşılmıştır. O halde maktülün ölümüne yolaçan nedenleri yakalandığı tarih olan 18.10.1980 tarihinden, Artvin Devlet Hastahanesine hastalığı nedeni ile sevk edildiği 2.11.1980 tarihi arasında kalan zaman kesiti içinde aramak gerekir. Bu kesit içinde maktül yapılan adli soruşturma nedeni ile çeşitli yerler değiştirmiş ve soruşturma ile görevli çeşitli kamu görevlileri ile karşılaşmıştır. İşte bu zaman dilimini daha çok daraltmak ve ölüme yolaçan fiillerin yapıldığı daha küçük zaman kesitini ve ayrıca ölümüne yolaçan işkence niteliğindeki fiilleri icra eden kamu görevlilerini yani soruşturma ile ilgili görev yapan görevlileri tesbit etmek gerekir.

Dosyadaki bilgi ve belgelere ve bu arada bu olayın idare tahkikatı sonunda düzenlenen idari tahkikat raporu, Artvin Emniyet Müdürlüğünün yazıları tanıkların ifadelerigibi delillere göre maktül yakalanmasını müteakip üç gün süre ile Veliköy jandarma takım komutanlığında tutulmuş sonra Şavşat ilçe Jandarma Bl. Komutanlığına sevk edilmesi üzerine buradada 5 gün nezarete kaldıktan sonra 26.10.1980 tarihinde Artvin Emniyet Müdürlüğüne sevk edilmiştir. Bu durumu göre maktül 18.10.1980 ile, 26.10.1980 tarihleri arasında maktül Şavşat Jandarma karakollarında kalmış, bu süre içinde mevcut delillere göre ve aynı süre içinde, aynı yerlerde nezarete kalmış olan bir kısım tanık ifadelerine göre işkence görmemiş ve hatta hastalığını dahi beyan etme gereğini duymamıştır. Bu zaman dilimi içinde bu yerde işkence gördüğüne dair hiç bir iddia mevcut değildir. Kaldı ki maktülün sanık olarak zabıtaca sorgusu dahi bu zaman dilimi içinde yapılmadığı maktülün sanık sıfatı ile sanıklar tarafından alınan 26.10.1980 tarihli ifadesinde kesin olarak anlaşılmaktadır. O halde maktülün Şavşat'ta kaldığı bu zaman kesiti içinde ölümü tevlit edici fiillerin yapıldığı anlaşıldığına göre Bu fiilleri yani işkence niteliğindeki fiilleri maktülün Artvin Emniyet Müdürlüğüne sevk edildiği ve bu yerde görevli olan sanıkları maktülün sanık olarak ifadesini aldıkları ve sorguya çektikleri tarih olan 26.10.1980 tarihi ile maktülün hastalığı nedeni ile Artvin Devlet Hastahanesine sevk edildiği tarih olan 3.11.1980 tarihi arasındaki zaman kesiti içinde aramak gerekir.

Dosya içinde bulunan maktül Cemgiz AKSAKAL'ın sanık olarak zabıtaca alınan 26.10.1980 tarihli ifadesini yani ifade tutanağını 353. sayılı yasanın 99. maddesi açısından değerlendirecek bazı sonuçlara varabiliriz. Gerçekten bu tutanak incelendiğinde; bir soruşturma işlemi olan sanığın sorgusunun yapıldığı yer belli olmadığı gibi ayrıca bu soruşturma işlemine katılan soruşturma ile görevli görevlilerinde isim ve imzalarının olmadığı anlaşılmaktadır. Yani ifade tutanağının altında imza yerlerinde sanık Cemgiz AKSAKAL'ın ismi yazılı olduğu ve imzası da bulunduğu halde bu sanığın ifadesini tesbit ettiği anlaşılan bir komiser muavini ile iki polis memuru isimleri ve imzaları ve hatta memuriyet görevleri açıkça yazılı değildir. İfade tutanağının altında sadece (K.M.) yani komiser muavini (P.M.) yani polis memuru gibi rumuzlu ifadeler mevcut olup altlarında isim ve imzalarında bulunmamaktadır. Oysa 353. sayılı yasanın 99. maddesi soruşturma işlemleri ile ilgili tutanakların ne şekilde düzenleneceğine dair şekil şartları koymuştur. İşlemin nerede yapıldığı ve işleme katılan veya bunda ilgisi olan kişinin adlarını ve soyadlarını içermesi yolunda açık ve amir hüküm vardır. Bu ifade tutanağının düzenlenmesi sırasında yasanın bu emredici hükmüne uyulmamıştır. Bu ifade tutanağının sanıklar tarafından düzenlendiği, ancak Artvin Emniyet Müdürlüğüne yapılan yazışma sonucunda anlaşılabilmiş ve bilahare sanıklarda ifadelerinde bu durumu doğrulamışlardır. Olay tarihinde soruşturma ile görevlendirilen ve polis memuru ve komiseri olan bu sanıkların düzenledikleri sorguya dair böyle bir tutanağın altına isim ve imzalarını koymaları gerektiği yolundaki yukarıda belirtilen yasal zorunluğu bilmediklerinin kabulü mümkün değildir. Çünkü adli soruşturma ile görevlendirilen ve mesleği polis olan sanıkların bu hukuki gerekliliği bilebilecek kadar azda olsa hukuki bilgi ve formasyonları

rının mevcut olması görmüş oldukları mesleki eğitim ve mesleki uygulamalarında edindikleri deneyimler gereğidir.

Sanıkların düzenledikleri ifade tutanağının altında isim ve imzalarının olmaması, bunların yerine (K.M.) ve (P.M.) gibi adli işlemi kimin yaptığını belirlemeye kesinlikle imkan vermeyen rumuzlar yazılmış olması sanıkların kendilerini ve kimliklerini gizlemek istediklerini göstermektedir. Çünkü yukarıda belirtildiği gibi ifade tutanağındaki bu durum sanıkların hukuki bilgisizliklerinden ve tecrübesizliklerinden kaynaklanmamaktadır. Bu iki sebebin dışında başka bir sebebin olabileceği de düşünülemez. Yasalara uygun bir biçimde bir soruşturma işlemi yapan soruşturma yapmakla görevli memurun kimliğini gizlemesi başka şekilde açıklanamaz. Sanıkların bu şekilde kimliklerini gizlemiş olmaları dahi ifade tarihi olan 26.10.1980 tarihinde maktüle cürümlerini söyletmek için işkence ettiklerini kanıtlamaktadır.

Maktül ile birlikte aynı tarihlerde ve aynı yerlerde sanık olarak gözetim altına alınan tanıklar S YI ve A K 'nın tanıklık ifadelerinden Artvin'de sanıklara gözleri bağlı olarak götürülüp işkence yapıldığı anlaşıldığına göre aynı durumda olan maktülede diğerleri gibi işkence yapıldığı kolayca anlaşılabilir. Tanık Suat YÜKSEK'in ifadesinde Artvin'de gözetim altında iken tuvalete gittiği sırada gözlerinin bağının kaydığını, tuvalete yakın kısımda maktül Cengiz AKSAKAL'ın elleri duvara haç şeklinde gerilmiş bir vaziyette gördüğünü, bitkin ve yorgun olduğunu, işkence yapılmış bir halde olduğunu, piyade teslim edilirken sol tarafının felçli olduğunu ve konuşmalarının anlaşılmadığını beyan etmiş, tanık Ali KAKAŞ'ında ifadesinde bu hususları doğrulayıcı beyanlarda bulunmuştur. Tanık ifadelerine göre maktül ile birlikte gözetim altına alınan sanıkların ve bu arada maktülün soruşturma görevlilerince sorguları Artvin öğretmen okulunda yapılmıştır. Sanıkların ifadelerine göre işkence sanık Cengiz AKSAKAL'ın sorgusu Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığının spor salonunda ve özel olarak ayrılmış odalardan birinde yapıldığı anlaşılmıştır. Sorgu yeri hakkında tanık ifadeleri ile sanık ifadeleri arasında çelişki olmakla birlikte sanıkların sorguları ister Artvin öğretmen okulu binasında, isterse Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığına ait spor salonunun özel bir odasında olsun yapılmış olsun, sanık sorgusu niteliğinde bir soruşturma işlemi yapmakta bu tür yerlerin seçilişinde hiç bir hukuki fayda ve zaruret görülmemektedir. Sanık sorgusu soruşturma ile görevli Artvin Emniyet Müdürlüğü binası içinde soruşturma yapmakla görevli memurun makam odasında yapılması gerekirken bu yapılmamıştır. Sorgu yerinin emniyet müdürlüğü binası dışında seçilmiş olması vakası dahi sanıkların maktüle işkence ettiklerini ve işkence niteliğindeki fiillerini gizlemek istediklerini göstermektedir.

O halde maktülün sanık olarak ifadesini sanık polis memurlarınca tesbit olunduğu tarih olan 26.10.1980 günü ile bu tarihten Artvin Sıkıyönetim Komutan Yardımcılığı nezdindeki gözetim evine teslim edildiği tarih olan 2.11.1980 tarihi arasındaki zaman dilimi içinde ölümü tevhit eden fiillerin yapıldığı anlaşılmaktadır.

13.11.1980 tarihinde Trabzon (Devlet) Numune Hastanesinde Trabzon C. Savcılığınca maktül üzerinde yapılan ölü muayenesi ve otopsi işlemi sırasında ölünün harici muayenesinde; (...ağız içinin pamukçuk şeklinde beyazlaşmış ve yara olmuş görünümünde olduğu, boyunda herhangi bir darp ve cebir asarına rastlanılmadığı, ...ancak göğüs sağ yan tarafından sekiz ve dokuzunda kaburgalar üzerinde içten dışa doğru uzanan 3X3 ebadında yer yer kabukları dökülmüş iyileşmekte olan sıyrık izleri, sağ kol bilek üzerinde ve iç kısımda bir birine paralel 1,5 Cm.eninde bilezik şeklinde deriye ait kahve renkli bir iz ve iz üzerinde iki yerde kabuğu dökülmekte olan iyileşmiş yara yeri keza sol el bilek iç kısmında yine bilezik şeklinde üzeri kabuklaşmış 1,5 Cm.eninde yara izi, penis ucunda solda kabuk bağlamamış ve deride yara, sol ayakta 2X1 Cm.ebadında kabuk bağlanmış yara izi, bu yara izi altında 3X3 ebadında iyileşmeye yüz tutmuş morartı, sol diz altında 4 yerinde kabuk bağlamamış sıyrıklar, sol ayak tibia kemiği iç yüzünde 5X1 ebadında yukarıdan aşağıya doğru uzanan iyileşmiş ve bir kısım kabuğu dökülmemiş sıyrık, sol ayak topuk dış yan yüzünde 2X2 Cm.ebadında şiş ve morluk, sağ ayakta diz altında tibia dış yüzü ve iç yüzünde 1X0,5 Cm.ebadında 7 adet ayrı ayrı ve yer yer kabukları dökülmüş muhtelif sıyrıklar, her iki sağ ve sol

145
31/11/80

ayak topuk arka üst kısımda kabuk bağlamış 1X1 Cm. ebadında yara yeri, sağ aya üst ve dış yan kısmında yer yer daha belirli olarak görülen morluklar, ...kalça arka tarafında kabuklaşmamış muhtelif deri yaraları...bağın arka tarafında da ride 3X4 Cm. alanda ekimoz'un görüldüğü, bu ekimoz'un kafatası üst kısmında de deki ekimoz'un altına gelecek kısmında da bu ekimozun devamının bulunduğu... şeklinde bulgular tesbit olunmuştur.

Otopsi sırasında tesbit olunan yukarıdaki bulguların yani yara izlerinin adedi, şekilleri ve maktülün vücudundaki bulunduğu yerler itibarı ile de maktüle işkence yapıldığının açık ve kesin tıbbi delilleridir. Maktüldeki yaraların ölümünden önce vücudunda bulunduğu dair şikayetçi karısı tarafından ileri sürülmediği gibi gözetim tarihleri sırasında bu yaralardan ötürü maktül tedavisini dahi istememiştir. Ölümünden önce vücudunda bu tür yaralarının ve hiç bir hastalığının bulunmadığı maktülün kardeşi tanık Ali AKSAKAL'ın ve diğer tanıklarında beyanları ile açıkça anlaşılmaktadır. O halde yukarıda açıkladığı gibi maktülün vücudundaki bu yaralar Şavşat ilçesi Jandarma nezarethanelerinde geçirdiği zaman dilimi içinde meydana gelmediğine göre 26.10.1980 ve 2.11.1980 tarihleri arasında Artvin Emniyet Müdürlüğü'nün gözetiminde kaldığı zaman dilimi içinde olduğu, yeni vukua geldiği, bu yaralarında sanığın sorgusunu yapan yani maktülün sanık sıfatı ile bu zaman dilimi içinde sorgusunu yapan sanıklar tarafından meydana getirilmiş olduğu anlaşılmaktadır.

Yukarıda belirtilen nedenlerden ötürü suç tarihinde Artvin Emniyet Müdürlüğü emrinde komiser muvini ve polis memuru olarak görev yapan sanıkların, 26.10.1980 ile 2.11.1980 tarihleri arasında Artvin Emniyet Müdürlüğünde (gözetim sanık olarak gözetim altında alınan maktül Cengiz AKSAKAL'ı bu süre içinde keşifine yüklenen suçlardan sorguya çekip, cürümlerini söylemek için işkence ettikleri ve maktülün işkence sonucu almış olduğu yaralar sonucu hasta olarak emirle sevk edildiği Trabzon Numune hastahanesinde tedavi edilmekte iken bu yerde 12.11.1980 tarihinde öldüğü, bu suretle sanıkların işkence yapmak sureti ile adam öldürmek suçunu işledikleri; maktüle ait hasta tabele ve müşahade kağıtları, adli tıp meclisinin raporu, müşteki Terem AKSAKAL'ın şikayet dilekçelerinde ve müşteki sıfatı ile alınan ifadesindeki beyanları, Trabzon C. Savcılığınca düzenlenen otopsi tutanağı, Artvin Emniyet Müdürlüğü'nün 27.1.1981 tarih ve 53 sayılı cevabi yazıları, maktülün sanıklar tarafından alındığı anlaşılan 26.10.1980 tarihli ifadesi ile ilgili tutanak, tanıklar M A A A A S Y N B ve A K [nın tanıklık ifadeleri ve tüm dosya içinde diğer bilgi ve belgeler gibi delillerden anlaşıldığından; her üç sanığın yüklenen suçtan yargılamalarının yapılarak, eylemlerine uyan T.C.K.243/2. ve 450/3. maddeleri aracılığı ile T.C.K.452/1. maddesi gereğince ayrı ayrı cezalandırılmaları kamu adına iddia olunur. 19.4.1985

Artvin Emniyet Müdürlüğü
27.11.1980

Tolga IRMAK
Sıkıyönetim K.
Yrd. Savcısı

ERZURUM-AĞRI-KARS-ARTVIN İLLERİ SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI
ASKERİ SAVCILIĞINA

SİKAYET EDENLER :1)Teren Aksakal-
2)Nesrin Aksakal-
3)Meriman Aksakal // // // //

SANIKLAR :1)Dr. Vasif Atalay-Adres:Dosyada
2)Üst. Teğmen Ferit İldıran-Adres:Dosyada
3)Ast. Subay Vecih Adlı-Adres: Dosyada

SUC :İşkenceyle adam öldürmek ve memuriyet görevini ihlal

SUC TARİHİ :12/11/1980

D. KONUSU :Mektül eşim ve babamız Cengiz Aksakal'ın İşkenceyle öldürülmesi
mesisi mesisuşuna iştirak eden ve ayrıca memuriyet görevini yapmayan sanıklar hakkında Kamu Davası açılması dileğidir.

OLAYLAR :1)Mektül eşim ve babamız Cengiz Aksakal 13/10/1980 tarihinde gözaltına alındığında Polis Memurları İbrahim Uçok, Seyhan Açıkel, Hilmi Özmen'i tarafından işkenceyle öldürüldüğü hususunda Erzurum-Ağrı-Kars-Artvin İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu Mahkemesinde 1983/47 E. 1984/56 K. sayılı dosyasıyla görülen davada, bu sanıkların suçları sabit görülerek hüküm edilmişlerdir.

2)Dava dosyası ve Mahkeme kararı incelendiğinde görülecektirki; Bu sanıklar 1)Dr. Vasif Atalay, 2)Üst. Teğmen Ferit İldıran3)Ast. Vecdi Adlı işkence suçuna iştirak etmişler ve Dr. Vasif Atalay da dava dosyasına verdiği gelişikli raporlarda Doktorluk görevini yapmaması ve görevini işkencenin sürdürülmesi fahriyet ve amacına uygun olarak kullanmıştır.

3)Bu tespitler yalnızca bizlerin görüşü olmayıp yukarıda Numarasını gösterdiğimiz mahkeme kararlarında tespit ve kanaati olup, kararında sanıklar Üst. Teğmen Ferit İldıran, ile Ast. subay Vecdi Adlı işkence suçuna katıldıkları yolunda deliller bulunduğu ve suç duyurusunda bulunulması belirtilmiştir; Doktor Vasif Atalay hakkında her ne kadar böyle bir husus belirtilmemişse de dosyada mevcut gelişik raporları işkenceye iştirakinin ve işkence fahriyetinin davasını sağlamış bulunduğu kanaatimizce onun hakkında da gerekli inceleme ibit yapılarak, böylece her üç sanık hakkında Kamu Davası açılmasını Arz ve Talep ederiz.

SONUÇ :Yukarıda sunulan ve dava dosyasının tetkikatından anlaşılacak ve diğer tüm nedenlerle işledikleri bu suçlar dolayısıyla sanıklar hakkında Kamu Davası açılmasını Saygıyla Talep ederiz.

Devacılar
Teren Aksakal
Nesrin Aksakal
Meriman Aksakal

T.C.

3 NCU ORDU KOMUTANLIĞI

SIKIYÖNETİM 1 NUMARALI ASKERİ MAHKEMESİ

ERZİNCAN

EVRAK NO : 1987/142
ESAS NO : 1987/24
KARAR NO : 1988/29

G E R E K Ç E L İ H Ü K Ü M

Türk Milleti adına yargılama yetkisine haiz Erzincan 3 Ncu Ordu ve Sıkıyönetim 1 Humaralı Askeri Mahkemesi :

- BAŞKAN : P. A1b. Alpay DENİZ (1962-108)
- DURUŞMA HAKİMİ: Sivil Hakim Arif OLGUN (19728)
- Ü Y E : Hakim Önyzb. Osman BEYKAL (1977-Yd-16)
AS.SAVCI : Hakim Önyzb. Kerim KOÇER (1975-Ord.1.)
- TUTANAKTA : Sivil mem. Aysel BİLGE (283)
- DAVACI : K.H.
- MAKTÜL : CENGİZ AKSAKAL - Mehmet ve Feriyaz oğlu 1940 doğumlu. Şavşat ilçesi Veliköy nüfusuna kayıtlı.
- MÜDAHİLLER : 1- TEREN AKSAKAL- kızı doğumlu, nüfusuna kayıtlı, i oturur.
2- FEHMETTİN AKSAKAL- oğlu doğumlu, nüfusuna kayıtlı, Teren AKSAKAL ile aynı adreste oturur.
3- MERİMAN AKSAKAL- kızı nüfusuna kayıtlı müdahil Teren AKSAKAL ile aynı adreste oturur.
4- ALİ AKSAKAL- oğlu doğumlu, nüfusuna kayıtlı köyünde oturur.
- VEKİLLERİ : 1- AVUKAT İSMET ATALAY- Ankara Barosu Avukatlarından
2- AVUKAT VEDAT ALTUN- Kars Barosu Avukatlarından
3- AVUKAT KEMAN GÜREL- Erzurum Barosu Avukatlarından.
- SANIKLAR : 1- HİLMİ ÖZMEN - oğlu doğumlu, nüfusuna kayıtlı halen İstanbul Emniyet müdürlüğü teknik büro amiri Mecidiye köy İstanbul da görevli,
2- SEYHAN ACİKEL - oğlu doğumlu, nüfusuna kayıtlı, halen Tokat Emniyet müdürlüğü istikbarat şube müdürlüğünde polis memuru.
3- İBRAHİM ÜÇOK - oğlu doğumlu nüfusuna kayıtlı halen Ankara Emniyet Genel müdür lüğü kaçakçılık istikbarat hakikat daire başkanlığında görevli Komiser yardımcısı.
- VEKİLLERİ : 1- AVUKAT SADULLAH KAYA- Erzurum Barosu Avukatlarından
2- AVUKAT MÜNİR TÜFEKÇİBAŞI - Ankara Barosu Avukatlarından olup Ankara Kızılay Sosyal sitesi 1 nci Blok. Kat No:114.
3- AVUKAT SÜREYYA UYSAL -Ankara barosu Avukatlarından, Avukat Münir TÜFEKÇİBAŞI ile aynı adreste bulunur.

S U Ç : Cürmünü söyletmek için işkence yaparak ölüme sebebiyet vermek.
SUÇ TARİHİ : 25.10.1980- 2.11.1980 tarihleri arası.
KARAR TARİHİ : 16.8.1988

Yukarıda açık kimlikleri ve suçları yazılı sanıklar hakkında mahkememizde yapılan açık yargılama sonunda:

İ D D İ A :

Erzurum Sıkıyönetim Askeri Savcılığının 19.4.1983 tarih 1981/2 Esas, 1983/71 Karar sayılı iddianamesi ile Emniyetmensubu olan sanıklar Hilmi ÖZMEN, İbrahim ÜÇOK, ve Seyhan AÇIKEL'in yasa dışı devrimci yol örgütü militanı olmak şüphesi ile göz altına alınan öğretmen Cengiz AKSAKAL'a cürmünü söyletmek amacı ile işkence ve fena muamelelerde bulunmaları sonucu adı geçenin ölümüne yol açmaları sebebiyle TCK.nun 243 ,450/3,452/1 maddeleri gereğince cezalandırılmaları istemi ile dava açılmış Askeri Savcı esas hakkındaki mütalaasında sanıkların TCK.nun 243, 452/2,463 ncü maddeleri gereğince cezalandırılmasına karar verilmesini talep etmiştir.

S A V U N M A :

Sanık HILMI ÖZMEN 15.6.1981 tarihli savcılık ifadesinde KLS: 1.DİZİ: 71, yasa dışı dev-Yol örgütüne üye olmak suçundan sanık olarak yargılanan Cengiz AKSAKAL'ın sorgulamasını yaptıklarını 21.10.1980 tarihinde maktülün kendilerine teslim edildiğini sorgulamayı Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığına ait spor salonunda yaptıklarını maktülü ilk oktafak 21.10.1980 tarihinde polis memurları Seyhan AÇIKEL ile İbrahim ÜÇOK'un sorguladıklarını her hangi bir delil elde edemediklerini 26.10.1980 tarihinde delil elde edilemediğinden bahisle polis memuru Mehmet BALCI ile zabıt tuttuklarını daha sonra maktülü jandarmaya teslim ettiklerini, maktülün bilahere hastalanması sebebiyle Artvin Devlet Hastanesine oradanda trabzon hastanesine sevk edildiğini oradanda öldüğünü duyduğunu, 26.10.1980 tarihinde jandarmaya maktülü teslim ettikten sonra maktülün aynı gün Artvin Askeri tutuk evine teslim edilmesi gerektiğini bu hususta Sıkıyönetim Komutanının emrinin bulunduğunu ancak maktülün 26.10.1980 tarihinde jandarma nezaretinde tutulduğunu ancak 1.11.1980 tarihinde gözetim evine teslim edildiğini maktüle işkence yapmadıklarını beyan etmiş mahkemede ki sorgulamasında KLS: 1.DİZİ: 243 aynı mahiyette beyanda bulunarak polis memurları Seyhan AÇIKEL ve İbrahim ÜÇOK'un maktülü sorgulayarak hazırladıkları ön bilgilerle polis memuru Mehmet BALCI ve Mesut RENDE ile birlikte maktülü sorguladıklarını Mesut RENDE nin bilahere başka bir olayda vefat ettiğini üç saat sorgulama yaptıktan sonra 26.10.1980 tarihinde jandarmaya teslim ettiklerini jandarmanın ise maktülü 2.11.980 tarihine kadar elinde tuttuğunu ancak bu tarihte gözetim evine teslim ettiklerini maktüle işkence yapmadıklarını ifade etmiştir.

Sanık İBRAHİM ÜÇOK- Savcılık ifadesinde KLS: 1.DİZİ: 69 maktül ve arkadaşlarının yakalandıktan sonra Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığına getirildiklerini bu şahsı yani maktülü sorgulamak üzere Hilmi ÖZMEN, Seyhan AÇIKEL ve kendisinin görevlendirildiğini 21.10.1980 tarihinde Seyhan AÇIKEL ile birlikte maktülü sorguladıklarını ve ifadesini tesbit ettiklerini sorgulamanın kısa sürdüğünü, elde ettikleri bilgileri Hilmi ÖZMEN'e verdiklerini maktüle işkence yapmadıklarını ve sorgulamada bir kere bulunduğunu 26.10.1980 tarihinde Hilmi ÖZMEN'in kendileri tarafından alınan ifadeyi daktiloye çektiğini ve 26.10.1980 tarihinde jandarmaya teslim edilen maktülün hemen Artvin tutuk evine Sıkıyönetim Komutanının emri ile teslim edilmesi gereğinden 1.11.1980 tarihinde teslim edilmiş olduğunu beyan etmiş mahkemedeki savunmalarında KLS: 1.DİZİ: 305 aynı mahiyette beyanda bulunmuştur.

Sanık SEYHAN AÇIKEL - Savcılık ifadesinde KLS: 1.DİZİ: 70 sanık İbrahim ÜÇOK'un beyanları doğrultusunda ifade vermiş mahkemedeki savunmalarında KLS 1. DİZİ: 233 suçlamaları kabul etmemiştir.

DELİLLER VE DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ :

Maktüle ait ölü muayene ve otopsi tutanağı KLS: 1.DİZİ: 100 de bulun
maktadır. Maktülün imzasının bulunduğu 26.10.1980 tarihli ifade tutanağı KLS: 1.
DİZİ: 62 de bulunmaktadır.
Maktülün 2.11.1980 tarihinde gözetim evine alındığı anlaşılmaktadır.KLS:
1.DİZİ: 129,

Artvin Emniyet müdürlüğüne 27.1.1981 tarih 53 sayılı yazısında KLS: 1,
DİZİ: 58, maktülün sorulmasının 21.10.1980 günü polis memuru Seyhan AÇIKEL ve
İBRAHİM ÜÇOK tarafından ifadesi taslak olarak ön bilgi şeklinde kaleme alındığı,
bilahere 26.10.1980 tarihinde hakkında başkaca suçlayıcı delil bulunmadığından
HİLMİ ÖZMEN tarafından zapta geçildiği belirtilmiştir.

Artvin Devlet HASTANESİNİN 14.11.1980 tarihli raporunda maktülde
birekoma hali ile müterafık menenjit ve sağ alt pnömoni bulgularının tesbit edildiği
şahsın harici muayenesinde baş, saçlı deri ve vücudunda her hangi bir darp ve cebir
izin bulunmadığı yapılan acil tedaviden sonra hastanın Trabzon Numune hastanesine
sevkinin uygun olduğu belirtilmiş Adli tıp kurumu 1 nci ihtisas kurulunun raporunda
KLS: 1.DİZİ: 106. maktülün nezarete iken koma halinde yatırıldığı hastanede pnömoni
ve subarahnoidal kanama ile 7 gün içinde öldüğüne otopsisinde cilde ait satı eski
sıyrıklar dışında ölümü tevhit edecek travmatik birleşyon tesbit edilmediğine
kafa tası ve etraf kemikleri sağlam bulunduğuna akciğerlerde loper pnömoni, beyinde
suborahnoidal kanama travmadan olabileceği gibi iltihabi veya kendinde mevcut bir
başka hastalıktan olabileceğine kanamayı yapacak her hangi bir travmatik veya mües
sir fiilin tıbbi delilleri bulunmadığına göre ölümün travmaya bağlı olmayan
subarahnoidal kanamadan ileri gelmiş olduğu mütalaasına varılmış Adli Tıp Genel
Kurulunun raporunda ise KLS: 1.DİZİ: 399 maktülün kafa içi kanamasından ölmüş ol
duğu mevcut bir hastalığa travmanın inzimamı sonucu kanama olabileceği cihetle
durumunun TCK.nun 451 veya 452/2 maddelerine mümas nitelikte olduğu kanaat ve sonu
cuna varılmıştır.

Tanık H. A. - KLS: 2, DİZİ: 95 deki mahkeme, tanık HABİP PEHLİVAN
KLS: 2, DİZİ: 113 deki mahkeme ifadelerinde olay hakkında bilgilerinin bulunmadığını
ifade etmişlerdir.

Tanık S. A. - Mahkeme ifadesinde KLS: 1.DİZİ: 265 maktülü tanımadığı
nı 3.11.1980 günü Hopadan Artvin gözetim evine getirildiğini kayıt yapılan yerde
sonradan ismini öğrendiği Cengiz AKSAKAL'ın perişan vaziyette bulunduğunu isken
ceden geldiğini anladığını ifade etmiştir.

Tanık J.As. Ş. T. - mahkeme ifadelerinde KLS: 1.DİZİ: 205. KLS: 2,
DİZİ: 140 maktülün jandarma tarafından Artvin gözetim evine getirildiğinde üzerin
de her hangi bir yara bere görmediğini akşam Kenan isminde başka bir Asb.nöbetinde
rahatsızlandığı için Hastaneye kaldırılmış olduğunu ifade etmiştir.

Tanık C. K. - KLS: 1.DİZİ: 199 daki mahkeme ifadesinde 18.10.
1980 tarihinde maktül ve arkadaşlarının Artvin il jandarma Alay komutanlığına
getirilerek teslim ettiklerini ifade etmiş en son 5.8.1988 tarihli mahkememiz
huzurundaki ifadesinde maktül ve arkadaşlarının yakalandıktan sonra hemen getirilip
Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığına teslim ettiklerini ifade etmiştir.

Tanık Artvin Devlet Hastanesi baştabibi V. sıf ATABEY mahkeme ifade
sinde KLS: 1.DİZİ: 205 maktülde daha ziyade menenjit belirtileri gösteren tablo
mevcut olduğunu vücudunda sıyrıklar bulunduğunu tahmin ettiğini şuurunun bulanık bu
lunduğunu sorulara cevap veremediğini ifade etmiştir.

Tanık MEHMET BALCI- Mahkeme ifadesinde KLS: 2. DİZİ: 93, sorgulamaya
katılmadığını Seyhan AÇIKEL ile İbrahim ÜÇOK'un maktül ile ilgili dokümanları kısım
şefi Hilmi ÖZMEN'e verdiklerini Hilmi ÖZMEN'in kendisine söylediğini kendisinde
bunları daktilo ettiğini bu sebeple maktülün/sorulunun Seyhan AÇIKEL ve İbrahim
ÜÇOK tarafından yapılmış olduğunu kanaatine vardığını beyan etmiştir.

Trabzon mit bölge başkanlığında görevli tanık ZEKİ DURMUŞ 6.6.1985 tarihli mahkeme ifadesinde KLS: 2.DİZİ: 89 maktülün sorgulamasında kendisinin gözlemci olarak bulunduğunu esasen tüm sorgulamalardan bu sıfatla bulunduğunu kendi görev alanlarına giren konuların özel olarak tesbit edip not aldığı sorulamaya katılmadığını maktülün sorgulamasına Hilmi ÖZMEN'den başka şimdi ismini hatırlıyamadığı iki polis memurunun katıldığını sorgulamanın 26.10.1980 tarihinde yapıldığını sorgulamasının kısa sürdüğünü ve soruşturma kayıtları ile birlikte bu tarihte jandarmaya teslim edildiğini maktülün yüz görünümü itibarıyla zayıp ve hastalıklı bir kişi olduğu izlenimini verdiği nitelikte sanık HİLMİ ÖZMEN'den işittiğine göre maktülün kendisine tüberkuloz olduğunu söylediğini bu sebeple Hilmi ÖZMEN'in maktülün sorgulamasını uzatmıyarak çabuk sonuçlandırdığını 26.10.1980 günü sorgulaması yapılan ve aynı gün jandarmaya teslim edilen Cengiz AKSAKAL'ın sonraki günlerde yeneden sorgulanıp sorgulanmadığını bilmediğini İbrahim UÇOK ve Seyhan AÇIKEL'in kendisinin bulunduğu sırada maktülün sorgulamasına katılmadıklarını ifade etmiştir.

Tanık Ş G - Mahkeme ifadesinde KLS: 1.DİZİ: 384 maktül ile Artvin de jandarmada aynı nezarete kaldıklarını maktülün gözlerinin bağlı bulunduğunu ve kendisini ifadeye götürdüklerini bir daha maktülü görmediğini bilahere kendisinin serbest bırakıldığını daha sonra Cengiz AKSAKAL'ın öldüğünü duyduğunu ifade etmiştir.

Tanık M A - KLS: 1.DİZİ: 140 daki savcılık, Dizi: 204 daki mahkeme ifadelerinde 18.10.1980 tarihinde maktül ile birlikte kendisini Veliköy jandarmasına götürdüklerini burada üç gün gözetinde kaldıklarını maktül ile kendisine iskence yapılmadığını daha sonra şavşata götürüldüklerini üç günde orada kaldıklarını oradada iskence yapılmadığını bilahere kendisinin buradan serbest bıraktıklarını olay hakkında bilgisinin bulunmadığını ifade etmiştir.

Tanık N B : Savcılık ve mahkeme ifadelerinde KLS: 1.DİZİ: 142 322, 1980 yılı ekim ayında Veliköy jandaromasında maktül ile nezarete kaldığını burada kendilerine iskence yapılmadığını kendisini 4 gün sonra serbest bıraktıklarını daha sonra ne olduğunu bilmediğini ifade etmiştir.

Tanık A A - Savcılık ve mahkeme ifadelerinde KLS: 1.DİZİ: 11. 140,204, maktül Cengiz AKSAKAL yakalandıktan sonra Veliköy jandarma karakoluna götürüldüğünü orada üç dört gün kaldığını bu süre içerisinde kendisine yiyecek götürdüğünü ve kendisi ile görüşüğünü maktülün her hangi bir şikayetini duymadığını buradan Şavşata oradanda Artvine götürüldüğünü daha sonra hastanede öldüğünü ne sebeple öldüğünün tesbit edilmesinin gerektiğini beyan etmiştir.

Tanık K A - 18.10.1980 tarihinde yaklaşık 30 kişi eli birlik te göz altına alındığını maktül Cengiz AKSAKAL'ın amcası olup onunda yakalananlar içerisinde bulunduğunu Veliköy jandarma karakolunda nezarete kaldıkları üç gün içerisinde iskence yapılmadığı daha sonra şavşata götürüldüklerini burada maktülün 5 gün kendisinin ise 6 gün nezarete kaldığını buradada iskence görmedikleri 26.10.1980 günü Artvine götürüldüğünü orada nezarete iki gün kaldıktan sonra amcasının sesini duyduğunu amcasının çocuklarının ismini sayıkladığını işittiğini bundan sonra sesini duymadığını ifade etmiştir. KLS: 1.DİZİ: 239 .

TANIK S K - KLS: 1.DİZİ: 267 daki mahkeme ifadesinde 24.10.1980 günü yakalandığını Veliköy jandarma karakolunda kaldığını 25.10.1980 tarihinde şavşat jandarma karakoluna götürüldüğünü burada maktül ile konuştuğunu maktülün iyi olduğunu ertesi günü kendisini alıp götürdüklerini 27.10.1980 gününde Artvin il jandarma alay komutanlığına götürüldüğünü maktülün burada kendisinin bulunduğu hücrenin karşısında olduğunu Üstm. Ferit İLDURAR ve Ash. Vecdinin gerek maktül ve gerek kendisini salona çıkartıp dövdüklerini bir gece kendisini iskence yaparken iskenceye dayanamayıp gözlerini açtığı anda üç sivil ile birlikte Üstgm. Ferit İLDURAR ve Ash. Vecdini'nin maktülü dövdüklerini sorgulamaya ilişkin kayıtları imzalamadığını bunun üzerine Üstgm. Ferit'in imzalaması için maktülü kendisine gösterdiğini maktülün konuşmadığını üzerlerinde yara izleri bulunduğunu sorguya katılan polisleri tanımadığını gözlerini açtıklarında bunların kaçtıklarını ifade etmiş diğer bir mahkeme ifadesinde duruşmada sanıklar İbrahim UÇOK ile Seyhan AÇIKEL'i göstere

rek ifadesinde bahsettiği üç şahıstan ikisinin kesin olarak bunlar olduğunu ifade etmiştir.

Tanık B K - KLS: 1.DİZİ: 265 daki mahkeme ifadesinde 24.10.1980 tarihinde yakalanıp Şavşata götürüldüğünü maktülünde nezarete olduğunu burada maktül ile beraber bir saat kaldıklarını daha sonra kendisini alıp götürdüklerini 27.10.1980 tarihinde Artvin il Jandarma Alay Komutanlığı en üst katındaki salon kısmına götürüldüğünü maktülün burada kendisinin bulunduğu odanın karşısındaki odada olduğunu devamlı sayıklayıp inlediğini bir gece kendisini gözlerini bağlayarak bir yere götürdüklerini tahta seslerinden buranın spor salonu olduğunu anladığını uzakta bir kapı ve kapıdan sızan ışık bulunduğunu ışıkta Ütgm.Ferit'i gördüğünü " İbrahim yeter fazla vurma " diye söylediğini daha sonra bir şahsı yanına getirdiklerini gözlerini açtığında maktül olduğunu gördüğünü maktülün kötü durumda bulunduğunu kimin dövdüğünü bilmediğini ifade etmiş mahkeme huzurundaki yüzleştirilmede KLS: 1.DİZİ: 411 İbrahim ÜÇOK ve Ali ALTINOK isimli şahısları göstererek sanıkların bunlar olabileceğini 3 ncüyü çıkartamadığını ifade etmiştir.

Tanık F Y - KLS: 1.DİZİ: 265 daki mahkeme ifadesinde maktülün köylüsü olduğunu 24.10.1980 günü yaralı olarak ele geçtiğini 2.11.1980 tarihine kadar Artvin Devlet Hastanesinde yattığını 2.11.1980 günü kendisini öğretmen okulu na götürdüklerini burada Ütgm. Ferit ILDIRAR'ın yanında bir kaç siville birlikte yanına girdiklerini kendisine bir şey göstereceklerini söyleyerek küçük bir odaya götürdüklerini orada maktülün bir kolundan kalorifere bağlanmış vaziyette ayakta bulunduğunu ve bilekleri ve ellerinin yara içinde bulunduğunu sayıkladığını Ferit ILDIRAR'ın kendisine maktülü göstererek " Bana bu duruma soktun sende konuşmazsan başına aynı şeyler gelecek " dediğini ifade etmiş.Mahkeme huzurundaki yüzleştirmede İbrahim ÜÇOK, Ali ALTINOK, Orhan GÖKDAMAR isimli şahısları göstererek sivil şahısların bunlar olabileceğini ifade etmiştir.

Tanık H D - KLS: 1.DİZİ: 266 daki mahkeme ifadesinde 26.10.1980 tarihinde Artvin İl Jandarma alay Komutanlığına götürüldüğünü bir gece Vecdi Asb. in kendisine iskence yaptığını ve kendisini Cengiz AKSAKAL'ın bulunduğu yere götürdüğünü burada Ferit ILDIRAR ile birlikte bir kaç sivil şahsın bulunduğunu maktülün hiç bir şey konuşmadığını Ferit ILDIRAR ve yanındakilerin kendisine jopla vurup su döktüklerini maktülün karısını ve çocuklarını sayıkladığını ifade etmiş mahkeme deki yüzleştirilmede KLS: 1.DİZİ: 412 sanık İbrahim ÜÇOKU' u göstererek birisinin bu şahsa benzediğini ifade etmiş 15.10.1985 tarihli mahkeme ifadesinde KLS: 2.DİZİ:118 maktül ile beraber sorguya alındığını. hücrelerinin yan yana bulunduğunu maktül ile birlikte sorgulandığı için mürahit Fe A 'ın kendisini tanık gösterdiğini F A 'ın gerek ceza evinde gerek duruşmaya götürülürken Cengiz AKSAKAL a sivil polislerin iskence ettiğini söylemesini istediğini o zamanki durum itibarıyla bunları söylemesinin gerektiğini daha sonra bu doğrultuda ifade verdiğini mahkemeye gelmeden önce yaralanan sanıkların ismini öğrendiklerini yine arkadaşlarının şahısları tahrik ettiğini mahkemeye gelmeden önce tanıklar F Y , B K OĞLU S K , ve Fe A yemek sırasında bir araya gelerek şahısları nasıl teshis edecekleri konusunda görüştiklerini kendilerini tanımadıklarını ancak S K 'ün belki tanırım dediğini. müdahil davacı Fe A 'ın evvelce duruşmaya müdahil olarak katıldığı için sanıkları tanıdığını, sanıkların getirileceği gün aralarında işaretler tesbit ettiklerini ve F A 'ın in işareti ile teshis yapmayı kararlaştırdıklarını daha önce İbrahim ÜÇOKU tanımadığını içeriye girdiğinde F A 'ın üç numaralı kolükta oturmakta olan İbrahim ÜÇOKU işaret ettiğini kendisininde bu şekilde teshiste bulunduğunu evvelce mahkemede yaptığı teshisin doğru olmadığını maktüle iskence yapılmış olduğunu durumunun bunun gösterdiğini şüursuz vaziyette olduğunu ancak iskenzenin kimin tarafından yapıldığını bilmediğini ifade etmiştir.

Tanık S Y ifadesinde KLS: 1.DİZİ: 142 13.10.1980 günü Veliköy de gazetimin altına alındığını Cengiz AKSAKAL'ında bulunduğunu üç gün orada kaldıktan sonra Şavşata götürüldüğünü üç günde orada kaldıklarını Şavşat ve Veliköyde kaldıkları süre içerisinde sağlık durumlarının iyi olduğunu iskence görmediklerini kendi-

sinden iki üç gün önce maktülün Şavşattan alınarak götürüldüğünü daha sonra Artvine götürüldüğünde 3 gün kadar maktülü göremediğini bu esnada iskence yapılmadığını gözleri bağlı olarak tuvalete götürülürken gözlerinin başının aşağıya kaydığını o sırada maktülün ellerindentuvara haç şeklinde gerilmiş olduğunu gördüğünü göze tim evine teslim edilirken Cengiz AKSAKAL'ın bitkin ve perişan vaziyette olduğunu baba adını söyleyecek durumda bulunmadığını iskence yapılmış olduğunu her halinden belli olduğunu ifade etmiştir.

TANIK Ş D - Mahkeme ifadesinde KLS: 1.DİZİ: 295 maktülün öğrenmeni olduğunu V li köy jandarma Karakolunda birlikte nezaret altına alındıklarını burada üç gün nezarete kaldıklarını iskence yapılmadığını daha sonra Şavşata götürdüklerini buradada 4-5 gün kaldıklarını iskence görmediklerini bilahere Şahbender GÜMÜŞ ile maktül ve kendisini Artvine götürdüklerini burada gözleri ve elleri arkadan bağlı olduğu halde bir merdivenden çıkarmaya başladıklarını bu sıradada dövüldüklerini her üçünün elleri ve gözleri bağlı vaziyette bir odayakapattıklarını iki üç saatte bir gelerek 10-15 dakika süre ile yumruk, tekme ve dirsekleriyle dövüldüklerini aynı zamanda adlarının sorulduğunu adlarının söylenmesinden odanın içerisine de üçünün bulunduğunun anladıklarını bu iskencenin 5-6 gün devam ettiğini kimlerin dövüldüklerini görmediklerini daha sonra başka bir yere götürdüklerini burada 4-5 kişinin gözlerini ve ellerini çözüp bir araya getirildiğini bu şahısların A K , Ş G , Cengiz AKSAKAL, S K Se P olduğunu bilahere 3-4 kişinin daha geldiğini yaklaşık bir arada 3 saat kaldıklarını bilahere yatılı bölge okuluna götürüldüklerini maktülün yanlarında olduğunu burada yemek yerken bir jandarmanın gelerek Cengiz AKSAKAL'ın içlerinde olup olmadığını sorduğunu maktülün ayağa kalktığını eline kolopçe vurup maktülü götürdüklerini 2-3 gün maktülü göremediklerini 2-3 gün sonra gözetim evine götürülmek üzere bir araya topladıklarını Cengiz AKSAKAL'ın odalardan birinde çıktığını bilekleri kesilmiş ve kanamış vaziyette olduğunu yürüyecek durumda bulunmadığını yere düştüğünü, kendisini yerden kaldırdıklarını bilahere maktülü hastaneye sevk ettiklerini ifade etmiştir.

TANIK A K - Savcılık ifadesinde KLS: 1.DİZİ: 142, 1930 yılı Ekim ayında gözetim altına alınıp Artvine götürüldüğünü burada yanında bulunan birisi isminin CENGİZ AKSAKAL olduğunu söylediğini bu şahsı köylüsü olduğu için tanıdığını 5-6 gün sonra gözlerini açtıklarını bir gün yemek yerken Cengiz AKSAKAL'ı sorduklarını şahsın gözlerini ve ellerini bağlayarak götürdüklerini bu sırada maktülün durumunun normal olduğunu aradan 9 gün geçtiğini bu süre içerisinde maktülü göremediğini daha sonra gözetim evine teslim edilirken maktülün şursuzca hareket ettiğini konuşamayacak durumda olduğunu gördüğünü sorgularının jandarma tarafından yapıldığını gözleri bağlı olduğu için kimseyi tanıyamadığını ifade etmiş KLS: 1.DİZİ: 205 deki mahkeme ifadesinde de aynı mahiyette beyanda bulunmuştur.

Askeri Yarıştay 2 nci Dairesinin en son bozmasından sonra dinlenen tanıklar A A , N , İ , K , A , İ , A , A , A , K , E , H , A , M , T , H , G , B , S , R , A , M , S , K , Y , G , N , P , H , Ç , K , A , İ , S , Ü , D , İ , G , E , N , V , D , N , E , C , D , Y , T , H , T , E , O , Ş , O , M , A , H , H , K , A , Y , B , İ , M , E , A , Ü , D , S , Ha- Y , K , B , Y , K ve K N nun olayla ilgili bilgilerin bulunmadığı beyanlarından anlaşılmıştır.

Maktülün sanıklarımız tarafından sorgulandığı dosyadaki mevcut delillerden anlaşılmaktadır. Ancak, maktülün sadece sanıklarımız tarafından sorgulanmadığı bunlar dışında başkaları tarafından sorgulandığı tanıklar A K ve S D 'un ifadelerinden anlaşılmaktadır. Zira, bu tanıklar yapılan sorgulamalarından sonra A K , S G , Cengiz AKSAKAL, S , K , S , P olarak bir araya konulduklarını ve bir arada yemek yedikleri sırada bir jandarmanın gelerek içlerinden Cengiz AKSAKAL'ı aldığını ellerini ve gözünü bağladıkları ve 2-3 gün sonra maktül yanlarına geri geldiğinde durumunun perişan ayakta duramıya-

çak vaziyette olduğunu şüursuzca hareket ettiğini ifade etmişler bir kısım diğer tanıklarda gözetim evine teslim sırasında maktûlün aynı durumda olduğunu belirtmişlerdir. O halde maktûlün çeşitli kereler sorğulandığı 1 nci sorğulanmanın D ve A K ifadesinde belirttikleri üzere sanıklar bir araya konmadan önce yapıldığı diğer sorğulamalarının ise bir araya konduktan sonra jandarmaların gelerek maktûlü alıp götürmelerinden sonra yapıldığı anlaşılmaktadır.

Sanıklar savunmalarında maktûlün sorgulanmasının kendileri tarafından 26.10.1980 tarihinde bitirildiğini ve maktûlün gözetim evine teslim edilmek üzere jandarmaya teslim edildiğini Synt. komutanının emrine göre sorğulanması biten sanıkların gözetim evine hemen teslim edilmesi gerektiğini, kendilerinin 26.10.1980 tarihinde maktûlü gözetim evine teslim edilmek üzere jandarmalara teslim ettiklerini ancak jandarmaların maktûlü gözetim evine teslim etmediklerini ancak 2.11.1980 tarihinde teslim ettiklerini ifade etmişlerdir. Sanıkların bu savunmaları Trabzon mit bölge başkanlığında görevli tanık Zeki DURMUŞ tarafından doğrulanmıştır. Nitekim tanık ifadesinde 26.10.1980 günü maktûlün jandarmaya sorgulanması bitip teslim edildiğini ifade etmektedir. O halde 26.10.1980 tarihine kadar maktûle sanıklar tarafından iskence yapıp yapılmadığı hususunun açıklığa kavuşturulması gerekmektedir. Tanık maktûle birlikte gözetim altında bulunan A K nın ifadesine göre maktûl bu tarihe kadar iskence görmemiştir. Çünkü tanık A K mahkemede ifadesinde sorgudan sonra bir araya konduklarında maktûle aynı kovuşta bulunduğunu birlikte yemek yediklerini maktûl Cengiz AKSAKAL'ın durumunun çok iyi olduğunu her hangi bir şikayetinin bulunmadığını açık ve seçik olarak ifade etmiştir. Bu tanık ve keza diğer tanık Ş D yemek yedikleri sırada jandarmaların maktûlü götürürdükünü 2-3 gün sonra maktûl şeri geldiğinde perişan vaziyette bulunduğunu şüursuz olduğunu ayakta duramadığını ifade etmişlerdir. Ve kanaatimizce maktûl yukarıda belirtildiği üzere yakalanan örgüt mensupları sorgulanıp sorgulama bittikten sonra bir araya kondukları ancak tekrar Cengiz AKSAKAL'ın sorğulanmak üzere götürülerek bu sorğulamada maruz kaldığı işkence sonucu öldüğü kanaat ve sonucuna varılmıştır. Çünkü tanık A K o zamana kadar maktûlün çok iyi durumda bulunduğunu işkenceden bahsetmediğini ifade etmektedir. O halde maktûl 26.10.1980 tarihi ile yani sanıklar tarafından sorğusu bitirildikten sonra ki maktûlün imzasının bulunduğu ifade tutanağında bu tarihi ihtiva etmektedir. 2.11.1980 tarihleri arasında gördüğü işkence sonucu ölmüştür. Ancak, 26.10.1980 tarihi ile 2.11.1980 tarihi arasında maktûlün yeniden yapılan sorgulamasına sanıklarımızın iştirak ettiği hususunda kesin ve inandırıcı deliller mevcut değildir. Her ne kadar tanıklardan S K , duruşmadaki teshisinde İbrahim ÜÇOK'un teshis ettiğini ifade etmiş isede bu tanık KLS: 1. DİZİ 267 de bulunan mahkeme ifadesinde sorguya katılan polisleri tanımadığını gözlerini açtıkları zaman polislerin kaçtığını ifade ettiği halde mahkemede sanık İbrahim ÜÇOK'u nasıl teshis edebilmiştir. Keza aynı mahiyette ifade veren ve sanık İbrahim ÜÇOK'un iskence yapanlara benzediği şeklinde teshis yapan tanıklar B K ve F Y : ilk ifadelerinde polisleri teshis edebildiklerinden bahsetmemişlerdir yine KLS: 1. DİZİ: 412 de yapılan yüzleştirme sırasında İbrahim ÜÇOK'un iskenceci polislerle benzediği şeklinde ifade veren tanık H D bu tarihten sonra itirafçı olmuş ve pişmanlık yasasından istifade etmek üzere müracaatta bulunmuş ve 15.10.1985 tarihinde mahkemede verdiği ifadesinde İbrahim ÜÇOK'u tanımadığını iskence yapıp yapmadığını bilmediğini ancak müdahil olan ve aynı zamanda tutuklu bulunan F A ile birlikte S K , B K ve F Y ile birlikte konuşup iş birliği yaparak İbrahim ÜÇOK'u teshis yoluna gittiklerini ifade etmekte olup buda tanıklar F Y , B K ve S K ün duruşmadaki teshişlerinin görgüye müstenit bulunmadığını göstermektedir. Netice olarak sanıklarımızın 26.10.1980 tarihine kadar ve bu tarihten 2.11.1980 tarihine kadar maktûlün nezarette bulunduğu süreler içerisinde maktûle iskence yaparak ölümüne sebebiyet verdikleri hususunda kesin ve inandırıcı delillerin bulunmadığı kanaat ve sonucuna varılmıştır.

Sanıklar hakkında ilk verilen mahkûmiyet kararı Askeri Yarğıtayca noksan tahkikat sebebiyle bozulmuş noksan tahkikata müteakip sanıkların müsnet suçtan Deraetlerine karar verilmiş bu kerre Askeri Yarğıtayca maktûlün gözetim altında bulunduğu,

süre içerisinde Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığı nezarethanesinde görevli Jandarma Er.Erbaş ve rütbelilerin tesbit edilerek dinlenilmesi istenilmiş mahkememizce tesbit edilen tanıkların adreslerinde bulunabilenler dinlenmiş, 38 tanıktan ibaret bu kişilere yazılan talimatlara maktûlün sanıkların ve sanıklar dışındaki bir kaç polisin önden ve yandan çekilmiş boy fotoğrafları eklenmiş ancak dinlenen tanıkların hiç biri bu olay hakkında bilgi ve görgülerinin bulunduğunu beyan etmemişler olay hakkında bilgilerinin bulunmadığını ifade etmişlerdir. O halde sanıklar hakkında son verilen beraet kararından sonra sanıkların aleyhine değişen bir durum ortaya çıkmış yeni bir delilde elde edilememiştir. Bu sebeplerle mahkememizce sanıkların müsnet suçtan delil yetersizliği sebebiyle beraetlerine karar verilmesi cihetine gidilmiş olup mahkememizce maktûlün 26.10.1980 tarihi ile 2.11.1980 tarihleri arasında sanıklar dışında başka kişiler tarafından yapılan işkence sonucu öldüğü kanaatı uyandığından sanıklar hakkında mahkememizce verilen karar kesinleştiğinden gerçek suç faillerinin bulunması için Artvin C.Savcılığına ihbarde bulunulmasına karar verilmesi cihetine gidilmiştir.

H Ü K Ü M :

Yukarıda belirtilen gerekçeye binaen.

Sanıklar Hilmi ÖZMEN, Seyhan AÇIKEL, ve İbrahim ÜÇOK'un cürmünü söylet-
mek için maktûl Cengiz AKSAKAL'a işkence yaparak ölümüne sebebiyet vermek suçundan
BERAETLERİNE.

Karar kesinleştiğinde gerçek suç faillerinin bulunması için Artvin
C.Savcılığına yazı yazılmasına.

Kanun yolu açık üzere müdahiller ile vekillerinin, sanıklar
ile vekillerinin çiyaplarında iddia makamında Askeri Savcı Hakim Önyzb. Kerim KOÇER
huzuru ile tutunakta sivil memure Aysel BİLGE olduğu halde talebe aykırı olarak oy
birliği ile verilen karar, açıkça okunur. 16.11.1988

BAŞKAN
P.Alb.
Alpay DENİZ
(1962-108)

DURUŞMA HAKİMİ
Sivil Hakim
Arif ÖLGÜN
(19728)

ÜYE
Hakim Önyzb.
Osman BEYKAL
(1977-Yd-16)

242

T.C.
A R T V İ N
CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI

HAZIRLIK NO : 1989/76
ESAS NO : 1990/115
İDDİA N A M E NO : 1990/11

21.6.1990

İ D D İ A N A M E

AĞIR CEZA MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA

ARTVİN

DAVACI : K.H.
MÜŞTEKİ : TEREN AKSAKAL, Mehmet kızı 40 yaşlarında,
nüfusuna kayıtlı aynı yerde oturur.
MAKTÜL : CENGİZ AKSAKAL, Mehmet oğlu 1940 D.lu.
SANIKLAR : 1-FERİTİLDİRAR, oğlu D.lu. Halen Sarıyer ilçe Jandarma
Bölük Komutanı olup Jandarma Lojmanları D Blok no: 16 Zincirli
Kuyu adresinde oturur.
2-MECDİ CENGİZ, oğlu D.lu. İlçesi
köyü nüfusunda kayıtlı aynı yerde oturur.
S U Ç : İşkence yapmak suretiyle adam öldürme.
SUÇ TARİHİ : 12.11.1980

Hazırlık evrakı incelendi.

TARİHİ Yukarıda kimliği yazılı maktül Cengiz Aksakal'ı işkence sonucu öldürme suçundan suç tarihinde Artvin Emniyet Müdürlüğünde görevli üç sanık hakkında Erzurum Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu Askeri Mahkemesine kamu davası açıldığı, yapılan yargılama sonucu her üç sanığın beraatine karar verildiği ve yukarıda kimliği yazılı sanıklar hakkında Başsavcılığımıza suç duyurusunda bulunulduğunu anlaşılmıştır.

Maktül Cengiz Aksakal'ın yasa dışı örgüt üyesi olmak ve müdahale suçlarından arandığı sırada güvenlik kuvvatlerince Şavşat ilçesi Veliköyde yapılan bir operasyon sırasında kendiliğinden gelip teslim olduğu, 18.10.1980 ile 21.10.1980 günleri arası Veliköy de Jandarma rezarethanesinde tutulduktan sonra belli tilen tarihte Şavşat İlçe Jandarma Bölük Komutanlığı nezarethanesine getirildiği, 5 gün de burada tutulduktan sonra 26.10.1980 günü Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığı nezarethanesine getirildiği ve aynı gün haklarında daha önce kamu davası açılıp beraat eden sanıklar tarafından sorgulandığı, sorulanmasından sonra hemen Sıkıyönetim Gözetim evine alınması konusundaki Sıkıyönetim Komutanlığı emirlerine rağmen maktülün 2.11.1980 tarihine kadar burada alıkonulup, yukarıda kimliği yazılı sanıklar tarafından kendisine işkence yapıldığı, 2.11.1980 günü maktülün Cengiz Aksakal'ın Sıkıyönetim Gözetim evine teslim edilip 3.11.1980 günü rahatsızlandığı, ve aynı gün Artvin Devlet Hastanesine sevk edildiği bu hastane tarafından da Trabzon Numune Hastanesine sevk edilip orada geçen 12.11.1980 günü burada öldüğü, yapılan otopsi sonucunda maktülün işkenceye maruz kaldığının belirlendiği,

ASLININ AYNI OLDUĞU

TASTIK OLUNUR.

.../...

S.2

.../...

246

262 89

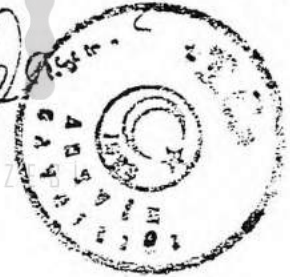
Maktülün ilk teslim olduğu 18.10.1980 ile Artvin İl Jandarma, Alay Komutanlığı nezarethasına getirildiği 26.10.1980 tarihleri arasında kendisine herhangi bir kötü muamelede bulunulmadığı, ve sağlık durumunun iyi olduğu dosyada mevcut tanık anlatımları ile anlaşılmaktadır. Maktülün Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığı nezarethanesinde iken Emniyet görevlilerince sorgusu yapıldığına Sıkıyönetim emirlerine rağmen bu yerde tutulan maktüle yukarıda kimliği yazılı sanıklarca çeşitli şekillerde işkence yapıldığı ve dosya içinde mevcut Adli Tıp Genel Kurulu raporuna göre maktülün daha önceden mevcut olan hastalığının işkencenin de eklenmesi sonucu öldüğü anlaşılmıştır.

3.Ordu Komutanlığı Sıkıyönetim 1 Numaralı Askeri Mahkemesinin 16.8.1988 gün 1987/24 Esas,1988/29 Karar sayılı Askeri Yargıtayca da onaylanmış kesinleşen hükmüne göre sanıkların maktüle suçunu söyletmek için işkence yaptıkları,yapılan işkenceler sonucu maktülün 12.11.1980 günü öldüğü böylece sanıkların üzerlerine atılı suçu işledikleri iddia,yukarıda sözü edilen Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinin 1987/24 Esas sayılı dosyası,dosya içinde mevcut Adli Tıp Genel Kurulu raporu, yine aynı dosyada dinlenen tanıklar S. Y. A. K. ,Sa. A. B. K. ,H. D. ,S. K. ,M. B. ,K. A. Ş. D. ,ve Ş. T. 'in yeminli anlatımları ve tüm hazırlık dosyası kapsamındaki anlatıldığından;

Sanıkların yargılamalarının yapılarak eylemlerine uyan TCK.nun 243/2,450/3,452/2 maddeleri gereğince ayrı ayrı cezalandırılmalarına karar verilmesi kamu adına iddia olunur.

F.A.

H.AVNI ÖZCAN 25597
Cumhuriyet Savcısı

21.6.1988
Böylelikle 21/7/88

ASL MUKTULUĞU
TUTULAN MUKTULUĞU

21.6.1988

ESAS NO. : 1991/38
KARAR NO. : 1992/38
G.SAV.ES.NO. : 1990/116

K A R A R

Başkan : Günay Güler 27616
Üye : N.Feyyaz Karabel 20936
Üye : Haino Çağlayan 30190
C.Başsavcısı : H.Avni Özcan 25597
Katip : Mustafa Ülker 564

Davacı : K.H.
Müdahil : TEREN AKSAKAL- olma D.lu,

Maktül : CENGİZ AKSAKAL-Mehmet oğlu 1940 D.lu,Şavşat ilçesi Veliköy kövünde
Sanıklar : 1-FERİT İLDIRAR- olma D.lu,

köyü nüf.kayıtlı olup halen Şırnak Gulyazı 4.Jandarma
Sınf.Tb.Kom.olarak görev yapar,Jan.Binbaşı,sabıkasız,okur-yazar,
evli,2 çocuklu,TC.İslam.

2-MECİDİ CENGİZ- olma D.lu,

Buğdaylı köyü nüf.kayıtlı ve mukim.Sabıkasız,okur-yazar,evli 4 ç
ocuklu emekle astsubay,TC.İslam.

Vekilleri : Av.Feridun Özyurt-Ankara Barosu avukatlarından.
Suç : İŞKENCE YA VAK SURETİYLE ADAM ÖLDÜRMEK.
Suç Tarihi : 12.11.1980
Karar Tarihi : 16.09.1992

Yukarıda açık kısıkları ve suçları yazılı sanıklar hakkında mahkeme-
mizden verilen 30.1.1991 tarih ve 1990/32 Esas,1991/2 karar sayılı ilam yargıtay
8.Ceza Dairesinin 10.7.1991 tarih ve 1991/5605-7634 sayılı ilamı ile beslularak ge-
mekle mahkememizde yeniden yapılan ve bitirilen açık duruşmaları sonunda;

GEREKİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

İDDİA : Maktülün işkence sonucu öldürme suçundan olay tarihinde Art
emniyet müdürlüğünde görevli 3 sanık hakkında Erzurum sıkıyönetim komutanlığı 2 no
askeri mahkemesine kamu davası açıldığı,yapılan yargılama sonunda heriki sanığın be-
raatine karar verilerek sanıklar Ferit ve Mecidi haklarında suç duyurusunda bulunul-
duğu belirtilen iddianamede yasa dışı örgüt üyesi olarak muhtelif suçlarda aran-
maktülün Şavşat Veliköyde yapılan operasyon sırasında kendiliğinden gelip teslim ol-
duğu,18.10.1980 ile 21.10.1980 günleri arası Veliköyde jandarma nezaret hanesinde
tutulduktan sonra belirtilen tarihte Şavşat ilçesi jandarma komutanlığı nezarethane-
ne getirildiği, 5 günde burada tutulduktan sonra 26.10.1980 günü Artvin il jandarma
alay komutanlığı nezarethanesine getirildiği ve aynı gün haklarında daha önce kamu
davası açılıp beraat eden sanıklar tarafından sorgulandığı,sorgulamasından sonra Er-
zurum sıkıyönetim gözetim evine alınması konusundaki sıkıyönetim komutanlığı emirleri
rağmen 2.11.1980 tarihine kadar burada alıkonulduğu ve sanıklar tarafından kendisi
işkence yapıldığı,2.11.1980 günü sıkıyönetim gözetim evine teslim edildiği,3.11.1980
günü rahatsızlığı nedeniyle Artvin devlet hastanesine sevk edildiği,bu hastanede
de Trabzon numune hastanesine sevkini yapıldığı ve 12.11.1980 günü numune hastane-
sinde yapılan otopsi sonucunda maktülün işkenceye maruz kaldığını tesbit
edildiği,Artvin il jandarma alay komutanlığının nezaret hanesinde iken sanıklarca
sorgusu yapılan ve sıkıyönetim emirlerine rağmen bu yerde tutulan maktüle işkence
yapıldığı ve adli tıp genel kurulu raporuna göre daha önceden mevcut olan hastalı-
na işkenceinde eklenmesi sonucu öldüğü,ilk teslim olduğu 18.10.1980 ile Artvin il
jandarma alay komutanlığı nezarethanesine getirildiği 26.10.1980 tarihleri arasında
kendisine götü suamelede bulunulmayan ve sağlık durumunun iyi olduğu anlaşılan mak-
tüle karşı sanıkların atılı suçu işledikleri iddiasıyla ve TCK'nın 243/2,450/3,452
2 maddeleri gereğince tecziyeleri istemi ile mahkememize kamu davası açılmıştır.

Mühteki Teren beyanında; maktülün kendisinin eşi olduğunu,Şubat 1980
eşinin 1980 hareketinden sonra gözaltına alındığını,gözaltına alınmadan önce sağlı-
lı olduğunu hastalığının bulunmadığını,gözaltına süresi içerisinde kendisine işken-
ce yapıldığını,işkence sonucu ağırlaşması üzerine Trabzon Numune hastanesine kal-
dırıldığını,Şifrenmesi üzerine Trabzona gittiğini komada olan maktül eşinin tanınmaz

halde olduğunu, ağzında dişlerinin kalmamış olduğunu, durumunun ağır olması nedeni kendisi ile konuşmadığını, kimlerin işkence yaptığını bilmediğini belirterek işkence sonucu eğinin ölümlüce sebebiyet verenler hakkında şikayetçi olduğunu beyan etmiştir. Müdahil Terazi Aksakal bozma ilamından sonra alınan 11.9.1992 tarihli beyanında; bozma ilamına bir diyeceğinin olmadığını, bozma ilamındaki hususların y rine getirilmesini, bu davanın 11 yıldır devam ettiğini, eşi Cengiz Aksakal'ın sağlı olarak götürülüp ölü olarak eve getirildiğini, sanıklardan şikayetçi olduğunu beyan etmiştir.

SAVUNMA : Sanık Ferit savunmasında; atılı suçu kabul etmediği 1979 yılı 1981 yılları arasında Artvin il merkezinde bölük komutanı olarak görev yaptığını, sorumluluğundaki komando bölüğü ile sık sık Şavşat ve Ardanuç ilçelerine o rasyonlara gittiğini, olay tarihinde de Ardanuç ilçesinde operasyonlarda görevli olduğunu, Artvin devriaci yol davasında yargılanan Z K ve G K 'ın 2 Ekim 1980 tarihinde yakalanmalarında görevli olduğunu bu olaydan birgün önce 3 Ekim 1980 tarihinde Ardanuç ilçesi Kutlu köyünde muhtar ile birlikte 3 kişilik bölüğüyle bu olay sonrasında bölgede uzun süre operasyon yaptıklarını kendisi de bu operasyonda hazır olduğunu o zamanki Ardanuç ilçe bölük komutanı olan jandarma Astsubay Harun Koçak ile Ardanuç karakol komutanı Hüseyin Çelik'in orada operasyon olduklarını bildiklerini sorumluluğundaki komando birliğinin başında birçok kişiyi yakalanması sebebiyle kendisini tanımayan kişiler dahi ismini verdiklerini iddia etmiş ve tanık olarak işinleri belirtilen kişilerle devriaci yol davasından yargılanmalarını bu nedenle kendisi hakkında şikayetçi olduklarını maktûlün kendi bölgesinde suçlusu olmadığını, maktûlün kendisi yakalamadığını, kendisinin sorgulamadığını, kendisinin teslim olmadığını, maktûlün dahi görmediğini belirterek beraatine karar verilmesini talep etmiştir.

Sanık Ferit İldırar bozma ilamından sonra İzmir 4. Ağır Ceza Mahkemesinde de 16.1.1992 tarihli talimatla alınan savunmasında; ve talimat ekinde bulunan aynı tarihli savunma içerikli dilekçesinde; Bozma ilamına uyulmasını talep etmekle beraber Türkiyedeki cezaevlerinin örgütlerce okul ve eğitim alanı olarak kullanıldığı bu davada müdahil olan Fehmettin Aksakal'ın cezaevindeki örgüt yandaşlarına yönelik olarak aleyhinde gerçeğe aykırı beyanlarda bulunduğunu, Hafik Durmuş adlı Devriaci sanığının Fehmettin Aksakal tarafından yönlendirildiğini kabul ettiğini, Artvin Ağır Ceza Mahkemesinin kararına dayanak teşkil eden tanık F Y 'in ifadesinde gerçek olmadığını, 1984 tarihinde verdiği ifade ile geliştiğini, olay tarihinde Artvin il merkez jandarma bölük komutanlığının Artvin il merkez ilçesinin hudutları dışındaki kırsal alanın emniyet ve asayişinden sorumlu olduğunu, il jandarma alay komutanlıklarının emniyet odaları ve nezaret odalarının bulunmadığını, adli sorumluluğunun il merkez jandarma bölüğüne bağlı ilçe bölüklerinin olduğunu, kendi bölüğünün görevinin merkez jandarma karakolu vasıtasıyla alay komutanı ve asayiş şube müdürünün söylediği yerlere nöbetçi çıkartmak olduğunu, sanık Cengiz Aksakal ve aleyhine ifade veren tanıkların kendi sorumluluk alanının suçluları olmadığını yakalanmaları teslim alınmaları yada sorgulanmaları ile ilgisinin olmadığını, Cengiz Aksakal'ın ölümlüce bozma ilamından sonra hemen soruşturma yapıldığını, kendisi hakkında on yıl sonra dava açıldığını, ilgisi olsa idi davanın baştan açılmasıyla gerekli olduğunu, jandarma teşkilatında evrakların 5 yıl saklanıp Sakaya gönderildiğini, 10 yıl sonra Artvine gittiğinde, o tarihlerde Şavşat ve Ardanuç'ta operasyonlarda bulunduğu dair hizmet defter ve kağıtlarının bulunmadığını, o tarihte Ardanuç'ta operasyonda bulunduğu dair tanıkların dinlenmediğini, o zamanki Ardanuç ilçe J. Bölük Komutanlığının halen Kirsehirde görevli olduğunu haricen öğrendiğine göre Ülen Cengiz Aksakal ve bir kısım sanıkların sorgulamalarının 211. hudut Alayı Cıvıt düzündeki taburunda yapılmış olup ve MİT teşkilatından Zeki Durmuş'un müşahit olarak katıldığını belirterek tanık olarak dinlenilmesini talep etmiş, ayrıca olay tarihinde Artvin Jandarma il komutanı olarak görev yapan Ahmet Arın'ı da tanık olarak göstererek olayla ilgisinin olmadığını belirterek beraatini talep etmiştir.

Sanık Ferit İldırar İzmir 2. Ağır Ceza Mahkemesinde talimatla yaptığı 13.4.1992 tarihli ek savunmasında; önceki savunmalarını tekrar etmekle beraber olay tarihinde Ardanuç jandarma komutanı Harun Koçak'ın tanık olarak dinlenilmesini talep etmiştir.

Sanık Neddi savunmasında; atılı suçu kabul etmediğini, olay tarihinde Artvin Merkez jandarma karakol komutanı olarak görev yaptığını, maktûlün kendisinin görevli bulunduğu karakola getirilmediğini, önceki Artvin il jandarma Alay komutanlığı bünyesinde olduğunu maktûlün sorgulanması kendisinin yapmadığını ve maktûlün kendisine teslim edilmediğini, Sakaryünetim komutanlığının emirlerinden de hab

dar olmadığını belirtmiştir.

Sanık Necdi Cengiz bozma ilaından sonra alınan 27.9.1991 tarihli bozma kararına uyulmasını belirtmiş, 3.10.1991 tarihinde Akyazı Asliye Ceza Mahkemesinde mahalli mahkemede savunma yaptığını beyan etmiş, 23.6.1992 tarihinde Sakarya Ağır Ceza Mahkemesinde yaptığı savunmasında; olay tarihinde başsavuş rütbesinde Artvin Merkez Jandarma Karakol komutanı olduğunu, maktûl Cengiz Aksakal'ın Şevçat'ta yakalanıp sorgulamasının yapıldığını bildiğini, ama kimin yaptığını bilmediğini, maktûlün Artvin il jandarma komutanlığı gözetim evinde sorgusunun sivil polisler tarafından sorgulandığını bunları haricen öğrendiğini, nezarethane ile sıkıyönetim birbirine karıştırıldığını, gözetimevinin merkez bölük komutanlığına bağlı olması nedeni ile şikayet edildiklerini, nezarethanesinin sorumluluğunun kendilerinde olduğunu, gözetimevinin sorumluluğunun sıkıyönetimde olduğunu, maktûlün gözetimevin olduğundan sorumluluğun kendilerine ait olmadığını, jandarma komutanlığına Akyazı Asliye Ceza Mahkemesinde ifade verdikten sonra başvurduğunu, olay tarihinde iznini olduğunu maktûlün ölümü ile ilgisinin olmadığını beyan etmiştir.

Sanık Necdi Cengiz 3.7.1992 tarihinde mahkemesinde yaptığı savunması ise, önceki savunmalarını tekrarlamakla olay tarihinde 12 Eylül'den yaklaşık 1 ay sonra 32 gün izin kullandığını sanık Ferit'in de sorgulama yetkisinin olmadığını, maktûlün ölümü ile Ferit'in de ilgisinin olmadığını, çünkü maktûlün sorgusuna girdiğini söylediğini belirterek suçsuz olduğunu beyan etmiş 65/3 maddesinin uygulanması ile ilgili olarak alınan ek savunmasında; benzer savunma yaptığını tekrarlamıştır.

DELİLLER : Artvin il Jandarma Alay Komutanlığına 19.7.1990 gün ve 1990/3295 sayılı cevabı yazısında sanık Ferit İldırar'ın 12.11.1980 tarihinde Artvin il Merkez Jandarma Bölük komutanı olarak sanık Necdi Cengiz'in de belirtilen tarihte Artvin il merkez jandarma takım komutanı olarak görevli buldukları anlaşılmıştır.

Artvin 211.Hüdet Alay Komutanlığı ve sıkıyönetim komutan yardımcılığına 19 Haziran 1985 gün ve 7130-5485 sayılı Emurum Sıkıyönetim Komutanlığı 1 nolu Askeri Mahkemesine hitaben yazılmış cevabı yazıdan maktûlün sorgulamasının 21.10.1980 günü polis memuru Seyhan Açikel ile Polis memuru İbrahim Uçok tarafından yapıldığını, 26.10.1980 tarihinde hakkında suçlayıcı başka delil bulunmadığından Komiser Yardımcısı Hilmi Özmen'in saptı geçmesi ile tamamlandığını, 26.10.1980 tarihli ifade tutanağında sadece Cengiz Aksakalın imzasının bulunduğu ve ifadesinin alanın belirtmediğini, Şevçat ilçe jandarma bölük komutanlığının ve Veliköy Bucak Jandarma Takım Komutanlığındaki nezaret defterlerinde ise maktûlün adına rastlanılmadığını, bu nedenle anılan şahsın Şevçat ilçe jandarma bölük komutanlığında nezaret altına da kaldığı tarihin saptanmadığı belirtilmiştir.

Artvin Emniyet Müdürlüğü'nün 15 Mayıs 1985 tarih ve Siyasi Şube 3403 sayılı cevabı yazısında maktûlün Şevçat ilçe Bölük Komutanlığından alındığı ve 26.10.1980 günü Artvine getirilerek gözetim evine konulduğu, sorgusuna müteakip 2.11.1980 tarihinde sorgusunu yapan görevlilerce Sıkıyönetim Komutanlığı gözetim evine teslim edildiği belirtilmiştir.

Artvin il Jandarma Alay Komutanlığına 4 Haziran 1985 tarih ve 1985/8256 sayılı cevabı yazısında; maktûlün sıkıyönetim görevlilerince sorgulamasının yapıldığı, 26.10.1980- 2.11.1980 tarihleri arasında sıkıyönetim gözetim evi sorumluluğu ve sorgulama ekipleri teşkilinin Artvin 211.Hd.A.K.lığı ve Sıkıyönetim Komutan Yardımcılığı sorumluluğunda, Artvin 211.Hd.A.Karargahında yapıldığı belirtilmiştir.

Artvin Emniyet Müdürlüğü'nün 10 Haziran 1985 tarih ve Siyasi Şube 441 sayılı cevabı yazısında; maktûlün 21.10.1980-2.11.1980 tarihleri arasında Emniyet Müdürlüğünde kaldığına dair hiç bir kaydın olmadığı ancak sorgulamasının 21.10.1980 günü polis memuru Seyhan Açikel ile Polis memuru İbrahim Uçok tarafından taslak olarak alındığı, 26.10.1980 tarihinde hakkında suçlayıcı başka delil bulunmadığından Komiser Yardımcısı Hilmi Özmenin saptı geçmesi ile tamamlandığı belirtilmiştir.

Artvin Emniyet Müdürlüğü'nün 8.2.1983 tarih ve Siyasi Şube 667 sayılı cevabı yazısında yasa dışı örgüt üyesi olan maktûlün 2.11.1980 tarihinde gözaltına alındığı belirtilmiştir.

Artvin il Jandarma Alay Komutanlığının 21.2.1983 tarih ve 1983/2743 sayılı cevabı yazısında; maktûlün Şevçat Veliköy Bucakı Devrimci Yol Örgütü'nün kitle eğitimi propaganda ve agitasyon sorumlusu olarak göz altına alındığı belirtilmiştir.

Artvin il Jandarma Alay Komutanlığının 19.7.1990 gün ve 1990/3296 sayılı yazısında; maktûlün 2.11.1980 tarihinde emniyet müdürlüğü nezarethanesine getirilerek emniyet odasına alındığı, 3.11.1980 günü rahatsızlandığını beyan edince Artvin

Devlet Hastanesine nakledildiği ve 2 gün süre ile 3. Dahiliye servisinde yatırıldığı daha sonra Trabzon Devlet Hastanesine sevk edildiği, 2-3 Kasım 1980 tarihinde İl Jandarma Alay Komutanlığı nezaretinde kaldığı belirtilmiştir.

Adli Tıp Genel Kurulunun 17.2.1984 tarih ve 1702-28 sayılı raporunda; "18.10.1980 tarihinde tutuklanıp sorgulaması yapıldıktan 3.11.1980 günü hastalanan Frekoma halinde Artvin Devlet Hastanesine yatırılan Cengiz Aksakalın menenjit ve pnömoni on tanisi ile ilk tedavisi yapıldı 5.11.1980 tarihinde Trabzon Kumune Hastanesine gönderildiğinde koma hali esas sertliği, fonksiyon lomborda kalp sol hemiple tesbit edilerek gerekli tedavi anında 12.11.1980'de vefat ettiğini otopsisinde başında ve vücudunun muhtelif yerlerinde ekimozlar tesbit edilerek, süessir fiile maruz kaldığının anlaşılmasına ve kafa kaydasına damarlı bölgede heraton 4. karici hematon ve subarakoidal kanama ile akciğerlerde pnömoni tesbit edildiğine göre kafa içi kanamasından ölmüş olduğu klinik seyir dikkate alındığında, kafa içi kanama hadisesinin travma sonucu ortaya çıkmasına zemin hazırlayan arızanın hastalığının başlangıcında mevcut olduğunda bunun süessir fiile illiyetinin bulunmadığına end kafa dışı kubbe ve krani kemiklerinin sağlan olmasına, hematomun yeri dikkate alındığında kendinde mevcut bir hastalığa travmanın insidansı sonucu kanama olabileceği ihtimalle durumunun TCK.nun 451 ve 452/2 maddelerine atıf olabileceği nitelikte" olduğu belirtilmiştir.

Yargıtay hazma ileme doğrultusunda; Davsol davasından sanık olarak yargalanan S. A. Y. B. K. E. D. S. K. ve S. ile ilgili hazırlık aşamasındaki beyanlarını içerir tutanaklar ile bu kişilere ait yakalama ve olay tutanaklarının örnekleri 4. Kolordu Komutanlığı nezaretinde kurulu Ankara 1. Nolu Sıkıyönetim Mahkemesinden gönderilmiş olup, ifade suretiyle incelendiğinde; mahkememizde alınan ifadelerle aynı doğrultuda olduğu görülmüştür.

Davsol Davasında Ergürüm Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinde sanık olarak yargalanan ve mahkememizce sanık olarak dilenilen S. Y. A. B. K. D. S. K. ve S. ü'nün 12 Eylül 1980'den sonra nezarete alınıp alınmadığı hususunun tesbiti için 211. Hudut Alay Komutanlığı ve Artvin il jandarma Alay Komutanlığına yazılı yazıda soru konusu kişilerin nezarete alındıklarına dair kayda bastırılmadığı bildirilmiştir.

Sanık Mevdi Cengiz'e ait gizli siciller celp edilmiş, 2 adet gizli sicil belgesinin incelenmesinde, jandarma astsubay başçavuşu olarak görev yapan Mevdi Cengiz'in göltbaşı jandarma bölük komutanlığı 2. takım komutan vekili olarak görevli olduğu 1980 sicil yılında 25.6.1980 tarihli sicilde 4.4.1980'de raporlu ayrılıp 14.4.1980'de raporunun bittiği, 12.9.1979'da izne ayrılıp 15.10.1979'da iznini bitirdiği, niteliklerinin ortalamasının 80 not ile değerlendirildiği 7.6.1981 tarihli 1981 yılı sicilinde ise, Artvin il Jandarma Alay Komutanlığında görevli olup 5/3 aylık ve derecesi olduğu, 12.10.1980'de izne ayrılıp 14.11.1980'de başladığını, il Merkez jandarma karakol komutanlığına 30.8.1980'de başlayıp 4.5.1981'e kadar devam ettiği, niteliklerinin ortalamasının 98,50 not ile değerlendirildiği anlaşılmıştır.

Tanık S. K. A. D. A. yeminli beyanında; 24.10.1980 günü yakalandığını, ve Voliköy jandarma Karakol Komutanlığında kaldığını, 25.10.1980 günü Davsol Jandarma Karakoluna götürüldüğünü, bu karakolda maktülün bulunduğu koğuşa götürüldüğünü koğuşa maktül ile konuştuğunu, maktülün kendisine iyiyim, bir şey yapmıyordum şeklinde beyanda bulunduğunu, ortası gün maktülü alıp götürdüklerini, ancak nereye götürdüklerini bilmediğini, 27.10.1980 günü kendisini Artvindeki jandarma Alay olarak kullanan Hürretmen okuluna götürülüp Hst kattaki hücreye kapattıklarını, maktülün kaldığı hücrenin ise kendi hücresinin karşısında olduğunu, Üsteğmen Ferit İldırar ile Astsubay Mevdi'nin gerek kendilerini, gerekse maktülü salona çıkartıp salonda dövduklarini bir gece kendisini sorgulamak için getirdiklerini, ikenceye dayanamayınca gözlerinin ağtığını, bu arada üç sivil ile birlikte Üsteğmen Ferit ve Astsubay Mevdi'nin maktülün gözleri dövduklarini gördüğünü, maktülün üzerinde sadece kiltunun bulunduğunu, suların içerisinde yatmakta olduğunu, maktülü bir hücreye alıp götürdüklerini, bu arada maktülü bitkin bir vaziyette suçsuz olduğunu sayıkladığını gördüğünü, hücrede maktülü kollardan kalorifer borusuna bağladığını, gördüğünü, kendisinin sorgulaması sonunda soru tutanaklarının izlenemeyeceğini söylemesi üzerine Üsteğmen Ferit İldırarın kendisine maktülün Pağ olduğunu, kurtulmıyacağını söyleyerek ve maktülü göstererek bunun durumunu kelime isteniyorsanız kağıtları iznala şekilde beyanda bulunduğunu, maktülün daha sonra öldüğünü duyduğunu beyan etmiştir.

Tanık F. Y. yeminli beyanında; maktülün kendisine götürüldüğünü, kendisinin 24.10.1980 günü yaralı olarak ele geçtiğini, 2.11.1980 tarihine kadar

Artvin Devlet Hastanesinde yatıldığını, 21.10.1980 günü kendisini Şiretmen okuluna götürdüklerini, bu arada Üsteğmen Ferit İldırarın yanında birkaç sivilde olduğu halde kendisinin yanına geldiklerini sana birşey göstereceğiz diyerek, içeride küçük bir odanın ortasına götürdüklerini, orada maktül Cengiz Aksakalın ayakta ve bir kolunun kalçerifere bağlı olarak titrer bir vaziyette çocukların, Neriman, Taren ve Tanerin isimlerini sayarak iken gördüğünü, maktülün yanına gittiğini, Cengiz emni diye maktüle hitap ettiğini, maktülün kendisine birşey söylemediğini, kendisini tanımadığını, hafızasının yerinde olmadığını, boş gözlerle baktığını, bu arada maktülün bileklerinin ve ellerinin yara içinde olduğunu gördüğünü, maktülün kendisine gösteren Ferit İldırarın bunu bu duruma soktuk, sende konuşmaması başına aynı şeyler gelecek şeklinde beyanda bulunduğunu, daha sonra kendisinin maktülün yanından alıp yukarıya çıkardıklarını, ertesi gününde kendisini sorguya aldıklarını belirtmiştir.

Tanık B K yeminli beyanında; 24 Ekim 1980 tarihinde yakalandığını ve Şavşata götürüldüğünü, orada maktülünde nezarete olduğunu gördüğünü, kendi ile 1 saat kadar nezarete birlikte kaldıklarını, daha sonra maktülü alıp bir yere götürdüklerini, 27.10.1980 gününde kendisini Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığı en üst katındaki salon kısmına götürdüklerini, bu salonda kargıllıklı odaların bulunduğu, kapı ve pencerelerinin sökülmiş olduğunu, maktülün kendisinin kaldığı odanın karşısındaki odada olduğunu, maktülün devaalı inler ve sayıklar pozisyonunda olduğunu, yüzü ve göğsünü simsiyah olduğunu, aksakaları Üzerlerindeki elbiseleri çıkarıp çıplak vaziyette gözleri bağlı olarak kendilerini sorguya götürdüklerini, sorgu götürülmeden önce salonun ortasında Necdi Astsubay ve Ferit Üsteğmen ve tanımadığı üç sivil tarafından diğerlerine ders olsun diye dövüldüklerini, bir gece kendisini soyarak gözlerini bağladıklarını, bazı yerleri gendirdikten sonra bilemediği bir yere götürdüklerini, tahta seslerinden buranın spor salonu olduğunu anladığını, bağırışma sesleri geldiğini, ışıkta Üsteğmen Feriti gördüğünü ve Üsteğmen İbrahim yeter fazla vurma sesini duyduğunu, daha sonra yanlarına bir şahsı getirdiklerini, göz bağını attığında bunun Cengiz Aksakal olduğunu gördüğünü ve kötü bir durumunun olduğunu gördüğünü, daha sonra kendilerinin hücreye götürdüklerini, ertesi günü maktülü alt kattan kendisi incek durumda olmadığı için gözlerindeki bantları açılan iki tutuklunun yardımı ile indirildiğini, sorgulaması sırasında kendisine Cengiz Aksakalın öldürdüklerini söylediklerini, beyan etmiştir.

Tanık H B yeminli beyanında; 26.10.1980 tarihinde Artvine götürüldüğünü ve jandarma alay binasına götürülerek bir hücreye konulduğunu, hücrelerin karşılıklı olup bir salona açıldıklarını, bazen hücrede bazen dışarı çıkartılarak kendilerini dövüldüklerini, bu arada maktül Cengiz Aksakalında Üsteğmen Ferit ve Astsubay Necdi ile iki sivil polis tarafından dövüldüğünü gördüğünü, bir gece kendisini spor salonuna götürdüklerini, burada Necdi Astsubayın kendisine işkence yaparken onu itiraf etmesini istediğini ve bir ara gözünü açarak kendisini yan tarafa götürdüğünü, burada maktül Cengiz Aksakalı yerde yatarken gördüğünü, yanındada Ferit İldırar ile birkaç sivil şahsın bulunduğunu gördüğünü, maktülün birşey konuşmadığını, Ferit İldırar ile yanındakilerin maktüle copla vurup su döktüklerini, maktülün sadece kasasını, çocuklarını ve tanıdığı kişilerin isimlerini sayıkladığını, Uğyorum diye seslediğini, bir gün maktülü sayıklaya sayıklaya hücrelerinden dışarıya çıkmış vaziyette gördüğünü, üzerinde sadece beyaz bir kiloton bulunduğunu, ellerinin kelepçesiz olduğunu, iki büküm vaziyette bulunduğunu, her tarafının yara içinde olduğunu gördüğünü, maktülü bu hale kimin getirdiğini bilmediğini, sadece sorgulamaları sırasında işkencinin Üsteğmen Ferit ile Astsubay Necdi ve tanımadığı bazı siviller tarafından yapıldığını bildiğini, maktülün başkaca görmediğini, sadece nöbetçi erlerden maktülün ölümünü duyduğunu belirtmiştir.

Tanık S I yeminli beyanında; maktül ile aynı köylü ve komşuları olduklarını, kendisinin 18.10.1980 günü Veliköyde gazetini alırken, maktülün bu arada jandarmaya gazetini alırken, Veliköyde üç gün nezarete kaldıklarını, burada kendilerine işkence yapılmadığını, maktülün göz altına alındığında her hangi bir hastalığının olmadığını, daha sonra kendilerinin Şavşat Merkezine götürüldüğünü, burada bir gün katta maktül ile 7 gün birlikte kaldıklarını, kendilerine buradada işkence yapılmadığını, daha sonra maktülü kendilerinden ayırarak Artvine götürüldüğünü, 1-2 gün burada kendisini Artvin Şiretmen Okuluna götürdüklerini, kendisinden başka 10-15 kişi daha orada bulunduğunu, ancak gözlerinin bağlı oluşu nedeni ile bu şahıslarla kimin konuştuğunu bilemediğini, beraber Şavşattan Artvine geldikleri R T H K hatırladığını, kendisinde dahi herkesin orada sorgulama sırasında işkenceye tabi tutulduğunu, birare tuvalete giderken gözlerinin bantlarına kayması nedeni

ile mektülü tuvaletin yanında elleri havada getirilmiş bitkin bir vaziyette gördüğünden 3-4 gün sonra da Öğretmen okulundan beraber piyade komutanlığına teslim edilecekleri sırada mektülü koluna girmediğini, çünkü bu sırada mektülü yürüyemez ve felâhî durumda olduğu piyadeye teslim sırasında korkudan adı soyadının ve hane adı sorulduğuna mektülü konuşamaz durumda olması nedeni ile babasının adına kendisinin söylediğini ve arabadan aşağı indiklerinde mektülü yakını olmasa nedeniyle onun iyi olmadığını ve hastaneye götürülmesi gerektiğini söylediğini, mektülü kimin bu hale getirdiğini ise görmediğini beyan etmiştir.

Tanık B A yeminali beyanında; mektülü tanımadığını, kendisinin 3.11.1980 günü Hopa'dan Artvin'e gazetinin evine getirildiğini kayıt yapılan yerde sonradan adının Cengiz Aksakal olduğunu öğrendiği şahsı perişan bir vaziyette gördüğünü kendisinin işkenceye gelmeden geldiğini tahmin ettiğini, çünkü sorgusu yapılan şahısların üst kattan alt kata indirildiğini, mektülü o sırada kinse ile konuşmadığını, kendisini tuvalete 4 kişi zor götürdüklerini tuvalete götürürken mektülü ayaklarına dikkat ettiğini, ayaklarının altına gürültü olduğunu gördüğünü, felâhî ile dövüldüğünü anladığını, ayaklarına gürültü oluşu nedeni ile tuvalete götürülürken ayakta bularını giydiremediklerini orada bulunan biryüzbaşıya doktor istediğini, tutuklular arasında bulunan bir doktorun mektülü muayene ettiğini, muayene ederken ayaklarına topluğna batırdığını ve mektülü derhal hastaneye kaldırılması gerektiğini beyan etmiştir.

Tanık C Ö yeminali beyanında; mektülü Öğretmen meslekteşi olarak tanıdığını Kasım 1980 tarihinde Artvin Sıkıyönetim Komutanlığında sorgularından sonra mektül ile komutanlık merkezinde bulunan bir okulun odasında karşılaştıklarını durumunun iyi olduğunu gördüğünü olağüstü bir durumunun olmadığını ve şahsın yerinde olduğunu gördüğünü daha sonra mektülü odadan alıp bilmediği başka bir yere götürdüklerini, aradan 2 veya 3 gün geçtikten sonra mektül ile birlikte Artvin Sıkıyönetim Komutanlığına gazetisevinde tekrar karşılaştıklarını mektülü anorm bir durumda yürüyemez bir halde felçli gibi bir halde gördüğünü mektülü yemek yemediğini, dışarıya çıkamadığını, konuşamazsa nedeni ile bu şekilde nasıl geldiğini sormadıklarını sates sorulan sorularında cevap veremediğini gazetisevinde geldikleri 2. veya 3. günü mektülü Artvin devlet hastanesine kaldırıldığını orada Trabzon Nene Hastanesine sevk edildiğini ve bilahare öldüğünü duyduklarına, mektüle işkence yapıldığını bizzat görmediğini, ancak ilk karşılaşmasında durumunun iyi olduğu ikinci karşılaşmasında ise anorm bir durumda ve felçli bir vaziyette bulunduğu nedeniyle işkence yapılmış olduğu kanaatine vardığını beyan etmiştir.

Tanık D D yeminali beyanında; mektülü kendisinin ilkökul Öğretmeni oluşu nedeni ile tanıdığını olay tarihinde jandarmaların köyde 15 yaş üstündeki gençleri toplayıp nezarete aldıklarını, nezarete alınmalar arasında mektül de bulunduğunu, 3 gün köyde nezarete kaldıklarını, bu süre içerisinde kendilerine işkence yapılmadığını herhangi bir ifadelerinin alınmadığını daha sonra Şavşat'a götürüldüklerini 4 veya 5 gün orada kaldıklarını orada da kendilerine işkence yapılmadığını ve ifadelerinin alınmadığını daha sonra mektülü kendisinin ve Koyunlu köyünde Şahbender Gümüş'ü olarak Artvin'e götürdüklerini burada gözlerini kapatarak kendilerini dövüldüklerini, yine elleri ve gözleri kapalı olarak bir odaya kapattıklarını, önün bir aşada olduklarını 2-3 saatte bir gelip 10-15 dakikalık süre ile tekme ve katları ile dövüp adlarını sormalarından anladığını, 5-6 gün burada kaldıktan sonra kendilerini gözünü bağlı olarak beton bir bodrum kata götürdüklerini, Ş.

A K .S. P .S. K kendisi ve mektül Cengiz Aksakal birlikte buraya geldiklerini, buradan yataklı bölge okuluna götürüldüklerini orada mektülü kendilerinden ayırıp tuvaletin yanındaki bir yere götürdüklerini 2-3 gün da kalmalarına rağmen birdaha mektül ile görmediğini, bu süre geçtikten sonra işkenceye götürmek için kendilerini bireraya topladıklarını mektülünde odalardan birinden çıktığını gördüğünü elinde kelepçe olmadığını, ancak bileklerinin keşmiş ve kanama vaziyette olduğunu, halsiz olduğunu, yürüyemeyecek durumda olduğunu gördüklerini mektülü odadan çıkar çıkmas yere düştüğünü, kendisinin ve köylü S- 'in köyüne yere düşen mektülü kaldırdıklarını, mektülü hastaneye sevk ettiklerini kendilerini serbest bıraktıklarını beyan etmiştir.

Tanık E A yeminali beyanında; mektülü kendisinin ağcağı olduğunu, 16.10.1980 günü kendisini ve mektül arasında eralarında bulunduğu kadar kişilerin Veliköy Jandarma Karakolunda nezarete alındıklarını, 3 gün orada kaldıktan daha sonra Şavşat'a götürüldüklerini, 6 gün orada kaldıklarını, Veliköy ve Şavşat Jandarma Karakollarında kendilerine işkence yapılmadığını, mektül arasında Şavşat

Jandarma Karakolunda, kendilerinin 1 gün önce alınarak götürüldüğünü, nereye götürüldüklerini bilmediğini, kendilerinin bulunduğu yerde maktûlede işkence yapılmadığını, 26.10.1980 günü kendisinin ve yanında Ş. 2, S. Y. G. K. ve Ö. T. olmak üzere 5 kişiyi Artvine götürdüklerini, orada Öğretmen okuluna götürdüklerini, gözleri bağlı olması nedeni ile nereye konulduklarını bilmediğini, iki gün geçtikten sonra, maktûl amcasının sesini duyduğunu, maktûl hanımı ile oğlunun ve kızının adına imiltili olarak sayıkladığını ve imilti halinde Teren, Neriman, Tamer bahçeye tavuklar girmiş, çabuk çıkarın sözlerini söylediğini duyduğunu, daha sonra amcasının sesini duymadığını kendisinin de görmediğini, zaten kendisine 6.11.1980 günü babasının Üstahatlıdan sardivenlerden alt kata indirildiğini, koğuşa getirildiğini, gözlerini açtıklarınakalabalık koğuşta amcasını sorduğunu, amcasının hastalanıp hastaneye gittiğini öğrendiğini, daha sonra Trabzonda vefat ettiğini duyduğunu, olay hakkında başka bilgisinin olmadığını beyan etmiştir.

Tanık S. K. yeminli beyanında; olay tarihinde maktûl ile birlikte göz altına alındıklarını, Şavşatın ayrı ayrı köylerinden gözaltına alındıkları Şavşatta maktûlün işkenceye marus kalıp kalmadığını bilmediğini, Artvindede beraber buldukları süre içerisinde gözleri bağlı olduğu için kimin vurduğunu ve maktûlün işkenceye marus kalıp kalmadığını neşarethanede buldukları sırada bitigik bölümlerden bir takım feryat seslerinin geldiğini, ancak bu seslerin kimlere ait olduğunu bilmediğini, sorgulama sonunda jandarmadan piyade birliğine teslim ettikleri sırada maktûlün bu arada gözetim altına alınanlar syakta duracak hallerinin olmadığını, maktûlün hepsinden daha perişan vaziyette olduğunu belirtmiştir.

Tanık Neriman Aksakal yeminli beyanında; maktûlün kendisinin babası olduğunu, ne şekilde öldüğünü bilmediğini, 12 Eylül sırasında maktûl babasının gözetim altına alındığını, gözetim süresi içerisinde babası ile görüşemediğini, cesedinde moralmalar gördüğünü, annesinin maktûle işkence yapılmış olduğunu söylediğini, maktûlün Töbder'e kayıtlı Öğretmen olduğunu belirtmiştir.

Tanık P. A. yeminli beyanında; olay hakkında görgüye dayalı bilgisinin olmadığını, amcasının oğlu olan maktûlün 12 Eylül sonra gözetim altına alındığını, gözetim altında iken kendisine işkence yapıldığını, Numune Hastanesine kaldırıldığını ve buradada öldüğünü etraftan duyduğunu beyan etmiştir.

Sıkıyönetim Askeri Mahkemesince istinabe yoluyla dinlenen Yusuf Selçuk Saka yeminli beyanında; olay tarihinde Artvin İli Sıkıyönetim Komutan Yardımcısı olarak görevli bulunduğunu, maktûl Cengiz Aksakalı Dev-Yol Şubüğütünde Şavşat ilçesi Veliköyü bölgesi sanıklarından olduğunu ve jandarma tarafından yakalandığını, jandarma mantıkasında yakalanan tüm sanıkların en kısa zamanda Artvin jandarma Alambinasına Artvin Sıkıyönetim Komutan Yardımcılığı gözetim evine alındıklarını, polis veya jandarma tarafından sorgularının yapıldığını, sorgusu sırası gelenlerin bu ekipler tarafından gözetim evi müdürlüğünden teslim alınıp, sorgu için ayrılmış olan salonuna veya aynı binanın başka odalarında sorgularının yapıldığını ve sorgu konusunda kendisine bilgi verilmediğini, zaman zamanda sorgu yerlerini gezerek sorgunun cereyanı hakkında bilgi edindiğini, ancak maktûlün sorgusunda bulunmadığını, hatırladığı kadarıyla sorgulamadan önce alınan 5n bilgi ve istihbarata göre maktûlün fazla ve önemli bir eyleminin olduğunu ve Örgüt hakkındada fazla bilgiye sahip olmadığından sorgusunun gayet kısa sürebileceğini söylediğini, kendisinin emrine göre soruşturmanın sanığın imza karşılığı bizzat teslim alıp, sorgu bitiminde imza karşılığı gözetim evine teslim etmesi gerekirdi, sanığın emniyet müdürlüğü neşarethanesine götürüldüğünü zannetmediğini, sorguya alınan şahsın aynı gün gözetim evine götürülmesi emir gereği olduğunu, sorgularıda işkence yapılmadığını, işkenceye tevessül edilmesi kesinlikle yasaklanmış olduğunu, bu nedenle sık sık sorgu yerlerinin bizzat kendisi tarafından kontrol edildiğini, maktûlede işkence yapılmadığını, bu beyanını kontrol istinaden belirttiğini beyan etmiştir.

Bosna ilamından sonra sanık Ferit İldırarın savunmasında adı geçen Hüseyin Çelik'in tanık olarak dinlenilmesine karar verilmiştir. İstanbul 6. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından verilen karar ile 1979 yılının Temmuz ayında Ardahan ilçesinde jandarma Karakol komutanı olduğunu, sanık Ferit İldırarın ise o tarihlerde Artvin Merkez Komutanı olduğunu, Keedi Cengiz'in ise Artvin Merkez Karakol Komutanı olduğunu, Ferit'in aynı zamanda il bölük komutanlığında yürüttüğünü, o tarihlerde yaşadığı Örgüt üyelerinin Artvin ilinin Şavşat, Borçka ve Ardanda barındıklarını, Ardanda olayın yoğun olduğunu, 1980 Eylülünde Artvinden piyade bölüğü verildiğini, hatırladığı kadarıyla Artvin Dev-Yol davasında yargılanan Örgüt üyeleri Z. K. ve G. K. yakalanmaları operasyonu ile Ardahan ilçesi Kültü köyü muhtarlığında olayın tanıklarının aynı tarihlerde yürütüldüğünü,

sanıkların olay mahalline gelerek, tahkikata yürüttüklerini, soruşturmanın başkanı İsmail Harun Koçak'ın yaptığını, sanıkların operasyonlara bizzat katıldıklarını, sanıkların maktûlün ölümü ile ilgisi olduğunu beyan etmişlerdir. O olayla ilgili olarak bilgisini olmadığını beyan etmiştir.

Tanık Harun Koçak Kırşehir Ağır Ceza Mah. de talimatla alınan yemini ifadesinde; sanık Perit İldırarın ifadesinde geçen tarihlerde sanığın sürekli olarak kendilerinin katıldığı, operasyonlara gelerek katıldığını, operasyonları idare ettiğini, Perit İldırarın ifadesinin doğru olduğunu, ancak maktûlün kimin tarafından öldürüldüğünü ve ne şekilde öldürüldüğünü hususunda bilgisinin bulunmadığını, sanık Perit'in G ve Z isimli teröristlerin yakalanmasında ve Ardahan ilçesi, Kutlu köyünün muhtarı ve 3 kişinin öldürülmesi olayındaki operasyonlarda görev aldığı, operasyonlarda 1 hafta veya 10 gün kaldıklarını beyan etmiştir.

Sanık Perit İldırarın savunmasında adı geçen Zeki Durmuşun savunma tanığı olarak dinlenilmesine karar verilmiş, İstanbul Ağır Ceza Mah. ne talimat yazılmış ancak sanığın kesin adresi saptanamadığından dinlenilememiş, 11.9.1992 tarihli oturumda dosya yeterince açıklığa kavuşturulduğundan dinlenilmesinden vaz geçilmiştir.

MÜTALAKA : İddia makarı esas hakkındaki mütalacasında;

Sanıklar Perit İldırar ve Necdi Cengiz hakkında 12.11.1980 tarihinde gözetim altında bulunan maktûl Cengiz Aksakalın suçunu söylemek için işkence yapmak suretiyle öldürdükleri iddiasıyla kamu davası açılmışsa da, maktûlün ölümü ile ilgili olarak daha önce aynı dönemde Artvinde görev yapan 3 polis memuru hakkında aynı suçtan kamu davası açıldığı, bu sanıklar hakkında verilen Beraat ve mahkumiyete ait ik ayrı kararın Askeri Yargıtayca bozulduğu, bozma gerekçesine göre maktûlün öldürülen kişilerin bu sanık olmadığına belirtildiği, bunun üzerine Artvin C. Başsavcılığına gerçek faillerin araştırılarak haklarında kamu davasının açılmasını istendiği, yapılan hazırlık soruşturması sonunda dosyamız sanıkları Perit ve Necdi hakkında kamu davası açıldığı, toplanan tüm delillere göre olay tarihinde sanıklardan Perit İldırarın Artvin İl Merkez Jandarma Bölük Komutanı olduğu, Sıkıyönetim ilan edilmiş olması nedeniyle il Jandarma Alay Komutanlığı zemin katının Sıkıyönetim gözetim evi olarak tahsis edildiği, sanık Perit ile Necdinin Sıkıyönetim gözetim evi ile ilgili veya gözetim evine alınan sanıkların sorgulanması ile ilgili her hangi bir görevini bulunmadığı, İl Merkez Jandarma Bölük Komutanı olan sanıkların sadece gözetim evin nöbetçi tahsis ettikleri anlaşılabilir olup, tüm dosya kapsamına ve maktûl hakkındaki otopsi ve ölüm raporlarına göre her iki sanığın üzerine atılı suç işlediklerine ilişkin mahkumiyetlerine yeter, kesin ve inandırıcı delil elde edilemediğinden, beraatlerine karar verilmesi, her ne kadar suç tarihinde sanık Perit İldırarın İlçe Jandarma Bölük Komutanı olarak görevli bulunması nedeniyle il hakkında kamu davası açılması için ilgili Bakanlıkta izin alınması ve bu izinden sonra kamu davası açılması gerekirken bu husus o zaman yerine getirilmemiş ise de, yukarıda belirttiğimiz talep doğrultusunda bu hususun ikmal edilmesine gerek olmadığı görüldüğü ile sanıkların Beraatlerine karar verilmesini talep etmiştir.

GEREKÇE HESAPLAMA : Maktûl Cengiz Aksakalın 12 Eylül 1980 den sonra yasadışı örgüt üyesi olarak muhtelif suçlardan aranması üzerine Şevket Veliköyde yapılan operasyon sırasında kendiliğinden giderek teslim olduğu, 18.10.1980 ile 21.10.1980 tarihlerinde Veliköy nezarethanesinde tutulduğu, daha sonra Şevket Jandarma Karakoluna getirildiği, orada 5 gün kaldığı, 26.10.1980 tarihinde Artvin İl Jandarma Komutanlığı nezarethanesine getirildiği, aynı gün haklarında kamu davası açılıp beraat eden sanıklarca sorgulandığı, 2.11.1980 tarihinde kadar kendisine işkence yapıldığı, 2.11.1980 günü Sıkıyönetim gözetim evine nakledildiği, 3.11.1980'de rahatsızlığı nedeniyle Artvin Devlet Hastanesine sevk edildiği, bu hastaneden Trabzon Numune Hastanesine sevk edildiği ve Trabzon Numune Hastanesinde Adli Tıp Genel Kurulu raporunda belirtildiği üzere daha önceden mevcut hastalığına işkence nedeniyle ekleneceği sonucu 12.11.1980 de öldüğü, tüm dosya kapsamından anlaşılabilir.

Sanıklardan Necdi Cengiz geçirdiği aşamalarda yaptığı savunmalarında; olay tarihinde Artvin Merkez Jandarma Karakol Komutanı olduğunu, maktûlün öldüğü tarihlerde ismini olduğunu, olayla ilgisinin olmadığını beyan etmiştir.

Sanığın ait gizli sicil fişinde 1980 yılı içinde 12.10.1980 tarihinde iznine ayrılıp 14.11.1980 de göreve bağlandı, belirtmekte olup maktûl Cengiz'in teslim olma tarihi olan 18.10.1980 den öncesinde ayrılan sanığın maktûlün sorgusunun yapıldığı tüm dönem boyunca izni olup, maktûlün ölümünden sonra göreve başlamıştır.

İznilisi olduğu dönemde sorgulamalara katılması görev almaya mümkün olsa da sanığın maktûl Cengiz Aksakala işkence yaptığı tanık Bülent Kavramanoğlu, Ha Durmuş'un beyanlarında belirtildiği takdirde tanıkların maktûlün gözetim tarihleri

arasında nezarethane de olup olmadıklarına ilişkin bir kaydın bulunmadığı Artvin İl Jandarma Komutanlığı ve 211. Alayına (Hudut Alayına) yazılan yazılarla anlaşılmıştır.

Sanık Ferit İldırar savunmasında maktûlün Sıkıyönetim Komutanlığı ne supları tarafından sergüldüğünü, kendisinin İl Jandarma Bölük Komutanlığında görüldüğünü, İl Jandarma Komutanlıklarının nezarethanelerinin olmadığını, maktûlün sergüldüğünü kendi görevi dışında olduğunu, suç tarihlerinde Ardıuçta Kutluca köyünde muhterinin ve üç kişinin öldürülmesi olayı ile ilgili operasyonlarla 2 ve 3 adlı teröristlerin yakalanması ile ilgili operasyonlarda görev aldığını

H. C. H. 'ın bu operasyonlarda görevli olduklarını belirterek tanık olarak göstermiştir. Hüseyin Çelik ve Harun Keçak tanık olarak dinlenmişler her ikide beyanlarında sanığın ifadesinde belirttiği tarihlerde Ardıuçta Kutluca köyü muhterinin öldürülmesi ile ilgili operasyonlarda ve G. ve Z adlı teröristlerin yakalanması ile ilgili operasyonlarda görev aldıklarını beyan etmişlerdir.

Her ne kadar Bozadan Önce dinlenen tanıklardan F. Y. B. K. H. D. beyanlarında sanık Ferit İldırarın maktûle işkence yapken görüşlerini beyan etmişlerse de bu tanıkların maktûlün gözetim altında bulundu tarihlerde, nezarethane de gözetim altında olduklarına dair yapılan tüm araştırmalar rağmen bir belgeye rastlanılmamıştır.

Tüm dosya kapsamı ve deliller birlikte değerlendirildiğinde maktûlün C. giz Aksakalın Artvin İl Jandarma Bölük Komutanlığının Sıkıyönetim gözetim evinde iken işkence sonucu öldüğü açıktır, ancak sanık Ferit İldırar Artvin İl Merkez Jandarma Bölük Komutanı olmasına rağmen Sıkıyönetim ilan edilmiş olması nedeni ile, İl Jandarma Alay Komutanlığının semis katının sıkıyönetim gözetim evi olarak tahsis edildiği, Sıkıyönetim nedeni ile sanıklardan Ferit ile Necdinin sorgulama görevinin bu sadığı ve nezarethane nin sorumluluğunda her iki sanığa ait olmadığı, hususu yine sanık Necdinin maktûlün gözetim tarihinde resmen izni olması, sanık Ferit'in o tarihlerde operasyona katıldığına dair yeminle dinlenen tanıklar H. C. ve H. K. 'ın beyanları birlikte değerlendirildiğinde, sanıkların üzerlerine atılı suçları işlediklerine dair kesin ve inandırıcı delil elde edilememiş olup, müsnet suçtan beraatlerine ilişkin mahkemesinde tam bir vicdanî kanaat oluşmuştur.

HÜKME : Yukarıda açıklanan nedenlerle;

Sanıklar Ferit İldırar ve Necdi Çengiz'in üzerlerine atılı suçları işlediklerine dair aleyhlerinde cezalandırılmalarına yeter kesin ve inandırıcı delil elde edilemediğinden her iki sanığında atılı suçtan ayrı ayrı **BERAATLERİNE**.

Yazılına giderinin hazine üzerine bırakılmasına dair, müdahil Tercih Aksakalın yüzüne karşı, C. Başsavcısı H. Avni Özcan huzuruyla, isteme uygun ve yasa ya açık olmak üzere, oybirliğiyle verilen karar açıkça okunup, usulen anlatıldı.

16.9.1992

Üye 20936

Üye 30190

Katip 564

TARİHSEL ADALET İÇİN BİLGEK MÜZESİ

T.C
Y A R G I T A Y
Sekizinci Ceza Dairesi

Y A R G I T A Y İ L A M I

ESAS NO. : 1993/689
KARAR NO. : 1993/8142
TEBLİĞNAME NO. : 8/85200

İşkence ile adam öldürmekten sanıklar Ferit İldirar, Mecdi Cengiz'in bozma üzerine yapılan yargılanmaları sonunda ;Beraetlerine dair (ARTVİN) Ağır Ceza Mahkemesinden verilen 16.9.1992 gün ve 38 esas 38 karar sayılı hükmün süresi içinde Yargıtayca incelenmesi müdahil tarafından istenilmiş olduğundan dava evrakı C.Başsavcılığından tebliğ name ile 29.1.1993 günü daireye gönderilmekle incelenip gereği düşünüldü;

Öğretmen olan maktul Cengiz Aksakal'ın sıkıyönetim görevlilerince arandığını öğrenmesi üzerine kendiliğinden Şavşat İlçe Jandarma Bölük Komutanlığına teslim olduğu, 26.10.1980 gününe kadar burada kaldıktan sonra Artvin'de bulunan sıkıyönetim gözetim evine sevk edildiği, 3.11.1980 günü rahatsızlanıp hastaneye kaldırılarak 12.11.1982 günü de öldüğü, ölüm sebebinin işkence olduğu, hastane doktor raporundan anlaşılması üzerine de Erzincan Sıkıyönetim 1 numaralı Askeri Mahkemesince sorgulama yapan polisler Hilmi Özmen, Seyhan Açikel, İbrahim Üçok hak kinda kamu davası açıldığı, yargılama sonunda bu sanıkların beraat ettikleri ancak dosyadaki bilgilere göre sanık Ferit ve Mecdi hakkında Artvin Cumhuriyet Savcılığınca, işkence sebebi ile adam öldürmekten dava açıldığı, sanık Ferit'in 7.5.1990 günü Sarıyer Savcılığında ve Asliye Ceza Mahkemesinde, sanık Vecdi'nin ise Akyazı Asliye Ceza Mahkemesinde verdiği ifadelerinden Şavşat ve Ardahan'daki operasyonlarda görevli olduklarının anlaşıldığı, il Alay Komutanlığının yazılarında görev konusunu doğruladığı gibi tanıklar S . K . F . A . H . D . S . Ö . K . B . K . ve S . Y . 'in birbirlerini doğrulayan beyanları ve Adli Tıp Meclisi raporlarından anlaşılmasına göre,

1-Olay sırasında il Jandarma Bölük Komutanı olan Yüzbaşı Ferit İldirar ve buna bağlı olarak sanık Mecdi Cengiz hakkında Hakimler kanunu ve CMUK.nun 154/4 maddesine göre Adalet Bakanlığında takibat izni alınıp dosyadaki kanıtlara göre bir karar verilmesi gerektiğinden yargılama ve kanıtlama kurallarına aykırı olarak yazılı biçimde karar verilmesi.

Bozmayı gerektirmiş müdahilin temyiz itirazları bu nedenle yerinde görülüş olduğundan kararın istem gibi (BOZULMASINA), 6.7.1993 gününde oybirliğiyle karar verildi.

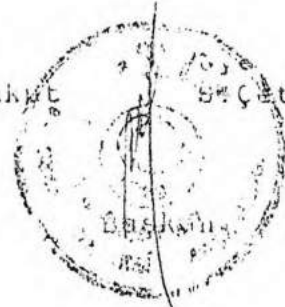
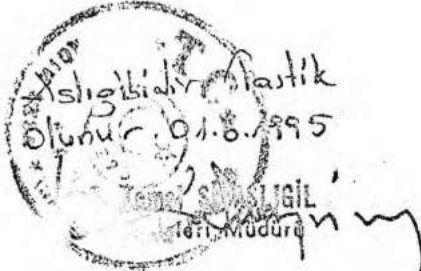
Başkan
M.Aksoy

Üye
R.Sönmez

Üye
N.Unver

Üye
N.Tankut

Ş.Çetinkol

ESAS NO. : 1993/47
KARAR NO. : 1994/1
C.SAV.ES.NO. : 1990/116

K A R A R

Başkan : Günay Güler 27616
Üye : M.Feyyaz Karabel 20936
Yet.Üye : Betül Azizağaoğlu 31426
C.Başsavcısı : H.Avni Özcan 25597
Katip : Kenan Temur 590
Davacı : K.H.
Müdahil : TEREN AKSAKAL-Mehmet ve Cevriye'den olma 1940 D.lu,Artvin, köyü nüf.kayıtlı ve mukim.
Vekili : Av.Nahide Demir-Artvin Barosu Avukatlarından.
Maktül : CENGİZ AKSAKAL-Mehmet oğlu 1940 D.lu,Şavşat ilçesi Veçiköy köyünden.
Sanıklar : 1-FERİT İLDIRAR- den olma D.lu, ilçesi, nüf.kayıtlı olup,Uludere Gülyazı 4.J.Sn.r.Tb.Komutanı olarak görev yapar,J.Binbaşı, okur-yazar,
2-MECDİ CENGİZ- olma D.lu, köyü nüf.kayıtlı ve mukim, okur-yazar,emekli astsubay,
Vekilleri : Av.Feridun Özyurt,Ankara Barosu Avukatlarından.
Suç : İŞKENCE YAPMAK SURETİYLE ADAM ÖLDÜRMEK.
Suç Tarihi : 12.11.1980
Karar Tarihi : 19.01.1994

Yukarıda açık kimlikleri ve suçları yazılı sanıklar hakkında mahkememizde ikame olunan davanın yapılan ve bitirilen açık duruşmaları sonunda;

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

İDDİA : Sanıklar hakkında maktülü işkence sonucu öldürdükleri iddiasıyla TCY.243/2,450/3,452/2.maddeleri gereğince cezalandırılması istemiyle kamu davası açılmıştır.

Maktülün eşi davaya müdahil olarak katılmış,sanıkların cezalandırılmasına karar verilmesini talep etmiştir.

Müdahil vekili Yargıtay bozma ilamına uyulup uyulmaması konusundaki kararı mahkemenin takdirine bıraktığını,sanıkların cezalandırılmalarını talep etmiştir.

İddia Makamı Esas Hakkındaki Görüşünde ; sanıkların suç tarihindeki görevleri dikkate alındığında,hakimler kanununa tabi olduklarını,yargılanabilmeleri için Adalet Bakanlığında izin alınması gerektiğini belirtmiştir.

SAVUNMA : Sanıklar aşamalarda alınan ifadelerinde,atılı suçlamayı kabul etmediklerini,beratlerine karar verilmesini talep etmişlerdir.

GEREKÇE : Dosya kapsamına göre sanık Ferit İldırar'ın suç tarihinde merkez ilçe jandarma bölük komutanı olarak görevli olduğu,hakkında kamu davası açılabilmesi için hakimler kanunu gereğince Adalet Bakanlığında izin alınması gerektiği,diğer sanık Mecdi Cengiz hakkında da bu bağli olarak takibat izni alınması gerektiği sonucuna varıldığından yargılamanın durmasına,dosyanın gereği için Adalet Bakanlığında gönderilmesine karar vermek gerektiği sonucuna varılmıştır.

H Ü K Ü M : Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

Sanıklar Ferit İldırar ve Mecdi Cengiz haklarında işkence sonucu adam öldürmek/suçundan cezalandırılması istemiyle kamu davası açılmış isede,her iki sanığında suç tarihindeki görevleri dikkate alındığında

hakimler kanununun tabi oldukları, ancak hakimler kanununa tabi olmalarına rağmen Adalet Bakanlığında yargılama şartı olan gerekli iznin alınmamış olduğu anlaşılmış olmakla, CMUK.253.maddesi gereğince her iki sanık hakkındaki kamu davasının DURMASINA,

Dosyanın Adalet Bakanlığında gerekli iznin alınması için Artvin C. Başsavcılığına gönderilmesine,

Dair sanık Ferit İldırdar'ın yokluğunda, sanık Mecdi Cengiz'in ve müdahil vekili Av. Nahide Demir'in yüzlerine karşı C. Başsavcısı H. Avni Özcan huzuruyla isteme uygun ve yasa yolu açık olmak üzere oybirliğiyle verilen karar açıkça okunup usulen anlatıldı. 19.1.1994

Başkan 29616

Uye 20926

Yet. Uye 31426

Katip 590

Asliyeti dışı. Başlık durur.
01.6.
10. 10. 1994
D. Kemal S. ASLIGIL
Yaz. İşleri Müdürü
H. H. H.

T. C. 2.27.158-1994
ARTVİN
CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI

Sayı : 1994 /B- 664
Konu : Soruşturma Hk.

ARTVİN
10 / 5 / 1994

ADALET BAKANLIĞINA

ANKARA

F E Z L E K E

DAVACI : K.H.
MÜŞTEKİ : TAREN AKSAKAL, Mehmet kızı 1942 D.lu
nüfusuna kayıtlı ve mukim.
MAKTÜL : CENGİZ AKSAKAL, Mehmet oğlu 1955 D.lu
nüfusuna kayıtlı.
SANIKLAR : 1-FERİT ILDIRAR, oğlu D.lu
köyü nüfusuna kayıtlı, halen Uludere
İlçesi Gülyazı 4. Jandarma Sınır Tabur Komutanı,
Jandarma Binbaşı.
2-MECDİ CENGİZ, oğlu D.lu
köyü nüfusuna kayıtlı ve mukim.
S U Ç : İşkence yapmak suretiyle ölüme neden olmak.
SUÇ TARİHİ : 12.11.1980
DELİLLER : İddia, tanık anlatımları ve dava dosyası.

O L A Y : Suç tarihinde Artvin İl Merkez Jandarma Bölük Komutanı olan sanık Ferit Ildırar ile Jandarma Karakol Komutanı olan sanık Mecdi Cengiz'in bir soruşturma nedeniyle gözaltına alınan maktül Cengiz Aksakal'ın suçunu söyletme için işkence yaparak ölüme neden oldukları iddiasından ibarettir.

Müşteki: Çeşitli aşamalarda verdiği ifadelerinde; kocasının bir soruşturma nedeniyle gözaltına alındığını, sorgulama sırasında kendisine işkence edildiği için öldüğünü, işkence yapanları görmediğini ancak yapanlar hakkında şikayetçi olduğunu belirtmiştir.

Tanık: S. K : Maktülle birlikte gözaltına alındığını, konulduğu odanın maktülün konulduğu odayı karşıdan gördüğünü, sanıklar Ferit ve Mecdi'nin yalnız veya bazı kişilerle birlikte değişik zamanlarda maktülü ve kendilerini işkenceye tabi tuttuklarını,

Tanık: F. Y , Sanıkların maktülü döverken görmediğini, ancak bir gün sanık Ferit Ildırar'ın bir kaç kişi ile birlikte kendisini alıp maktül Cengiz Aksakal'ın bulunduğu yere götürdüğünü, maktülün kollarının kalorifer peteğine bağlı olarak, işkence edilmiş, sayıklar duruşunda gördüğünü, sanık Ferit'in kendisine hitaben " bunu bu duruma soktuk, sende konuşmazsan başına aynı şeyler gelecek " şeklinde beyanda bulunduğunu,

Tanık: B. K , Maktülle aynı gün yakalandıklarını, Artvin'de karşılıklı olarak birbirlerini gören iki odaya

konuldukları, bazı geceler sanıklar ve üç sivil tarafından sorguya çekilip dövüldüklerini, bir gün gözleri bağlı tahta kapılı bir yere götürülüp burasının sporsalonu olduğunu anladığını, işkenceye maruz kalanların seslerini duyduğunu, bir ara sanık Ferit'i gördüğünü ve " İbrahim yeter fazla vurma " dediğini duyduğunu, ertesi günü maktûlü yürüyemeyecek derecede dövülmüş olduğunu gördüğünü, maktûlün merdivenlerden arkadaşlarının yardımı ile indirildiğini, sanıkların sorgu sırasında Cengiz'i öldürdüğünü söylediklerini belirttiği,

Tanık: H. D. : Maktûle birlikte hücreye konulduklarını, bazen hücrede, bazen de hücre dışında bir yerlere götürülerek dövüldüklerini, sanıklar ve yanındaki iki sivil şahsı maktûlü döverken gördüğünü, bilahare Cengiz Aksakal'ın öldüğünü nöbetçi erlerden duyduğunu,

Tanık: S. Y. : Şavşat Veliköy de gözaltına alındığını, sonradan maktûlün bulunduğu gözetim evine getirildiğini, burada herkesin işkence gördüğünü, bir ara tuvalete çıkarken gözündeki bandın kayması nedeniyle maktûlü işkence edilmiş halde gördüğünü, maktûl Cengiz'in Jandarma tarafından Sıkıyönetim gözetim evine teslimi sırasında kimliğini dahi söyleyemez durumda olduğunu gördüğünü söylediği,

Tanıklar: A. K. S. A. S. Ö. Ş. D. K. A. S. K. : İbne maktûlü işkence edilmiş halde gördüklerini ancak işkenceyi kimin yaptıklarını bilmediklerini,

Değişik aşamalarda dinlenen bir çok tanık ise olayla ilgili bilgi ve görgülerinin olmadığını belirttikleri görülmüştür.

Olayla ilgili olarak daha önceden başka üç sanık hakkında Erzincan Sıkıyönetim 1 Numaralı Askeri Mahkemesinde Kamu Davası açıldığı, yapılmayan yargılamalar sonucunda sanıkların beraatlerine ve gerçek sanıkların tesbiti ve haklarında yasal gereğinin takdiri için dosyanın Artvin Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği anlaşılmıştır. Başsavcılığımızca suç tarihinde İlçe Jandarma Bölük Komutanı ve Jandarma Karakol Komutanı olan dosyamız sanıkları hakkında Artvin Ağır Ceza Mahkemesinde Kamu davası açıldığı, verilen hükmün Yargıtayca " Bölük Komutanı olan sanık hakkında gerekli izin alınmadan kamu davası açıldığı " gerekçeyle bozulup mahkemeye iade edildiği, mahkemece yargılamanın durdurulup dosyanın Başsavcılığımıza gönderildiği Yüksek Bakanlık'ça da Merkez İlçe Jandarma Bölük Komutanı Ferit İldırar ve ona tebaen Karakol Komutanı Necdi Cengiz hakkında 2802 Sayılı Yasanın 82.maddesi uyarınca izin verilmesi üzerine Başsavcılığımızca soruşturma başlatılmış, bugüne kadar aynı olayla ilgili olarak iki ayrı mahkemede konu ile ilgili yargılama yapılmış olması nedeniyle taraflar yeniden dinlenmeden gönderilen dosya üzerinden inceleme ve soruşturma yapılmıştır.

İncelenen dosya kapsamına göre;

Maktûl Cengiz Aksakal'ın 18.10.1980 tarihinde Şavşat ilçesi Veliköy Jandarma Karakoluna teslim olduğu, 21.10.1980 tarihine kadar burada tutulduktan sonra Şavşat İlçe Merkezine getirildiği, 5 gün de Şavşat'ta tutulduktan sonra 26.10.1980 tarihinde Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığı nezarethanesine getirildiği, burada daha önce haklarında aynı suçtan kamu davası açılıp beraat eden sanık Polis memurları tarafından sorguya çekildiği, sorgulamadan hemen sonra Sıkıyönetim gözetim evine alınması yolundaki Komutanlık emirlerine rağmen maktûlün

2.11.1980 günü Sıkıyönetim gözetim evine teslim edildiği, 26.10.1980-2.11.1980 tarihleri arasında kendisine kötü muamelede bulunduğu, gece rahatsızlanan maktûlün 3.11.1980 günü Artvin Devlet Hastanesine oradan da Trabzon Numuna Hastanesine sevk edildiği, yapılan tüm tıbbi müdahalelere rağmen Cengiz Aksakal'ın 12.11.1980 günü öldüğü, yapılan otopsi ve ölü muayene tutanağı ile Adli Tıp Genel Kurulunun 17.2.1984 tarihli ve 1702-28 Esas-Karar nolu raporuna göre şahsın etkili eyleme bağlı kafa içi kanaması sonucu öldüğü, ölümün kendisinde daha önceden mevcut bir hastalığa travmanın eklenmesi sonucu ölümün meydana geldiğinin belirtildiği görülmüştür.

Dosyanın Askeri Mahkeme tarafından Başsavcılığımıza gönderilmesi üzerine sanıklar hakkında Artvin Ağır Ceza Mahkemesinde kamu davası açılmış, sanıkların yapılan yargılamaları sonucunda mahkemece 30.1.1991 gün ve 1990/32 Esas, 1991/2 sayılı kararlar her iki sanığın TCK.nun 243/2, 452/2, 59/2 maddeleri gereğince 4 er yıl 2 şer ay ağır hapis cezası ile cezalandırılmalarına karar verildiği, hükmün temyizi üzerine Yargıtay 8.Ceza Dairesince " eksik araştırma " gerekçesi ile bozulduğu, mahkemece bozmaya uyularak yapılan yargılama sonunda her iki sanığın delil yetersizliğinden beraatlerine karar verildiği, verilen bu hükmün de Yargıtay 8.Ceza Dairesinin 1993/689-8142 Esas-Karar sayılı ilamı ile " izin alınmadığı gerekçesiyle " bozulduğu görülmüştür.

SONUÇ VE KANAAT : Yukarıda özetlenmeye çalışıldığı üzere maktûl Cengiz Aksakal'ın bir soruşturma nedeniyle gözaltına alındığı, yapılan sorgusu sırasında kendisine karşı kötü muamelede bulunduğu, değişik aşamalarda dinlenen tanıklar ve diğer delillerden maktûlün işkence sonucu suç tarihinde öldüğü anlaşılmıştır. Gerek Askeri Mahkemece dinlenip görgüye dayalı bilgileri olduğunu söyleyen tanıkların anlatımları, gerekse görgüye dayalı olmamakla birlikte maktûlü işkence edilmiş halde gördüklerini söyleyen tanıkların beyanlarına göre maktûle gerek sanıkların, gerekse sanıklara birlikte sivil giyimli şahısların işkencede buldukları dosya kapsamına göre sabit görülmektedir. Her ne kadar görgüye dayalı bilgileri olduğunu söyleyen tanıklardan bir kısmı Askeri Mahkemece dinlenmeleri sırasında bu konudaki beyanlarının gerçeği yansıtmadığı, işkence eden kişileri görmediklerini, bu hususu kendi aralarında anlaşarak bazı kişileri suçlamak amacıyla yaptıklarını söyleyip ilk beyanlarından dönmüşler ise de olayın iki ayrı mahkemeden geçmiş olması ve mahkemece beraat-mahkûmiyet gibi bir birine tamamen zıt iki ayrı kararın çıkmış olması dikkate alınarak olayın bir kez daha yargılama aşamasından geçmesinin uygun olacağı, bu nedenle dosyada mevcut deliller nazara alınarak işkence yaparak gerçek faili belli olmayacak şekilde adam öldürme eyleminden ötürü suç tarihinde Artvin İl Merkez Jandarma Bölük Komutanı olan sanık Ferit İldırar ile Jandarma Karakol Komutanı olan sanık Mecdi Cengiz haklarında TCK.nun 243/2 yollemeyle 452/2, 463.maddeleri gereğince cezalandırılmalarını teminen kamu davası açılmasının uygun olacağı sonuç ve kanaatine varılmıştır.

Gereği saygıyla arz olunur.

EKİ-2 Adet dosya,

H. Avni ÖZCAN 25597
Cumhuriyet Başsavcısı

(Handwritten signature)

T.C.

- K A R A R -

A R D A H A N
AĞIR CEZA MAHKEMESİ
SAYIESAS NO: KARAR NO:
1994/75 1994/87

BAŞKAN : Akif KÖYLÜ 30891
 ÜYE : Ali İnsan YILMAZ 37182
 ÜYE : Filiz KARANFİL 37238
 C.SAVCISI : İbrahim PEKTAŞ 37179
 KATİP : Serpil DAVUTOĞULLARI

DAVACI : K.H.
 MAKTÜL : Cengiz AKSAKAL, Mehmet oğlu, 1940 d.lu Artvin ili köyünden.

MÜDAHİL : Beren AKSAKAL, Mehmet kızı, 1942 d.lu, köyünden olup halen adresinde oturur.

VEKİLİ : Av. Yavuz YILMAZ, Kars Barosu Avukatlarından-ARDAHAN

SANIKLAR : 1- Ferit ILDIRAR, olma, nüfusuna kayıtlı, d.lu doğumlu, Okur-yazar, T.C., Antalya ili Komutanlığında Asayiş Şube Müdürü olarak görev yapar.
 2- Mecdi CENGİZ, olma, İrfanısani doğumlu, nüfusuna kayıtlı, Okur-yazar, T.C., köyünde ikamet eder.

VEKİLLERİ : Av. Feridun ÖZYURT, Ulus VD:7189360019 Anafartalar Cad. Mevsim Sokak, Öktemer han Kat:3 ANKARA

SUÇ : İşkence yapmak suretiyle adam öldürme
 SUÇ TARİHİ : 12.11.1980
 KARAR TARİHİ : 30.12.1997

Yukarıda suçları ve açık kimlikleri yazılı olan sanıklar hakkında mahkememize açılan kamu davasının yapılan duruşmaları sonunda;

GEREKÇİ DÜŞÜNÜLDÜ:

İ D D İ A ;Ardahan C.Bağsavcılığının ,1994/500 Esas-1994/46 İddianame sayılı ve 7.12.1994 tarihli iddianamesiyle Maktül Cengiz Aksakal'ın işkence yapmak suretiyle öldürme neden olmak suçundan Artvin Emniyet Müdürlüğünde görevli üç sanık hakkında açılan kamu davasında Erzurum Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu Askeri Mahkemesinde beraat ettikleri ve yukarıda açık kimlikleri yazılı olan sanıklar hakkında suç duyurusunda bulunulduğu,maktül Cengiz'in yaşadığı örgüt üyesi olmak ve muhtelif suçlardan arandığı ,bir operasyon sırasında yakalanmasından sonra gözaltında kaldığı sürelerde sanıklar tarafından işkenceye maruz bırakıldığı ve 3.11.1980 tarihinde rahatsızlandığı ancak 12.11.1980 tarihinde öldüğü böylece sanıklar Ferit ve Mecdi nin işkence yapmak suretiyle adam öldürme suçunu işlediklerinden bahisle eylemlerine uyan 2802 Sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 89.maddesi uyarınca yargulamalarının yapılması-kaylemlerine uyan TCK.nun 243/2,452/2. maddeleri uyarınca ayrı ayrı cezalandırılmaları talebi ile mahkememize kamu davası açılmıştır.

S A V U N M A :

SANIK MECDİ CENGİZ/Hazırlıkta verdiği savunmasında;Maktül Cengiz Aksakal'ın yakalanmasında ve sorgulanmasında hiçbir şekilde görev almadığını maktülün sorgulandığı tarihlerde izinli olduğunu ve öldükten bir müddet sonra görev ve başladığını,

Talimatla alınan savunmasında ise;Olay tarihinde Artvin Merkez Jandarma Karakol Komutanı olarak görevli olduğunu,Komutanlığına bağlı nezerethane ve Sıkıyönetim Komutanlığına bağlı gözaltım evlerinin ayrı ayrı yerlerde olduğunu ve farklı sorumluluklarının olduğunu,maktülün yakalanmasında ve sorgulanmasında hiçbir bağlantısının olmadığını,saten olay sırasında da izinli olduğunu ve olaydan bir süre sonra görev ve başladığını, beyanla beraatini istemiş,

SANIK FERİT ILDIRAR/Hazırlıkta verdiği savunmasında; Olay tarihinde Artvin Merkez Jandarma Bölük Komutanı olarak görevli olduğunu, Maktül Cengiz'in

ARDAHAN AĞIR CEZA MAHKEMESİ

ESAS : 1994/75

KARAR : 1997/87

SAHİFE: 2

Şavşat ilçesinde yakalandığı ve Artvin Emniyetinde sorgusu yapılırken rahatsızlanarak hastaneye kaldırıldığını ve kurtarılamayarak öldüğünü çevreden duyduğunu, maktûlün Jandarmanın nezarethanesinde kalmadığını, kendisinin olayın olduğu tarihlerde Şavşat ve Ardanuç dağlarında operasyonda olduğunu, maktûlün örgüt üyesi olan arkadaşları tarafından kendisine iftira atıldığını beyanla beraatini istemiş,

Talimatla alınan savunmasında ise; 12.11.1980 tarihinde Artvin de Üstteğmen olarak görev yaptığını ancak Ardanuç dağlarında operasyonda olduğunu, operasyonda iken Jandarma Komutanlığının Sıkıyönetim ve Emniyete bağlı bulunan bölümde bir kişinin öldüğünü çevreden duyduğunu, konu ile ilgili olarak üç polisinin yargılandığını ancak daha sonra maktûlün ölümüne diğer sanıkla birlikte kendisinin sebep olduğundan bahisle şikayetçi olduğunu, oysa o tarihlerde operasyon amacıyla dağda olduğunu, diğer sanık Meccidin ise 30 günlük yıllık izninde olduğunu, tamamen yakıştıрма olan atılı suçtan beraatini istemiştir.

Sanık Ferit İldarar 31.8.1983 tarihli Askeri Mahkemede tanık olarak verdiği ifadesinde maktûl Cangiz'in sorgulamasında bulunmadığını, yalnız sorgulamasını görmüş olabilirim ancak benim gördüğüm esnada maktûle herhangi bir fena muamelede bulunulmadığı, sorgulamanın Artvin İl Jandarma Alay Komutanlık Binasının üst katında veya spor salonunda yapıldığını, kendisinin Merkez Komutanı olarak sorgulama ekiplerinin nöbetçilerini tayin ve tespit ettiğini, bu şahsa işkence yapılıp yapılmadığını bilmediğini, maktûlün Trabzon da öldüğünü duyduğunu beyan etmiştir.

Sanık Meccidi Cangiz/ 3.4.1990 tarihli ifadesinde, Savcılıkta, maktûlü ismen hatırladığını, Merkez Jandarma Karakol Komutanı olarak görev yaptığını, yakalanmasında ve sorgulanmasında görev almadığını, maktûle işkence yapmadığını, beyan etmiş,

Talimatla Ahyazı Asliye Ceza Mahkemesinde 9.08.1990 tarihli ifadesinde ... maktûlün olay tarihinde kendisinin görevli olduğu karakola getirilmediğini, maktûlün kendisine teslim edilmediğini beyan etmiş, daha sonraki beyanlarında ise 12 Eylül 1980'den 1 ay sonra bir aylık yıllık izine ayrıldığını beyan etmiştir.

DELİLLER :

Tanık Beyanları:

Tanık S. K - / 24 Ekim 1980 günü yakalandığını, 25 Ekim

günü Şavşat Jandarma Karakoluna götürüldüğünü, maktûlün bulunduğu koğuşa götürüldüğünü maktûl ile konuştuğunu, ertesi gün maktûlü alıp götürdüklerini, 27 Ekim 1980 günü kendisini Artvin'de ki Jandarma Alayı olarak kullanılan Öğretmen okuluna götürdüklerini hiçbireye kapattıklarını maktûlün hücrelerinin kendi hücrelerinin karşısında olduğunu, Üstteğmen Ferit ile Astsubay Meccidin gerek kendisini gerekse maktûlü salona çıkartıp dövdüklerini, bir gece kendisini sorgulamak için götürdüklerini, işkenceye dayanamayınca gözlemlerini açtığını 3 sivil ile birlikte Üstteğmen Ferit ve Astsubay Meccidin maktûl Cangizi dövdüklerini gördüğünü, maktûlün üzerinde sadece kilotunun bulunduğunu suların içersinde yatmakta olduğunu, maktûlün bitkin vaziyette suçsuz olduğunu sayıkladığını, maktûlün kollarından kalorifer barusuna bağlandığını gördüğünü, kendisinin tutanağa imzalamaya çağını söylemesi üzerine Üstteğmen Ferit'in maktûlün felç olduğunu söyleyerek, kurtulamazsa söyleyerek bunun durumuna kalmak istemiyorsan bu kağıtları imzala dediğini maktûlün daha sonra öldüğünü duyduğunu beyan etmiş,

Talimatla mahkememizce alınan beyanında da; bu ifadelerinin doğru olduğunu beyan etmiştir.

Tanık F. Y / yeminli beyanında, maktûlün köylüsü olduğunu 2.11.1980 günü Öğretmen okuluna götürdüklerini, Üstteğmen Ferit'in yanında birkaç sivil olduğu halde yanına geldiklerini, sana birşey göstereceğiz diyerek küçük bir odaya götürdüklerini, orda maktûlü kalorifere bağlanmış olarak titrer vaziyette olduklarını isimlerini sayıklarken gördüğünü, maktûle seslendiğinde cevap vermediğini, kendisini tanıyamadığını, boş gözlerle baktığını, bileklerinin ve ellerinin yara içinde olduğunu, Üstteğmen Ferit'in kendisine maktûlü göstererek "bunu bu duruma soktuk sende kendin mazeret bulmaya aynı şeyler gelecek" şeklinde beyanda bulunduğunu,

Talimatla Beyoğlu Ağır Ceza Mahkemesinde benzer şekilde olayı anlatmıştır.

Nezarete götürüldüğünü maktûlünde nezarete olduğunu, bir saat beraber kaldıklarını sonra bilmedikleri bir yere maktûlü götürdüklerini, 27 Ekim tarihinde de 1 Jandarma Alay Komutanlığının salonunda karşılıklı hücrelere maktûlle kendisini koyduklarını maktûlün devamlı sayıklayıp inlediğini yüzü ve gözünün simsiyah olduğunu, aksamaları üzerlerindeki elbiseleri çıkartıp çıplak olarak sorguya götürdüklerini salonun ortasında ders olsun diye dövdüklerini, daha çok Mevdi Astsubay, Ustağmen Ferit ve tanımadıkları 3 sivilin dövdüklerini, sonra bilmedikleri bir yere götürüldükleri karanlık bir yere oturttuklarını ba rışma sesleri geldiğini, Ustağmen Ferit'i gördüğünü bir şahsı yanına getirdiklerini, maktûlü tanıdığını, durumunun kötü olduğunu, ertesi gün iki tutuklunun yardımı ile yürüyecek durumda olmayan maktûlü ayağına indirdiklerini, daha sonrada sorgu sırasında kendisine maktûl Cengiz i dövdüklerini söylediklerini kimlerin dövdüğünü ve dövdüğünü bilmediğini, spor salonuna getirdiklerinde yalnız bıraktıklarını, gözbağını kaldırabilip etrafı görebildiğini Ustağmenin sesi ni iyi tanıdığını ve kendilerini kalorifere ba ladıklarını devamlı su dökdüklerini Ustağmen ve astsubayın salonda dövdüklerini gördüğünü, ayrıca hücrede kimin dövdüğünü bilmediğini beyan etmiş,

Talimatla alınan ifadesinde eski ifadesinin doğruluğunu aynen tekrar ettiğini beyan etmiştir.

Tanık H D Şikâyetim Mahkemesindeki ifadesinde; Jandarma alayı olan bir binaya götürüldüğünü, bir hücreye konulduğunu, bazen hücrete baze dışarıya çıkartılarak hücredekileri dövdüklerini, maktûlün Ustağmen Ferit ve Astsubay Mevdi ve iki sivil polis tarafından dövdüğünü, bir gece kendisini spor salonuna götürdüklerini, Mevdi Astsubayın kendisine işkence yaptığını, bir aragözünü açarak yanındaki ni bir yere götürdüklerini, maktûl Cengiz in yerde yattığını yanında Ferit' idarar'ın ve yanındakilerin maktûle jopla vurup su dökdüklerini arada manyota sesi geldiğini, maktûlün çocuklarının isimlerini sayıkladığı ve üşüyorum diye sayıkladığını yine bir gün maktûlü sayıklaya sayıklaya hücrelerinden dışarıya çıktığında gördüğünü üzerinde sadece beyaz külotunun olduğunu iki büküm vaziyette eğilmiş olduğunu, ellerinin kelepçeli olmadığını vücudunun her yerinin yara içinde olduğunu, kimlerin bu hale koyduğunu bilmediğini o arada işkence eden şahısların Ustağmen Ferit ve Astsubay Mevdi ve tanımadığı bazı kişilerin olduğunu, daha sonra nöbetçi askerlerden maktûlün felç edildiğini ve hastaneye götürüldüğünü kurtarılamadığını, kendilerinde konuşmaz larsa aynı şeylerin kendilerinde başına geleceğini söylediğini beyan etmiş,

Talimatla Kartal Ağır Ceza Mahkemesince alınan ifadesinde; maktûl ve kendisinin Artvin Öğretmen okulunun bodrum katında hücre haline getirilmiş tuvaletlerde gözlem altına alındıklarını, maktûlün bitişikteki hücrete bulunduğunu gelip geçerlerken Ustağmen Ferit ve Mevdi Cengiz'i gördüğünü askerlerle birlikte bu kişilerin maktûle su döktüklerini gördüğünü, konuşurmak veya cevap almak için dökmüş olabileceklerini, ölen şahsı işkence yaptıklarını görmediğini, bu konuda aynı mahiyette ifade verdiğini belirtmiştir.

Tanık S Y / maktûl ile aynı köylü ve komşu olduklarını maktûlün gözaltında alındığında herhangi bir hastalığının olmadığını, bir bodrum katta Şavşat merkezinde maktûl birlikte kaldıklarını, daha sonra maktûlü Artvine götürdüklerini biriki gün sonrada kendisini Artvin öğretmen okuluna götürdüklerini, kendisinin ve herkesin orada işkenceye tabi tutulduğunu, gözleminde/bantının kayması nedeniyle maktûlü tuvaletinin yanında elleri havada gerilmiş bitkin bir vaziyette gördüğünü üç dört gün sonra piyade komutanlığına teslim edilecekleri sırada maktûlün koluna girdiğini çünkü bu sırada maktûlün yürüyemez ve felçli durumda olduğunu, adını ve soyadını söyleyemeycek durumda olduğunu kendisinin maktûlün adı ve soyadı sorulduğunda cevap verdiğini, maktûlün kimin bu hale getirdiğini görmediğini beyan etmiştir.

Talimatla alınan ifadesinde de benzer şekilde beyanda bulunmuştur. Tanık S A / ifadelerinde maktûlün işkence yapılmış şekilde gördüğünü ancak kimlerin yaptığını bilmediğini, beyan etmiştir.

Tanık S Ö / beyanlarında; maktûlü işkence yapılmış halde gördüğünü ancak kimlerin yaptığını bilmediğini, beyan etmiş,

Tanık S D / beyanlarında maktûle ve kendisine Artvin'de işkence yapıldığını, maktûlü işkence yapılmış halde gördüğünü beyan etmiştir.

Tanık S / Artvin'de beraber buldukları süre içerisinde gıdaları bağlı olduğu için kimin vurduğunu ve maktûlün işkenceye maruz kalıp kalmadığını bilmediğini, nezarethane de buldukları sırada bitişik bölümlerden birtakım feryat sesleri geldiğini ancak bu seslerin kimlere ait olduğunu bilmediğini, sorgulamalarında jandarmadan piyade birliğine, teslim ettikleri sırada maktûlün ve gözetim altına alınanların ayakta duracak hallerinin olmadığını, ancak maktûlün hepsinden daha perişan durumda olduğunu gördüğünü belirtmiştir.

Tanık S / Yeminli beyanında, maktûlün polis veya jandarma tarafından sorgularının yapıldığını, Gözetim evi Müdürlüğünden teslim alınıp sorgu için ayrılmış olan spor salonuna veya aynı binanın başka bir odasında sorgularının yapıldığını ve kendisinin Sıkıyönetim Komutan Yardımcısı olarak görevli olduğunu, sorgu konusunda kendisine bilgi verildiğini, zaman zaman sorgu yerlerini gezdiğini, maktûlün fazla önemli bir eyleminin olmadığını ve örgüt hakkında fazla bilgiye sahip olmadığından soruşturmanın gayet kısa sürebileceğini söylediğini, sanığın (maktûlün) emniyet müd. nezarethanesine götürüldüğünü zannetmediğini, aynı gün gözetim evine götürülmesinin emir gereği olduğunu sorgularla işkence yapılmadığını, maktûlede işkence yapılmadığını belirtmiştir.

Tanık H / olay tarihinde Ardahan Jandarma Merkez Karakol komutanı olduğunu, bu ilçede olayların yoğun olduğunu, takviye güç olarak Artvin Merkez-dentakviye geldiğini, sanık Ferit'in belirttiği tarihlerde, sanık Ferit ve Mecdi'nin Ardahan ilçesindeki operasyonlara bir fiil katıldıklarını, o tarihlerde maktûlün arandığını, yakalandığını ve öldüğünü duyduğunu, belirtmiştir.

Tanık H / Talimatla alınan ifadesinde; sanık Ferit'in ifadesinde geçen tarihlerde sürekli olarak bölge operasyonlarında olduğu için sık sık bizim yanımızda gelip operasyonlara katılırdı ve operasyonları idare ederdi bu nedenle ifadesinde belirttiği hususların doğru olduğunu, bu operasyonların devam süresince bir hafta veya on gün sürekli birlikte olduklarını belirtmiştir.

Tanık Zeki DURMUS / Talimatla alınan ifadesinde; Mit'de görevli olduğunu, sanıkları tanıdığını, maktûlün sorgulanmasında gözlemci olarak bulunduğunu ancak soruşturmaya katılmadığını, sorgulamanın divit düzü taburunda yapıldığını ve maktûlün soruşturma kağıtları ile birlikte Hilmi Özmen tarafından jandarmaya teslim edildiğini, maktûlün yüzünün zayıf ve hastalıklı bir kişi olduğu izlenimini verdiğini, 26 Ekim 1980 günü sorgulanması yapılan ve aynı gün jandarmaya teslim edilen maktûlün sonraki günlerde yeniden sorgulanıp sorgulanmadığını bilmediğini beyan etmiştir, Emniyette maktûle işkence yapılmadığını belirtmiştir.

Tanık A / Talimatla alınan ifadesinde; Artvin Alay 2. Şube Müdürü olarak görev yaptığını, maktûlün Dev-yol Örgütü adına faaliyete bulunduğu iddiasıyla Artvin'e getirildiğini, Artvin'de sorgulanmasının yapıldığını, gözetim evindeyken rahatsız olduğunu bildirmesi üzerine Artvin Devlet Hastanesine gönderildiğini, oradan da Trabzon Devlet Hastanesine gönderildiğini, ve orada ölmüş olduğunu duyduğunu, başka bir bilgisinin olmadığını belirtmiştir.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI YAZISI / Sanık Mecdi Çengiz'e hitap edilen yazıda "1980 yılı izin belgelerine özlük ve sicil dosyanızın incelenmesinde rastlanılmamıştır ancak 1981 yılı sicil belgesinde 12 Ekim 1980 ile 14 Kasım 1980 tarihleri arasında 32 gün olarak izine ayrıldığınız anlaşılmıştır" denilmektedir.

Sanık Mecdi Çengiz'in 1980 ve 1981 yılına ait sicil belgelerinden 14.11.1980 olduğu ancak 12 ve 10 rakamlarının başka rakamların üzerine daktilo ile yazılmış olarak görüldüğü ayrıca süre sütununda ay ve gün olarak ayrı bölümlerde olduğu ay sütununda boş sıralılarak gün sütununda 32 gün olarak yazılmış olduğu halbuki 1980 yılına ait sicil belgesinde ay ve gün rakamlarının ayrı ayrı olarak yazılı bulunduğu görülmüştür.

İl Jandarma Alay Komutanlığının yazısında; 12.11.1980 tarihinde J. Üst teğmen Ferit İldarar'ın Artvin İl Merkez Jandarma Bölük Komutanı olarak görevli olduğu J. A. Subay Mecdi Çengiz'in ise anılan tarihte Artvin İl Merkez Jandarma Takım Komutanı olarak görevli olduğu belirtilmiştir.

Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığının 19.7.1980 günlü yazısında maktûlün 2.11.1980 tarihinde Emniyet Müdürlüğü nezarethanesine götürülerek Emniyet odasında alındığı 3.11.1980 günü rahatsızlandığını beyan edince Artvin Devlet Hastanesine gönderildiği daha sonra Trabzon Devlet Hastanesine sevk edildiği 2-3 Kasım 1980 tarihleri arasında İl Jandarma Alay Komutanlığı nezarethanesinde kaldığı belirtilmiştir.

ADLI TIP RAPORU / 17.2.1980 tarihli raporunda ... maktûlün kafaiçi kanama ... maktûlün kafaiçi kanama hadisesini

travma sonucu çıkmasına zemin hazırlayan arızanın hastalığının bağlancında da mevcut olduğundan bunun müessir fiile illiyetinin bulunduğu ancak kafatası kubbe ve kaide kemiklerinin sağlam olmasını hemotomun yeri dikikate alındığında kendinde mevcut bir hastalığa travmanın inzimamı sonucu kanama olabileceği sıhette durumunun TCK.nun 451 veya 452/2 maddelerine muvafık olarak nitelikte olduğu belirtilmiştir.

19.6.1985 tarihli Erzurum Sıkıyönetim Komutanlığı 1.Nolu Askeri Mahkemesi'ne hitaben Artvin Sıkıyönetim Komutan Yardımcılığı tarafından yazılan yazıda ,maktûlün sorgulamasının 21.10.1980 günü polis memurları Seyhan ve İbrahim tarafından yapıldığı 26.10.1980 tarihinde Komiser yardımcısı Hilmi Özmen'in zapta geçmesi ile tamamlandığı ve sorgu tutanağında sadece maktûlün imzasının bulunduğu ifadesini alanın belirlenmediği belirtilmiştir.

Artvin Fırniyet Müdürlüğünün 15.5.1985 tarihli yazısında maktûlün Şavşat İlçe Bölük Komutanlığı'ndan alındığı 26.10.1980 günü Artvin'e getirilerek gözetim evine konulduğu 2.11.1980 tarihinde sorgusu nu yapan görevlilerce Sıkıyönetim Komutanlığı gözetim evine teslim edildiği belirtilmiştir.

Artvin 1. Jandarma Alay Komutanlığının 4.6.1985 tarihli yazısında maktûlün Sıkıyönetim görevlilerince sorulmasının yapıldığı ,26.10.1980 -2.11.1980 tarihleri arasında sıkıyönetim gözetim evi sorumluluğu ve sorulama ekipleri teşkilinin Artvin 211.HD. A.K.lığı ve Sıkıyönetim Komutan Yardımcılığı sorumluluğunda Artvin 211.HD.A. Karargahında yapıldığı belirtilmiştir.

Sanıklar hakkında Artvin Ağır Ceza Mahkemesinin 1990/32 esas-1991/2 karar -30.1.1991 tarihli kararı ile sanıkların işkence sonucu ölüme sebebiyet vermek suçlarından TCK.nun 243/2 maddesi yollaması ile 452/2 md.1. cümlesi ve 59/son maddesi gereğince ve TCK.nun 31. maddesi gereğince sanıkların neticeten 4 sene 2 şer ay Hapis ve 4 sene 2 şer ay emme hizmetlerinden yasaklanmalarına karar verilmiş, Yargıtay 8. Ceza Dairesinin 991/5605 esas-991/ 7634 sayılı ilamı ile eksik soruşturma ve savunmalarının araştırılması açısından bozulmasına karar verilmiş, kabulü görede sanıkların sorumluluğu altında bulunan Cengiz Aksakal'a suçunu söylenecek amacıyla işkenceye tabi tutarak ölümüne neden oldukları ancak kanıtlara göre sanıkların bizzat işkenceyi yapıp yapmadıkları açıklığa kavuşmadığından eylemleri kendi aralarında ve diğer saptanmayan görevlilere bağlı olarak TCK.nun 65/3 md. uyan fer'i fail olduğu halde buna göre uygulama yapılmayarak sanıklara fazla ceza tayin edilmiş olması belirtilerek kararı bozmuş,bozmaya uyularak yapılan yargılama sonunda ,Artvin Ağır Ceza Mahkemesinin 1991/38 Esas-1992/38 karar ve 16.9.1992 tarihli kararı ile sanıkların atılı suçtan ayrı ayrı beraatine karar verilmiş,müdahilin temyizi üzerine Yargıtay 8. Ceza Dairesinin 1993/689 Esas-6142 Karar sayılı ilamı ile olay sırasında 1. Jandarma Bölük Komutanı olan Yüzbaşı Ferit İldırar ve buna bağlı olarak sanık Necdi Cengiz hakkında Hakimler Kanunu ve CMUK.nun 154/4 maddesine göre Adalet Bakanlığı'ndan takibat izni alınıp dosyadaki kanıtlara göre bir karar verilmesi gerekirken yargılama ve kanıtlama kurallarına aykırı olarak yazılı biçimde karar verilmesi isabetsizliğinden bozulmasına karar verilmiş,bozma ilamına uyularak yapılan yargılama sonunda, 25.3.1994 tarihli Bakanlık oluru alınmıştır.(dakti-lo değiştirildi)

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ:

Yeminli tenik beyanları, Adli Tıp raporu,dosyadaki foto ve yazılar ve tımdosya kapsamından maktûl cengiz Aksakal'ın Şavşat İlçesi Veliköy bucağında öğretmen olarak görev yaptığı,18.10.1980 günü bir operasyon sırasında kendiliğinden jandarmaya teslim olduğu,Dev-yol örgütü kitle eğitimi ve propaganda sorumlusu olarak görevlendirildiği ,3 gün süre ile Veliköy Jandarma Karakolunda 4-5 gün Jandarma Şavşat Karakolunda nezarete kaldığı,maktûle Veliköy ve Şavşat karakollarında herhangi bir sorgulama yapılmadığı ,sağlık durumunun iyi olduğu, daha sonra Artvin Jandarma Alay Komutanlığı'na getirildiği ,26.10.1980 tarihinde sorgusunun yapıldığı,2.11.1980 tarihine kadar jandarma nezaretinde tutulduğu bu tarihte Sıkıyönetim gözetim evine teslim edildiği bu süre içerisinde Hetteşmen rütbesinde bulunan İl Merkez Jandarma Bölük Komutanı olan sanık Ferit İldırar ile yine İl merkez Jandarma Takım Komutanı olarak görev yapan sanık Necdi Cengiz'in de eşliğinde bulunduğu sorgulama ekibince maktûlün sorgulamasının yapıldığı,

sanığın sorgulamasının tahsik edilen spor salonunda yapıldığı bu sorgulamalar sıra-
sında maktûle işkencelerin yapıldığı, 2.11.1980 tarihinde maktûlün durumunun sıkı,
netim görevlilerince farkedilmesi üzerine 3.11.1980 tarihinde Artvin Devlet Hastası-
sına kaldırıldığı 5.11.1980 tarihinde Trabzon Numune Hastanesine sevkedildiği, bur-
da komaya giren maktûlün 12.11.1980 tarihinde öldüğü, yapılan otopsisinde vücudun
muhtelif yerlerinde darp ve coban izlerinin bulunduğu maktûlün Adli Tıp Genel Kur-
lunun raporunda da belirtildiği üzere müesir fiile maruz kaldığı, maktûlün kafa-
çi kanamasına bağlı olarak mevcut hastalığının müesir fiile ölümüne sonucu öldü-
ğü anlaşılmıştır. Tanık beyanlarından sorgulamalara 3 kişilik sivil kişilerin katı-
ldığı anlaşılmıştır.

Maktûlün sanıklar Ferit İldırar ve Mecdi Cengiz'in ve sivil kişilerin
de aralarında bulunduğu bir ekip tarafından sorgulanmış, bunlardan bir veya birkaç-
ının yaptığı işkence sonucu ve bu işkenceye önceki mevcut hastalığının eklenmesi so-
nu öldüğü anlaşılmıştır. Her ne kadar bazı tanıklar sanıklar Ferit ve Mecdi'nin bizzat
işkence yaptığını beyan etmişlorsa da gözlerinin bağlı bulunması gerekmesi ve kendi
lerlerinde sorgulandıkları nazara alındığında beyanları tam olarak kabul edilmemi-
ştir. Sanıkların maktûle bizzat işkence yaptıkları kesin olarak saptanamamıştır. Ancak
sanıkların maktûle karşı yapılan işkencelere talimat vermek, yor tedarik etmek ve g-
yummak suretiyle işkence suçuna fer'i olarak katıldıkları anlaşılmıştır.

Sanık Mecdi savunmasında, suç tarihlerinde izinli olduğuna dair be-
yanda bulunmuş isode gerek hazırlıktaki savcılıkta alınan ifadesinde maktûlün ismen
tarladığını olay tarihinde Merkez Jandarma Karakol Komutanı olarak görev yaptığını be-
yan etmesi karşısında gerekse talimatla alınan Akyazı Asliye Ceza Mahkemesindeki
alınan her iki beyanında izinli olduğundan bahsetmemiş olması karşısında olay tarih-
de izinli olduğu yolundaki savunmalarına itibar edilmemiş ve sicil belgesinde 12.11.
1980-14.11.1980 tarihleri arasında izinli olduğunu belirten yazıya ay sütununun be-
birakılmış olması 12 ve 10 rakamlarında tahriyat bulunması ve Artvin İl Jandarma Alay
Komutanlığının yazılarında sanığın olay tarihinde izinli olduğunu belirten yazının
sonradan temin edildiği kanaatine varılarak o yazıya itibar edilmemiş ve sanığın olay
tarihinde görevli olduğu ve maktûlün sorgulanmasına katıldığı kanaatine varılmıştır.

Sanık Ferit olay tarihinde Ardahan'da olduğunu ve sorgulamaya katıl-
dığını beyan etmişse de Ankara Sıkıyönetim Mahkemesinde 31.8.1983 tarihli beyanında
"... sorgulamaya görmüş olabilirim" şeklinde beyanda bulunması ve Ardahan'da bulun-
duğuna dair beyanda bulunmaması karşısında sonradan ileri sürdüğü olay tarih-
de Ardahan'da operasyonda bulunduğu yönündeki savunmasına sorgulamada bulunduğu yolu-
daki tanık beyanları nazara alınarak itibar edilmemiştir. Sanığın savunma şahidi olan
gösterdiği Nusoyin Çelik'in talimatla İstanbul Ağır Ceza Mahkemesince alınan ifade-
sinde sanık Ferit ile diğer sanık Mecdi Cengiz'in Ardahan bölgesinin kutlu köyünde
ve İrmaklar bölgesindeki operasyonlara katılarak bir fiil operasyonları yürüttükleri
beyan etmesi karşısında (sanık Mecdi Ardahan'da bulunmamıştır) beyanının doğru olmadığı
yine aynı şekilde tanık İsmail Kaya'nın da beyanının doğru olmadığını arkadaşlarının
koruma gayreti ile bu şekilde beyanda buldukları kanaatine varılmıştır.

Sanıkların çelişkili beyanları, tanık beyanları, otopsi zaptı, adli
tıp raporu, dosyadaki belgeler ve tüm dosya kapsamı birlikte incelendiğinde sanıklar
Mecdi ve Ferit'in sivil kişilerle birlikte maktûlün sorgulamalarına katıldıkları ve
bu gruptan kimliği kesin olarak belirlenemeyen bir veya birkaçının yaptığı işkence ve
önceki hastalığı sonucu öldüğü anlaşılmakla aşağıda i hüküm kurulmuştur.

H Ü K Ü M : Gerc çesi yukarıda ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Üzerine

1- Sanıkların işkence sonucu maktûlün ölümüne sebebiyet verdikleri
anlaşılmakla eylemlerine uyan TCK.m'nin 243/2.maddesi yol aması ile TCK.muh452/2.mad-

ARDAHAN AĞIR CEZA MAHKEMESİ-1994/75 Esas-1997/87 Karar-Sı 7

desinin 1. cümlesi gereğince sanıkların şahsi ve sosyal özelikleri nazara alınarak takdiren ayrı ayrı 5'er yıl ağır hapis cezası ile cezalandırılmalarına,

2- Sanıkların işkence yapan asli maddi faili belki olmayan ölüm fiilinde müzaheret ve muhavemetle bulunarak fer'i fail oldukları anlaşılmakla cezalarının TCK'nun 65/3. maddesi gereğince cezasının takdiren 1/2 oranında indirilmekte olduğu ve sanıkların 2'ser yıl 6'ser ay Ağır Hapis Cezası ile cezalandırılmalarına,

3- Sanıkların dosyadaki kişilikleri nazara alınarak TCK'nun 59/2. maddesi uyarınca cezasının takdiren 1/6 oranında indirilerek neticeten, sanıkların ayrı ayrı 2'ser yıl 1'er ay Ağır Hapis Cezası ile cezalandırılmalarına,

4-Yargılama giderlerinin (65.595. TL) sanıklardan müteselsilen alınmasına, Yargıtay gidiş-dönüş giderleri ile ilk bozma sanıklar lehine olduğundan bozmadan sonraki masrafların Hazine üzerinde bırakılmasına,

5- Müdahilin maddi ve manevi tazminat haklarının saklı tutulmasına,

Dair; Müdahil vekilinin yüzüne karşı, İddia Mahkemesinin huzuru ile talebe uygun yasa yolları açık olmak üzere oy birliğiyle verilen karar açıkça okunup usulen anlatıldı.

30.12.1997

Başkan 3089

Üye 37182

Üye 37238

Katip

Masraf Beyanı:

Evvelgideri : 49.200 TL

Ptt gideri : 16.395 TL

Toplam 65.595 TL

53/3

T.C.
ARDAHAN
AĞIR CEZA MAHKEMESİ

KARAR

ESAS NO : 1999/30 d. İş
BAŞKAN : Dursun BÜYÜKBAŞ 34008
ÜYE : Arzum ARSLAN 35037
ÜYE : Kenan TÜRKMEN 39888
KATİP : Nevin AYDEMİR 489

YARGILAMANIN
YENİLENMESİNİ
İSTEYEN SANIKLAR

: 1- Ferit YILDIRAR- oğlu, nüfusu kayıtlı
olup halen Antalya ili Jandarma komutanlığında Asayiş Şube müdürü
: 2- Mecdi CENGİZ- olma, d.lu Akyazı
buğdaylı Nüfusuna kayıtlı halen aynı yerde oturur

VEKİLLERİ

: Av. Müzeyyen Çiftçi Ardahan Merkezde Avukat.

SUÇ

: İŞKENCE YAPMAK SURETİ İLE ADAM ÖLDÜRME

DAVA KONUSU

: Mahkememizin 30.12.1997 tarih ve 1994/75 esas 1997/87 sayılı kesinleşen kararının CMUK 327 vesair hükümlerine göre kaldırılmasına ilişkin yargılamanın yenilenmesi istemi.

TALEP TARİHİ

: 06.04.1999

KARAR TARİHİ

: 23.10.2002

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ /

Sanıklar vekilinin 22.03.1999 tarihli 06.04.1999 havale tarihli dilekçe ile sanıklar Ferit Yıldırar ve Mecdi Cengiz hakkında Ardahan Ağır Ceza Mahkemesince 30.12.1997 karar tarihli 1994/75 esas, 1997/87 karar sayılı ilamının Yargıtay 8. Ceza Dairesinin 22.12.1998 tarihli 1998/13059 esas, 1998/17361 karar sayılı onaması ile kesinleştiği ve bu ilama karşı CMUK 327. maddesi gereğince kesinleşen kararın infazının durdurulması sureti ile Yargılamanın yenilenmesine karar verilerek sanıkların beraatlerini istemiş olduğu görülmüştür.

Dosya içersinde bulunan ve Yargılamanın yenilenmesi talebini içeren Ardahan Ağır Ceza mahkemesine ait 30.12.1997 tarihli ilamı ile sanıklar Ferit Yıldırar ve Mecdi Cengiz hakkında suç tarihi olan 12.10.1980 tarihi itibari ile işkence yapmak sureti ile maktül Cengiz Aksakal'ın ölümüne sebebiyet vermek suçundan dolayı TCK.nun 243/2 madde yollaması ile TCK.nun 452/2 maddesi TCK.nun 65/3. maddesi ve TCK.nun 59/2 maddesi gereğince neticede sanıklara 2'şer Yıl 1'er ay Ağır Hapis cezası verildiği ve bu cezanın 22.12.1998 tarihinde Yargıtay 8. Ceza Dairesi tarafından onanması sureti ile kesinleştiği görülmüştür. Sanıklar vekili tarafından kesinleşmiş olan mahkeme kararına karşı karar düzeltme yoluna gidilmiş olup 23.01.1999 tarihli Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 85880 sayılı kararıyla karar düzeltme talebinin rededilmiş olduğu görülmüştür.

Sanıklar Vekilinin ve sanıkların talepleri neticesinde tanık olarak E. Ö. , G. Ç. , B. Ö. , A. A. N. D. , F. A. , M. Ç. , Zeki Durmuş, A. S. , S. D. N. Ö. ve E. ö. talimat yolu ile dinlenilmiş olup bu tanıklardan S. d. ve G. Ç. ifadelerinde operasyonların olduğunu, bu operasyonlara sanıklar Ferit ve Mecdi'inde katıldığını, ancak suçlamaya konu işkence sureti ile adam öldürme olayına ilişkin bilgilerinin olmadığını, tanıklardan B. Ö. ve F. A. 'ın ve M. Ç. 'in suçlamaya konu olaya ilişkin bilgilerinin olmadığını,

MA

ASLININ
TAS
Y. İş. 30
507
T

ARDAHAN AĞIR CEZA MAHKEMESİ 1999/30 D.İŞ SAYILI KARARI

olduğunda hükümlüler lehine değerlendirmeye ve önceki hükmü değiştirmeye mahkemeyi yönlendirebilecek ciddiyette bulunmadığı bu nedenle CMUK.nun 327/5. maddesinde öngörülen nitelikte olmadıklarından duruşma açılmaksızın sanıkların yargılamanın yenilenmesi taleplerinin CMUK 336 ve 338. madde gereğince reddine karar verilmesi geçekmiştir. Ve aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

H Ü K Ü M / Gereğesi yukarıda açıklandığı üzere ;

1- Sanıklar Ferit Yıldırım ve Mecdi Cengiz'in yargılamanın yenilenmesi yönündeki taleplerinin CMUK.nun 327. maddesinde öngörülen yeni vakaa veya yeni delil niteliğinde olabileceği ve bunların evvelce irad edilen deliller ile birlikte nazara alındıkları takdirde adı geçen sanıklar lehine bir durum meydana getirebilecek mahiyette olmadığından taleplerinin reddine ,

2- Yargılamanın yenilenmesinin talebin reddine ilişkin kararın kesinleşmesinden sonra Mahkememizce 02.07.1999 tarihinde 1999/30 D. İş sayılı kararı verilmiş olan ilamın infazının tehirinin kaldırılarak infazın yerine getirilmesine,

3-Kararın sanıklar vekiline tebliğine,

Dair Cumhuriyet Savcısının mütalaasına uygun şekilde dosya üzerinde acele itiraza tabi olmak üzere oybirliği ile karar verildi . 23.10.2002

Başkan 34008

Üye 35037

Üye 39888

Katip 489

ESAS NO : 1999/30 d. İş
BAŞKAN : Dursun BÜYÜKBAŞ 34008
ÜYE : Arzum ARSLAN 35037
ÜYE : Kenan TÜRKMEN 39888
KATİP : Nevin AYDEMİR 489

ASLININ KOPYASI OLDUĞU
TASTIK ÇİZİMİ
...../2002
Yazı İşleri Müdürü

560

52/13

Naip Hakimin Tahkikat dosyasında gerekli incelemeleri yaparak raporunu mahkememize sunmuş olduğu görülmekle, araştırılması gerekli başka husus kalmadığı anlaşıldığından talep konusunda aşağıdaki şekilde karar verilmiştir.

HÜKÜM- Gerekçesi ekli kararda açıklanacağı üzere

1- Sanıklar Ferit Ildırar ve Mecdi Cengiz'in yargılamanın yenilenmesi yönündeki taleplerinin CMUK.nun 327. maddesinde öngörülen yeni vakaa veya yeni delil niteliğinde olabileceği ve bunların evvelce irad edilen deliller ile birlikte nazara alındıkları takdirde adı geçen sanıklar lehine bir durum meydana getirebilecek mahiyette olmadığından taleplerinin reddine ,

2-Kararın sanıklar vekiline tebliğine,

3-Yargılamanın yenilenmesinin talebin reddine ilişkin kararın kesinleşmesinden sonra Mahkememizce 02.07.1999 tarihinde 1999/30 D. İş sayılı kararı verilmiş olan ilamın infazının tehirinin kaldırılarak infazın yerine getirilmesine,

Dair Cumhuriyet Savcısının mütalaasına uygun şekilde dosya üzerinde acele itiraza tabi olmak üzere oybirliği ile karar verildi ., 23.10.2002

Başkan 34008

Üye 35037

Üye 39888

Katip 489

TARİHSEL ADALET İÇİN BELLEK MÜZESİ

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

ÜÇÜNCÜ DAİRE

Strasbourg/21 Mart 2005

CEDH – LF 4.11 R
OA/SŞ

Başvuru No : 51967/99
Teren Aksakal

Üstat,

Sizi bilgilendiririm ki, davanın intikal ettirildiği heyetin başkanı, 15 Mart 2005’de, yukarıda adı geçen başvurunun kabuledilebilirliği hakkındaki hazırlık incelemesinden sonra, İçtüzüğü’nün 54/2 b maddesi uyarınca, başvurudan Türk Hükümet’ini haberdar etmeye ve onu başvurunun kabuledilebilirlik ve yerindeliliğine dair görüşlerini 13 Haziran 2005’den önce yazılı olarak takdim etmeye davete karar vermiştir.

İşbu başvuru, bir heyet kararı istihsal edilebilmesi için, esasa ve kabuledilebilirliğe dair, Sözleşme’nin 29/3 ve İçtüzüğü’nün 54 a maddeleri uygulanarak ek bir incelemeye gerek duyulan türdendir. Bunun sonucunda, Mahkeme başvurunun kabuledilebilir ve esastan yargılanabilecek durumda olduğunu düşündüğü takdirde, İçtüzüğü’nün 54 a/2 maddesi uyarınca derhal bir karar alabilir.

Başkan, Hükümet’e görüşlerinin, işbu yazının ekinde, numara sırasıyla belirtilen hususların içerilmesini istemiştir.

Hükümet’in görüşleri size iletilecek ve siz bunlara cevap vermek imkanına sahip olacaksınız.

Siz, Sözleşme’nin 41. Maddesinde ifade edilen hakkaniyete uygun tatmin talebinizi sayılarla belirtmeye davet edilmiş bulunuyorsunuz. Mahkeme tarafından saptanmış olan içtihadı uygun olarak, sayılarla belirtilmiş tatmin talepler ve gerekli kanıtlayıcı belgeler, içtüzüğü’nün 60/1 maddesinde öngörülen süre içinde arz edilmediği takdirde, davanın daha önceki bir aşamasında, örneğin başvuru formunda, belirtilmiş olsa dahi, heyetin hakkaniyete uygun tatmin başlığı altında herhangi bir meblağ takdir etmeyeceğine, ve hatta başvuruyu kısmen reddedebileceğine dair dikkatinizi çekerim. Süreyle ilgili herhangi bir uzatma yapılmayacağına dair sizi bilgilendiriyorum.

Diğer yandan, Hükümet, aynı süre içinde, arzu ettiği takdirde dostane bir çözüme ulaşmak konusundaki görüşünü belirtmeye davet edilmiştir. Hükümet görüşleri size iletildiğinde, aynı talep size de gönderilecektir. Mahkeme İçtüzüğü’nün 62/2 en titiz güvenilirliği gerektirmektedir. Sizi bilgilendiririm ki, dostane çözümle ilgili her türlü teklif ayrı bir zarf içinde iletilmeli ve bunda kullanılan deyimler, devam eden davada hiçbir şekilde kullanılmış olmamalıdır.

Taraflar, bu aşamada dostane bir çözüm ahdetmek arzusunu ifade ettikleri ve bir uzlaşmaya vardıkları takdirde, başvuru geçersiz addedilir. Bu konuyla ilgili olarak taraflara içtüzüğün bir teklifini sunabilirim.

Taraflar, dostane bir çözüme ulaşamadıkları takdirde, Hükümet hakkaniyete uygun tatmin başlığı altında arz edilen talepler hakkında yorumlarını sunmaya davet edilecek ve Mahkeme bundan sonra başvurunun kabuledilebilirliği ve temelini karara bağlayacaktır.

Ekte, bilgi amacıyla, Mahkeme Kalemi tarafından hazırlanan olayların bir hikayesini bulacaksınız.

Dikkatinizi çekmem gerekir ki, davanın bu aşamasında vekillerine ödeme yapmak için yeterli imkana sahip olmayan başvuruçular Mahkemeden Adli Yardım talep edebilirler. Ekte, bilgi için, Mahkeme İchtüzüğünün ilgili bölümünün bir suretini bulacaksınız. Mümkün olan en kısa sürede; bu davada söz konusu imkandan yararlanmak konusundaki düşüncelerinizi bana lütfen bildiriniz. Bundan sonra ilgili formlar size gönderilecektir.

Üstat, lütfen en derin saygılarımı kabul buyurunuz.

Vincent Berger
Daire Başkanlığı

Ek: Olayların hikayesi ve sorular
Bölüm X.

TARİHSEL ADALET İÇİN BELLEK MÜZESİ

AKSAKAL-TÜRKİYE SORULAR

EK

29 Temmuz 1999'da intikal eden Teren AKSAKAL tarafından sunulan Türkiye aleyhindeki 51967/99 sayılı başvuru

SORULAR

- 1- Cengiz Aksakal'ın ölümünden sorumlu olanlar için öngörülen hapis cezaları, iç hukuk düzenlemeleri, yaşama hakkına saygıyı sağlamakta ve özellikle ceza hukukunun caydırıcılık işlevi açısından etkili bir uygulama teşkil ediyor mu? [Bk. Mutadis Mutadis, Ömer Yıldız-Türkiye GC no 48939/99 – 115-117 CEDH 2004.....]
- 2- Cengiz Aksakal'a işkence yapan ve ölümüne sebep olan memurlar aleyhine hükmedilen hapis cezalarının infaz edilmediği doğru mudur? Doğru olduğu takdirde, Hükümet sebeplerini izah etmeye davet edilir.
- 3- Cengiz Aksakal'ın ölümü ile ilgili olaylar, ulusal planda, Sözleşme'nin 2 ve 3. Maddelerinden kaynaklanan Mahkememiz içtihatının cari kıldığı kriterlere uygun bir araştırmaya konu olmuş mudur?

müzesi

TARİHSEL ADALET İÇİN BELLEK MÜZESİ

ŒIKAYETLER

Sözleşme'nin 2. ve 3. maddelerine atıfta bulunan başvuru, eşinin gözaltında bulunduğu sürede tabi tutulduğu işkenceler neticesinde öldürüldüğünden yakınmaktadır. Bu açıdan O, ölümden sonra yapılan soruşturmanın yetersiz olduğunu öne sürmektedir.

Başvuru ayrıca, 23 yıl gibi uzun bir süre devam eden davadan da şikayetçi olup, Sözleşme'nin 6/1. Maddesine atıfta bulunmaktadır. Bu durumda, ölümden sorumlu olan subayların, cezasız kalmalarının sonucuna ulaşılmış olduğunun da altını çizmektedir.

Son olarak da, O, eşinin ölümünden sorumlu olan şahısların tespitini temin eden etkili bir başvuru imkanından yoksun bulunduğunu ve bunun da tazminat talep etme hakkını gerçekleştirmez kıldığından şikayet etmektedir. Ayrıca, sanıklara dava boyunca, kamu iktidarının birer unsuru olmayı sürdürdüklerini, bunun onlara davayı etkileme imkanlarını tanıdığını, dolayısıyla bu davanın tüm etkinliğinin geçersiz kılındığından yakınmaktadır.

BELLEK

MÜZESİ

TARİHSEL ADALET İÇİN BELLEK MÜZESİ

AKSAKAL-TÜRKİYE OLAYLARIN HİKAYESİ

EK

Türkiye aleyhine 29 Temmuz 1999'da intikal eden Teren Aksakal tarafından takdim edilen 51967/99 sayılı başvuru

OLAYLAR :

Başvurucu Bn. Aksakal, Türk vatandaşı olup 1940 doğumludur ve İstanbul'da ikamet etmektedir. Gözaltında hastaneye kaldırıldıktan sonra ölen (12 Kasım 1980) Cengiz Aksakal'ın eşidir. Başvurucu Mahkemeniz nezdinde, İstanbul Barosu avukatlarından Bay M. Ali Kırdök tarafından temsil edilmektedir.

A. Dava Konusu Olaylar

Dava Konusu olaylar, başvuruçunun anlatımına göre şöyle özetlenebilir:

Cengiz Aksakal Artvin ili Veliköyü'nde öğretmendi.

18 Ekim 1980'de yakalandı ve gözaltına konuldu. Yasadışı Dev-Yol örgütü üyesi olmakla suçlanıyordu. Gözaltı'nın ilk 3 gününü Veliköy J.K.K'da ve müteakip beş gününü Şavşat İlçe Jandarma Komutanlığında geçirdi. 26 Ekim 1980'de Artvin'e sevk edildi ve orada 2 Kasım'a kadar bir spor salonunda sorgulandı. Aynı gün Sıkıyönetim Cezaevine hapsedildi.

3 Kasım 1980'de hastalanan Cengiz Aksakal koma halinde Artvin'de hastaneye yatırıldı. 5 Kasım 1980'de ambulansla Trabzon'a sevk edildi ve 12 Kasım 1980'de orada öldü.

13 Kasım 1980'de düzenlenen otopsi raporunda, bedeninde müşahade edilen darp izleri şöyleydi:

"Yanların sekizinci veya dokuzuncu bölgesinin içe yakın dışında, kabukları dökülmekte olan 3x3 cm. boyutunda sıyrıklar; sağ bilekte ve iç kısmında iki bilezik biçiminde 1.5 cm. genişliğinde bir iz ve izinin üzerinde, kabukları kaybolmuş iki bere; sol bilekte 1.5 cm. genişliğinde aynı iz; penisin sol tarafında kabuk bağlamamış bir bere; sol ayak üzerinde 2x1 cm.lik kabuklu bir lezyon ile altında 3x3 cm.lik hematom; sol dizde kabuk bağlamış dört lezyon, sol kaval kemiği iç kısmında kabuk bağlamış 5x1 cm.lik bir lezyon (...); sağ ayağın iç kısmının üzerinde hematomlar."

Bu verilerden yola çıkarak ölüm sebebi teşhis edilemediğinden, klasik bir otopsi gerçekleştirildi.

Patolojik bir muayene düşünüldü.

Başvurucu 28 Ocak 1981'de C. Savcısı önündeki şikayetinde şunları belirtti:

"Dini bayram arifesinde köy muhtarı eşliğinde iki jandarma evime geldi. Teğmen2in kendisiyle görüşmek istediğini söyleyerek götürdüler. Dört gün kadar köy karakolunda kaldı. Bu günlerde o'nu ziyaret edebiliyordum ve o iyiydi. Sonra Şavşat İlçe J. K.'na sevk edildi. Bundan sonra O'nu göremedim. Bana orada altı gün kaldığını ve sonra Artvin'e"

sevk edildiğini söylediler. (...) Cesedini eve getirdiklerinde darp ve yara izleri gördüm. Dili, bir hayvanınki kadar büyümüşü ve üç dişi kırıktı. (...) Bütün vücudunda işkence izleri vardı. Yakalanmadan önce hiçbir sağlık sorunu yoktu."

18 Ekim 1980'de icra edilen bir askeri operasyonda Cengiz Akkaya'nın yapılan uyarıya itaat ederek yakalandığı, üç subay tarafından imzalanan 15 Şubat 1981'de düzenlenmiş idari tahkikat raporunda belirtilmiştir. Aynı gün Veliköy J.K.K.'da gözaltına alınmıştır. Müteakip beş günü Şavşat ilçe J.K.'da geçirmiştir. Bu süre içinde herhangi bir sağlık sorunu yoktur. 26 Ekim 1980'de sorgulanmak üzere Artvin Emniyeti'ne sevk edilmiştir. Burada yedi gün kalmıştır. 2 Kasım 1980'de Sıkıyönetim K.'na bağlı gözetim evine konulmuştur. Bu kurumun kayıtlarına göre, ilgilinin kabulü sırasında herhangi bir hastalık görülmemiştir. Ertesi gün, kendi arzusuyla Artvin Hastanesine sevk edilmiştir. Bu hastanede düzenlenen raporda, bir menenjit ve zatürre tespit edilmiştir. İki gün sonra hasta Trabzon Hastanesine sevk edilir, orada ölecektir. Burada düzenlenen raporda eceliyle öldüğü belirtilmiştir.

İstanbul Adli Tıp Enstitüsü tarafından düzenlenen rapora göre, patolojik muayeneden sonra, Cengiz Akkaya'nın bedeninde tespit edilen unsurlardan, O'nun "subarkroidal kanamalı" bir zatürre sonucunda öldüğü anlaşılmıştır ve herhangi bir travmatik lezyon izine rastlanmamıştır.

19 Nisan 1983'de Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcısı tarafından düzenlenen suç duyurusunda, olay sırasında Artvin Emniyetinde görevli olan bir komiser ve iki polis memuru, işkence sonucunda Cengiz Akkaya'nın ölümüne sebebiyet vermekle suçlanmıştır. Savcı suçlananların Cengiz Akkaya'yı, emniyet binasında değil bir spor salonunda sorguladıklarını ve ifadede isimlerini gizleyerek, ceza usulü ihlal ettiklerini vurgulamaktadır.

Suç duyurusunda, Artvin Emniyet Binasında Cengiz Akkaya'yı çarmıh şeklinde duvara asılmış halde ve daha sonra yarı baygın mefluç ve konuşamaz durumda görmüş olan tanıkların ifadeleri de belirtilmişti.

Başvurucu, Sıkıyönetim Komutanlığına bağlı Erzurum 2 No.lu Askeri Mahkeme önünde görülen ceza davasına müdahil taraf olarak katıldı.

Belirtilmeyen bir tarihte, ölünün kafatasının muayene edilmesi için bir otopsi yapıldı.

Adli Tıp Enstitüsü heyetinin oybirliğiyle kabul edilen 17 Şubat 1984 tarihli rapora göre Cengiz Aksakal;

"3 Kasım 1980'de gözaltından koma öncesi durumda Artvin Hastanesine götürüldü. Menenjit ve zatürre diegmostiğine göre kendisine ilk yardımda bulunuldu. 5 Kasım'da, solda hemipleji ile koma halinde Trabzon'a sevk edildi. Orda 12 Kasım 1980'de vefat etti. Otopsi sırasında tespit ekimozlar şiddet söz konusu olduğunu ve ilgilinin bir beyin kanaması sonucunda öldüğünün göstermektedir. Klinik incelemede önceden var olan bir patolojinin, travma sonucunda kanamaya dönüştüğü düşünülmüştür. Beyin travması ile ölüm arasındaki ilişki, TCK'nın 451 ve 452. Maddelerinin işbu davada uygulanabilir olduğunu göstermektedir."

Suçlananlar, atfedilen olayı dava boyunca inkar etmişlerdir. Ölü ile sorgu başlangıcı dışında bir ilişkilerinin bulunmadığını beyan etmişlerdir.

5 Mayıs 1984 tarihli bir kararla, sanıklardan her biri, TCK 243 ve 452/2 maddeleri uyarınca 3'er yıl 4 ay hapis cezasına mahkum edilmişlerdir.

Sanıklar, başvuru ve Sıkıyönetim Komutanlığı Yargıtay'a başvurdular. 28 Aralık 1984'de Askeri Yargıtay'ın kararıyla, Cengiz Akkaya'nın sorgusunda yeralan subaylar ve MİT mensuplarının ve diğer memurların sorumluluk derecesinin belirlenmemiş olduğu ve sanıkların gösterdikleri tanıkların dinlenmediği gerekçesiyle Mahkeme hükmünü bozdu.

4 Mart 1986 tarihli yeni, bir kararla Askeri Mahkeme, delil yetersizliğinden sanık 3 polisi beraat ettirdi.

Başvuru 2. kez Yargıtay'a başvurdu.

15 Aralık 1986 tarihli bir kararla, Askeri Yargıtay, soruşturmada boşluklar bulunduğu ve özellikle Jandarmalar ve MİT mensuplarının dinlenmediği gerekçesiyle, Yerel Mahkeme kararını yeniden bozdu.

21 Haziran 1990 tarihli yeni bir suç duyurusu ile Artvin Ağır Ceza Savcısı, Cengiz Akkaya'nın ölümüne sebebiyet veren işkence fiiline yeni iki sanık ekledi. Artvin Jandarması'nda subaylar F.Y. ve M.C.

Başvuru Ağır Ceza önündeki davada müdahil taraf teşkil etti.

19 Ocak 1994 tarihli bir kararla, CMUK 253. Madde uyarınca olay sırasında subay olan sanıkların, Adalet Bakanlığının müsaadesi olmadan yargılanamayacaklarından dolayı davayı erteledi.

Söz konusu müsaade Adalet Bakanlığınca 24 Kasım 1994'de Ardahan Ağır Ceza C. Savcısı tarafından aynı sanıklar aleyhine yeni bir iddianame düzenlendi.

Dava sırasında sanıklar suçlamaları reddederek, Cengiz Akkaya'nın sorgusuna katılmadıklarını beyan ettiler.

Ardahan Ağır Ceza Mahkemesi kararını verdi ve Cengiz Akaya ile aynı dönemde Artvin Emniyetinde hazır bulunan diğer tutukluların tanıklıklarını özellikle belirtti. Tanıklardan dördü Cengiz Akkaya'yı radyatöre bağlı, şuursuz ve titreyen bir halde, el ve bileklerinde yara izleri ile gördüklerini beyan ettiler. Onlardan ikisi subay F.Y.'nin, Cengiz Akkaya'yı göstererek ve "Bak bunu ne hale getirmişler, imzalamadığın takdirde senin de başına aynısı gelir" diyerek tehdit ettiğini de açıkladılar. Cengiz Akkaya'nın yan hücrelerinde bulunmuş olan bir tanık, Cengiz Akkaya'nın sürekli inlemekte olduğunu, geceleri O'nu tamamen çıplak durumda sorguya götürdüklerini, subaylardan M.C. ve F.Y. ile üç sivil şahsın, diğerlerine ders olsun diye dövdüklerini söyledi. Diğer bir tanık F.Y. ve diğerlerinin ıslak zeminde uyduğunda Cengiz Akkaya'yı coplarla dövdüklerini gördüğünü anlattı. Bir mayısta seni ve ardından Cengiz Akkaya'nın çocuklarının adını haykıran çığlığını duyduğunu, O'nu yürümekten aciz halde ve bedeni çürüklerle dolu gördüğünü de ekledi. Gözleri bağlı bu tanıklar, zaman zaman gözbağının düştüğünü ve subayları seslerinden tanıdıklarını beyan ettiler. Diğer dört tanık ise, O'nu çarpmışa gerilmiş halde ve işkence gördüğü belli durumda gördüklerini, ama kimin işkence yaptığını bilmediklerini ifade ettiler. Mahkeme gözaltında bulunmuş olan tanıkların ifadelerinin kısmen inandırıcı olduğunu, zira tutuklu konumu altında ve genellikle gözleri bağlı olduklarını düşündü. Mahkeme'ye göre sanıkların Cengiz

Akkaya'nın ölümünden sadece dolaylı bir sorumlulukları mevcuttu. Her birine 2 yıl 1 ay hapis cezasına mahkum etti. Cezalarında indirim yapmak için iki olguyu göz önünde bulundurdu: "dosyadaki kişilikler" ve asli fail olmayıp "feri fail" olduklarını. Başvurucunun tazminat davası açma ve diğer haklarının saklı bulunduğunu da bu arada belirtti.

Sanık subaylar ile başvuru Yargıtay'a itiraz ederler.

Yargıtay 22 Aralık 1998 kararı ile Yerel Mahkeme kararını onaylar.

6 Nisan 1999'da iki subay, olağanüstü bir başvuru yolu olan iadei mahkeme talep ederler. Bu talep cezalarının infazının ertelenmesi sonucunu verir.

23 Ekim 2002 tarihli kararlar ve sanık lehinde yeni tanıkları, özellikle de altı subayı dinledikten sonra Ardahan Ağır Ceza Mahkemesi talebi reddeder ve infaz ertelemesini sona erdirir.

Subaylar, mahkumiyetlerinin "yazılı emirle bozulması" için Adalet Bakanlığına başvururlar. Adalet Bakanı, başvuruyu kabul eder ve 8 Mart 2003'de Yargıtay Başsavcısına bir "yazılı emir ile bozma" talimatı gönderir. Gerekçe Ağır Ceza Mahkemesinin delilleri somut biçimde değerlendirmedeği yolundadır.

30 Mart 2003 tarihli kararlar, Yargıtay subayları talebini reddeder.

Bugüne kadar cezalar infaz edilmemiş olup, subaylar dava süresince ve emekli olana kadar ordu bünyesindeki görevlerini sürdürmüşlerdir.

B- Yürürlükteki İç Hukuk

Yukarıda adı geçen ceza kanununun olaylar dönemindeki hükümler şöyledir:

Madde 243

"(...) ikrar olmak amacıyla, bir sanığa iskence yapan veya acımasız insanlık dışı ve aşağılayıcı muamelede bulunan bir memur, beş yıla kadar hapis cezasına çarptırılır ve kamu hizmetinden ömür boyu men edilir (...)"

Madde 452

"Ölüm vakası, öldürme kastı olmadan, darp ve yaralama ve şiddet yoluyla vuku bulduğu takdirde, fail 448. maddede öngörülen şıkta (...) sekiz yıldan az olmamak üzere hapis cezasına çarptırılır (...)"

Ölüm, bir dizi olayın akışı içinde vuku bulmuş ve Mahkeme tarafından fail tespit edilmemişse, ya da karmaşık olaylar sonunda failin kim olduğu anlaşılamiyorsa, 448. Maddede belirtilen şıklardan ise, beş yıldan az olmamak üzere hapis cezasına mahkum edilir.

230
K-3 229
83/2

maktülün kendilerine jandarmanın getirdiğini söylemek suretiyle maktülün emniyet değil, jandarma nezaretinde kaldığının doğrulandığı ve sorgusunun 26.10.1980 tarihinde tamamlanmasına göre teslim tarihi olan 2.11.1980 arasında kalan (7) gün içinde işkencenin yapıldığı anlaşılmaktadır.

Maktülün rahatsızlığı sıkıyönetim görevlilerince farkedilip, bunlardan Piyade Yüzbaşı Habib PEHLIVAN'ın teklifi ile Artvin Devlet Hastanesine 3.11.1980'de, oradanda 5.11.1980'de Trabzon Devlet hastanesine sevk edildiği ve komaya girerek burada 12.11.1980'de öldüğü, yapılan otopside (Kl:1,S:100) vücudunun muhtelif yerlerinde darp ve cobir esarı bulunduğu, Adli Tıp Genel Kuruluda 17.4.1984 tarihli raporunda (Kl:1,S:399) bu durumu doğrulayıp ölümün müessir fiil ile maktülde bulunan hastalığın inzimam etmesi sonucu meydana geldiği belirtilmiştir.

Sıkıyönetim emirlerine göre; sorgusu biten sanıkların hemen sıkıyönetim gözetim evine teslimi gerektiği, nitekim bölgenin sıkıyönetim Komutan Yardımcısı Tuğgeneral Yusuf Selçuk SAKA'da tanık olarak verdiği ifade de bu emri doğruladığı, hal böyle iken 26.10.1980'de sorgusu biten maktül için (7) gün sonra teslim edilmiştir? Bu ihmal ki-me aittir? Jandarmaya ait olacağı şüphesizdir. Çünkü yukarıda da izah edildiği gibi maktül jandarma nezaretinde kalmıştır. Nitekim tanıklar S. A., F. Y., B. K. (Kl:1,S:265), H. D. ve S. K. maktüle Jandarma Ustağmeni Ferit ile Astağbay Vejdin'in işkence yaptıklarını, işkencelerin jandarmaya tahsis edilen spor salonunda olduğunu, bitkin vaziyette bulunduğunu ve çocukları ve hanımını sayıkladığını, elleri kalorifer radyatörüne bağlı olarak gördüklerini belirtmişler, hatta kendileri de konuşmazlarsa aynı şeyin başlarına geleceğini söylediklerini ifade etmişlerdir. Bazı tanıklarda; aynı nezarethanede 2-3 kişi olan sivillerinde sorgulamaya katıldıklarını ve isim söylemedikleri, ancak tüm sorgulamanın jandarmada geçtiğini belirttikleri görülmüştür.

Sanıkların durumlarına gelince;

Sanıklar Seyhan AÇIKEL ve İbrahim UÇOK savunmalarında; 21.10.1980 tarihinde maktülün sorgulamasını yaptıklarını, bu sorgulamaların Artvin J.Alay Komutanlığı spor salonu veya öğretmen okulu binasının olduğunu, notlar aldıklarını ve alınan bu notları amirleri Komiser Muavini Hilmi ÖZMEN'e verdiklerini, bu bilgilerin ışığı altında Komiser 26.10.1980 tarihinde maktülün ifadesini almış olduğunu, bu sebeple sıkıyönetim emirleri uyarınca aynı gün maktülün sıkıyönetime teslimi gerektiğini belirtmişlerdir. Sanık Hilmi ÖZMEN ise; Cengiz AKSAKAL ve arkadaşları Dev-Yol örgütüne mensup olmaktan J.Alay Komutanlığı nezaret hanesine alınmış olup, bunların sorgulanması için sıkıyönetimce görevlendirildiklerini, bunun üzerine 21.10.1980'de maktülü polis memurları Seyhan AÇIKEL ve İbrahim UÇOK mülakat şeklinde sorguladıklarını ve aldıkları notları kendisine verdikleri, 26.10.1980 tarihinde de bu notlardan da istifade ederek maktülün sorgusunu yapıp kayda değer bir delil elde edilemediğini ifade edip işkence ile alakaları olmadıklarını savunmuşlardır. Ancak tüm bu ifadelerin doğrusu yansıttığını kabul etmek zordur. Zira; maktül yukarıda izah edildiği gibi Veliköy'de (3) gün ve 4-5 günde Şavgat'da nezarete kaldığına göre, bu rakamların yakalandığı güne eklenince 25 veya 26'sında Artvin Jandarmasına getirildiği anlaşılmaktadır. Bu hususlara tüm tanık anlatımları doğrulamakta, aksini kanıtlayacak bir kayıta bulunmamaktadır. Bu duruma göre; polis memuru sanıkların maktülü Artvin Jandarmasında 21.10.1980'de sorguladıkları hususu gerçeği yansıtmamaktadır. Maktülün sorgulandığını

S U Ç : Cürmünü söyletmek için işkence yaparak ölüme sebebiyet vermek.
SUÇ TARİHİ : 25.10.1980- 2.11.1980 tarihleri arası.
KARAR TARİHİ : 16.8.1988

Yukarıda açık kimlikleri ve suçları yazılı sanıklar hakkında mahkememizde yapılan açık yargılama sonunda:

İ D D İ A :

Erzurum Sıkıyönetim Askeri Savcılığının 19.4.1983 tarih 1981/2 Esas, 1983/71 Karar sayılı iddianamesi ile Emniyetmensubu olan sanıklar Hilmi ÖZMEN, İbrahim ÜÇOK, ve Seyhan AÇIKEL'in yasa dışı devrimci yol örgütü militanı olmak şüphesi ile göz altına alınan öğretmen Cengiz AKSAKAL'a cürmünü söyletmek amacı ile işkence ve fena muamelelerde bulunmaları sonucu adı geçenin ölümüne yol açmaları sebebiyle TCK.nun 243 ,450/3,452/1 maddeleri gereğince cezalandırılmaları istemi ile dava açılmış Askeri Savcı esas hakkındaki mütalaasında sanıkların TCK.nun 243, 452/2,463 ncü maddeleri gereğince cezalandırılmasına karar verilmesini talep etmiştir.

S A V U N M A :

Sanık HİLMİ ÖZMEN 15.6.1981 tarihli savcılık ifadesinde KLS: 1.DİZİ: 71, yasa dışı dev-Yol örgütüne üye olmak suçundan sanık olarak yargılanan Cengiz AKSAKAL'ın sorgulamasını yaptıklarını 21.10.1980 tarihinde maktülün kendilerine teslim edildiğini sorgulamayı Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığına ait spor salonunda yaptıklarını maktülü ilk okutak 21.10.1980 tarihinde polis memurları Seyhan AÇIKEL ile İbrahim ÜÇOK'un soruladıklarını her hangi bir delil elde edemediklerini 26.10.1980 tarihinde delil elde edilemediğinden bahisle polis memuru Mehmet BALCI ile zabıt tuttuklarını daha sonra maktülü jandarmaya teslim ettiklerini, maktülün bilahere hastalanması sebebiyle Artvin Devlet Hastanesine oradanda trabzon hastanesine sevk edildiğini oradanda öldüğünü duyduğunu, 26.10.1980 tarihinde jandarmaya maktülü teslim ettikten sonra maktülün aynı gün Artvin Askeri tutuk evine teslim edilmesini gerektiğini bu hususta Sıkıyönetim Komutanının emrinin bulunduğunu ancak maktülün 26.10.1980 tarihinde jandarma nezaretinde tutulduğunu ancak 1.11.1980 tarihinde gözetim evine teslim edildiğini maktüle işkence yapmadıklarını beyan etmiş mahkemede ki sorgulamasında KLS: 1.DİZİ: 243 aynı mahiyette beyanda bulunarak polis memurları Seyhan AÇIKEL ve İbrahim ÜÇOK'un maktülü sorgulayarak hazırladıkları ön bilgilerle polis memuru Mehmet BALCI ve Mesut RENDE ile birlikte maktülü soruladıklarını Mesut RENDE nin bilahere başka bir olayda vefat ettiğini üç saat sorgulama yaptıktan sonra 26.10.1980 tarihinde jandarmaya teslim ettiklerini jandarmanın ise maktülü 2.11.980 tarihine kadar elinde tuttuğunu ancak bu tarihte gözetim evine teslim ettiklerini maktüle işkence yapmadıklarını ifade etmiştir.

Sanık İBRAHİM ÜÇOK- Savcılık ifadesinde KLS: 1.DİZİ: 69 maktül ve arkadaşlarının yakalandıktan sonra Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığına getirildiklerini bu şahsı yani maktülü sorgulamak üzere Hilmi ÖZMEN, Seyhan AÇIKEL ve kendisinin görevlendirildiğini 21.10.1980 tarihinde Seyhan AÇIKEL ile birlikte maktülü soruladıklarını ve ifadesini tesbit ettiklerini sorgulamanın kısa sürdüğünü, elde ettikleri bilgileri Hilmi ÖZMEN'e verdiklerini maktüle işkence yapmadıklarını ve sorgulamada bir kere bulunduğunu 26.10.1980 tarihinde Hilmi ÖZMEN'in kendileri tarafından alınan ifadeyi daktiloye çektiğini ve 26.10.1980 tarihinde jandarmaya teslim edilen maktülün hemen Artvin tutuk evine Sıkıyönetim Komutanının emri ile teslim edilmesi çereş kırken 1.11.1980 tarihinde teslim edilmiş olduğunu beyan etmiş mahkemede ki savunmalarında KLS: 1.DİZİ: 305 aynı mahiyette beyanda bulunmuştur.

Sanık SEYHAN AÇIKEL - Savcılık ifadesinde KLS: 1.DİZİ: 70 sanık İbrahim ÜÇOK'un beyanları doğrultusunda ifade vermiş mahkemede ki savunmalarında KLS: 1. DİZİ: 233 suçlamaları kabul etmemiştir.

T.C.

A R T V İ N

AĞIR CEZA MAHKEMESİ

B.03.4.ACM.4.08.00.00

SAYI

MAHKEME TENSİP ZAPTI

1993/47 ESAS

630

Başkan : Günay Güler 27616
Üye : M.Feyyaz Karabel 20936
Yet.Üye : Betül Aksay 31426
Katip : Kenan Temur 590
Dávacı : K.H.
Müdahil : TEREN AKSAKAL- ve olma D.lu,
nüfkayıtlı ve mukim.
Maktül : CENGİZ AKSAKAL- oğlu D.lu,
Sanıklar : 1-FERİT İLDIRAR- olma D.lu
köyü nüf.kayıtlı olup, Şırnak Gülyazı 4.Jan.Sınır Tb.Komutanı olarak görev yapar.
2-MECDİ CENGİZ- olma D.lu,
nüf.kayıtlı ve mukim.

Vekilleri : Av.Feridun Özyurt-Ankara Barosu Avukatlarından.

Suç : İŞKENCE YAPMAK SBTİYLE ADAM ÖLDÜRMEK.

Suç Tarihi : 12.11.1980

Yukarıda açık kimlikleri ve suçları yazılı sanıklar hakkında mahkememizde verilen 16.9.1992 tarih ve 1991/38 Esas, 1992/38 Karar sayılı ilamı Yargıtay 8.Ceza Dairesinin 6.7.1993 gün ve 1993/689-8142 sayılı ilamı ile bozulmuş gelmekle, dosya yeniden esasa kayıt edildi, hıyetçe tetkik olundu;
GEREĞİ GÖRÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

1-Sanık Ferit İldırar'ın bozmaya karşı diyeceklerinin tesbiti için Şırnak Ağır Ceza Mahkemesine talimat yazılmasına, yazılacak olan talimata Yargıtay bozma ilamı sureti ile eski ifade suretlerinin eklenmesine,

2-Sanık Mecdi Cengiz'in bozmaya karşı diyeceklerinin tesbiti için Akyazı Asliye Ceza Mahkemesine talimat yazılmasına, talimata yargıtay bozma ilamı ile eski ifade suretlerinin eklenmesine,

3-Müdahil Teren Aksakal'ın bozmaya karşı diyeceklerinin tesbiti için adına duruşma gününü bildirir davetiye çıkartılmasına; -

4-Sanık vekili Av.Feridun Özyurt adına duruşma gününü bildirir davetiye çıkartılmasına;

5-Bu nedenlerle duruşmanın 29.9.1993 günü saat 9.10'a bırakılmasına tensipen vs. öybirliğiyle karar verildi, 16.8.1993 2 d. 10. 11. 1993

Başkan 27616

Üye 20936

Yet.Üye 31426

Katip 590

Aslıgösterilmiştir.
046-100-100-100
Kemal SIVASLIĞIL
Sivas İst. Müdürlüğü

T.C.
YARGITAY
Sekizinci Ceza Dairesi

7360-2002-58
52
1/3

YARGITAY İLANI

K.K.

14.08.2003

Başkan 84008

ESAS NO : 2003/ 1063
KARAR NO : 2003/ 6
TEBLİĞNAME NO: YE/2003-8672

İşkence yapmak suretiyle adam öldürme suçundan sanıklar Ferit Ildırar ve Mecdi Cengiz'in TCK.nun 243/2. maddesi yollaması ile TCK.nun 452/2, 65/3, 59/2. maddeleri uyarınca 2 yıl 1 ay ağır hapis cezası ile cezalandırılmalarına dair Ardahan Ağır Ceza Mahkemesince verilen 30.12.1997 gün ve 1994/75 esas, 1997/ 87 sayılı kararın Yargıtay 8. Ceza Dairesinin 22.12.1998 gün ve 1998/13059-17361 sayılı ilamı ile onanarak kesinleşmesini müteakip sanıklar vekili tarafından vukubulan yargılamanın yenilenmesi talebinin reddine dair Ardahan Ağır Ceza Mahkemesince verilen 23.10.2002 gün ve 1999/30 D.ış sayılı karara vaki itirazın keza reddine ilişkin (KARS) Ağır Ceza Mahkemesinin 15.11.2002 gün ve 2002/ 23. müt sayılı kararı ve dosyası ile ilgili olarak;

Yargılamanın yenilenmesi talebinin kabule şayan olduğuna karar verilmesi üzerine naip hakim vasıtasıyla yapılan soruşturma sırasında, yargılama aşamasında beyanda bulunmadığı hususları da kapsayacak şekilde, istinabe yolu ile ifadesine başvurulmuş ve olay tarihinde Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığı İstihbarat ve Asayiş Şube Müdürü olarak görev yapan Ahmet Arın'ın, sanıklardan Ferit Ildırar' ın suç tarihinde operasyon için başka bir yerde görevli bulunduğuna ilişkin beyanı, dosyaya getirtilen sanık Mecdi Cengiz'e ait izin tarihlerini de gösteren Astsubay Sicil Belgesi asılları, ilk defa dinlenen tanıkların bu hususları doğrulayan ve tamamlayan anlatımları karşısında, yargılamanın yenilenmesi isteminin esaslı bulunduğu gözetilerek yargılamanın yenilenmesi isteğinin kabulüyle iddianın sabit olup olmadığının belirlenmesi için duruşma açılmasına karar verilmesi gerekirken yazılı biçimde yargılamanın yenilenmesi isteminin reddine karar verilmesi nedeniyle, itirazın kabulü yerine reddinde isabet görülmediğinden bahsiyle CMUK.nun 343. maddesi uyarınca sözü edilen kararın bozulması üzere Yüksek Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün 8.1.2003 gün ve 1091 sayılı yazılı emirle bozma istemine atfen Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 23.1.2003 gün ve YE/ 8672 sayılı tebliğnamesiyle dairemize tevdi kılınmakla dava evrakı incelendi:

Dosya içeriğine göre, yargılamanın yenilenmesi nedeni olarak gösterilen hususların CMUK.nun 327. maddesinde öngörülen boyutta bulunmayıp evvelce veriliş kesinleşen hükme etkisiz olamayacağı anlaşılmakla, yazılı emre dayanan

1-6
8672

T.C.
YARGITAY
CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI

Yazı İşleri Müdürü

575
3

1853	OCAK 2003
------	-----------

SAYI :2003/008672
KONU : YE

ANKARA
23.01.2003

YARGITAY SEKİZİNCİ CEZA DAİRESİ
YÜKSEK BAŞKANLIĞINA

İşkence yapmak suretiyle adam öldürme suçundan sanıklar Ferit Ildırar ve Mecdi Cengiz'in TCK nun 243/2 maddesi yollaması ile TCK nun 452/2,65/3,59/2 maddeleri uyarınca 2 yıl 1 ay ağır hapis cezası ile cezalandırılmalarına dair, Ardahan Ağır Ceza Mahkemesince verilen 30.12.1997 gün ve E.1994/75 K.1997/87 sayılı kararın Yargıtay 8.Ceza Dairesinin 22.12.1998 gün ve 1998/13059-17361 sayılı ilamı ile onanarak kesinleşmesini müteakip sanıklar vekili tarafından vukubulan yargılamanın yenilenmesi talebinin reddine dair, Ardahan Ağır Ceza Mahkemesince verilen 23.10.2002 gün ve 1999/30 D.İş sayılı karara vaki itirazın keza reddine ilişkin Kars Ağır Ceza Mahkemesinin 15.11.2002 gün ve 2002/205 Müt. Sayılı kararını havi dosya incelendi.

Yargılamanın yenilenmesi talebinin kabule şayan olduğuna karar verilmesi üzerine neşir hakim vasıtasıyla yapılan soruşturma sırasında, yargılama aşamasında bevanda bulunmadığı hususları da kapsayacak şekilde, istinabe yolu ile ifadesine başvurulmuş ve olay tarihinde Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığı İstihbarat ve Asayiş Şube Müdürü olarak görev yapan Ahmet Arın'ın, sanıklardan Ferit Ildırar'ın suç tarihinde operasyon için başka bir yerde görevli bulunduğu ilişkin beyanı, dosyaya getirilen sanık Mecdi Cengiz'e ait izin tarihlerini de gösteren Astsubay Sicil Belgesi asılları, ilk defa dinlenen tanıkların bu hususları doğrulayan ve tamamlayan anlatımları karşısında, yargılamanın yenilenmesi isteminin esaslı bulunduğu gözetilerek yargılamanın yenilenmesi isteğinin kabulüyle iddianın sabit olup olmadığının belirlenmesi için duruşma açılmasına karar verilmesi gerekirken yazılı biçimde yargılamanın yenilenmesi isteminin reddine karar verilmesi nedeniyle, itirazın kabulü yerine reddinde isabet görülmemiştir.

CMUK.nun 343. maddesi uyarınca anılan kararın bozulması lüzumu Yüksek Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü ifadeli 08.01.2003 tarih 001091 tarihli yazılı emirlerine müsteniden ihbar ve mevcut evrak tebliğ olunur.

Ali Muhlis Karakaş

ALİ MUHLİS KARAKAŞ
YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI Y.
YARGITAY CUMHURİYET SAVCISI

GE
M.101

27.1.2003

ADALET BAKANLIĞI'NA
GÖNDERİLMEK ÜZERE ;
ARDAHAN CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI'NA

YAZILI EMİRLE BOZMA

İSTEYEN SANIKLAR : 1- Ferit ILDIRAR, 2- Mecdi CENGİZ

V E K İ L L E R İ : Av. Müzeyyen ÇİFTÇİ,-ARDAHAN

D A V A C I : K. H

K O N U S U : Ardahan Ağır Ceza Mahkemesinin 1999/30 D.İş 23.10.2002 tarihli ve yargılamanın yenilenmesi talebinin reddine ilişkin kararına karşı acele itiraz yoluyla başvurumuz üzerine Kars Ağır Ceza Mahkemesinin 2002/205 Müt sayılı 18.11.2002 tarihli itirazın reddine ilişkin kararıyla kesinleşen Ardahan Ağır Ceza Mahkemesinin 1999/30 D.İş ve 23.10.2002 tarihli red kararının YAZILI EMİRLE Bozulması istemini kapsamaktadır.

YAZILI EMİRLE

BOZMA NEDENLERİ

: 1- Ardahan Ağır Ceza Mahkemesinin 1994/75 esas, 1997/87 karar sayılı ilamı ile sanıklar Ferit ve Mecdi' nin TCK' nun 243/2. Maddesi delaletiyle, 452/2 maddesi uyarınca cezalandırılmalarına karar verilmiştir. İşbu karar Yargıtay 8. Ceza Dairesinin 22.12.1998 tarihli kararıyla onanarak kesinleşmiştir.

2- Mahkumiyet hükmünün kesinleşmesinden sonra, kurulan bu mahkumiyet hükmünü ciddi şekilde değiştirecek nitelikte deliller sunularak mahkumiyet hükmü veren mahkemede infazın geri bırakılmasıyla birlikte yargılamanın yenilenmesi talebinde bulunulmuştur. Sunulan bu yeni deliller ciddi bulunduğu için yargılamanın yenilenmesi talebinin incelenmesine ve infazın ertelenmesine karar verilmiştir.

İnfazın ertelenmesine dair Ardahan Ağır Ceza Mahkemesinin 1999/30 D.İş, 02.07.1999 tarihli kararındaki mahkeme başkanı ile mahkemenin kıdemli üyesi aynı zamanda mahkumiyet hükmünü kuran mahkemenin başkan ve üyesidirler. Bu durum oldukça ciddi bir durumdur. Hemen hemen aynı heyet tarafından değişen ciddi delil durumu sebebiyle, infazın ertelenmesi ve yargılamanın yenilenmesi talebinin incelenmesine karar verilmiştir.

3- Sanıklar hakkında kesinleşen mahkumiyet ilamından önce yargılama bir çok aşama geçirmiştir. Atılı olay, 1980 yılında meydana gelmiştir. Bu ölüm olayından sonra, olayın gerçek sanıkları olan emniyet mensupları Hilmi Özmen, Seyhan Açikel ve İbrahim Üçok, yargılanarak önce mahkum edilmişler, daha sonra yargılama başka aşamalardan geçerek bu sanıklar beraat etmişlerdir.

Sıkıyönetim Komutanlığı 2 nolu Askeri mahkemesinde başlatılan bu yargılama sürecinde dinlenen tanıklar açık ve tereddütsüz bir şekilde, maktül Cengiz Aksakal' a kötü muamele yapanların emniyet görevlileri Hilmi Özmen, Seyhan Açikel ve İbrahim Üçok olduklarını beyan ve teşhis etmişlerdir. Örneğin bunlardan H D ve S K adlı tanıklar, 1983 tarihinde teşhisleri zabıtları geçmiş çok ciddi beyanlardır.

Sanıklar Ferit ve Mecdi' den önceki yargılama aşamasında karşılaşılan deliller e geçirilen süreç zaten Ferit İldırar ve Mecdi Cengiz'in masumiyetini ortaya koyan çok ciddi delillerdir. Ancak nedense, bu ciddi hususlar Ardahan Ağır Ceza Mahkemesince dikkate alınmamıştır.

4- Ardahan Ağır Ceza Mahkemesi, mahkumiyet kararında Mecdi Cengiz'in izin belgesi üzerinde rakamlarla oynama yapıldığı gerekçesiyle, bu resmi ve çok özel boşullarda bekletilen delile itibar edilmemiştir. Maktülün gözaltına alındığı ve öldüğü tarihler arasında, sanık Mecdi Cengiz'in izinli olduğu gelen resmi belgelerden anlaşılacaktır. Belge üzerindeki daktilo hataları sanık aleyhine yorumlanmıştır. Oysa bu belgelerin ası dikkatle incelendiğinde, herhangi bir örtücü madde kullanılmadığı, belge üzerindeki dönüş tarihinin zuhulen önce ayrılma tarihine 14.11 olarak

s.h/2

yazıldığı, daha sonra yine anlaşılır şekilde üzerine doğru olarak ayrılış tarihi olan 12.10.1980 tarihinin yazıldığı anlaşılmaktadır. Bu belgede yazıyı kapatıcı herhangi bir maddenin bulunmaması, yapılan bu hatanın kontrol edilmesinin sağlanması amacının güdüldüğü ve belge üzerindeki ayrılış ve dönüş hanelerinin karıştırılmasından kaynaklandığı çok açık olarak anlaşılmaktadır. Kaldı ki, izin süresinin 32 gün olarak yazıldığı hanede herhangi bir hata yoktur ve iki tarih arasındaki sürede 32 gündür. Bu belgeyle ilgili bir tereddüdün olmaması gerekir.

Yine yargılamanın iadesi sürecinde sanık Mecdi Cengiz'in savunmalarını doğrulayacak şekilde kızı D. M. 'nin okul kaydının nakline ilişkin sunulan 03.10.2000 resmi belge sanık Mecdi Cengiz' in izinli olduğu süreleri doğrulayan belgelerdir. Bütün bunlar oldukça önemli ve ciddi delil değişikliğini ortaya koymaktadır.

Resmi olarak izinli olan ve doğal olarak senelik iznini ölüm olayının olduğu ilden en az 1300 km uzaklıktaki memleketinde geçiren Mecdi Cengiz'in ölüm olayından sorumlu tutulması ve mahkum edilmiş olması gerçekten son derece acı bir sonuçtur. Bu konudaki değişen delil durumu, Ardahan Ağır Ceza Mahkemesince dikkate alınmamıştır.

5- Yargılamanın iadesi talep edilirken, sunulan ilk tanık ifadeleri daha sonra talimat yoluyla mahkeme huzurunda tekrarlatılmış ve bu tanıkların tümünde mahkumiyete esas alınan beyanlarını yine mahkeme huzurunda değiştirmiş ve doğruyu ikrar etmişlerdir. Buna rağmen, yargılamanın iadesi talebinin reddi son derece isabetsizdir. Maktülün gözaltında tutulduğu süre boyunca sanık Ferit Ildırar' in başka bir bölgede Dev-yol örgütüne yönelik operasyonlara katıldığı tanık G. Ç. 'in 31.05.2002 tarihli beyanıyla, tanık N. Ö. 'in 15.12.1999 tarihli beyanıyla, yine tanık E. Ö. 'n 16.12.1999 tarihli beyanlarıyla tespit edilmiştir. bunlar çok ciddi değişen delillerdir. Kesinleşen mahkumiyet kararı üzerinde ciddi şüphe ve endişeler uyandıran delillerdir.

6- Yine sanık Ferit Ildırar' in olayla ilgisinin olmadığını dinlenen tanık Ahmet Arın çok açık ve tereddütsüz olarak dile getirmiştir. Bu tanığın mahkeme kanalıyla alınan 22.12.1999 tarihli ifadesi incelendiğinde, ayrıntılı bilgiye sahip olduğu ve olayı net olarak hatırladığı anlaşılmaktadır. Ahmet Arın, yargılamaya konu gözaltı ve akabindeki ölüm olayı süresi içerisinde Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığı, istihbarat ve asayiş şube müdürü olarak görev yapmıştır. Sanıkların her ikisinin de komutanı durumundadır. Bu tanığın ifadeleri ve olaya ilişkin bilgisinin yok sayılması, hukuk bakımından son derece yanlış bir tutumdur.

Tanık Ahmet Arın' in yargılamanın iadesi sürecinde tespit edilen bu beyanlarına mutlaka itibar edilmelidir.

7- Yine yargılama sürecinde dinlenen tanık Zeki Durmuş' ta söz konusu olay tarihinde ciddi bir görev yürütmüş önemli bilgilere sahip olan kimsedir. Zeki Durmuş'un 21.03.2002 tarihli beyanına bakıldığında, Cengiz Aksakal' in gözaltındaki sorgusu sürecinde müşahit olarak sorguya katıldığı ve bu kişiyi sorgulayanların emniyet teşkilatından başkomiser ve bir memur olduğunu ve bu sorgu sürecinde Ferit Ildırar ve Mecdi Cengiz' in KESİNLİKLE SORGUYA KATILMADIKLARINI beyan etmiştir.

Bu tanığın görgüsü ve bilgisi çok önemlidir. Çünkü Cengiz Aksakal' in ifadesinin alındığı tutanağı da imzalamış bir kimsedir ve sorguya müşahit olarak katılan, direk sorumluluğu olan birisi olmasına rağmen, mahkemeye tüm gerçekleri tereddütsüz olarak anlatmıştır. Sanıklar Ferit Ildırar ile Mecdi Cengiz' in olayla ilgilerinin olmadığını, bu resmi ve sorumlu olan kişinin beyanıyla da açıklığa kavuşmuştur. Bu kişinin beyanı, yargılamanın iadesi sürecinde karşılaşılan çok ciddi ve önemli bir delildir, yok olarak görülmemesi gerekir.

8- Toplanan ve değişen bu deliller sanıkların masumiyetini ortaya koymaktadır. Kaldı ki mahkemenin hala bir tereddüdü varsa, yargılamayı derinleştirmek de mümkün iken çok acele olarak talebin reddine karar verilmesi son derece yersizdir. Yargılamanın yenilenmesine karar verilerek, olay mahallinde keşif yapmakta mümkündür. Bu yeni süreçte ifade vermiş olan tüm tanıkları mahkemenin huzurunda dinlemesi, gerekirse yeniden teşhis yaptırması da daha sağlıklı bir sonuca

s.h/3

ASLININ AYNI OLDUGU
TASTIK CEDUR.

Yazılı Emirle Bozma İsteyen

ulaşmasına yardımcı olacaktır. Özellikle zamanın jandarma komutanı Ahmet Selek'in dilekçesini ve beyanlarını dikkate almamak son derece önemli bir eksikliklerdir.

9- Toplanan deliller sanıkların gerçekte masum olduklarına yeterince kanaat getirmesine yeterli nitelikte delillerdir. Çok ciddi delil durumu değişikliği ile başlayan bu yeni sürecin red kararı ile kapatılması son derece yanlıştır. Bu şekilde iki masum insan, hiç işlemedikleri olayın olduğu sırada, çok ayrı mekânlarda, biri izinli biride görevli olduğu halde ve bu durumları tanık ve resmi belgelerle ispat edildiği halde, mahkumiyetle karşı karşıyadırlar. Üstelik yine olayın cereyan ettiği zamanda üst düzeyde görevli ve sorumlu olan Ahmet Selek, Ahmet Arın ve Zeki Durmuş' un sorguya asla ve asla Ferit İldırar ve Mecdi Cengiz' in katılmadıklarını beyan etmelerine rağmen, önceki mahkumiyet kararının sonuçlarının devam etmesini sağlayacak şekilde talebin reddine karar verilmesi yanlış ve isabetsizdir.

10- Yine kesinleşen mahkumiyet kararında çok ciddi olarak üzerinde durulması gereken bir husus, mahkumiyete beyanları esas alınan tanıkların tamamının maktül Cengiz Aksakal yine aynı yasadışı örgüte mensup olmaktan dolayı yine aynı tarihlerde gözaltına alınmış olduklarıdır. Yasadışı örgüt içerisindeki yapılanma gereği, bu tanıkların tarafsız ve sağlıklı beyanda bulunmalarının mümkün olmadığı kabul etmek gerekir. Yine bu tanıklar ilk süreçte emniyet görevlileri olan Seyhan Açikel, Hilmi Özmen ve İbrahim Üçok' u teşhis etmişler ve sonrada nasıl olmuşsa yeniden Ferit ve Mecdi' nin isimlerini de vermişlerdir. Buda çok dikkat edilmesi gereken bir durumdur. Böyle bir durumun sanıklar aleyhine değil lehine yorumlanması gerekir ki, daha öncede belirttiğimiz üzere, tanıklardan Hafik Dursun ve Salih Karagöz, yargılanmanın iadesi sürecinde de önemli ifade değişikliklerinde bulunmuş ve adeta yargıdan özür dilemişlerdir.

11- Ardahan Ağır Ceza Mahkemesinin yargılanmanın yenilenmesi-ne ilişkin kararı, yasa ile ve toplanan delillerle örtüşmemektedir. İsabetsiz olduğu inancındayız, bu şekilde kesinleşmesi halinde gerçekten masum olan iki insan hak etmedikleri halde ceza çekeceklerdir. Üstelik kişilik ve yapı olarak da böylesine ağır bir hitamı taşıyacak yapıda değillerdir. Kişilik özellikleri itibariyle, cezanın infazından çok bundan sonra yaşamları boyunca taşıyacakları atılı suçun niteliğinden rahatsız olmaktadır. Bu iki masum insana yeniden yargılama ve masumluğunu ispat etme şansının verilmesi gerekmektedir.

Ardahan Ağır Ceza Mahkemesinin 1999/30 D.İş sayılı yargılanmanın yenilenmesi talebinin reddine ilişkin kararı isabetsizdir. Kars Ağır Ceza Mahkemesince itirazımız üzerine verilen bu kararda dolayısıyla, doya kapsamında uyuşmayan isabetsiz bir karardır.

Ardahan Ağır Ceza Mahkemesinin red kararına karşı kanunen sadece acele itiraz yoluna gidilebilmiştir. İtirazın reddi ile hüküm bu şekilde kesinleşmiştir.

Bu itibarla ; temyiz edilmeksizin kesinleşmiş olan Ardahan Ağır Ceza Mahkemesinin ilgili kararının yazılı emirle bozulması için işbu talepte bulunma zorunluluğu hasıl olmuştur.

NET İCETEN : Maruz veya re'sen görülecek sair hususlara binaen, isteğimizin KABULÜ ile CMUK' nun 343., maddesine göre Yargıtay'a Başvurması için Cumhuriyet Başsavcılığına gerekli emrin verilmesini bilveکہle saygıyla arz ve talep ederim. 09.12.2002

Yazılı Emirle Bozma İsteyen
Sanıklar Vekili
Av. Müzeyyen ÇİFTÇİ

(Handwritten signature)

BELLEK

ANNEX 45

(Decision of High Criminal Court of Kars, 15.11.2002)

MÜZESİ

TARİHSEL ADALET İÇİN BELLEK MÜZESİ

s.h/3

9- Toplanan deliller sanıkların gerçekte masum olduklarına yeterince kanaat getirilmesine yeterli nitelikte delillerdir. Çok ciddi delil durumu değişikliği ile başlayan bu yeni sürecin red kararıyla kapatılması son derece yanlıştır. Bu şekilde iki masum insan, hiç işlemedikleri, olayın olduğu sırada çok ayrı mekanlarda, biri izinli biride görevli olduğu halde ve bu durumları tanık ve resmi belgelerle ispat edildiği halde, mahkumiyetle karşı karşıyadırlar. Üstelik yine olayın cereyan ettiği zamanda, üst düzeyde görevli ve sorumlu olan Ahmet Selek, Ahmet Arın ve Zeki Durmuş' un sorguya asla ve asla Ferit İldırar ve Mecdi Cengiz'in katılmadığını beyan etmelerine rağmen, önceki mahkumiyet kararının sonuçlarının devam etmesini sağlayacak şekilde, talebin reddine karar verilmesi yanlış ve isabetsizdir.

10- Yine kesinleşen mahkumiyet kararında çok ciddi olarak üzerinde durulması gereken bir husus, mahkumiyette beyanları esas alınan tanıkların tamamının maktül Ceza Aksakal ile aynı yasadışı örgüte mensup olmaktan dolayı yine aynı tarihlerde gözaltına alınmış olduklarıdır. Yasadışı Örgüt içindeki yapılanma gereği, bu tanıkların tarafsız ve sağlıklı beyanda bulunmalarının mümkün olmadığını kabul etmek gerekir. Yine bu tanıklar ilk süreçte emniyet görevlileri olan Seyhan Açikel, Hilmi Özmen ve İbrahim Üçok'u teşhis etmişler ve sonrada nasıl olmuşsa yeniden Ferit ve Mecdi nin isimlerini de vermişlerdir buda çok dikkat edilmesi gereken bir durumdur. Böyle bir durumun sanıklar aleyhine değil lehine yorumlanması gerekir ki daha öncede belirttiğimiz üzere tanıklardan Hafik Dursun ve Salih Karagöz, yargılanmanın iadesi sürecinde de önemli ifade değişikliklerinde bulunmuş ve adeta yargıdan özür dilemişlerdir.

11- Ardahan Ağır Ceza Mahkemesinin yargılanmanın yenilenmesine ilişkin kararı yasayla ve toplanan delillerle örtüşmemektedir. İsabetsiz olduğu inancındayız, bu şekilde kesinleşmesi halinde gerçekten masum olan iki insan hak etmedikleri halde ceza çekeceklerdir. Üstelik kişilik ve yapı olarak da böylesine ağır bir ithamı taşıyacak yapıda değillerdir. Kişilik özellikleri cezanın infazından çok bundan sonra yaşamları boyunca taşıyacakları atılı suçun niteliğinden rahatsız olmaktadırlar. Bu iki masum insana yeniden yargılanma ve masumiyetlerini ispat etme şansının tanınması gerekmektedir.

Kaldı ki, toplanan deliller yeniden yargılamayı gerektirmeyecek niteliktedir duruşmasız olarak bile beraatlerine karar verilmesini gerektirecek nitelikte delil mevcuttur.

Bu itibarla ; ilgili karara itiraz etme gereği doğmuştur.

NETİCETEN : Maruz veya re'sen görülecek sair hususlara binaen, Ardahan Ağır Ceza Mahkemesinin 1999/30 D.ış ve 23.10.2002 tarihli sanıklar hakkındaki yargılamanın yenilenmesi hakkındaki talebin reddine ilişkin kararının **İTİRAZEN KALDIRILMASINA**, (Yargılamanın Yenilenmesi Talebimizin Kabulüne) karar verilmesini bilvekilâ saygıyla arz ve talep ederim. 31.10.2002

İtiraz Eden Sanıklar
Vekili
Av. Müzeyyen ÇİFTÇİ

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Adli Tıp Kurumu Başkanlığı

...1. İhtisas Kurulu

20/2 37 106 28
Istanbul, ..3..Aralık..1982

Esas No. : ...1952.....

Karar No . ...1176.....

ŞAVŞAT-C. Savcılığının 12.11.1981 gün, 981/2148 sayılı yazısı ile gönderilen CENGİZ AKSAKAL hakkındaki evrak tetkik edildi.

Ölümün neden meydana geldiği sorulmuştur.

1940 doğumlu Cengiz Aksakal hakkında düzenlenen Trabzon Numune Hastanesinin 6.11.1980 gün ve 12746 protokol sayılı müşahade evrakında nezarete iken hastalanıp acilen koma halinde yatırıldığı, pankson lomberde beyin omurilik sıvısının kanlı geldiği akciğerlerde pnömoni hali olduğu, ense sertliği ve solda tam paralizi bulunduğu, gerekli tedaviye rağmen 18.11.1980 de vefat ettiği, 13.11.1980 günü yapılan otopsisinde: Baş, yüz ve boyunda darb cebir asarı olmadığı, göğüs sağ yanda 8-9.cu kotlar hizasında 3x3 cm. ebadında iyileşmekte olan sıyrık yara, sağ el bileğinde iki adet bileşik şekilde kahverengi bir iz ve kurutlu sıyrık keza sol el bileğinde de aynı tarzda bir iz, sağ ve sol şakak ve ayak bileğinde iyileşmeğe yüz tutmuş sıyrık yara izleri ve ekimozlar bulunduğu, kafatası açılıp beyin çıkarıldığında kaideye geniş hematoma, kesitlerde 4.cü karıncıkta kan pıhtısı olduğu, göğüs açıldığında kalbin normal görünümünde olduğu her iki akciğer alt loblarının sert kesitinde iltihablanmadığı karın boşluğu organlarının normal, olduğu, beyin akciğer ve kalb muayene için alındığı, Adli Tıp Morg Şubesinin 22.7.1981 gün ve 163/2446 sayılı raporunda makroskopik olarak beyin şiş ve önemli her iki hemisferde subaraknoidal kanama alanları akciğer kesitlerinde pnömoniye benzer yaygın olarak sahalar görüldüğü diğer organlarda özellik gözlenmediği, histopatolojik tetkikte akciğerde lomber pnömoni olduğu, beyin ve kalpte bir lezyon olmadığı, Adli Tıp Morg İhtisas Dairesinin 21.8.1982 gün ve 38/1952 sayılı raporunda kafatası kubbe ve kaide kemiklerinde travmatik bir lezyon görülmediği bildirilmiştir.

NETİCE:

Cengiz Aksakal ceza evinde nezarete iken koma halinde yatırıldığı hastanede pnömoni ve subaraknoidal kanama ile 7 gün içinde öldüğüne, otopsisinde cilde ait sathi eski sıyrıklar dışında ölümünü tevhit edecek travmatik bir lezyon tesbit edilmediğine, kafatası ve etraf kemikleri sağlam bulunduğuna, akciğerlerde lomberpnömoni, beyinde subaraknoidal kanama kaide ve 4.cü karıncıkta hematoma tesbit edildiğine göre, subaraknoidal kanama travmadan olabileceği gibi iltihabi veya kendinde mevcut bir başka hastalığında olabileceğine, kanamayı yapacak herhangi travmatik veya müessir fiilin tıbbi delilleri bulunmadığına göre ölümün travmaya bağlı olmayan subaraknoidal kanamadan ileri gelmiş olduğu mütaleasına varıldı.

Başkan
Adli Tıp Uzmanı
Prof.Dr. Cahit Özen

Uye
Patolojik Anatomi Uzmanı
Prof.Dr.Taliâ Bali Aykan

Uye
İç Hastalıkları Uzmanı
Dr.Canide Müddüroğlu

H.K.
S.E.

-imzaların devamı arkada-

T. C.
ADALET BAKANLIĞI
Adli Tıp Kurumu Başkanlığı

İhtisas Dairesi: MORG

38/ 1952

20/3 107
İstanbul, 21. Eylül. 1982

ŞAĞŞAT C. Savcılığının 1981/2148 sayılı, 12.11.1981 tarihli yazıları ile ilgili olarak gönderilen CENGİZ AKSAKAL'a ait kafatasının Morg İhtisas Dairesinde yapılan tetkikinde;

Gönderilen kemiklerin alt çenesi ile birlikte kafatası ve altı adet boyun omuru olduğu tespit edildi. Alt çenede ve boyun omurlarında travmatik bir lezyon görülmedi. Aynı şekilde kafatası kubbe ve kaidesinde travmatik bir bulguya rastlanmadı. Sadece sağ temporo-okspital sütte ayrılma tespit edildi.

Kafanın iç yüzünü tetkikinde ; Sağ ön orta çukurun tümünü, sağ arka çukur ile sol orta çukurun bir kısmını kaplayan renk değişikliği ile müterafık oluşum gözlemlendi.

S O N U Ç

Tutuklanarak, kaldırıldığı Cezaevinde fenalaşması üzerine tedavi için getirildiği hastahane'de vefat ettiği bildirilen CENGİZ AKSAKAL adındaki şahsa ait fetihakabir suretiyle elde edildiği bildirilen kafatasının Morg İhtisas Dairesinde yapılan makroskopik tetkikten elde edilerek yukarıda belirtilen bulgulara göre:

- 1-Alt çene ve boyun omurlarında travmatik bir bulguya rastlanmadığı,
- 2-Kafatası kubbe ve kaide kemiklerinde travmatik bir lezyon görülmediği,
- 3-Postmortem tıbbi müdahale ile birlikte Adli Tıp Kurumu-Birinci İhtisas Kuruluna gönderilerek ölüm sebebi hakkında, oradan görüş alınmasının uygun olacağı kanaatini bildirir rapordur.

Prof. Dr. Orhan KURAN
ADLI TIP KURUMU-MORG İHTİSAS
DAİRESİ UZMANI

Yrd. Doç. Dr. Özkemal KOLUSAYIM
ADLI TIP KURUMU
MORG İHTİSAS DAİRESİ YÖNETİCİSİ

TARİHSEL BELGİLEME İÇİN BELLEK MÜZESİ

M. Kuran

BİLİRKİŞİ

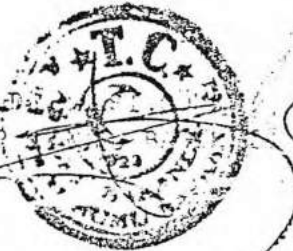
Dr. Erol ÖZKARTAL
ADLI TIP MÜHÜRÜSÜSİ
CERRAHAĞA TIP FAKÜLTESİ ADLI
TIP BİLİMİ ALI ARAŞTIRMA GÖREVLİSİ

ADLI TIP KURUMU
BİRİNCİ İHTİSAS KURULU
BAŞKANLIĞI'NA

21. Eylül. 1982

Mühürlü TORBA Postada.
EÖ-ŞD

Prof. Dr. Erol ÖZKARTAL
ADLI TIP

9- 3 2 98
İddia makamından soruldu:Acı lan mezardan kafatası çıkarılmıştır istenilen husus yerine getirilmiştir Mezarın kapatılması mütalaka olacaktır dedi.

Müteveffanın eşi Tere Aksakal dan soruldu.Çıkarılan kafatası eşi Cengiz Aksakala aittir .gerekli incelemeler yapıldıktan sonra kafatasın iadesini talep ederim dedi.

G.D.:

Açılan mezardan istenilen kafatası alındığından mezarın kapatılmasına karar verildi mezar kapatıldı.Mezarın açılışında açılan içkilere sarı tiftik omek karacılığında ücret isteyip istemedikleri hususu soruldu.Pütün içilen biz bu işi gönüllü olarak yaptın hiçbir ücret talep etmeyiz dediler Müteveffanın eşi Tere Jen fethi kabir işleminde karşı diyeceği soru bir diyeceğimize yoktur dedi.

İddia makamından soruldu.Pisiminde bir diyeceğimize yoktur dedi.

F.D:Mezar açılıp kafatası alındıktan sonra mezar yeniden kapatılı fethi kabir işleminde yapılmamak başka bir iş kalmadığından fethi kabir son verildi.Tutarak okundu.Dirlikte işlemler bitmiş alında.11.11.1981

Makam 81231
İsmail Akın

Katip

G.Savaş 1983
A.Gökten Erten

Mübagir
Nusa Aydemir

SMSR

Mehmet Aksoy

Teknik Filrkiş

Eyüp Kalık

Silberli Poşlu

Uzunat Tbb

Ashim Ayaslıdır

TARİHSEL ADALETİS ÖZESİ

AS

Handwritten signature and stamp at the bottom right.

T.C.
S A V S A T
CUMHURİYET SAVCILIĞI

SAYI : 1983/8 Talimat
KONU : Talimat Hakkında
EKİ : Tomar Talimat Kıvrakı

S A V S A T
21.3.1983

9 NCU KOLOLDU SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI ASKERİ SAVCILIĞINA

ERZURUM

İlgi : 2.2.1983 Tarih ve 1981/2 R.Ç.Sayılı Talimat Yazınız.

İlgi sayılı talimatınızın gereği etraflı olarak Savcılığımızca yerine getirilmiş olup alınan ifade tutanakları yazınız ekinde gönderilmiştir.

Müsteki Teren Aksakal'ın ifadesinde adigeçen tank K... A...
ise halen ... Köyü Ortaokul öğretmeni olduğundan
ifadesi alınmamıştır.
Gereği bilgilerinize rica olunur.

SIKIYÖNETİM AS. SAVCILIGI
Tarih: 26-3-1983
Dosya No: 1981/2
Kas No: 1 R 4

Ali İhsan Boran 23776
Yt.Cumhuriyet Savcısı

Savcı
T. İrmak
10-4-1983

A K İFADESİNİN DEVAMIDIR

durumda idi suur suzca hareket ediyordu, ancak vücudunda her hangibir yara bere olup olmadığını bilmiyorum, görünürde yarası yoktu adigeçene işkence yapıp yapılmadığını görmedim, o duruma neden geldiğini bilemiyorum. Piyadeye bizi teslim ettikten sonra bizim odamıza Piyade Yüzbaşı geldi ve bize Cengiz Aksakal'ın daha önce nasıl olduğunu sordu bizde daha önce normal durumda olduğunu söyledik, dedi. Benim gözümün önünde Cengiz Aksakala her hangi bir şey yapılmadı daha sonra Cengiz Aksakalı Ha tahaneye kaldırdılar piyadeye bizi teslim etmeden önce sorgulamamız anladığım kadarı ile jandarmadan yapıldı ancak sorgulama sırasında gözleriniz bağlı olduğu için kimsayı tanıyamadık dedi olay hakkında başka bilgisinin ve görgüsünün olmadığını söyledi beyanı okundu doğruluğunu imzası ile tasdik etti. 21.3.1983

Savşat Yt.Ç.Savc 151
23776

Yazma 321

Tanık
K

Mehmet

AKC

ASLINA GÖRE
TASLAK

Aslinin ...

152 192 198
48
Mehmet olduğunu söyledim Cengiz Aksakal zor bir vaziyette imza attı zor bir durumda olduğu için ben Cengiz Aksakala yardım ettim koluna gir dim kendisi ile konuştuğunda konuştuğu anlaşılıyordu sol koluda sol tarafıda felç halinde tutmuyordu ve bitkin yorgun ve işkence yapılmış bir halde idi, Cengiz Aksakalın durumu fena lduğu için koğuş başkanına söyledik Hastahaneye kaldırdılar sonra ben Cengiz Aksakalla görüşmedim Cengiz Aksakala benim yanımda işkence yapılmadığından ve gözlerim bağlı olduğundan kimlerin işkence yaptığını bilmiyorum Veliköy ve Şavşatta benim gördüğüm zaman sağlık durumumuz Cengiz Aksakalın iyi idi Artvinde öğretmen okuluda ellerini duvara bağlı gördüm piyadeye de teslim edilirken sol tarafı felçli idi ve konuştu anlaşılıyordu bitkin yorgun ve işkence vaziyette idi bilgim bu ndan ibarettir başka bir diye ceğim yoktur dedi beyanı okundu doğruluğunu imzası ile tasdik etti.

17.2.1983

ASİ

Şavşat C.Savcısı Y.
Hâkim 21931

Yazman 321

Tanık

Tanık : N. B. oğlu doğumlu
nufusuna kayıtlı olup aynı yerde ilkökul Öğretmeni olduğunu söyledi.
Erzurum Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığının talimatı ve ekleri okundu bilgi ve görgüsü soruldu:1980 Yılında Ekim Ayında bir operasyon nedeni ile Cengiz Aksakal ile birlikte bende gözetim altına alındım, dört gün kadar Veliköy Jandarma Karakolunda ve Merkez Jandarma Karakolunda gözetim altında kaldım, Cengiz Aksakal ile birlikte aynı yerde kaldık benim bulunduğum zaman içinde her hangi bir işkence ve fena muamele ne bana nede Cengiz Aksakala yapılmadı, beni dört gün sonra bıraktılar ondan sonra ne olup bittiğini bilmiyorum, Cengiz Aksakalı tekrar görmedim daha sonra Trabzonda Ha tahananede öldüğünü öğrendim neden öldüğünü bilmiyorum, adigeçene işkence yapıldığı konusunda bilgim ve görgüm yoktur dedi. Beyanı okundu doğruluğunu imzası ile tasdik etti.
21.3.1983

Şavşat Yt. C. Savcısı

Yazman 321

Tanık

23775

Tanık : A. K. oğlu doğumlu
Köyü nufusuna kayıtlı olup aynı yerde oturur.
Erzurum Sıkıyönetim Komutanlığı asker savcılığının talimatı ve ekleri okundu bilgi ve görgüsü soruldu:1980 Yılı Ekim ayında Sıkıyönetimce gözaltına alınmıştım, Şavşatta 10 gün kadar kaldıktan sonra gözlerimiz bağlı olarak Artvin'e götürdüler, burada yine gözlerimiz bağlı olarak bir yere konduk, burada yanımda olan birisi benim a dım Cengiz Aksakal dedi bende bizim köyden olduğu için tanıdım, ancak gözlerim bağlı için görmedim, baş altı gün sonra gözlerimizi açtılar bir gün yemek yerken gelip Cengiz Aksakalı gördüler ve Cengiz Aksakalı yanımdan aldılar gözlerimizi baskladılar ellerini bağladılar, bu sırada Cengiz Aksakalın durumu normaldi, aradan dokuz gün kadar geçmişti, bu süre içinde Cengiz Aksakalı görmedim, dokuz gün sonra bizi Piyadeye teslim ettikleri sırada Cengiz Aksakalı gördüm, Cengiz Aksakal konuşmıyacak

154 140 136
bilmiyorum kardeşime kimin veya kimlerin işkence yaptığını bilmiyorum
tek bildiğim şey kaldığım sürede kardeşim iyi idi kardeşime işkence
Artvinde kaldığı sürece yapılmıştır olay hakkında bilgim ve görgüm bun
dan ibarettir dedi. Beyanı okundu Başka bir diyeceğinin olmadığını bildi
rerek imzası ile tasdik etti. 17.2.1983

Şavşat C.Savcısı Y.
Hâkim 21931

Yazman 321

Tanık

Tanık M. A. C. oğlu doğumla

Köyü nüfusuna kayıtlı olup aynı yerde oturur.

Maktül Cengiz Aksakal'ın amca oğlu olduğunu söyledi olay anlatı
bilgi ve görgüsü soruldu: 18 Ekim 1980 tarihinde Veliköyünde Yüzbaşı gel
konuşma yapacak diye bizi çağırdılar maktül Cengiz Aksakal ben ve yanımda
da jandarma erleri olduğu halde bizi Veliköyde üç gün gözetim altında
tuttular gözetim altında kaldığım sürede bana ve amca oğlu Cengiz
Aksakala her hangibir işkence yapılmadı sonra ellerimi ve kollarımızı ba
layarak Şavşata getirdiler üç günde burda kaldık Şavşatta kaldığımız
sürede bana Cengize her hangi bir darp cebir işkence yapılmadı soru soru
madı sadece ekmeğe verilmedi sonra beni bir jandarma başçavuşu serbesti
babalık diye serbest bıraktılar ben oradan ayrıldım Cengiz Şavşatta kal
benim kaldığım sürece ~~şax~~ Cengiz Aksakalın sağlık durumu iyi Veliköyde
Şavşatta Cengiz Aksakala her hangi bir işkence yapılmadı ben Artvine
beraber gitmediğimiz için orda da Cengiz Aksakala işkence yapıldığını b
ilmiyodum Artvinde olaylar hakkında görgüye müstenit bir bilgim yoktur
Cengiz Aksakal'ın gözetim altında kaldığımız zamanda Cengiz Aksakala iş
kence yapılmamıştır ,Başka bir diyeceğim yoktur dedi beyanı okundu doğ
rğunu imzası ile tasdik etti. 17.2.1983

Şavşat C.Savcısı Y.
Hâkim 21931

Yazman 321

Tanık

Tanık K. A. oğlum 'ın babası olması nedeniyle ile adresi soruldu:

oğlum K. A. Ortaokul öğretmenidir ve
halen görevdedir dedi. Beyanı okundu imzası alındı. 17.2.1983

Şavşat C.Savcısı Y.
Hâkim 21931

Yazman 321

Tanık

181
Tanık : S Y oğlu doğumlu 137

na kayıtlı olup aynı yerde oturur.

Müşteki Taren Aksakal ve Maktül Cengiz/ile aynı köyde komşusu olur olay anlatıldı bilgisi soruldu: Ben 18 Ekim 1980 günü Veliköyünde gözetim altına alındım orda Cengiz Aksakalda yarı üç gün Veliköyde kaldık ordan sonra gözlerimiz bağlanarak Şavşata yatılı bölge okuluna getirilidik yatılı bölge okulda üç gün kaldık Şavşatta ve Veliköyde kaldığımız esna da bize dayak dövme darp ve cebir şekilde her hangi bir işkence yapılmadı sadece ekmecek verilmedi ve kesmeyen kötü bir makina ile zorla saç ve bıyıklarımız kesildi o esnada canımız acılandı göze tim altında ben cengiz Aksakalı gördüğüm esnada sağlık durumu iyi idi. Şavşatta ve Veliköyde onada bir işkence yapılmamıştı daha doğrusu benim bulunduğum ve götürdüğüm esnada yapılmamıştı biz Rahim Torunla, Orhan Torun ve Kenan Aksakal la iki veya üç gün daha yatılı bölge okulunda kaldık o esnada bizden iki üç gün önce Cengiz Aksakal çıkartılmıştı nereye götürüldüğünü kinlerin götürdüğünü ve ondan sonra işkence yapıp yapılmadığını bilmiyorum A K ile birlikte götürülmüşü, Ş D da onlarla birlikte götürülmüştü. İki gün sonra bizim ellerimiz ve kollarımız bağlı olarak arabaya bindirilip götürüldük ve gözlerimiz açıldığında şimdi jandarmaya teslim edilmiş ve daha önce Artvin Öğretmen okulu olan öğretmen okuluna getirildiğimizi bu okulda okuduğum için detaylı olarak bildiğimden öğrendim burda kaldığım süre içinde yemek su ve dışarı çıkmak yasak olduğu için üç gün kadar Cengiz Aksakalı görmedim ve bu esnada bize işkence yapılmadı ben tuvalet ihtiyacım olduğumu söyledim gözlerim bağlı olarak tuvalete giderken gözlerimin bağı aşağı kaydığı için eskiden benim okuduğum zamanda revir olan ve tuvalete yakın kısımda Cengiz Aksakalın elleri duvara haç şeklinde geriymiş bir vaziyette gördüm bu gördüğüm esnada bitkin ve yorgundu konuşamadım bitkin bir şekilde duruyor idi aradan birçün geçtiğinde nöbetçiler burada bir adam vardır kızı Neriman varmış delimidir diye sayıkladığını söylediler biz Cengiz Aksakalı ve kızını tanıdığımızdan onun olduğunu anladım benim gözümde ve gözümün önünde ve yanında Cengiz Aksakala işkence yapılmadı öğretmen okulunda kaldığım esnada benada işkence yapılmıştı gözlerimiz bağlı idi gözlerimiz bağlı olduğu için yapanları tanıyamadım bunlar konuşurken komutanın şeklinde konuşuyolardı sesleri biraz yapmacık geliyordu ayaklarında mekap ayakkabı da vardı, öğretmen okulunda işkenceler okulu bildiğim için genellikle spor salonunda yapılıyordu gözü bağlı olarak bir kişi tutularak spor salonuna götürüp dövüloyraları elektirik soğuk su ve çeşitli işkenceler vardı piyadeye teslim edilirken her şeyin baba adı ve ismi soruluyor ve imzası alınırdı bu esnada Cengiz Aksakal baba adını söyleyecek durumda değildi bitkin ve perişan vaziyette idi bu tanıyan yokmu diye sordular o esnada ben tanıdığım için babasının ismini

158
h50
134
44

Şavşat Cumhuriyet Savcı Yardımcısı Cemil Kuyunun 15.2.1983 tarihinden itibaren 20 gün raporlu olarak ilçemizden ayrıldığı, ilçemizde başkaca yetkili veya asıl Cumhuriyet Savcısının bulunmadığı, işin sıkıyönetim işi olması ve ivedi olması nedeni ile talimat evrakına resen el konularak mevcutlu olarak gönderilen Teren Aksakal huzura alındı kimliğinin saptanmasına geçildi:

Müşteki : Teren Aksakal, Mehmet Kızı Cengiz Karısı 1942 doğumlu Şavşat Veliköy Nufusuna kayıtlı oturur.

Müşteki sıfatı ile Erzurum Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığının talimatı okundu müştekiden şikayet ve delilleri soruldu: Benim eşim olan Cengiz Aksakalın öldürülmesine dair işkence ile öldürülmesine dair şahitlerim Suat Yüksek Asım oğlu Veliköyden, Kenan Aksakal, Midayet oğlu Veliköy nufusuna kayıtlı Niğde Yeşilovada Ortaokul Öğretmeni, Veli köyden Midayet Aksakal, Afi Aksakal ve Naşit Bahçadır kocaman öldürülmesi olayında tanıklarım bunlardır, bunlar beraber alınmışlardır, işkenceyi gören Suat Yüksek ile Kenan Aksakaldır içerde işkenceyi bunlar görmüşlerdir, bunların dinlenmesini isterim dedi.

Ben eşim olan Cengiz Aksakala işkence yapan görevlileribilmiyorum isimlerini bilmiyorum işkence yapılmıştır bunların cezalandırılmasını istiyorum işkence yapan kişilerin kimler olduğu kaç kişi olduğunu bilmiyorum kocama işkence yapanların cezalandırılmalarını istiyorum dedi. Başka bir diyeceğim yoktur dedi beyanı okundu doğruluğunu izması ile tasdik etti. 16.2.1983

Şavşat C. Savcısı Y.
Şavşat Hâkimi 21931

Yazman 321

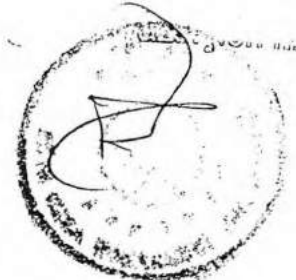
Müşteki
Teren Aksakal

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

Ashinin A. ...

Tanık : A A , M oğlu doğumlu

Köyü nüfusuna kayıtlı olup aynı yerde oturur.

Mişteki Teren Aksakal gelini, maktül Cengiz Aksakal Kardeşi olduğunu söyledi, olay anlatıldı bilgi ve görgüsü soruldu: Ben Maktül Cengiz Aksakalın ağabayesiyim 1980 tarihinde zannedersen Ekim ayında köyde operasyon yapıldı beni, Cengizi ve köyden bir kaç kişiyi toplayarak Veliköy Jandama Karakolunda g özetim altında tuttular biz arada üç gün kalıık bu kaldığımız esnada öğretmenler ile diğer kişileri ayrı koymuşlardı havalandırarak için dışarı çıktığımızda ben kardeşim Cengiz Aksakalı görüp kendisinin iyi olduğunu g ördüm sonra bir gece arabaya bindirerek bizi Şavşat jandarma bölük komutanlığına getirdiler ve oradada bir gün kaldık ben kardeşimle Şavşatta beraberdik kendisi ile konuştum yucudundan Veliköyde ve Şavşatta kaldığı süre içinde her hangi bir yara vere darp, cebir ve işkence hasarı yoktu kardeşimde iyi idi. sağlık durumu güzeldi hasta felan değildi bir gün Şavşatta kaldıktan sonra bizi tekrar arabaya bindirerek Veliköyde götürdüler bu esnada yanımda kardeşim Cengiz Aksakal yoktu Veliköyde geldikler sonra serbestsiniz dediler kardeşim Cengiz Aksakal Şavşatta kalmıştı ben serbest bırakıldıktan sonra aradan 10-15 gün geçti kardeşimin Artvine götürüldüğünü öğrendim görüş için gittiğimde görevliler görüş fişi doldurtular fakat ben kardeşim ile görüşemedim ve hastahaneye kaldırıldığını öğrendim jandarma ve Sıkıyönetim Komutanlığına müracaat ettiğimde daha doğrusu yalnız jandarmaya müracaat ettiğimde telefon ettiler ki telefon edildiğini bilmiyorum bir yetkili bana görüşün mümkün olmadığını söylediler hastahaneye gittim hastahane de hemşireler kardeşim ile görüşemediler başhekim buldum hastahane baş hekim Vasıf Atabek idi saat 18.00 de hastahane nin alt katında Vasıf Atabek ile kardeşimin yanına gittim beni geldiğimde kardeşim alt katta yatıyordu ve koma halinde idi şuursuzdu üzerinde pijama vardı doktor Vasıf Atabek muayene ederken pijamalarını açıyordu bu esnada her iki bacağında da yaralar gördüm şimdi hatırlıyorum sağ veya sol bileğimde sıkıkmış bir vaziyette gerit halinde bir kızarıklık vardı baş hekim bir doktora telefon etti bunun burda tedavi edilemeyeceğini söyledi bir yere telefon etti bu telefon ettiği yer zannedersen jandarma idi bana reçete yazdı ben ilaçları aldım başhekimin yanında gittiğim için ertesi gün hastahaneye kolaylıkla girdim ve kardeşime Cengiz Ben geldim ağabeyinin diye söylemeye rağmen kardeşim komada olduğu için bana cevap vermedi ben kardeşim ile konuşamadım. Kardeşimi Trabzona sevk ettiler benim Şavşatta ve Veliköyde kaldığım süre içinde kardeşimin yara ve bacasını g örmedim ve bana işkence yapıldığını söylemedi kardeşimin bileğimde ve bacağındaki yaralarını Artvinde hastahane de gördüm ve kendisi ile konuşamadığım için kimin işkence yaptığını

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

983/47 AM

T. C.
ADANA-K. MARAŞ-G. ANTEP-ADİYAMAN-HATAY-İÇEL İLLERİ
SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI 2 NOLU ASKERİ MAHKEMESİ
A D A N A

TALİMAT NO.:

Mahkemesinin 15/7/1983 tarihli ve 107/47 sayılı Talimatı Mahkememize 15/7/1983 tarihinde gelmekle istinabe Defterinin kaydı yapılmakla :

- 1- Duruşmanın 21/9/1983 günü saat 15.30 yapılması,
- 2- Subay üye olarak M. Alb. Sedat ÖZAYDIN tayinine,
- 3- Tanığın müzekkere yapılması tenzih kılını 15/7/1983

Kd. HAKİM

T. YAZMANI

Türk Hukuku adına Yargı yetkisini kullanan Adana - Kahramanmaraş - Gaziantep - Adıyaman - Hatay İçel İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı nezdinde kurulan Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi, 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun 11 ve 353 sayılı As. Y. U. K. nun 2 nci maddesi gereğince:

BAŞKAN : M. Alb. Sedat ÖZAYDIN (1958-33)
ÜYE : Hak. İsmail ÖZMEN (17238)
ÜYE : Hak. Y. z. b. M. Selçuk AVUNDUK (1974-Yd.12)

den kurulu olarak iddia makamında Askeri Savcı Hâkim Şenay YASAKÇILAR olarak toplandı..

Mahmut ÇALIŞKAN (18490) ile hazır oldukları halde özel yerlerinde açık

Oturum açıldı, yoklama yapıldı. Tanık geldi. Amk yargılamaya başlanıldı.

SAVUNMATICI ENGİN AKSAL : oğ. L. doğ.lu Adana Emniyet Müdürlüğünden Emniyet Amiri, Sanık Hilmi Öz men ve ark. tanır, engel hali yok usulen yemini yaptırıldı. Erzurum Synt. 2 Nolu As. Mah. Min 22.6.1983 tarih ve 1983/47 esas sayılı talimatı okunarak olay hakkındaki görgü ve bilgisi soruldu;

Cevaben; Olay tarihinde ben Erzurum Emn. Md. de yanlış oldu Artvin Emn. Md. Şiyasi Şube Şefi olarak çalışıyordum sanık Hilmi Özmen ve ark. da benim emrimde görevli idiler. Adı geçen sanık ve arkadaşlarının maktül Cengiz Aksakalı işgence sonucu öldürdüklerini duymadım görmedim, bu hususta herhangi bilgi yoktur şayet bu şahsı öldürmüş olsalardı benim olay hakkında bilgim olurdu ve ilgili şahıslar için gereğini yapardım böyle bir şey vaki olmamıştır. Dedi.

Sanık Hilmi Özmen tarafından verilmiş olan 3.6.1983 tarihli 3 sayfadan ibaret dilekçe okundu. Soruldu; Ben yukarıda belirttiğim gibi olayı görmedim olay hakkında herhangi bilgim ve görgüm yoktur, Ben 2.10.1980 tarihinden 26.10.1980 tarihine kadar izinli olarak görevimden ayrıldım İstanbulda idim, Ben maktül Cengiz Aksakalın ilk gözetime alındığı tarihi hatırlıyamıyorum, maktül Cengiz Aksakalın ne zaman ikinci gözetime alındığını hatırlamıyorum ancak tahminime göre gözetime alındığı tarih ile öldüğü tarih arasında tahminen 3 ay süre gelişti maktül Trabzon Devlet Hastanesinde öldü. Benim izinde bulunduğum sırada maktüle işgence yapıp yapılmadığını bilemiyorum görevde bulunduğum süre içindedir sürekli olarak görev yerlerini gözetim evini kontrol ettiğim için maktüle herhangi bir işgence yapıldığını görmedim duymadım böyle bir şey olsaydı mutlak olarak tesbit ederdim çünkü gözetim altındaki şahısları görüyordum ve onlarla konuşuyordum kendilerinin bana bu konuda herhangi bir şikayetleri olmadı, hatta ben ve arkadaşlarım nekteki veya arkadaşları dövmelik dayak atmadık ben maktülü tanımam gözetim evi, jandarmanın sorumluluğunda idi, öğrendiğime göre maktülün eski bir akçiyer raha tıbzlığına göre bu hastalığının nüsetmesi sonucu öldüğüne duydum kendisini bilmen dedi.

Müdahil Ali Aksakal'dan soruldu : Diğer müdahillerin beyanlarına aynen iştirak ederim sanıkların cezalandırılmalarına karar verilmesini talep ederim dedi.

Sanıkların savunmaları ve son sözleri yerine geçmek üzere dosyadaki ifadeleri tekrar okundu mahiyetleri anlaşıldı.

Son soruşturma bittiğinden duruşmaya son verildiği bildirildi.

Heyet Esas hakkında karar vermek üzere gizli görüşmeye çekildi.

Oturum açıldı.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ : Gerekçesi bilahare gerekçeli kararda açıklanacağı üzere ;

1- Sanık Polis Memurları İbrahim UÇOK, Seyhan AÇIKEL ve Hilmi ÖZMEN'in Cengiz AKSAKAL'a cürmünü söylemek için işkence ettikleri ve bu işkence ile maktûlde mevcut bir hastalığın inzımamı sonucu ölümüne sebep olmaları sübute erdiğinden eylemlerine uyan T.C.K.nun 243 nci maddesi delaletiyle aynı kanunun 452/2 nci maddesi uyarınca takdiren BESER SENE AĞIR HAPIS CEZASI İLE MAHKUMİYETLERİNE.

Haklarında tertip edilen cezanın T.C.K.nun 243/2 nci maddesi uyarınca 1/3 oranında arttırılarak ALTIYAR SENE SEKİZER AY AĞIR HAPIS CEZASI İLE MAHKUMİYETLERİNE.

T.C.K.nun 463 nci Maddesi uyarınca sanıklar hakkındaki ceza 1/2 oranında indirilerek NETİCEYEN ÜÇER SENE DÖRDER AY SÜRE İLE AĞIR HAPIS CEZASI İLE MAHKUMİYETLERİNE.

T.C.K.nun 31 nci Maddesi uyarınca sanıkların CEZA SÜRELERİ KADAR MEMURİYETTEN MAHRUMİYETLERİNE.

2- Cengiz AKSAKAL'a işkence ve neticede ölümü suçuna olay tarihinde Artvin İl Jandarma Komutanlığında görevli Üsteğmen Ferit ILDIRAR ve Vecdi adlı bir Assubayında katıldıkları yolunda dosyada deliller bulunduğu kararla kesinleştiğinde bu şahıslar hakkında da Sıkıyönetim Komutanlığına SUÇ DUYURUSUNDA BULUNULMASINA.

Dosyadaki raporlar ve beyanları itibariyle Doktor Vasfi ATABEY hakkındaki müdahilin suç duyurusundaki talebinin REDDİNE.

Temyizi kabil olmak üzere oy birliği ile karar verilip verilen işbu karar iddia makamında As.Savcı Yrd.Fuat SAMANCI (17704) ve Tutanakta SvL.Me.Ahmet AKIN hazır oldukları halde; müdahiller Teren AKSAKAL, Ali AKSAKAL ve Fehemattin AKSAKAL ile Teren AKSAKAL Vekili Avukat İsmet ATALAY'ın YÜZÜNE KARŞI diğer müdahil Neriman AKSAKAL ile sanıkların YOKLUKLARINDA açıkça okunup hükmün kısa gerekçesi ve kanun yolları izah edildi. 15.5.1984

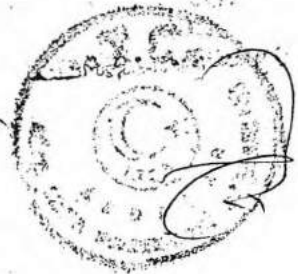
BASKAN
Mustafa KOPER
P.Bnb.
1986/242

ÜYE
Metin ÖZKAN
Hakim 21839

ÜYE
Tahsin DEMİRAL
Hak.Kd.Ütğm.
1979-Yd-1

ÜYE
Ahmet AKIN
Svl.Me.

Hakimlerin Aynısıdır

Sahife : 2
Esas No: 1983/47

Yazı İşleri Müdürü

Başkanlığı Mork Şubesinin raporunda daaynı bulguların tesbit edilip Adli Tıp'tan mülaas alınması gereğinin vurgulandığı bundan sonra 3.Aralık 1982 tarih 1952/1176 sayılı Adli Tıp Kurumu Başkanlığının raporuna göre kafada subarakinoidal kanama travmadan veya iltihabi veya kendinde mevcut bir başka hastalıktanda olabileceği bölümü tarayaya bağlı olmayan subarakinoidal kanamadan meydana gelmiş olduğu kanaatinin bildirilkeza Adli Tıp Kurumu Başkanlığının 17.Şubat 1984 tarih 1702/28 sayılı son raporuna ise ölümü intaç eden kafa içi kanama hadisesinin tiravma sonucu ortaya çıkmasına zehazırlıyarak arızanın hastalığının başmancıcında aa mevcut olduğunu da bunun müessfiil ile illiyetinin bulunduğuna ancak kafa taşı kubbe ve kaide kemiklerinin sağlanması Hematomun yeri dikkate alındıkta kendinde mevcut bir hastalığa tiravmanın izmi sonucu kanama olabilecek cihetle durumunu T.C.K.nun 451 veya 452 nci maddelerine münitelikte olduğunun mütelaas edilmiş olduğu sanıkların suçlarını inkar etmelerine kanbir kısım tanıkların gerek kendilerine gerekse maktül Cengiz AKSAKAL'a sanıklarca v ayrıca Jandarma Ütgm.Ferit ILDIRAK ile Asb.Vecdi tarafından işkence yapıldığı iddia sürüldüğü bu duruma göre mevcut raporlar ve tanık anlatımları karşısında maktüle işkece yapıldığı kanaatine varılmıştır.Yapılan yüzleştirme de bazı tanıklarca sanıklar ile İbrahim UÇOK ve Seyhan AÇIKEL huzurda teşhis edilmiştir.Tanıkların beyanları Ütgm.Ferik ILDIRAK ile Asb.Vecdi'den de kesinlikle söz edilmesine rağmen bu şahısla hakkında henedense kamu davası açılmamıştır.Rapor münderecatları tanık anlatımları tüm dosya münderecatı nazara alındığından maktülün sanıklarca işkenceye maruz kaldı ancak sanıkların hepsinin mi birinin mi, ikisinin mi işkence yaptıklarının kesin belenemediği ve ölümün doğrudan doğruya yapılan işkencenin mutlak sonucu olmadığı Adli Tıp Raporuna göre kafa içi kanamadan ölümün meydana geldiği bunda maktülde bulunan hastalıktan ileri geldiği müessir fiilin bu hastalıkla inzimamı sonucu ölümü çabuklaştırılarak meydana gelmiş olduğu bu itibarla sanıkların fiilleri T.C.K.nun 452/2 nci maddesi anlamında olduğu ayrıca kafaya vaki tiravmanında hangi sanık tarafından işkence edildiği ve hangi sanıkların işkence yaptıkları kesin belli olmadığından ölümün müstakki faili belli olmayacak şekilde katil kastı ile olmayan darp sonucu failce bilinmeyen esbabım izmimai ile etelefihefis husule geldiği şeklinde nitelendirilip bu sonuç ve kanaate varıldı. İddia kısmen şahadet otopsi raporu, zabıtlar, Adli Tıp raporları, yüzleştirme tutanakları ve tüm dosya münderecatı ile yukarıda anlatıldığı gibi sanıkların fiilleri sabit olduğu kanaatine varıldığından :

1- Her üç sanığın hareketlerine uyan T.C.K.nun 243/2 nci madde delaletiy T.C.K.nun 452/2, 463 nci maddelerine göre teoziyelerine karar verilmesi kamu adına ve mütelaas olunur dedi.

2- Ayrıca tanıklar S: K , H D , F Y ve B K 'nun ifadelerinde isimleri geçen ve işkence yaptıkları iddia edilen hernasıl haklarında kamu davası açılmayan Jandarma Ütgm.Ferit ILDIRAK ile Asb.Vecdi hakkında gerekli kanuni soruşturmanın yapılması için suç duyurusunda bulunulmasına karar vermesi kamu adına talep ve mütelaas olunur dedi.

Müdahiil Feran AKSAKAL ve vekilinden mütelaaya karşı soruldu : İddia makas esas hakkındaki mütelaasına genel olarak bir diyeceğimiz yoktur ancak nitelendirme nünden dosyadaki kayıtlara tanık beyanlarına ve AdliTıp Raporundaki açıklamaya göre ların suçlarının sübut bulduğu ve T.C.K.nun 451 nci maddesinin tatbik edilmesi tale ediyoruz ayrıca iddia makamının mütelaasında geçen kişiler hakkında da suç duyurusu bulunulmasını ve sanıkların cezalandırılmasını talep ederiz dedi.

Teren AKSAKAL'dan soruldu Avukatımın beyanlarına aynen istinak eder sanı sorulandırılmasını talep ederim dedi.

Fehmettin AKSAKAL'dan soruldu : Sanıkların cezalandırılmalarını talep e yine ilk muayeneyi yapan Dr.Vasfi ATABEY hakkında da raporlar arasında gelişki buldu dan soruşturma açılması için ihbar edilmesini talep ederim dedi.ve yazılı dilekçesi

T. C.
ERZURUM—AĞRI—KARS—ARTVIN İLLERİ SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI
2 NOLU ASKERİ MAHKEMESİ
ERZURUM

61

141

KAYIT NO 198 3 / 301
ESAS NO 198 3 / 47
HÜKÜM NO 198 4 / 56

G E R E K Ç E L İ H Ü K Ü M

Türk Milleti adına yargılama yapıp hüküm vermeye görevli ve yetkili Erzurum —Ağrı—Kars Artvin İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı nezdinde kurulu
2. Nolu Askeri Mahkeme :

B A Ş K A N : P. Bab. E. Atilla KOPER (1966/242)
D. KD. HAKİM : Hakim Metin ÜZKAN (21938)
ÜYE HAKİMİ : Hak. Kd. Ütğm. Tahsin DEMİRAL 1979-Yd-1) den
Yrd. Fuat SAĞANCI

oluşan yargılama makamı, İddia Makamında As. Savcı.....
(17704) tutanakta Sv. Me. Ahmet AKIN hazır oldukları halde

Aşağıda suçu - suçları, kimliği - kimlikleri suç tarihi - suç tarihleri yazılı bulunan sanık - sanıklar hakkında yapılan yargılama sonunda bu hüküm verilmiştir.

DAVACI : K. H.

SANIKLAR : 1. Hilmi ÜZMEH oğlu olma doğumlu,
İlçesi Nüf. K. l. 11 Halen İstanbul Fatih Emniyet Amirliği
liğinde Çınar Karakol Amirisi olarak görev yapar ..... okuryazar
T. C.

2. Seyhan AÇIKEL oğlu olma doğumlu
halen Tokat 11. Emniyet Müdürlüğünde
görevli Pol. Memuru, Okuryazar, T. C.

3. İbrahim ÜYÜK, oğlu olma doğumlu
Nüf. K. l. 11 olup halen Ankara Emniyet Genel Mü-
dürlüğü sicil şubesinde görevli Pol. Memuru, okur-
yazar Sabıkasız, T. C..

S U Ç : İşkence yapmak sureti ile adam öldürmek.

SUÇ TARİHİ : 12.11.1980

MAKTÜL : Cengiz AKSAKAL Mehmet oğlu Periyazdan olma 1940 doğumlu,
Nüf. K. l. 11.

MÜDARİLER : 1- Taren AKSAKAL Kızı Maktül Cengiz Aksakal eşi
doğumlu, Nüf. K. l. 11 aynı yerde oturur.

2- Ali AKSAKAL oğlu doğumlu Nüf.
Kayıtlı olup aynı yerde oturur.

3- Fehamettin AKSAKAL oğlu doğumlu,
Nüf. K. l. 11 Dev-Yol örgütüne üye olmak suçundan Erzurum
Askeri Cezaevinde tutuklu.

4- Heriman AKSAKAL Maktül Cengiz Aksakal kızı
köy Nüf. K. l. 11 olup aynı yerde oturur.

MÜDARİL VİKİLLERİ : Avukat İsmet ATALAY - Kars Barosu Avukatlarından
Avukat Vedat ALTUN - Kars Barosu Avukatlarından

Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığının 19.4.1983 tarih ve 1981/2 Esas Sayılı iddianamesi ile Maktül Cengiz AKSAKAL'ın Dev-Yol adlı vasa dışı örgüte girmek ve muhtelif suçlar nedeni ile güvenlik kuvvetleri tarafından şavgat ilçesi Veliköyde düzenlenen operasyonda güvenlik kuvvetlerinin teslim ol çağrısına uyarak 18.10.1980 tarihinde yakalandığı, maktül ile birlikte bir kısım sanıklarında nezarete alınışa nezarete 3 gün kaldıktan sonra 26.10.1980 tarihinde Artvin ili mercuriade sevk edilmiş orada sorgusunun yapıldığı, yapılan sorgulama sonunda Cengiz AKSAKAL'ın

ğını, sorgulamayı tamamlayıp oradan ayrıldıklarını, haricen öğrenildiğine göre 26.10.1980 tarihinde Jandarma Alay Komutanlığına isteği üzerine Komiser Muavini Hilmi ÖZMEN ve Stekiler tarafından yeniden ifadeler aldıklarını, maktûlün sorgusu tamamlandıktan sonra tutuklu ne teslim edilmesi gerekirken 7 gün bekletildiğini, neden bekletildiğini bilmediğini, bu teslim işinin Jandarmaca yapıldığını, maktûlün 3.11.1980 günü hastalanarak hastahaneye yatırıldığını, lüzum görülmesi üzerine Trabzon Numune Hastahanesine sevk edildiğini ve orada öldüğünü maktûl Cengiz AKSAKAL'ın sadece ön mülakatında bulunduğunu bu sırada da maktûle işkence yapılmadığını, maktûlün Artvin Devlet Hastahanesine yatırıldığı sırada herhangi bir yerinde şiddet ve darp izine rastlanılmadığını bildirildiği şüphesiz olduğum beyan ederken sanık Hilmi ÖZMEN'in gösterdiği yukarıda adları yazılı tanıkların dinlenilmesini talep etmiştir ve savunmasını açıklamıştır.

Sanık Seyhan AÇIKEL hazırlıkta ve mahkemelerdeki savunmalarında ;

Üzerine atılan suçun kabul etmediğini beyan ederken emniyet müdürlüğünce verilen görev üzerine İl Jandarma Alay Komutanlığına nezaret ve denetimine alınan ve yakalanan sanıkların sorgulamalarının yapıldığını ölenin sorgulanmasına geçmeden önce ufak bir kağıdın öz geçmişine ve atılan suçun ne olduğunu kendisinden sorgusunu sorduğunu bunu bilgi toplama mahiyetinde yapıldığını o anda yanında İbrahim ÜÇÜK ile birlikte ismini hatırlayamayacağı bir subayında bulunduğunu maktûle mülakat konuşmasının 3-4 saat kadar devam ettiğini, aldığı notları bağlarında bulunan Komiser muavini Hilmi ÖZMEN'e verdiğini, o anda herhangi bir zabıt tutulmadığını, kendisi tarafından sorgulamanın 21.10.1980 tarihinde yapıldığını, daha sonra 26.10.1980 tarihinde komiser muavinide bazı arkadaşlarının da Komutanlığa çağrıldığı onları sanığın sorgulamasını yapıp zabıt tuttuklarını, zabıtlara inza atmadığını, diğer polisler tarafından atıldığını ölenin hiçbir zaman emniyet müdürlüğüne getirilip sorgusunun yapılmadığını Jandarma nezaretinde de denetiminde bulunup verildiğini, ölenin sorgusu yapıldıktan sonra gözetim evine teslim edilmesi gerektiği halde 2.11.1980 tarihine kadar Jandarmanın nezaretinde kaldığını daha sonra hastahaneye sevk edildiğini ve hastanede öldüğünü, Doktor raporlarına göre ölenin menenjit ve diğer hastalıklarının tesbit edildiği, üzerinde darp ve cebir izine rastlanılmadığını ve maktûle işkence yapılmadığını suç olduğunu beraatine karar verilmesini savunmalarında açıklamıştır.

MAKTÛL CENGİZ AKSAKAL'IN YAKALANMASI, NEZARETE ATILMASI VE ÖLÜMÜ :

9 ncu Kolordu ve Erzurum Kars Ağrı-Artvin illeri Sıkıyönetim Komutanlığının 13 Eylül 1980 gün İSPH:3590-249-80 sayılı emirleri ile yakalanmasının emredildiği Cengiz AKSAKAL'ın Şavşat ilçesi Veliköy Bölgesi devrimci yol örgütünün kitle eğitimi propoganda sorumlusu olduğundan bahisle yakalanmasının istendiği ve güvenlik kuvvetlerince yapılan operasyon sonucu 18.10.1980 tarihinde Şavşat ilçesi Veliköyde teslim ol çağrısına riayet ederek güven kuvvetlerine teslim olduğu dosyalardaki kayıtlardan muhabere yazışmalarından ve yazılı belgelerden anlaşılmıştır.

Dosyadaki tanık anlatımlarına, muhabere kayıtlarına göre maktûlün önce Şavşat ilçesi Veliköy Jandarma Karakolundan diğer yakalanan kişilerce vuku bulduğu birkaç gün kaldıktan sonra Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığına götürüldüğü sorgusu için teslim edilen Artvin Öğretmen okulunda alıkonulduğu ve sorgulamasının yapıldığı sorgulamasının birkaç gün devam ettiği yani maktûlün bu yerde birkaç günden fazla kaldığı rahatsızlanması üzerine Artvin Numune veya Devlet Hastahanesine kaldırıldığı maktûlün durumunun ağır olması sebebiyle Trabzon Numune Hastahanesine ambulansla sevk edildiği ve orada kurtarılmayarak Cengiz AKSAKAL'ın ölümü, hastahane müşahade kağıtları, Trabzon Numune hastahanesinin yazıları ile Trabzon numune hastahanesinde C.Savcısıda doktor bilirkişiler huzuru uli yapılan 13.11.1980 tarihli ölü muayene ve otopsi sabitlerinden anlaşılmıştır.

12.11.1980 günü saat 10.00 sıralarında Trabzon Numune Hastahanesinde ölen Cengiz AKSAKAL'ın ölüm sebebinin kat'i olarak teşhis konulması nedeni ile maktûlün ceseti üzerinde ayrıntılı otopsi yapıldığı 13.11.1980 tarihli ölü muayene ve otopsi raporuna göre; maktûlün baş, göğüs ve karın boşluklarının açıldığı ve başlangıçta harici olarak yapılan dairede "....baş kısmında yüzde herhangi bir görünüm yara ve bere izine rastlanmadığı, ağız içi nispani panusü şeklinde beyazlaşmış ve yara olmuş şekilde görüldüğü, boyunda, herhangi bir

ve cebir hasarına rastanılmadı, ancak göğüs sağ yan tarafında 8 ve 9 ncu kaburgalar üzerinde içten dışa doğru uzanan 3X3 ebadında yer yer kabukları dökülmüş iyileşmekte olan sıyrık izleri sağ kol bilek üzerinde ve iç kısmında birbirine paralel birbirine dik birbuçuk ve tim eninde bilezik şeklinde deriye ait kahverenkli iz, iz üzerinde iki yere kabuğun dökülmekte olan iyileşmiş yara yeri, keza sol el bilek iç kısmında yine bilezik şekli üzeri kabuklaşmış 1,5 santim önünde yara izi penis ucunda solda kabuk bağlanmamış ve rilde yara sol ayakta 2 X 1 cm. ebadında kabuk bağlanmış yara izi bu yara izi altında 3 ebadında iyileşmeye yüz tutmuş morartı sol ayak bileği üst kısmında 1X2 ebadında iyileşmeye yüz tutmuş morarma sol diz altında 4 yerinde kabul bağlanmış sıyrıklar sol ayak diriya kemiği iç yüzünde 5X1 ebadında yukarıdan aşağıya doğru uzanan iyileşmiş ve bir kısım kabuğu dökülmemiş sıyrık sol ayak topuk dış yan yüzünde 2 X 2 ebadında şiş ve morluk görüldü, sağ ayakta diz altında tibia dışyüzü ve iç yüzünde 1X0,5 cm ebadında 7 ayrı ayrı yer yer kabukları dökülmüş muhtelif sıyrıklar her iki sağ ve sol ayak topuk arka üst kısmında kabuk bağlanmış 1X1 cm ebadında yara yeri sağ ayak üst ve dış yan kısmında yer yer daha belirli olarak görülen morluklar bulunduğu sırtta ölü morlukların teşekkül etmiş olduğu kalça arka tarafında kabuklaşmamış muhtelif deri yaraları olduğu her iki el ve parmaklar incelendi. Özetle görülür darp ve cebir hasarına rastlanılmadı keza vücudun başka hiçbir yerinde dış muayene ile anlaşılır herhangi bir darp ve cebir hasarına rastlanılmadı...." elde edilen bulguların yazıldığı bilahare baş, göğüs ve bacak bölgelerinde yapılan klasik otopsi sonunda bu bölgelerinde edilen bulgular bilirkişiler huzuru ile incelenerek ayrı otopsi tutanağına geçirildiği maktül üzerine alınan parçaların patolojik muayenesinin yapılması ve raporunun gelmesinden sonra ö nedeninin karara bağlanabileceği otopsi tutanağında açıklandığı görülmüştür.

TANIK ANLATIMLARI :

Maktül Cengiz AKSAKAL'la birlikte olay tarihinde gazetini altına alınan tanık Mustafa YÜKSEK ifadesinde ; 13 Ocak 1980 günü veliköyde gazetini altına alındığını, Cengiz AKSAKAL'ında bulunduğunu, üç gün veliköyde kaldıktan sonra gözlerinin bağlı olarak Şavvata yatılı bölge okuluna getirildiğini, bu yerde işkence ve dayak, cebir ve şiddet mediklerini, gazetini altında Cengiz AKSAKAL'ı gördüğünde sağlık durumunun iyi olduğunu sonra Cengiz AKSAKAL'ın kendilerinden ayrılarak alıp götürüldüğünü, nereye götürüldüğünü iki gün sonra da elleri ve kollarının bağlı olduğumak şekilde Artvin'de öğretmen okulu getirildiğini öğrendiğini, bir ara tuvalete giderken gözlerinin bağlı olduğu sırada başını aşağı kaydığı anda tuvalete yakın kısmında Cengiz AKSAKAL'ın elleri duvara baş şeklini almış bir vaziyette gördüğünü, onu bitkin ve yorgun gördüğünü, orda bulunan nöbetçi bu adamın kızı Neriman'ı sayıkladığını, kendisinin gözü önünde Cengiz AKSAKAL'a işkence yapıldığını görmediğini, gözlerinin devamlı bağlı tutulduğunu, kendisine ve diğer kişilere işkence yapıldığını, piyadeye teslim edilirken kimlik bildirildiği sırada Cengiz AKSAKAL'ın baba adını söyleyemeyecek durumda gördüğünü, ona yardım ettiğini, yanına yaklaştığında şamandırasını, koğuştaki fenalaştığını ve hastahaneye kaldırıldığını, kimlerin işkence yaptığını bilmediğini beyan etmiştir.

Tanık A K tanık olarak ifadesinde ; Cengiz AKSAKAL'ı köylüsü olduğum için dolayı tanındığını, ondan önce gözaltına alındığını, aynı odada gözaltında bulduklarını gözlerinin bağlı olduğunu, kendilerini teker teker sorguya götürdüklerini, ilk sorgu koğuşa döndüklerinde Cengiz AKSAKAL'ın durumunun iyi olduğunu, yemek yedikleri sırada darmanın gelip Cengiz AKSAKAL'ı sorduğunu, onu alıp ellerini ve gözlerini bağlayarak götürdüklerini, kendisinden bir hafta kadar ayrı kaldığını, sonra kendi yahlarına getirilince rahatsız bir hali olduğunu gördüğünü, dövüldüğünden bahsetmediğini, konuşması da anlayacak şekilde olduğunu, sorulara cevap veremeyecek durumda bulunduğunu, kendisinin de aynısı alındığını, gözleri bağlı olduğu için kimlerin aldığını bilmediğini. beyan etmiştir.

Cengiz AKSAKAL'ın gazetini evinde rahatsızlanması üzerine Artvin Devlet Hastahanesine kaldırıldığı ve orda kendisini muayene eden doktor Vasif ARAKLI mahkemedeki ifadesinde anlatımlarında ; Cengiz AKSAKAL'ın nöbeti sırasında hastahaneye yatırıldığını, hasta

ESAS NO: 1983/ 47
KARAR NO: 1984/ 56

ASLINA
TAS

Yazı İşleri Müdürü

Sahife 5-

mahkum koğuşunda gördüğünü, kendisine menenjit belirtilerini gösteren tablo mevcut olduğunu, vücudunda sıyrıklar bulunduğunu, tahmin ettiğini, hastahane için bir durumu ve şunun bulanık olduğunu, gürültü bir konuşmasının olmadığını, sorulan sorulara cevap vermede olmadığını durumunun ciddiyet göstermesi üzerine Trabzon Husune Hastahanesine sevk edildiğini ve orda öldüğünü öğrendiğini bildirirken Cengiz AKSAKAL'ın sorulan sorulara cevap vermediğini açıklamıştır.

Tanık C. K. alınan ifadelerinde olay tarihinde Şavgat Harice Karakolunda karakol komutanı olarak bulunduğunu komando ekibinin getirdiği ve Cengiz AKSAKAL'ında içinde bulunduğu grubu teslim aldığı, Cengiz AKSAKAL'da herhangi bir yara bere olmadığını bu kişinin bir şikayetinin bulunmadığını sorgulamaları yaptıklarına 18.10.1980 günü Artvin İl Jandarma Komutanlığı bünyesindeki gözetim evine götürüp teslim ettiklerini sonradan Cengiz AKSAKAL'ın öldüğünü duyduğunu bildirmiştir.

Tanık K. A. ifadesinde 18.10.1980 tarihinde bir grup ile birlikte gözaltına alındığına bu grupta Cengiz AKSAKAL'ında bulunduğunu 3 gün Veliköy Jandarma Karakolunda kaldıktan sonra Şavgat'a götürüldüğünü daha sonrada Artvin'de bulunan öğre okuluna götürüldüklerini gözlerinin bağlı olarak götürüldüğünü aradan iki gün geçtikte sonra Neriman Teran gibi sesler duyduğunu bu iniltilerden Cengiz AKSAKAL'ın sesini tanıdığını ancak gözleri bağlı olduğunu için Cengiz ile görüşemediğini merdivenlerden çıkarken indirilirken kendilerine işkence yapıldığını sonra Cengiz AKSAKAL'ı sorgulama koğuşundan Hastahaneye götürüldüğünü ve öldüğünü öğrendiğini sorgulama sırasında gözleri ve ellerinin devamlı bağlı tutulduğunu beyan etmiştir.

Tanık F. I. anlatımında ; olay tarihinde yarı olarak ele geçirildiğini 2.11.1980 tarihine kadar Artvin Devlet Hastahanesinde yattığını sonradan öğretmen okuluna götürüldüğünü sabah sorgusu yapılmaya yemek verildiği sırada üstöğmen Ferit İLDIRAR yanında birkaç siville birlikte geldiğini kendisine birşey göstereceklerini dediklerini ve içinde küçük bir odaya götürdüklerini, içinde Cengiz AKSAKAL'ın bir kolunda kalemle bağlanmış şekilde ayakta Teran, Neriman, Taner diye çocuklarının ismini sayılabildiğini titrediğini kendisini o anda tanıdığını Cengiz emmi diye yanına gittiğini bildikleri elleri yara içinde olduğunu kendisine hiçbir şey söyleyemediğini hafızasının yerinde olmadığını kendisini tanıyamadığını sonra kendisini götürdüklerini ancak kimin tarafından dövüldüğünü görmediğini o sırada Cengiz AKSAKAL'ı kendisine Ferit İLDIRAR'ı göstererek bunu bu duruma soktan sende konuşmazsan başına aynı şeyler gelecek diye söylediğini açıklamıştır.

Tanık B. K. ifadesinde ; Kendisinin yakalandığını Şavgat'a götürüldüğünü Cengiz AKSAKAL'ında nerazette bulunduğunu kendisi ile konuştuğunu sonra Cengiz AKSAKAL'ı alıp bilmediği bir yere götürüldüğünü 27.10.1980 tarihinde de Artvin İl Jandarma Alay komutanlığının salon kısmına götürüldüğünü salonda karşılıklı odaların bulunduğunu orda odaların birinde Cengiz AKSAKAL'ı gördüğünü odada inleyip sayıkladığını sorguya götürülürken ellerinin ve gözlerinin bağlandığını sorgu sırasında daha ziyade Vecdi Ab.Ütg. Ferit ve tanımadığı üç sivilin kendilerini dövdüğünü, spor salonundaki odaya götürüldüğünde bağrıma sesleri geldiğini Ütg. Ferit'i gördüğünü bu kişinin İbrahim İZİTİR fazla vurma diye söylediğini duyduğunu orada bir şahsın yanına getirildiklerini gözündeki bağları açtıktan sonra Cengiz AKSAKAL'ı gördüğünü sonra hücrelere götürüldüklerini Cengiz AKSAKAL'ı kimlerin dövdüğünü bilmediğini açıklamıştır.

Tanık H. D. ifadesinde ; 26.10.1980 tarihinde Artvin'e getirilip Jandarma Alay Komutanlığında bir binaya götürüldüğünü hücreye konulduğunu hücrelerin karşılıklı bir salona açıldığını hücrede bulunanlar bazen hücrede bazende dışarı çıktılar dövdüklerini bir ara Cengiz AKSAKAL'ı Ütg. Ferit ve Ash. Vecdi ile iki sivil polis tarafından dövüldüğünü bazı günlerde değişik polisler geldiğini aynı işe devam ettiklerini bu kişilerin suçunu itiraf etmesi için işkence yaptıklarını bir ara gözünü açtığı anda Cengiz AKSAKAL'ın yerde yattığını yanında Ferit İLDIRAR ve birkaç sivil şahsın bulunduğunu Cengiz AKSAKAL'ın işle uğruş üzerine su altındaki kişileri Cengiz AKSAKAL'ın karısına ve

ESAS NO: 1983/47
KARAR NO: 1984/56

6/6

138
46

çocuklarını sayıkladığını ve bu olayın yinedir gün Cengiz AKSAKAL'ı sayıklıya sayıklıya hücrelerinde dışarıya çıktığını, konsalorinin üzerinde olmadığını sadece beyaz bir kilotu bulunduğunu elleri açık kelepçeli olduğunu, yüzü karna, göysü ve dizlerinin aşağı her tarafının yara içinde olduğunu gördüğünü ancak kilitlerin bu hale getirdiğini bilmediğini,

Tanık S. E. 'e şahit olarak beyanda bulunurken ; tanık E. D. 'un anlatımlarını tekrar ederken Cengiz AKSAKAL'ı aynı hücrede gördüğünü aynı yerde birlikte çıkarılıp gövüllüklerini içkencecin üç sivil ile birlikte Üğm.Ferit İLDIRAR ve Asb.Vecdi tarafından yapıldığını bildirmiştir.

Tanıklar S. Ü. , G. F. , C. K. , Ş. D. dilemiş bu tanıklardan; içkence yapıldığından bahselerken maktüle kinlerin içkence yaptıklarını ayrıntılı bilmediklerini açıkladıkları beyanlarından ve tutanaklardaki ifadelerinden anlaşılmıştır.

SAVUNMA TANIKLARI :

Tanık A. Y. S. ifadesinde ; 12. Eylül'den sonra anarşist olayların koğuşturulması nedeni ile birçok kişilerin gözetim altına alındığını bunların ifadelerini Artvin Jandarma Alay Komutanlığının kapalı spol salonunda alındığını, ifadelerinin alınmasına emniyet görevlilerinde katıldığına ifadeleri alınan kişilerin sıkıyönetim Komutanlığı gözetim evine götürüldüğünü Cengiz AKSAKAL'ın ifadesinin nasıl alındığını ve safahat geçirdiğini bilmediğini, gözetim evinde hastalanıp Doktor kanalı ile hastahaneye sevk edildiğini orada öldüğünü içkence yapıldığını görmediğini sorgulamalar devam ederken Hilmi ÜZMEN'in İstanbul'a alındığını ve gittiğini beyan etmiştir.

Tanık Y. S. S. ifadesinde ; olay tarihinde Artvin'de Sıkıyönetim Komutan Yardımcısı olduğunu Cengiz AKSAKAL'ın Dev-201 Ürgütünün Çavgat ilçesinin Veliköy bölgesi sanıklarından bulunduğunu Jandarmada yakalandığını gözetim evine alındığını sorgulamaları hem asker hemde polisler tarafından karna olarak yapıldığını sorgu için ayrılmış ota : Spol salonu veya binanın başka odalarında ekiplerce sorguların sürdürüldüğünü, sorgular hakkında zaman zaman gezerek sorgunun şeklini ve hakkında bilgi aldığını Cengiz AKSAKAL'ın sorgusu da bulunmadığını sorgusu yapılacak kişilerin sorgu yerine getiri mesinin sorguya tabi tutulması tekrar gözetim evine götürülmesinin belli usullere göre yapıldığını, bu hususların gözetim evinde ve ilgili yerlerdeki defterlere kaydının yapıldığını sorgularda içkence yapıldığını bu durumu yasakladığını Cengiz AKSAKAL'a içkence yapılmadığını, gözetim evinde rahatsızlandığı sırada Artvin Devlet Hastahanesine kaldırıldığını Trabzon Numune hastahanesine sevk edildiğini ve oradan ölüm haberini aldığını Hilmi ÜZMEN'in dürüst çalıskan, kamunlara saygılı komiser olarak çalıştığını açıklamıştır.

Tanık Engin AKSAN ifadesinde olay tarihinde Artvin Emniyet Müdürlüğü Siyasi Şube şefi olarak çalıştığını sanıklara kendi emrinde görevli olduğunu sanıkların maktüle içkence yapıp öldürdüklerini görmediğini bu hususta bir bilgisinin olmadığını içkence yapısalarda bilgisinin olabileceğini gözetim evinin Jandarmanın sorumluluğunda bulunduğunu belirtmiştir.

Tanık Ş. K. 'da ifadesinde ; olay tarihinde yakalanan kişilerle sorgularını Sıkıyönetim Komutan Yardımcılığının gözetim ve koordinatörlüğü altında Jandarma Pol ve Mit Görevlilerince oluşan ekipler tarafından yapıldığını zanlıların sorgulama gruplarına Sıkıyönetimin denetimi altında bulunan Devletin emrindeki doktor kontrolünden geçirilip gruplara teslim edilerek bu şekilde sürdürüldüğünü, sorgu bittikten sonra doktor kontrolü ve aynı şekilde geriye gözetim evine iade edildiklerini emniyet müdürü olması sebebiyle yaptığı incelemede Cengiz AKSAKAL'ın 21.10.1980 tarihinde polis memurları Seyhan AÇIKEL, İbrahim ÜÇÖK tarafından yapıldığını sorgulama tamamlandıktan sonra Sıkıyönetim yetkililerine teslim edildiğini bilinen bilgilerin diğer polis memurlarınca zaptta geçirilerek düzenlendiğini polis memurlarında sorgusu yapılan ve 26.10.1980 tarihinde sorgusu bitirilen Cengiz AKSAKAL'ın 2.11.1980 tarihine kadar Jandarmada tutulduğunu bu sebebinin ise bilinmediğini sonra Cengiz AKSAKAL'ın hastahane de öldüğünü duyduğunu söylemiştir.

dan çeşitli şekillerde suçlarına sülletirmek için işkence yapıp ecbir ve müddet kullandığını bu işkencelerden Cengiz AKSAKAL'ında mağdur olduğunu onada işkence yapıldığı ve işkencenin yapıldığı şekillerini bildirenken gözlerinin zaman zaman kaşalı olması nedeniyle işkenceyi yapan kişileri görmediklerini ve tanımadıklarını beyan eden tanıklardır.

Cengiz AKSAKAL'ın ölüm sebebini gösteren ve yukarıda tarih ve numaraları yazılı otopsi zabitleri, hastahane müdahale ve diğer kayıt ve belgeleri ve Adli Tıp Kurumu Başkanlığının raporlarına göre maktûlün eldeki bulgulara göre otopsisinde başta ve vücudun muhtelif yerlerinde ekimozlar tesbit edilerek müessir fiile maruz kaldığı ve akciyerle pnömoni tesbit edildiğine göre kafa içi kanamasından ölmüş olduğu travma sonucu ortaya masına zemin hazırlayan (Kafa içi kanama hadisesinin) arızalanan hastalığının başlangıcı da mevcut olduğundan bunun müessir fiilde illiyetinin bulunduğu kararına varılmıştır. Yine Adli Tıp mecyisi Başkanlığının raporuna göre maktûlde mevcut olay öncesi bir hastalığa maruz inzimama sonucu kanama olabileceği ciheti ile T.C.K.nun 452/2 nci maddesinin ilgilendirecek nitelikte bulunduğu yukarıda açıklandığı şekilde mütela edildiği görülmüştür.

Sanıklar aleyhlerinde tanıklık yapan kişilerin olay tarihinde gözaltına alınması sorgulanması yapılan kişiler olduğunu. Tarafli olarak tanıklık yapamayacaklarına bildirilmiş ise de bu tanıkların birbirini doğrulayan anlatımları açıklanan ve ileri sürülen sebepten dolayı kabüle şayan görülmesi dahi ancak bu anlatımları doğrulayan otopsi zabitleri Adli Tıp Kurumu Başkanlığı ilgili bölüm ve kurumlarının raporları bulunmaktadır ki bu delil dosyasındaki dosyadaki belgeler niteliğinde bulunduğundan sanıkların bu savunmaları kabul şayan görülmemiştir.

Sanıkların savunmalarında tanık anlatımlarından ve dosyaya celp edilen görevli yazılarından maktûl Cengiz AKSAKAL'ın sorgularını yaptıkları ve bu sorgulamaya Vecdi A. isimli bir Asb.nin olay tarihinde orada görevli bulunan Jandarma Üst. Ferit İLDIRAR'ın tanıklıklarına inletilmektedir. Olayın mahiyetine ve iddialara göre işkencenin orada gazetevinde veya nezarete bulunan kişilerden başka bir kimse tarafından başka görülemeyeceği yapılan kişilerin işkence yaptıkları şeklinde beyanda bulunmaları her zaman beklenemez. Maktûl Cengiz AKSAKAL'ın sorgulanması sırasında vücudunda ve çeşitli yerlerine müessir fiil yapıldığı ve müessir fiile maruz kaldığı fenni bulgularla açıklığa kavuşmuş ölümünün de kanıtı olarak yapılan müessir fiil illiyetinin bulunduğu kanaatine varılmıştır.

Yapılan soruşturma ve muhakemeler netiğinde maktûl Cengiz AKSAKAL'a sanıklardan hangisinin müessir fiili ilka ettiği ve müessir fiile sebep oldukları kesin bir şekilde saptanamamıştır.

Yapılan mahkemede duruşma zabitleri, dosyaya celp edilen ve yukarıda ayrıntılı olarak izah edilen kayıt ve belgelerin ve raporların içeriğinden bir kısım tanık anlatımlarından maktûl Cengiz AKSAKAL'ın zanlı ve sanık sıfatı ile gözaltına alındığı 18.10.1980 tarihinde yakalanan maktûlün önce Veliköy Jandarma Karakolunda birkaç gün bekletildikten sonra nezarete bulunan yanındaki diğer kişiler ile Şavgat'a götürüldüğü Şavgat'da da birkaç gün bekletildikten sonra Artvin'e götürülüp Jandarma Alay komutanlığınca hazırlanan ve soruşturması yapılan salon ve odalara götürüldükleri maktûl Cengiz AKSAKAL'ın sorgusunun Hilmi Ç. Seyhan AŞİLEL, İbrahim UÇOK ve haklarında dava açılmayan Ferit İLDIRAR ve Ali isimli Asb tarafından yapıldığı sorgulamanın 26.10.1980 tarihinde başladığı birkaç gün devam ettiği sorgulama sırasında sanıkların maktûl Cengiz AKSAKAL'a cürmünü söylemek için işkence yaptıkları ve bu işkence ile maktûlde mevcut bir hastalığın inzimama sonucu maktûlün ölümüne sebebiyet oldukları kanaat ve takdirine varılmıştır. Sanıkların inkar yollu savunmaları dosyaya celp edilen fenni bulgular karşısında mahkememizce kabüle şayan görülmemiştir. Maktûl Cengiz AKSAKAL'ın sanıklardan işkence sureti ile hangisinin müessir fiilinden maktûlde mevcut bir hastalığın inzimama sonucuna etkilendiği kesin bir şekilde saptanamadığından sanıklar hakkında T.C.K.nun 452/2 nci maddesinin tatbiki yönüne gidilmiştir. ve Sanıkların T.C.K.nun 243/2 ve 452/2 nci maddelerine mukalefetten cezalandırılmalarına karar verilmesi gerekmektedir.

Olay tarihinde maktûl İl Jandarma Alay Komutanlığında görevli Üst. Ferit İLDIRAR

ESAS NO: 1983/47
KARAR NO: 1984/56

Sahife : 7

Cengiz AKSAKAL'ın ölümüne ve otopsi tutanaklarına göre hakkında verilen Tıp Meclisibaşkanlığının ve bölümlerinin raporları :

Adli Tıp Kurumu Başkanlığının 3.12.1982 gün ve 1952/1176 1 nci İhtisas Kurumunun raporu; aynı Başkanlığın 21.1/111.1982 gün 30/1952 sayılı Mork şubesinin raporu ve Adli Tıp Kurumu Başkanlığının 17.2.1984 tarih 1702 Esas ve 28 karar sayılı genel kurul raporları dosyaya celbedilmiştir.

Olay tarihinde Cengiz AKSAKAL'ın sorgulamasını yapan görevlilerinin isim listesi sorulmuş gelen müzede cevapından Hilmi ÖZMEZ, Seyhan AÇIKEL ve İbrahim ÜÇÜK'un sorguya katıldığı anlaşılmıştır.

Maktül Cengiz AKSAKAL'ın kesin ölüm sebebinin Adli Tıp Kurumu Başkanlığına ve ilgili bölümlerce incelenerek tesbitinin yapılması için kafatası kemiklerine ihtiyaç duyan ve mezarından fethi kabir yapılarak maktülün kafatası çıkarılarak Adli Tıp Meclisi Başkanlığına gönderildiği gerekli incelemeler yapılarak rapor verildiği raporlar ile mezar açma tutanağı ve ilgili kağıtlar dosyasına konmuştur. Maktül Cengiz AKSAKAL'ın ilk otopsi raporları hastahane tedavisine dair kayıt ve belgeler ve Adli Tıp Kurumu Başkanlığının ilgili şube ve bölümlerinden verilen raporların tam olarak değerlendirilmesi için Adli Tıp Kurumu Başkanlığı Genel Kurulundan rapor istemiş ve Adli Tıp Kurumu Başkanlığının 17.2.1984 tarih 1702 Esas ve 28 Karar sayılı genel kurul raporunda diğer bölümlerden verilen bulgulara özelliklere atıf yapıldıktan sonra sonuç bölümünde aynen "...18.10.1980 tarihinde tutuk sorgulanması yapılır iken 3.11.1980 günü hastalanıp prekoma halinde Artvin Devlet Hastahanesine yatırılan 1940 doğumlu Cengiz AKSAKAL'da menenjit ve kronöniöntanisi ile ilk tedavi yapılarak 5.11.1980 de Trabzon Numune Hastahanesine gönderildiğinde koma hali ense sertliği, ponksin lomberde kan, sol hemisfer, leji tesbit edilerek gerekli tedavi esnasında 12.11.1980 de vefat ettiğine, otopsisinde başta ve vücudun muhtelif yerlerinde ekimozlar tesbit edilerek müessir fiile maruz kaldığının anlaşıldığına ve kafa kaidesinde damarlı bölgede hematoma, 4 nci karıncıkta hematoma ve subaraknoidal kanama ile akciğerlerde pinömi tesbit edildiğine göre kafa içi kanamasında ölmüş olduğu; klinik seyir dikkate alındığında kafa içi kanama hadisesininin travma sonucu ortaya çıkmasına zemin hazırlayan arızanın hastalığı başlangıcında da mevcut olduğundan bunun müessir fiil ile illiyetinin bulunduğu ancak kafatası kubbe ve kaide kemiklerinin sağlam olması hematomun yeni dikkate alındıktan sonra da mevcut bir hastalığa travmanın inzimamı sonucu kanama olabileceği cihetle durumunun K.nun 451 veya 452/2 nci maddelerine muma nitelikte olduğu oy birliği ile mütelaa olarak rapor edildiği görülmüştür.

Adli Tıp Kurumu Başkanlığı Genel Kurulunun bu raporuna göre başta ve vücudun muhtelif yerlerinde ekimozlar tesbit edildiği müessir fiile maruz kaldığının anlaşıldığı görülmektedir. Yine maktülün otopsi raporuna göre de vücudunun belden aşağı tarafından kollar üzerinde ayaklarda diz altlarında çeşitli yerlerde ve çeşitli ebatlarda yara, sıyrık ve morartıran bulunduğu bir kısmının yer yer kabuklanıp iyileşmeye yüz tuttuğuda görülmüştür.

DELİLLERİN DİKKATE ALINMASI :

Güvenlik güçlerinin operasyonu sonucu tesbit olan Cengiz AKSAKAL'ın sorgulanması müteakip günlerde gazetinin evinde bulunduğu koğuşunda hastalanıp Artvin Devlet Hastahanesine kaldırıldığı durumunun ağırlığı sebebiyle Trabzon Numune Hastahanesine sevk edildiği orada da kurtarılamayarak öldüğü vakası bir gerçektir.

Sanıklar Savunmalarında genel olarak iddianamedeki suçlamayı kabul etmiyorlar maktüle işkence yapmadıklarını bildirmişler ve tanıklarına göstermişlerdir. Sanıkların gösterdikleri tanıklar bizzat sorgulanmaya katılan kişiler değil de bir kısmının görevleri gereği amir komutan durumunda oldukları ve işkence yapıldığını söyleyen tanıklar da kişilerdir. Bu tanıklar sorgulanma sırasında bulmadıklarından haricen duyduklarını bildiklerini söylemektedirler.

Maktül Cengiz AKSAKAL ile birlikte nesarete alınıp birlikte sorguları yapılan ve gazetinin evinde bir müddet birlikte kaldıkları ve yukarıda isimleri yazılı tanıklar genel

ESAS NO: 1983/47
KARAR NO: 1984/56

K-1 D: 522- 532 0001

135

Sakife : 9

449

Bu kişiler hakkında suç duyurusunda bulunulmasına karar verilmiştir.

İddianamete her ne kadar sanıklar hakkında T.C.K.nun 450/3 nolu maddesi ve film sinan tabbikiide istenmiş ise de yukarıda izah edildiği şekilde olayın bu mahiyette olmaması ve sanıkların eylemlerinin açıklanan maddenin unsur ve kapsamına girmediği kanaatine varıldığından bu maddenin tabbiki yönüne gidilmemiştir.

Yukarıda delilleri açıklanıp gerekçeleri gösterildiği şekilde yapılan yargılama neticesinde aşağıdaki hüküm tesis kılınmıştır.

AKSAKAL : Gerekçeleri yukarıda izah edildiği şekilde;

1- Sanık Polis memurları İbrahim UYOK, Seyhan AÇIKIL ve Nilmi ÖZDEMİR'in Cengiz AKSAKAL'a Cürmüne söylemek için işkence ettikleri ve bu işkence eden maktûlde mevcut bir hastalığın inzimamı sonucu ölümüne sebep oldukları sübuta erdiğinden eylemlerine uyan T.C.K.nun 243 nolu maddesi delaletiyle aynı kanunun 452/2 nolu maddesi uyarınca TAKDİRİN BAZIYER SINE AÇIR HAPİS CEZASI VE MALKUMİYETLERİNE,

T.C.K.nun 453 nolu maddesi uyarınca sanıklar hakkındaki ceza 1/2 oranında indirilerek EMİRHAN ÜZER SINE DÖRDER AY SURE İLİN AÇIR HAPİS CEZASI İLİN MALKUMİYETLERİNE

T.C.K.nun 31 nolu maddesi uyarınca sanıkların CEZA SÜRELERİ KADAR MALKUMİYETLERİNE,

2- Cengiz AKSAKAL'a işkence ve noticede ölümü suçuna olay tarihinde Artvin İl Jandarma Komutanlığında görevli Ütüm Ferit DEİRAN ve Veddi Adalı bir Asubayın katıldığı yolunda dosyada deliller bulunduğundan karar kesiletiğinde bu şahıslar hakkında Silahsızlanma Komutanlığına SUU DUYURUSUNDA BULUNULMASINA.

Dosyadaki raporlar ve beyanları itibariyle doktor Vasfi ATABEY hakkındaki müdahilin suç duyurusundaki talebinin İLDDİNE,

Temyeli kabul olmak üzere oy birliği ile karar verilmiş ve verilen işbu karar ile Bakanlık As.Savcı İsmail Fuat SAKALCI (17704) ve tutanakta Svl.No.Ahmet AKIL hazırladıkları halde müdahiller Teren AKSAKAL, Ali AKSAKAL ve Behamettin AKSAKAL ile Teren AKSAKAL vekili Avukat İsmet AYALAY'ın YÜZÜME KARŞI diğer müdahil Heriman AKSAKAL ile sanıkların YOKLUKLARINDA açıkça okunup hükmün kısa gerekçesi ve kanun yolları izah edilmiştir. 15.5.1984

BAŞKAN
E.Atilla KOPER
F.Dnb.
1986/242

TARİHSEL ADALIK İÇİN BELLEK MÜZESİ ÜYE
Metin ÖZKAN
Fakim 21938
(Resmî Mühür ve İmza)

ÜYE
Mahsin DEMİRAL
Fak.Kd.Ütüm.
1979-Yd-1

AKSİYONERLERİNİN
Fak.Kd.Ütüm.
As.Mah.Kd.Ütüm.

8220147
4/15

H. D 'un 16.10.1980 de yakalandığı 7.11.1980 de Jandarma Nezarehanesine girdiği, S. K 'un 28.10.1980 de yakalandığı 2.11.1980 de Jandarma nezaretine alındığı, F. Y 'in 30.10.1980 de yakalandığı 19.11.1980 de nezarete alındığı, ihraz edilen Emniyet Müdürlüğü yazısından anlaşılmaktadır.

Sanıklar savunmalarında 26.10.1980 den sonra bir daha maktülle yüzyüze gelmediklerini, kendisine bu tarihten sonra işkence yapılmış olabileceği, sorgulamalarda bazı görevli subay ve Mit elemanlarının da yer aldığını ısrarla savunmaktadırlar.

Görgüye müsteniz beyanda bulunan ve bu beyanları sabit addedilerek sanıkların mahkumiyetine gidilen, tanıkların maktülle bir arada olmadıkları, enun hastahaneye kaldırılmasından sonra nezarethaneye alındıkları bu itibarla, sebmeden beyanlarında gerçeği aksettirmediği görülmektedir. 26.10.1980 tarihli maktülün sorgusunda yer alan polis memurları Mehmet BALCI ve Hüseyin AKIN'ın dinlenmeleri, ayrıca sanıklardan Seyhan AÇIKEL ile İbrahim UÇOK 21.10.1980 den sonra bir daha maktül ile yüzyüze gelmediklerini ve ifadesini almadıklarını beyan etmiş olmalarına göre bu tanıklardan bu savunmanın doğru olup olmadığını tahkiki gerekir. Ayrıca herne kadar Emniyet Müdürlüğü yazısında maktülün sanık tarafından sorulduğu belirtilmekte ise de sanıklar kendileri tarafından sorgulamanın 26.10.1980 de bittiğini ve bir daha maktülün sorgulanmasına gitmediklerini ifade etmiş olmalarına göre 26.10.1980 de maktülün Artvin Devlet Hastahanesine kaldırıldığı 3.11.1980 tarihleri arasında sanıkların sorgulanıp sorgulanmadığının şayet sorgulanmışsa sorgulamaya kimlerin katıldığının tesbiti önem arz etmektedir. Maktülün 26.10.1980 den 2.11.1980 tarihine kadar Jandarma nezarethanesinde tutulduğu anlaşılmaktadır. Sıkıyönetim Komutan yardımcısı sorgusu yapılan şahısların mutlak surette Sıkıyönetim gözetim evine teslimi gerektiğini belirtmiştir. Nezarethanede tutulma nedeninin ne olduğunun tesbiti önem arz eder. Zira Sanık Hilmi ÖZMEN savunmasında maktülün kendileri tarafından 26.10.1980 tarihinde sorgulanmasında önemli bir suçunun olmadığını anladıkları ve onu bir sabitle tesbit ettiklerini bildirmekteler. Önemli olmayan bir suçta nezarete alınan ve sorgusu yapılan bir şahsın hangi amaçla ve kimler tarafından verilen emre binaen nezarethanede tutulduğunun tesbiti gerekir. Sanıklar sorgulamalarına subayların ve Mit mensuplarının katıldığını belirtmişlerdir. Bunları kimliklerinin araştırılması ve meydana gelen ölüm olayına iştiraklerinin derecesini tesbit gerekir. Bu itibarla işaret olunad bu hususlar ikmal edilmeden ve sanıkların gösterdikleri tanıklar dinlenmeden, ayrıca sanıkların baştan beri bir bütünlük arzeden savunmalarının doğruluğu tahkik edilmeden noksan tahkikatla mahkumiyetlerine karar verilmesinde isebat görülmediğinden bu yönde ilişkin Sıkıyönetim Komutanı ve Sanıklar vekillerinin temyiz itirazlarının KABULÜ ile hükmün 353 sayılı kanununun 221 nci maddesinde BOZULMASINA isteme uygun olarak 28.12.1984 tarihinde OYUMLULUĞU ile karar verildi.

Başkan

Hak. Alb.

H. YAYIZEL

Üye

Hak. Alb.

İ. ŞENEL

Üye

Hak. Alb.

A. KÜÇÜKYILMAZ

Üye

Hak. Alb.

M. AKŞİT

Üye

Hak. Alb.

Y. ÖÇÜT

Ü.A.

152
146

Tanık Y S S da (D.311) örgüt içinde önemli bir yeri olmayan maktûlün sorgulanması sırasında işkence yapılmadığını, hiszet sorgu yerleri denetlediğini, sergülanaların Asker veya polis yada karma timlerce yapıldığını verdiği emre göre sorgusu yapılanların Sıkıyönetim gözetimevine tesliminin gerektiği, Jandarmanın 26.10.1980 ve 2.11.1980 günü maktûlü tuttuğunun anlaşıldığı,

Tanık Engin AKSAN (D.317) Gözetimde bulunan sanıkların Jandarmadan yası ile istendiğini, ifadeleri alındıktan sonra, gözetimevine götürüp teslim ettiklerini, Jandarmanın elinde bulunan gözetiminde meydana gelen olaylardan haberleri olmadığını,

Tanık S A (D.229) 3 Kasım 1980 günü Hopa'dan Artvin gözetimevine geldiğinde maktûlün perişan bir vaziyette durduğunu, işkenceden gelmiş olduğunu gördüğünü, kimseyle konuşacak durumda olmadığını, Tanık F Y (D.229) 24.10.1980 de çatışma sonunda yakalandığını, 2.11.1980 günü sabah öğretmen okulunda sorgusu yapılanlara yemek verildiği sırada Ferit ILDIRAR adlı Üsteğmen'in yanında bir kaç siville birlikte gelerek sana bir şey göstereceğiz dediklerini, İçerde küçük bir kolundan kalorifere bağlanmış durumda maktûl Cengiz'i gördüklerini, Ferit'in kendisine bunu bu duruma soktum konuşmazsan seninde başına aynı şeyler gelir dediğini,

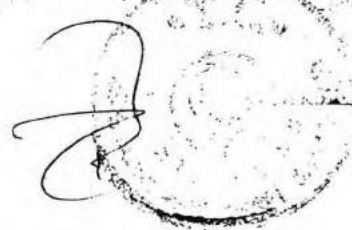
Tanık B K (D.229) 24.10.1980 de yakalandığında Şavşat'ta götürüldüğünü, Cengiz AKSAKAL'ın da Şavşat Jandarma nezarethanesinde olduğunu, 1 saat kadar birlikte kaldıklarını sonra Cengiz'i alıp bilemediği bir yere götürdüklerini, 27.10.1980 de Artvin il Jandarma Alay Komutanlığının üst kısmını götürdüklerinde Cengiz'in de karşı odada olduğunu bir gece Yzb. Ferit'in "İbrahim yeter fazla vurma diye bağırıldığını, birazdan yanına bir şahıs getirdiklerini, gözlerini aptıklarında Cengiz'in olduğunu anladığını, Ferit ile bir Astabın dövüldüğünü diğer döven üç sivil ise tanımadığını,

Tanık H D (D.230) 26.10.1980 de Artvin'e getirildiğini Jandarma Alay binasına götürüldüğünü, bir gün maktûlün Ferit aldı subay ile Veodi isimli bir Astab. ve 2 Sivil tarafından dövüldüğünü gördüğünü, bazı günler değişik polislerin geldiğini ve aynı hareketlere devam ettiklerini,

Tanık S K (D.231) 24.10.1980 de yakalandığını, 25.10.1980 de Cengiz'in bulunduğu Şavşat Karakoluna götürüldüğünü, Cengiz'le görüştüğünü iyi olduğunu, 27.10.1980 de kendisini Artvin'e götürdüklerini, Cengiz'i de karşı hücreye kayduklarını, bir gece sorguya götürdüklerinde işkenceye dayanamayıp gözlerini açtığında üç sivil ve Ferit adlı subay ve Astab. Veodi'nin Cengiz'i dövüklerini gördüğünü, sorguya katılan polisleri tanımadığını, senlerinide tanıyamayacağını, Tanık S Ö (D.239) Maktûlle Artvin Sıkıyönetim Komutanlığınca sorgusunun yapılmasını müteakip karşılaştıklarını, durumunun iyi olduğunu, daha sonra onu alıp başka bir yere götürdüklerinde 2-3 gün sonra gözetiminde karşılaştıklarında anormal durumda olduğunu, yürüyemez, yemek yiyemez durumda olduğunu gördüğünü,

Tanık G T (D.241) sorgu için götürülenlere işkence yapıldığının söylendiğini duyduğunu ifade etmiş.

Sanıklar aleyhine ifade veren tanıklardan B K nun 28.10.1980 de yakalanıp 5.11.1980 de Artvin il Jandarma Alay nezaretine

447
151

sorgusunu jandarma nezaretinde yaptıklarını, sorgulanmalara jandarma ve Mit men suplarının da katıldığını,

Müdahil; sanıkların suçu birlikte işlediklerini, T.C.K.nun 64 ücü maddes dairesinde cezalandırılmaları gerektiğini ileri sürerek kararın bozulmasına karar verilmesini talep etmişlerdir.

Yapılan incelemede; maktül Cemil AKSAKAL'ın 18.10.1980 günü öğretmenlik yaptığı Artvin ili Şavşat ilçesi Veliköy bucağında Dev-Yol örgütüyle ilgili olarak gerçekleştirilen operasyon sırasında bazı kişilerle birlikte gözaltına alındığı, maktül ve yanındakilerin Veliköy Karakolunda 3 gün tutulduktan sonra Şavşat'a getirildikleri, 5 günde Şavşat'ta jandarma nezaretinde tutulduktan sonra 26.10.1980 de Artvin'e getirildiği ve il Jandarma Alay Komutanlığı nezaretine konulduğu, sorgusuna memur edilen sanıklarca sorgulandığı ve dosyada örneği bulunan (D.61) deki ifadesinin alındığı, ancak maktülün sorgusunu müteakip jandarmaca tutulduğu ve bu arada rahatsızlandığı 2.11.1980 de Sıkıyönetim Gözetim evi yetkililerine teslimi sırasında duruşma vekalet arzemesi üzerine Artvin Devlet Hastahanesine kaldırıldığı, koma durumunda ve had derecede Pnömon. (Zatürree) olan maktülün 5.11.1980 de Trabzon Numune Hastahanesine götürüldüğü bütün çabalara karşın kurtarılamayarak 12.11.1980 de Trabzon'da vefat ettiği anlaşılmaktadır.

Ölümün şüpheli görülmesi sebebiyle yapılan klasik otopside maktülün vücudunun muhtelif yerlerinde darbe izleri, yaralar, penis ucunda yara, başta hematoma, boyunda kanama, akciğerde ileri derecede pnömoni'nin varlığı tesbit edilmiştir. Bunun üzerine şüphelinin işkence sonucu aldığı yaralardan öldüğü şüphesi: hasıl olmuş, sorgulamasının icrası sırasında işkence yapıldığı kanaatiyle soruşturmaya başlanılmış ve noticede sorgulamayı yapan sanık Emniyet görevlisi hakkında tecziyeleri istemiyle dava açılmıştır.

Sanıklardan Seyhan AÇIKEL ile İbrahim UÇOK maktülü 21.10.1980 de ön bilgi alabilmek için sorguladıklarını, hakkında jandarmaca kendilerine tek bir şey söylenmediği için fazla birşeyde yazamadıklarını bu bilgileri HİLMİ ÖZMEN'e verdiklerini, onun 26.10.1980 de bu bilgiler ışığında başka polis memurlarıyla birlikte maktülü sorguladığını söylemişlerdir. Artvin emniyet müdürlüğünün 27.1.1981 gün (D.58) yazını bunu doğrulamaktadır.

Maktülün 26.10.1980 de sorgulandığı, sorgu zaptının fotokopisinde imzasının bulunduğu, ifadeyi alanların imzalarının ve adlarının bulunduğu anlaşılmaktadır.

Sanık İbrahim UÇOK maktülü 21.10.1980 de Seyhan AÇIKEL'le ön bilgi sorgulaması dışında sorgulamadığını yüzyüze gelmediğini ifade etmiş ve bu ifadesinde bütün yasa boyunca ısrar etmiştir. (D.69)

Sanık Seyhan AÇIKEL'de aynı şekilde beyanda bulunmuştur. (D.79)

Sanık Hilmi ÖZMEN (D.71) 26.10.1980 de Mehmet BALCI ile maktül hakkında kanıt olmadığına dair zabıt tuttuklarını ve maktülü jandarmaya teslim ettiklerini, bir daha da sorgulamadıklarını; işkence yapmadığını söylemiştir.

Sanık emniyet müdürü ŞEKİR YETİMOLU (D.255) maktülün 21.10.1980 de Seyhan AÇIKEL ve İbrahim UÇOK tarafından sorgulandığını ve cilaaare jandarmaya teslim edildiğini sanıkların ilk sorgulamada elde ettikleri bu bilgileri Hilmi ÖZMEN'e devrettiklerini onunda Mesut REİDE ve Mehmet BALCI isimli sanıkların birlikte 26.10.1980 de maktülün sorgusunu yaptığını, ifadesinin aynı gün Bakanlığa daktilo edildiğini sanıkların bir daha maktüle herhangi bir şekilde sorulmadıklarını, maktülün 26.10.1980 den 2.11.1980'e kadar jandarmenin nezaretinde tutulduğunu, bu süre zarfında maktülün sanıklara kesinlikle sorgulanmadığını,

T. C.
ASKERİ YARGITAY

Esas No. : 1984/523

Karar No. : 1984/523

I L A M

Türk Milleti adına adalet dağıtan Askeri Yargıtay ..2..... Dairesi; Askeri Yargıtayın kuruluşuna dair 1600 sayılı Kanununun 5 nci maddesi gereğince:

Başkan : .....

Uye : .....

Uye : .....

Uye : .....

Uye : .....

lerden müteşkil olarak Ankara'da Askeri Yargıtay Mahkeme salonunda toplandı.

Raportör: Mak. M. Kemal TOKER K dinlendi.

İşkence yapmak suretiyle adam öldürmek suçundan sanıklar Sv. Hilmi ÖZMEN ve arkadaşlarının mekumiyetlerine dair Urzurum Sıkıyön tim Komutanlığı 2 Nolu Askeri Mahkemesinin 15.5.1984 gün ve 1983/47 Esas, 1984/56 karar sayılı hükmünün sanıklar ve vekilleri, Sıkıyönetim Komutanı ve Şudail tarafından süresi içinde temyizi üzerine dosya Başsavcılığın 3.12.1984 gün ve 1984/2801 sayılı tebliğnamesi iliiğinde 2 nci Daireye gelmekle sanıklar vekillerinin incelemesinin durdurulması yolundaki talepleri veçhile, tebligatlar icra kılındıktau ve verilen günde duruşmaya gelen sanıklar vekilinin sözlü açıklamaları dinlenildi.

GURUCİ DAVASI : Askeri Savcılığça düzenlenen 19.4.1983 gün ve 1981/2 Esas, 1983/71 Karar sayılı iddianamede; Memiyet görevlisi olan sanıklar Hilmi ÖZMEN, İbrahim UÇOK ve Seyhan AÇIKEL'in Dev-Yol örgütü mensubu şahsi ile sanık sıfatıyla nazarete alınan Cemil AKSAKAL adlı kişiye suçunu söyletme amacıyla işkence yaptıkları, işkenceler sonucu maktülün komaya girdiği ve kaldırıldığı Trabzon Devlet Hastanesinde öldüğü bu nedenle sanıkların eylemlerine uyan T.C.K.nun 243/2, 450/3 ncu maddeler aracılığıyla T.C.K.nun 452/1 nci maddesinde cezalandırılmaları istemiyle dava açılmış,

Mahkeme maktül Cemil AKSAKAL'ın sanıklar tarafından sorgulanması sırasında işkenceye maruz kaldığını ve kendisinde mevcut menemjite inzima eden ve müstakilen hangi sanık tarafından meydana getirildiği bilinmeyen darbe sonucu vefat ettiğini kabul ederek her 3 sanığında T.C.K.nun 243/2, 452/2 nci ve 463 ve 31 nci maddeler uyarınca,

3'er S e n e 4'er ay ağır hapislerine ve ayrıca ceza süresi kadar memuriyetten mahrumiyetlerine karar vermiştir.

Yararlı temyiz eden Sıkıyönetim Komutanı; sanıkların suç iddialıklarına yararlı olmadığına kanaatini, sanıklar ve vekillere işkence yapıldığını, maktülün

TARİHİ ...
1985
21/10/85

12.11.1980 günü saat 10.00 da vefat ettiği, ölüm sebebinin ilk nazarda anlaşılamaması nedeniyle klasik otopsiye gidildiği, Vücudun muhtelif yerlerindeki yara, bere, kan toplanması, eziklerden şahsın işkenceye uğradığı anlaşılmış, gömülmesini müteakip Feth-i K. bir suretiyle Hakim nezaretinde açılan mezarından alınan kafatası Adli Tıbbıa gönderilmiş, beyinin incelenmesinde evvelce mevcut bir hastalığa inzimal eden travmanın ölümü intaç ettiği sonucuna varılmış, maktülün eşinin başvurması üzerine şahsın sorgulanmasını yapan sanıklarla ilgili olarak dava açılmıştır.

Sanıklardan İbrahim UÇOK ve Seyhan AÇIKEL tüm aşamalarda, 11 Jan.A.K.nının ihası üzerine 21.10.1980 de şahsı ön sorgulamaya tabi tuttuklarını, elde ettikleri bilgileri Komiser Muavini Hilmi ÖZMEN'e verdiklerini, şahsıla bir daha yüz yüze gelmediklerini, işkence yapmadıklarını, Hilmi ÖZMEN de 26.10.1980 de şahsı yanında polis memurları Mesut RENDE ve Mehmet BALCI ile birlikte Seyhan ve İbrahim'in verdikleri notları nazara alarak sorguladığını bu sorgunun 3 saat kadar sürdüğünü, işkence yapmadığını, şahsı bir daha da görmediğini ifade etmiştir.

Sanıklar şahsın Emniyet Müdürlüğüne getirilmediğini, Jandarmada kaldığını, kalış sebebinin bilemediklerini ifade etmiştir.

Olay tarihinde 211 Hd.A.K. ve Sıkıyönetim Komutan Yardımcılığı görevini yürüten Selçuk SAKA ifadesinde, sorguları yapılan kişilerin behemahal Jandarmadan alınarak Sıkıyönetim gözetim evine teslim edilmesi gerektiğini emrettiğini söylemiştir.

Maktül ile birlikte gözaltına alınan ağabeyi A A (Kls.1-139) 3 gün Veliköy'de bir gün de şavgat'ta kaldıktan sonra kendisini bıraktıklarını Cengiz'in şavgat'ta kaldığını,

H A (Kls.1-140) 3 gün Veliköy'de 3 gün de şavgat'ta Cengiz'le birlikte kaldıklarını, daha sonra kendisinin bırakıldığını bu süre zarfında maktüde yara bere görmediğini,

Ş D (Kls.1-294) 3 gün Veliköy'de, 4-5 gün kadar da şavgat'ta Jandarma nezaretinde kaldıklarını, işkence yapılmadığını,

Maktülün eşi Teren AKSAKAL, eşinin bir kaç gün Veliköy bir kaç gün de şavgat'ta tutulduğunu, sonra Artvin'e götürüldüğünü, hiç bir hastalığı ve yarası bulunmayan eşinin bilahere uğradığı feci şekildeki işkence sonucu öldüğünü söylemiştir.

Bozma sonrasında Artvin Emniyet Müdürlüğünden alınan 15.5.1985 gün ve 3403 sayılı yazıda "maktülün 26.10.1980 günü şavgat ilçe J.Birlik Komutanlığından alındığı, gözetime konduğu, sorgusunu müteakip 2.11.1980 de sorgusunu yapanlarca Sıkıyönetim gözetim evine teslim edildiği (Kls.2-83),

Artvin İl J.Alay Komutanlığının 4.5.1985 gün ve Per-7226-160-85/8256 Sayılı yazısında da (Kls.2-84) maktülün 26.10.1980- 2.11.1980 tarihleri arasında Sıkıyönetim görevlilerince sorgulandığı Sıkıyönetim gözetim evi sorumluluğu ve sorgulama ekipleri teşkilinin 211 Hd.A.K. ve Synt.Xrd.Sorumluluğu ve 211 Hd.A.K.Karargahında yapıldığı,

Veliköy Bucak J.Tk.K.lığı nezaret defterinde Cengiz'in kayıtlı bulunmadığı, mevcutlu olarak gönderilen maktülün hangi tarihte kime teslim edildiğinin belli olmadığı anlaşılmaktadır.

Maktül ile birlikte gözaltına alınanların ve yakınlarının beyanlarından şahsın asgari 6-7 gün şavgat ilçe J.K.lığı bünyesinde tutulduğunu, sanıklardan Seyhan ve İbrahim'in 21.10.1980 de ön sorgulamayı yaptıkları tarihte Artvin'de olmadığı sonucuna varılmaktadır.21.10.1980 de yapılan ön sorgulamanın nerede nasıl yapıldığına dair bir tutanak yoktur.

AS
228
27
1984

26.10.1980 de Mit Ajana Zeki DURUŞ'un da hazır bulunduğu ve 3 saat süren sorgulamasında nerede ve kimlerin iştirakiyle yapıldığı belli değildir.

Maktûle işkence yapıldığını gören ve bilgisi olan tanıklardan S. K., B. K. ve F. Y.'in daha önce bildirildiği gibi 23.10.1980 ve daha sonraki tarihlerde yakalanmadıkları 24.10.1980 de yakalandıkları ve maktûl ile bir arada nezarehane kaldıkları (Kls.2-77) teki mahkeme yazısından anlaşılmaktadır.

F. Y.'in 24.10.1980 de Jandarma ile giriştiği müsademe sonucu yaralandığı, 2.11.1980 e kadar hastanede tedavi olduğu, öğretim okuluna götürüldüğünde Üstün Ferit İLDIRAR'ın kendisine yakalı ve perişan vaziyetteki Ceniz AKSAKAL'ı göstererek "bunu ben bu hale getirdim, konuşmazsan sen de aynı duruma düşersin," dediği bu suretle Ceniz'in ölümünde Jandarma mensubunun da yer aldığına düşünülmesi gerekmektedir.

Sanıklar Maktûlin pek önemli biri olmadığını söylemişlerse de, dosyadaki yazılardan bölgele Dev-Yol ajitasyon ve kitle eğitimi ve Propaganda sorumlusu iddiasıyla gözaltına alınan ve o bölgenin çocuğu olma Ceniz'in öyle pek sıradan bir zanlı olarak muameleye tabi tutulmadığı Mit Ajanasında iştirakiyle sorgusunun yapılmasından anlaşılmaktadır. Nitekim sonradan uğradığı muamelede bu hususu teyit eder niteliktedir.

Ceniz AKSAKAL'ın Artvin'e getirildiği tarihten Sıkıyönetim Gözetim evine teslim tarihi olan 2.11.1980'e kadar Jandarma nezaretinde tutulduğu sanılınca ve orada görevleri ne olduğu kesinlikte belirlenemeyen kişilerce sorgulandığı ve bu arada işkenceye uğradığı kesindir. Bir kişi hem de Devletin güvenliği ve sorumluluğu altında olan bir yerde uğradığı işkence sonucu ölmüştür. Başka yerde işkence yapıldığı iddiası ve olayı da varit değildir. Bu itibarla maktûlin Artvin'e getirildiği ve sorgulamasına başlandığı tarihten 2.10.1980 e kadar ki süre içinde Artvin İl J.A.K. lüğt nezaretinde görevli Jandarma Er. erbay ve subaylarının ad ve adreslerinin araştırılması ve mutlak surette diyalenerek olayın açıklığa kavuşturulması ve faillerin iştiraki durumlarının tesbiti gerekir.

Bu itibarla tahkikatın bu yönde genişletilmesi tüm bu kişiler diyalendikten sonra ve olayın mutlaka bir mübebbibinin olacağı ve bu kişilerin cesatlandırılması gerekeceği ve bu kişilerin sanıklar ya da bunlarla birlikte başkalarının da olabileceği düşünülmeden, noksan tahkikatla karara varılmasında yasal yönden isabet görülmediğinden müdahil'in temyiz itirazlarının KASIM YILMAZ hükümlerine isteme aykırı olarak 353 Sayılı Yasanın 221 nci maddesine BÖLGE BAŞBAŞLIĞI 15.10.1986 günü OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Hak.Alb.
A.YÜKSEL

Üye
Hak.Alb.
M.AKSUT

Üye
Hak.Alb.
E.ESİROL

Üye
Hak.Alb.
F.YÜCEL

Üye
Hak.Alb.
Y.ÖZÜT

T. C.
ASKERİ YARGITAY

Esas No. 1986/217
Karar No. 1936/190

İ L A M

Türk Milleti adına adalet dağıtan Askeri Yargıtay Dairesi; Askeri Yargıtayın kuruluşuna dair 1600 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince;

Başkan : Âk. Alb. Abdullah KÖKÇÜ
Üye : Âk. Alb. Mustafa AKSÜT
Üye : Âk. Alb. Erwin BİLİR
Üye : Âk. Alb. Naci YÜCEL
Üye : Âk. Alb. Mustafa KÖKÇÜ

lerden müteşkil olarak Ankara'da Askeri Yargıtay Mahkeme salonunda toplandı.

Raportör Tet. Âk. Alb. Kemal TÜRKER dinlendi.

İlkence yapmak suretiyle adını öldürmek suçundan sanıklar polis memurları Hilmi ÜZEL ve arkadaşlarının beraetlerine ilişkin Erzurum Sıkıyönetim Komutanlığı (1) Holu Askeri Mahkemesinin 4.3.1986 gün ve 1985/8 Esas, 1986/31 Karar sayılı hükmünün müdahil tarafından süresi içinde verilen dilekçe ile temyiz incelemesi talebi üzerine dosya Başsavcılığa onama isteyen 7.10.1986 gün ve 1986/1123 Sayılı tebliğnamesi ile birlikte Daireye gelmesiyle incelendi.

CHRYI DJ-SHEDU: Askeri Davcılıkça düzenlenen 19.3.1983 gün ve 1981/2 E-1983/71 K. sayılı iddianamede:

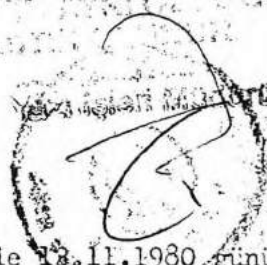
Emniyet mensubu olan sanıklar Hilmi ÜZEL, İbrahim ÜÇK ve Seyhan AĞIBİL'in yasa dışı dev-hol örgütü militanı olmak şüphesiyle gözaltına alınan Öğretmen Cengiz AKKİRAL'a suçları söylenecek amacıyla ilkence ve fena muamelelerde bulunmaları sonucu adı geçenin ölümüne yol açmaları sebebiyle cezalandırılmaları istenilmiş, sanıkların T.C.Y.243/2,452/2,463 ve 31. nci maddeler uyarınca 3'er sene 4'er ay ağır hapis ve fori-leriyle tecziyelerine ilişkin 15.5.1984 gün ve 1983/47 E-1984/56 K. sayılı hükmü sanık ve müdahil tarafından temyizi üzerine Dairenin 28.12.1984 gün ve 1984/523-523 E-K. sayılı ilâmı ile (noksan tahkikat) sebebine binaen bozularak idaresini müteakip, bozmaya uyularak yeniden yapılan yargılama sonunda (sanıkların mensup suçları ile ilgili olduklarına dair kesin kanıt bulunmadığından) beraetlerine karar verilmiştir.

18.10.1980 günü Artvin ili Davgat ilçesi Velikoy Bucağında Jandarınca yapılan bir operasyon sırasında gendiliğinden gelerek teslim olan aynı yerde öğretmenlik yapan Cengiz AKKİRAL önce Velikoy Jandarınca daha sonra Davgat Jandarınca nezarette tutulduktan sonra Artvin'e getirilmiş, Artvin'e getirilmeye önce herhangi bir sağlık sorunu olmayan şahsın sorgulama sonunda 2.11.1980 de Sıkıyönetim Komutanlığı Yardımcılığı nezdindeki gözetim evine teslimini müteakip 3.11.1980 de Artvin Devlet Hastanesine kaldırıldığı, Menenjit ve Alt Pnömoni (Zatürree) tanısıyla 5.11.1980 de Trabzon Numune Hastanesine sevk edilen maktulün bütün ihtimam ve çabalara karşın kurtarılamayarak

SA.İFE NO:2
ESAS NO :1985/8
KARAR NO: 1986/31

GEREKÇEL HÜKÜM

189
78
1/2

diği ve maktülün bu hastanede 13.11.1980 günü öldüğü, maktül Cengiz AKSAKAL'ın Trabzon Numune Hastanesinde 13.11.1980 tarihinde yapılan otopsisine göre vücudunun muhtelif yerlerinde baskıya dayalı olduğu anlaşılan darp veecebir arazları tesbit edildiği ve bu arazlar neticesinde maktülün öldüğü ve bu suretlede sanıkların işkence yapmak suretiyle adam öldürmek suçunu işlediklerinden bahisle her üç sanığın eylemlerine uyan T.C.K.nun 243/2 ve 450/3 maddeleri aracılığıyla aynı K.nun 452/1 maddesi gereğince cezalandırılmalarına karar verilmesi talep edilmiş olup, bu sanıklar hakkında Mahkememizde verilen kararın Askeri Yargıtayca bozulmasından sonra yeniden yapılan yargılama ve soruşturma neticesi iddia makamı 18.2.1986 tarihli yazılı mütalaasında da; sanıkların bir suçtan yakalanan maktül Cengiz AKSAKAL'a Şavşat ilçesi Veliköyde yakalandıktan sonra jandarma görevlileri ve emniyet müdürlüğünün Sıkıyönetim emrinde ki görevlilerince gözetim altında bulunduğu yerlerde maruz kaldığı eylemler sonucu önceden kendisinde var olan rahatsızlığında inzımam etmesi neticesi yaşamını yitirdiğidosağdaki belgelerle subut bulmuş olduğundan ve devlet güçlerinin muhafazası için da iken Cengiz AKSAKAL'ın öldürülmesi eyleminden her üç sanığın eylemlerine uyan T.C.K.nun 243/2 maddesiyoluyla aynı K.nun 452/2 ve 463 maddeleri gereğince cezalandırılmalarına karar verilmesi talep ve mütala olunmuştur.

Müdahil Vekili Av.Kenan GÜREL esas hakkındaki iddiasında: Sanıklara isnat edilen suçun oluşmuş bulunduğunu, bu arada maktül Cengiz AKSAKAL'a sanıkların dışında başkalarının da etkili eylemde bulduklarının kesin olduğunu, insanlık suçu olan işkence suçundan dolayı sanıkların toplu olarak ve ekip halinde sorgulamaları yapmaları nedeniyle T.C.K.nun 64 nci maddesinin gözüne alınarak sanıklar hakkında T.C.K.nun 448 nci maddesinin uygulanması gerektiğini, olayda T.C.K.nun 452.maddesinin uygulanma alanının bulunmadığını, ilgililer hakkında suç duyurusunda bulunulmasını ve tazminat haklarının saklı tutulmasını talep etmiş bulunmaktadır.

Müdahil Mehmettin AKSAKAL esas hakkındaki iddiasında, eski iddialarını tekrarlar subut bulan suçlarından dolayı sanıkların cezalandırılmalarına karar verilmesini talep etmiştir.

SANIKLARIN SAVUNU VE SAVUNMALARINDA:

Sanıklar Hilmi ÜZMEN, Seyhan ÇİKEL ve İbrahim ÜÇÜK yargılamanın muhtelif aşamalarındaki sorguları, savunmaları ve dilekçeleri gözönüne alındığında maktül Cengiz AKSAKAL'ın 21.10.1980 tarihinde ön bilgi alabilmek için sorguladıklarını, bu şahıs hakkında jandarmaca kendilerine bir şey söylenmediği için bu şahıstan fazlaca birşey elde edip yazamadıklarını, şifai olarak notlanan bu bilginin daha sonra Hilmi ÜZMEN vasıtasıyla daktilo edildiğini 26.10.1980 de sorgulama ve daktilo etme işlemi bittikten sonra maktülün jandarmaya teslim edildiğini, bu tarihten sonra da maktül ile herhangi bir şekilde yüz yüze gelmediklerini, maktülü tekrar sorgulamadıklarını, maktülden aldıkları ön bilgi sırasında da kendisine herhangi bir surette ve isnat edildiği şekilde baskı ve cebir uygulamadıklarını, bu nedenle isnat edilen suçun işlemediklerinden suçsuz olduklarını savunup, beraatlerine karar verilmesini talep etmişlerdir.

Sanıklar müdafii Av.Sadullah KAYA yazılı savunmasında, özetle iddia makamını müvekkillerinin cezalandırılması yolundaki mütalaasına iştirak etmediklerini, olayın cereyan tarzının mütalaanın aksine geliştiğini, maktülün sorgulama amacı ile Artvin il emniyet müdürlüğüne getirilmediğini bu konuda herhangi bir belgenin bulunmadığını maktülün jandarmanın gözetiminin dışına çıkarılmadığını, maktülün sürekli Jandarma Alay K.lığına nezarethanesinde kaldığını, işkence suçunun insanlık suçu olduğunu belirtmekle birlikte müvekkillerince bu suçun işlenmesinin mümkün olduğunu, müvekkilleri aleyhindeki tek delilin müşteki ve müdahiller tarafından belirli bir gayeye atıf kadar edilmiş bulunan tanıkların beyanlarından ibaret olduğunu, ancak bu tanık-

SANİTİME NO:3

ESAS NO :1985/8

HÜKÜMLÜ NO :1986/31

ASLININ AYNI OLDUĞU
TASTIK R.

Yazı İşleri Müdürü

GEREKÇELİ HÜKÜM

150

196
78

ların görgüye müşahit beyanları olmayıp, maktûlün hastaneye kaldırılmasından sonra nezarethaneye alındıklarının sabit olduğunu bu nedenle gerçeği belirtmediklerini, tanıklardan H. D. 'un daha sonra vicdanına danışarak yapmış olduğu hatadan rücu ederek daha önce nasıl tanıklık yaptıklarını ortaya koyduğunu, hukukun genel prensibi olarakta ortada bir şüphe bile varsa bundan sanıkların yararlanması gerekeceğini ancak böyle bir şüphenin dahi söz konusu olmadığını, bu nedenle müvekkillerini beraatine karar verilmesini talep etmiştir.

MAHKEME İZAHI YAPILAN YARGILAMA NÜFUSİNDE:

İddia makamının yukarıda izahı yapılan iddianamesi ile mahkememize getirilen bu kamudavasının son soruşturma aşamasından sonra dosya tüm olarak incelenip maddi olayın izahı yapılmak gerekirken; maktûl Cengiz AKSAKAL'ın 18.10.1980 tarihinde öğretmen olarak görevli bulunduğu Artvin ili Şavşat ilçesi Veliköy Bucuğunda yasa dışı dev yol örgütü ile ilgili olarak güvenlik görevlilerince gerçekleştirilen operasyon sırasında bazı kişilerle birlikte gözaltına alındığı, maktûlün ve yanındaki Veliköy karakolunda üç gün tutulduktan sonra getirildiği Şavşat jandarma karakolunda da beş gün tutulup 26.10.1980 de Artvin'e getirilip il Jandarma Alay K.lığı nezarethanesine konduğu, sorgusuna memur edilen sanıklarca sorgulandığı ve boş yada sureti bulunan ifadesinin saptandığı, ancak maktûlün sorgusunu müteakip jandarmaca tutulduğu ve bu arada rahatsızlandığı 2.11.1980 de Sıkıyönetim gözetimevi yetkililerine teslimi sırasında maktûlün durumunun kötüleşip vehamet arzemesi üzerine Artvin Devlet Hastanesine kaldırıldığı, bu hastanede gerekli tedavinin veimkanların elvermemesi ve koma durumunun devam edip, had dereceden penomoni (zatürye) olan maktûlün 5.11.1980 tarihinde Trabzon Humane Hastanesine sevk edildiği ancak bütün tıbbi çabalara rağmen sevk edildiği bu hastanede kurtarılamayarak 12.11.1980 tarihinde vefat ettiği, bu hastanede ölümün şüpheli görülmesi sebebiyle yapılan klinik otopside maktûlün vücudunun muhtelif yerlerinde darp izleri yaralar, başta hematoma, beyinde kanama, akciğerde ileri derecede penomoninin varlığı tesbit edilmiş ve bu nedenle de şahsın işkence sonucu aldığı yaralardan öldüğü şüphesi hasıl olmuş, bu nedenle de sorgulamasının icrasısirasında işkence yapıldığı kanaatiyle soruşturmaya başlanıp ve neticede sorgusunu yaptığı tesbit edilen emniyet görevlisi sanıklar hakkında tecziyeleri talebi ile kamudavasısı ikame edildiği maddi olay olarak dava dosyasına konu olmuştur.

Sanıklardan Seyhan AÇIKEL ile İbrahim ÜÇÖK maktûlü 21.10.1980 tarihinde ön bilgi alabilmek için sorguladıklarını, hakkında jandarmaca kendilerine birşey söylenmediği için fazlaca bir bilgi yazamadıklarını, bu bilgileri Hilmi ÜZMEN'e verdiklerini onun 26.10.1980 de bu bilgiler ışığında başka polis memurları ile birlikte maktûlü sorguladıklarını söylemişlerdir. Artvin emniyet müdürlüğünün 27.1.1981 tarihli yazısında bunu doğrulamaktadır.

Maktûlün 26.10.1980 de sorgulandığı sorgu zabtının fotokopisinde imzasının bulunduğu, ifadeyi alanların imzalarının ve adlarının bulunmadığı anlaşılmaktadır. Sanık İbrahim ÜÇÖK maktûlü 21.10.1980'de Seyhan AÇIKEL'le ön bilgi sorgulaması dışında başkaca sorgulamadığını, bir daha yüz yüze gelmediği ifade etmiş ve bu ifadesi de yargılamanın tüm aşamalarında ısrar etmiştir. Keza sanık Seyhan AÇIKEL'de aynı şekilde beyanda bulunmuştur. Sanık Hilmi ÜZMEN 26.10.1980'de Mehmet BALCI ile maktûl hakkında ka it olmadığını dair zabıt tuttuklarını ve maktûlü jandarmaya teslim ettiklerini, bir daha sorgulamadıkları gibi herhangi bir şekilde işkencede yapmadıklarını söylemişlerdir.

~~Sanık~~ (Ç) Emniyet müdürü Şükrü YETİMOĞLU maktûlün 21.10.1980'de Seyhan AÇIKEL ile İbrahim ÜÇÖK tarafından sorgulandığını ve bilahare jandarmaya teslim edildiğini, sanıkların ilk sorgulamada elde ettikleri bilgileri Hilmi ÜZMEN'e devrederek

onunda Mesut RENDE ve Mehmet BALCI ile birlikte 26.10.1980'de maktülün sorgusunu yaptığını, ifadenin aynı gün akşamına daktilo edildiğini ve sanıkların bir daha maktülle herhangi bir şekilde karşılaşmadıklarını, maktülün 26.10.1980'den 2.11.1980'e kadar jandarmanın nezarethanesinde tutulduğunu, bu süre zarfında maktülün sanıklara kesinlikle sorgulanmadığını belirtmiştir.

Tanık Y S S örgüt içinde önemli bir yeri olmayan maktülün sorgulaması sırasında işkence yapılmadığını, bizzat sorgu yerlerinin denetlendiğini, sorgulamaların asker veya polis yada karma timlerce yapıldığını, verdiği emre göre sorgu yapılanların Sıkıyönetim gözetim evine tesliminin gerektiğini, jandarmanın ise 26.10.1980-2.11.1980 tarihleri arasında maktülü tuttuğunun anlaşıldığını ifade etmiştir.

Tanık Engin AKSAN gözetimde bulunan sanıkların jandarmadan yazı ile istendiğini, ifadeleri alındıktan sonra gözetim evine götürüp teslim ettiklerini, jandarma elinde bulunan gözetim evinde meydana gelen olaylardan haberlerinin olamayacağını ifade etmiştir.

Tanık S A , 3 Kasım 1980 günü Hopa'dan Artvin gözetim evine geldiğinde maktülü perişan bir vaziyette gördüğünü, işkenceden gelmiş olduğunu anladığını, kimse ile konuşacak durumda olmadığını ifade etmiş; tanık F Y 24.10.1980'de çatışma sonucu yakalandıktan sonra 2.11.1980 günü sabahı öğretmen okulunda sorgusu yapılanlara yemek verildiği sırada üstteğmen Ferit İLDIRAR'ın yanında birkaç siville birlikte gelerek sana birşey göstereceğiz deyip içeride küçük bir odada bir kolunda kalorifeye bağlanmış durumda maktül Cengiz'i gösterdiklerini, Ferit'in kendisine bunu bu durumasoktum konuşmazsan seninde başına aynı şeyler gelir dediğini ifade etmişlerdir.

Tanık E K , 24.10.1980 tarihinde yakalandığında Şevşat'a götürülüp orada maktül Cengiz'inde nezarethanede bulunduğunu, bir saat kadar sonra Cengiz'i alıp bilmediği bir yere götürdüklerini, 27.10.1980'de Artvin İl Jandarma Alay K.lığının üst kısmına götürdüklerinde Cengiz'inde karşı odada olduğunu, bir gece Yzb. Ferit'in İbrahim yeter fazla vurma diye bağırduğunu, birazdan yanına bir şahıs getirdiklerini gözlerini açtıklarında maktül Cengiz'in olduğunu anladığını, Ferit ile bir asubayın dövdüğünü diğer döven üç sivilin ise tanımadığını ifade etmiştir.

Tanık S K 24.10.1980 tarihinde yakalandığını 25.10.1980'de Cengiz'in bulunduğu Şevşat karakoluna götürüldüğünü orada Cengiz'le görüşüp iyi olduğunu, 27.10.1980'de kendisinin Artvin'e götürdüklerinde Cengiz'i karşı hücreye koyduklarını bir gece sorguya götürdüklerinde işkenceye dayanamayıp gözlerini açtığında üç sivil ve Ferit adlı subay ile Astsubay Vecdi'nin cengiz'i dövdüklerini gördüğünü, sorguya katılan polisi tanımadığını, seslerinden de tanıyamayacağını ifade etmiş; tanık Seyfettin ÖZTÜRK maktülle Artvin Sıkıyönetim K.lığına sorgusunun yapılmasını müteakip karşılaştıklarını durumunun iyi olduğunu daha sonra onu alıp başka bir yere götürdüklerinde iki üç gün sonra karşılaştıkları gözetim evinde anormal durumda görüp yürüyemeyecek ve yemek yiyemeyecek durumda olduğunu gördüğünü; tanık C ise sorgu için götürülenlere işkence yapıldığının söylendiğini duyduğunu ifade etmiştir.

Evvelki karardan sonra dosyaya giren kayıtlara göre sanıklar aleyhine ifade veren tanıklardan B K 'nın 28.10.1980 de yakalanıp, 5.11.1980'de Artvin İl Jandarma Alay nezarethanesine girdiği, Salih KARAGÖZ'ün 28.10.1980 de yakalanıp 2.11.1980'de nezarethaneye alındığı, F Y 'in 30.10.1980'de yakalanıp, 19.11.1980'de nezarete alındığı, Tokat emniyet müdürü Mehmet GÜNDOĞDU imzalı belgeden anlaşılmış bulunmaktadır. Cörgüye müstenit beyanda bulunan tanıkların dosyadaki belgelere göre maktülle bir arada olmadıkları, onun renatörün hastaneye kaldırılmasından sonra kendilerinin ilgili yer nezarethanesine alındıkları bu itibarla; yukarıda özetlenen beyanlarının gerçeği aksettirmeyip kasti mahsusaya dayanarak peticoesine varılmıştır.

Askeri Yargıtay 2. Dairesinin 28.12.1984 tarih ve 1984/523-523 sayılı bozma ilamını müteakip bozma doğrultusunda yeniden yapılması gereken tahkikatlarla ilgili olarak tanık Mehmet BABOĞI İstanbul Synt.K.lığı 1 Nolu Askeri Mahkemesinin 26.6.1985 tarih ve 1985/195 talimat sayılı istinabe duruşma tutanağı ile tesbit edilen ifadesinde maktüle işkence yapılıp yapılmadığını bilmediğini, zira sorguya katılmadığını, maktülün emniyete götürülmeyp jandarma komutanlığında bulunan yerde emniyet görevlilerince sorguya çekildiğini, maktülünde jandarmada rahatsızlandığını, emniyete götürülmediğini sorguyu polis ve jandarmanın birlikte yaptıklarını yeminli olarak ifade etmiş, keza tanık H A Konya 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 3.7.1985 tarih ve 1985/83 talimat sayılı istinabe duruşma tutanağı ile tesbit edilen ifadesinde hadise hakkında bilgisinin olmadığını, maktülün sorgusunun ne zaman bittiğini, 26.10.1980 den sonra kimlere ne şekilde teslim edildiğini bilmediğini bu nedenle maktüle işkence yapılıp yapılmadığını da bilmediğini beyan etmiş bulunmaktadır.

26.10.1980 tarihinden sonra sanıkların maktülle yeniden sorgu için yüzyüze gelip gelmedikleri konusunda toplanan deliller ilgili mercilerden alınan yazılara göre kesin ve net bir şekilde saptanamamış ve bu suretlede sanıkların bu yoldaki savunmalarının aksikanıtlanamamış bulunmaktadır.

Sanıkların maktülü sorgulayıp 26.10.1980 tarihinde teslim ettikten sonra hâtaneye kaldırıldığı 2.11.1980 tarihine kadar yeniden bu sanıklar veya başkaları ile sorguyaalınıp alınmadığı yolunda ilgililerin baştan beri verdikleri bilgilere göre sanıkların dışında başkalarının da maktülün resmen sorguya alındığı yolunda bir açıklık bulunmamaktadır.

Maktülün sanıklarca sorgusunun tesbitinden sonraz jandarma nezarethanesinde 26.10.1980-2.11.1980 tarihleri arasında tutulma nedeni de yapılan tahkik neticesi açıklığa kavuşturulamamış, ilgili merciler olayın üzerinden uzun bir zaman geçmesi nedeni ile ancak eldekikayıtlara göre bilgi verebilmişler, tutulma nedenini açık olarak görevlilerinde değişmesi nedeni ile ifade edememişlerdir.

Maktülün sorgulamasına mit mensuplarının da katıldığı sanıklarca savunma olarak ileri sürülmüş ve bozma ilamında bunların tesbitine çalışılması istenmiş ve bu konuda da sorguya müşahit olarak katıldığı anlaşılan Zeki DURMUŞ dinlendiğinde yalnız müşahit sıfatıyla sorguda bulunduğunu 26.10.1980'de alınan sorgusundan sonra maktülü görmediğini, maktüle sorgusunda görevlilerce zor kullanılmadığını belirtmiş olma ve bu şahsında maktüle karşı cebir uygulayıp işkence yaptığı yolunda hiçbir emare dahi bulunmaması, olaya iştirak ettikleri kanısı ile ilk kararda bazı görevliler hakkında suç duyurusunda bulunulduğı ve başka şahısların olaya katıldıkları yolunda delil elde olunamadığından bu yoldaki bozmanın gereğide tahkikat olarak yapılmış ancak başkaca iştirakçileri olduğu hususu saptanamamıştır.

Bu konuda dinlenen görevliler H P ve Ş T 'da, maktülün kimlerin sorguya çektiğini bilmediklerini, 26.10.1980 tarihi ile 2.11.1980 tarihleri arasında sorguya alınıp alınmadıklarını bilmediklerini, gazeteye götürüldükten sonra gerekli kaydının yapılıp alındığını ancak sonradan geçen zaman nedeni ile de maktülü kimlerin getirdiğini hatırlayamadıklarını yeminli beyanlarında ifade etmişlerdir.

Bozma ilamından sonra yeniden yapılan duruşmalarda daha önce tanık olarak dinlenen ve bu olayda maktüle işkence yapıldığı yolunda görgüye dayalı beyanının ortaya koyan tanık H D 19.9.1985 tarihli dilekçesi ile mahkemeye başvurarak evvelki tanıklığın gerçeği ifade etmeyip hazırladıkları bir senaryonun uygulanması niyetinde bulunduğundan bahisle tekrar dinlenmesini talep etmiş, bunun üzerine 15.10.1985 tarihli oturumda adı geçen tanık, yeniden dinlendiğinde yakalandıktan sonra sorgulama aşamasında maktül Cengiz ile birbirine yakın hücrelerde kaldıklarını, tuvalete girip gelirken kendisini gördüğünü, daha sonra müdahil F 'in kendisini tanık gö

SANİFE NO:6

ESAS NO :1985/8

HÜKÜM NO: 986/31

ASLININ AYNI OLDUĞU
TASTIK OLUNUR.

Yazı İşleri Müdürlüğü

GEREKÇELİ HÜKÜM

terip, müdahilin kendisinden görevli sivil polislerin maktül Cengiz'e işkence ettiklerini söylemesini istediğini, o zamanki durum itibariyle bunları söylemesi gerektiğini, çağrıldığı savcılık ve mahkemede istenilen şekilde ifade/verdiğini, sanık veya sanıkları mahkemede kendileri daha önceden tanımadığı için nasıl teşhis edeceği yolunda müdahil ile birlikte konuşup, yapılacak işaretlemeler konusunda (duruşma salonunda) anlaştıklarını ve bu şekilde duruşmada ifade verip sanık İbrahim ÜÇÖK'u aldığı işaret uyarınca göstererek teşhis ettiği şekilde ifade verdiğini daha sonra bu beyanlarından üzüntüye kapılıp bu yalan tanıklığının cezasında razı olarak ifadesini bu şekilde gerçeğe uygun olarak düzeltmek istediğini ifade ederek, maktül Cengiz'e işkence yapıldığını daha doğrusu işkence yapılmış vaziyetini gördüğünü ancak kimin yaptığını görmediğini, şuursuz bir vaziyette bulunduğunu ifade etmiştir.

Yukarıda izah edilip açıklanan durum muvacesesinde, sanıklar Hilmi ÖZMEN, Seyhan AÇIKEL ve İbrahim ÜÇÖK'un maktül Cengiz AKSAKAL'a, sorgusu sırasında işkence yaptıkları ve bu suretlede ölümüne neden oldukları yolunda yeterli ve inandırıcı ölçüde ve kesin nitelikte delil elde olunamadığından subut bulmayan isnat konusunda sanıkların beraatlerine karar verilmiştir.

HÜKÜM :

Gerekçesi yukarıda izah edildiği üzere;

1-Sanıklar Hilmi ÖZMEN, Seyhan AÇIKEL ve İbrahim ÜÇÖK'a maktül Cengiz AKSAKAL'a cürmünü söyletme için işkence yaparak ölümüne sebebiyet vermektan işkence yapmak suretiyle adam öldürmek suçundan haklarında kamu davası açılmış isede; sanıkların isnat edilen bu suçtan mahkumiyetlerine yeter derecede kesin ve inandırıcı nitelikte delil elde olunamadığından sanıkların bu suçtan **BERAATLERİNE**.

2-Daha önce haklarında suç duyurusunda bulunan sanıklar hakkında yeniden suç duyurusu yapılması yolunda müdahil vekilinin talebi konusunda evvelce bu konuda karar verilip il ili makamlarca bu hususta gereği yapıldığından yeniden karar itti-hazına mahal olmadığına,

3-Müdahiller ve vekilinin tazminat taleplerinin saklı tutulmasına.

Temyizi kaabil olmak üzere oybirliği ile karar verilip, verilen işbukarar İddia makamında Synt.Yrd.Sav.A.Armağan EROL ve tutanakta SvL.Mem.Mesude ERHAN hazır oldukları halde müdahil Fehamettin AKSAKAL ile vekilleri Av.Kenan GÜREL ile sanıklar vekilinin yüzlerine karşı, sanıkların yokluklarında açıkça okunup, hükmün kısa gerekçesi ile kanun yolları izah olundu. 4.3.1986

BAŞKAN
Negati UĞUR
P.Alb.
(1960-39)

D.KD.HAKİMİ
Metin ÖZKAN
Svl.Hakim
(21938)

YETİ HAKİMİ
Fahsin DEMİRAL
Hak.Yzb.
(1979-Yd-1)

Aslına
15.2.1986
Müdürlüğü

128

T. C.
ERZURUM—AĞRI—KARS—ARTVİN İLLERİ SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI
1 NOLU ASKERİ MAHKEMESİ
ERZURUM

199
78
4

KAYIT NO 198 5/ 44
FSAS NO 198 5/ 8
HÜKÜM NO 198 6/ 3a
GEREKÇELİ HÜKÜM

Türk Milleti adına yargılama yapıp hüküm verineye görevli ve yetkili Erzurum—Ağrı—Kars Artvin İllere Sıkıyönetim Komutanlığı nezdinde kurulu
1 Nolu Askeri Mahkeme

B A Ş E Y İ N : P. Alb. Nesati DÖNER (1960-39)
D. KD. HAKİM : Hak. Metin ÖZTAN (21938)
ÜYE HAKİMİ : Hak. Yzb. Tahsin DEMİRAL (1979-Yd-1) den

oluşan yargılama makamı, İddia Makamında As. Savcı A. Armağan EROL
(17821) tutanakta Svl. Mem. Nesude ERHAN hazır oldukları halde
Aşağıda suç-u suçları, kimliği-kimlikleri suç tarihi-suç tarihleri yazılı bulunan sanık-sanıklar
hakkında yapılan yargılama sonunda bu hüküm verilmiştir.

DAVACI : K.E
MAKTÜL : Cengiz AKSAKAL, Mehmet oğlu. Feriyaz'ın olma. 1940 D.lu.
Nf. kayıtlı.
MÜDAHİLİLER : 1- Feran AKSAKAL, Mehmet kızı Maktül Cengiz AKSAKAL eşi D.lu.
Nf. kayıtlı. Aynı yerde oturur.
2- Ali AKSAKAL, oğlu. D.lu. Nf. kayıtlı
Aynı yerde oturur.
3- Fehmettin AKSAKAL, oğlu. D.lu. Nf.
kayıtlı. Halen başka suçtan As. Cezaevinde
4- Neriman AKSAKAL, Maktül Cengiz AKSAKAL'ın kızı Nf.
kayıtlı. Aynı yerde oturur.
MÜDAHİL VEKİLLERİ: 1- Av. İsmet ATALAY - Ankara Barosu Avukatlarından.
2- Av. Vedat ALTUN - Kars Barosu Avukatlarından.
3- Av. Kenan GÜREL - Erzurum Barosu Avukatlarından.
SANIKLAR : 1- Hilmi ÖZMEN, oğlu. D.lu.
Köyü Nf. kayıtlı. Halen İstanbul Fatih Emniyet Amirliğinde Çınar
Karakol amiri olarak görev yapar.
2- Seyhan AÇIKEL, oğlu. D.lu. Mah. Nf.
kayıtlı. Halen Tokat ili Emniyet müdürlüğünde görevli polis memuru.
3- İbrahim ÜÇÖK, oğlu. D.lu.
Nf. kayıtlı. Halen Ankara Em. Genel Müdürlüğü Sicil Şubesinde görevli
polis memuru.
SANIK MÜDAFİİLERİ: 1- Av. Sadullah KAYA - Erzurum Barosu Avukatlarından.
2- Av. Münir TÜRKÇÜBAŞI - Ankara Barosu Avukatlarından.
SUC : İşkence yapmak suretiyle adam öldürmek.
SUC TARİHİ : 12.11.1980
İDDİA :

Sıkıyönetim K. lığı Askeri Savcılığının 19.4.1983 tarih ve 1983/71 karar sa-
yıyla i dianamesi ile sanıklar Hilmi ÖZMEN, Seyhan AÇIKEL ve İbrahim ÜÇÖK haklarında kamu
davası ikame edilerek, bu sanıkların yasa dışı dev yol adlı örgüte girmek isnadı ile
güvenlik kuvvetlerince Şorpat ilçesi Veliköyde düzenlenen bir operasyon neticesi yak-
lanarak gözetim altına alınan maktül Cengiz AKSAKAL'a sorgusu sırasında yaptıkları iş-
kence ve tazyik uygulaması neticesi maktülün vücudunda harabiyet meydana getirilerek
önce Artvin Devlet Hastanesine daha sonra Trabzon Numune Hastanesine sevk edil-

Savunmanın tevsihî tahkikat talepleri konusundaki talepleri tetkik edildi. #
G. DÜŞÜNÜLDÜ:

1-Bu davada tanıklık yapan ve başka suçtan tutuklu sanıkların gözetim altına alınış tarihleri kararda hâlise tarihini açısından heyeti tatmin eder ve dosyada yeterince açıklık getirici nitelikte görüldüğünden bu hususun araştırılması davayı uzatmaktan başk bir fayda sağlamayacağı kanaati ile bu konudaki tevâhi tahkikat talebinin,

2-Sanıklardan başka sorguya katılanların olup olmadığının tesbiti yönünde ve maktûlün sanıklarca yapılan sorgusundan sonra teslim edildiği jandarmada bir süre kalış nedeninin yeterince saptanmadığı ve bunun yeniden tahkiki istenmekte ise de, bu konuda boz madan sonra ilgili merci veyerlere yapılan yazılarına gelen cevaplar ilgili kayıtların tetkiki neticesi tesbit edilen bilgiler verilmiş olduğundan bunun dışında başkaca yeni bir tetkik yapmak aynı bilgilerin dışında yeni bir bilgi sağlamayacağından gelen resmi yazılı yargıtayın bozma nedenleri yolunda alınabileceği tüm bilgileri içerdiğinden bu konudaki kayıtların yeniden incelenmesine davayı uzatmak dışında daha net bir durum yaratmayacağından sorguya katılanlar resmi deliller ile belirli bulunduğu maktûlün başka şahısla cas sorguya çekildiği yolunda başkaca bilgi ve belge ilgililerce verilmediğinden bu konudaki sanık vekilinin tevsihî tahkikat taleplerinin 353 sayılı yasanın usul hükümleri gereğince reddine oybirliği ile karar verildi. 4.3.1985. sanıkların son sözleri yerine eskiler makul bir şekilde okunmuş.

Dosya tetkik edildi. Soruşturmanın bittiği bildirildi.
Kurul gizli görüşmeye çekildi.
Oturum açıldı.

GEREKÇİ DÜŞÜNÜLDÜ:

Gerekçesi bilahare ayrıntılıca açıklanacağı üzere;

1- Sanıklar Hilmi GÜLMA, Seyhan AKİNEL ve İbrahim UÇOK'a maktûl Cengiz AKSAKAL'a cürmünü söyletmek için işkence yaparak ölümüne sebebiyet vermekten işkence yapmak suretiyle adam öldürmek suçundan haklarında kamu davası açılmış ise de; sanıkların isnat edilen bu suçtan mahkumiyetlerine yeter derecede kesin ve inandırıcı nitelikte delil elde olunmadığından sanıkların bu suçtan FURUŞMA İZİNİ.

2-Daha önce haklarında suç duyurusunda bulunulan şahıslar hakkında yeniden suç duyurusu yapılması yolundaki müdahil vekilinin talebi konusunda evvelce bu konuda karar verilip ilgili makamlarca da bu hususta gereği yapıldığından yeniden karar itti hazına kabul olmadığına.

3-Üdâhiller ve vekilinin tazminat taleplerinin saklı tutulmasına,

Temyizi kaabil olmak üzere oybirliği ile karar verilip, verilen işbu karar iddia makamında Synt. Yrd. Sav. A. Armağan İROL ve müşavirinde Svl. Mem. Mesud ERİHA hazır oldukları halde müdahil Fehmettin ERKAL ile vekilleri Av. Kenan GÜREL ile sanık vekilinin yüzlerine karşı sanıkların yokluklarında okunmuş, hükmün kısa gerekçesi ile kararın yolları izah olundu. 4.3.1985

İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi
2. Kuvvetli
Aygün

T. C.
ASKERİ YARGITAY

Esas No. : 1988/750

Karar No. : 1988/772

İ L A M

Türk Milleti adına adalet dağıtan Askeri Yargıtay 2 nci Dairesi; Askeri Yargıtayın kuruluşuna dair 1600 Sayılı Kanununun 5 nci maddesi gereğince:

Başkan : Hâkim Albay Abdullah KÜÇÜKYILMAZ
Üye : " " Feridun BALINTLIOĞLU
Üye : " " Muammer AKSÜT
Üye : " " Güner BOZKURT
Üye : " " Yavuz ÖGÜT

lerden müteğakkil olarak Ankara'da Askeri Yargıtay Mahkeme salonunda toplandı.

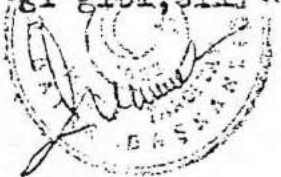
Raportör Tet. Hâk. E. ÇELİKEL dinlendi.

ASKERİ YARGITAY KARARI : İşkence suretiyle adam öldürmek suçundan sanıklar Hilmi ÖZMEN, İbrahim UÇOK ve Seyhan AÇIKEL haklarında Erzinan Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinin 16.8.1988 gün ve 1987/24 Esas, 1988/29 Karar sayılı beraetlerine ilişkin hüküm, Askeri Savcı ve müdahiller vekili tarafından temyizi üzerine, Onama istemini içeren Askeri Yargıtay Başsavcılığının 28.11.1988 gün ve 1988/3269 sayılı tebliğnamesi ekinde gelen dava dosyası incelendi;

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ : Sanıklar Hilmi ÖZMEN, İbrahim UÇOK ve Seyhan AÇIKEL'in Dev-Yol örgütüne mensup olduğundan bahisle nezarete alınan maktül Cengiz AKSAKAL'ı sorgulamaları sırasında işkence yaptıkları ve bu işkenceden adı geçen vefat ettiği iddiasıyla açılan kamu davası üzerine; sanıkların yapılan yargılamaları sonunda delil yetersizliğinden beraetlerine karar verilip, bu kararın Askeri Savcı ve müdahiller vekili tarafından temyiz edildiği anlaşılmıştır.

Dairemizce yapılan inceleme sonunda;

Maktül Cengiz AKSAKAL Artvin ili Şavşat ilçesi Veliköy öğretmeni iken 18.10.1980 tarihinde Dev-Yol örgütüne mensup olduğundan bahisle Veliköy'de 3 gün, Şavşat'da da 4-5 gün nezarete kaldığı, bu süre içinde herhangi bir sorgulama yapılmayıp sağlık durumunun iyi olduğunun nezaret arkadaşları tanıklar S Y N B H A , B K ve S K 'ün ifadelerinden anlaşıldığı, ancak nezaret kayıtları tutulmadığı, bunun içinde (K1:1, S:122) yetkililer ilgili yerlerde maktülün nezarete kalmadığını belirterek çelişkiye düşüldüğü, Şavşattan Artvin Jendarma Alay Komutanlığına getirilen maktül'ün 26.10.1980'de sorgusunun yapıldığı, 2.11.1980 tarihinde sıkıyönetim gözetim evine teslim edildiği, kayıtların tetkikinde J. Alayında nezarete kaldığına dair resmi belge bulunmadığı, bu hususta yazılan müzekkerelere verilen cevaplarda; J. Alay Komutanlığı (K:2 S:347) maktülün emniyet nezaretinde kaldığını, Emniyet Müdürlüğü ise (K1:2, S:348) aksini söylediği, resmi kayıt olmadığı için tanık beyanlarına müracaat edildiğinde; tüm tanıkların (30'a yakın tanık dinlenmiş) maktülün Artvin J. Alay Komutanlığı nezaretinde kaldığını söylediği gibi, sıkıyönetim kayıt sorumlusu Astsubay S N N (K1:1, S:206) ve

süre içerisinde Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığı nezarethanesinde görevli Jandar ma Er.Erbaş ve rütbelilerin tesbit edilerek dinlenilmesi istenilmiş mahkememizce tesbit edilen tanıkların adreslerinde bulunabilenler dinlenmiş, 38 tanıktan ibaret bu kişilere yazılan talimatlara maktûlün sanıkların ve sanıklar dışındaki bir kaç polisin önden ve yandan çekilmiş boy fotoğrafları eklenmiş ancak dinlenen tanıkların hiç biri bu olay hakkında bilgi ve görğülerinin bulunduğunu beyan etmemişler olay hakkında bilgilerinin bulunmadığını ifade etmişlerdir. O halde sanıklar hakkında son verilen beraet kararından sonra sanıkların aleyhine değişen bir durum ortaya çıkmamış yeni bir delilde elde edilememiştir. Bu sebeplerle mahkememizce sanıkların müs-net suçtan delil yetersizliği sebebiyle beraetlerine karar verilmesi cihetine gidil-miş olup mahkememizce maktûlün 26.10.1980 tarihi ile 2.11.1980 tarihleri arasında sanıklar dışında başka kişiler tarafından yapılan işkence sonucu öldüğü kanaati uyandığından sanıklar hakkında mahkememizce verilen karar kesinleştiğinden gerçek suç faillerinin bulunması için Artvin C.Savcılığına ihbarde bulunulmasına karar veril-mesi cihetine gidilmiştir.

H Ü K Ü M :

Yukarıda belirtilen gerekçeye binaen.

Sanıklar Hilmi ÖZMEN, Seyhan AÇIKEL, ve İbrahim ÜÇOK'un cürmünü söylet-mek için maktûl Cengiz AKSAKAL'a işkence yaparak ölümüne sebebiyet vermek suçundan BERAETLERİNE.

Karar kesinleştiğinde gerçek suç faillerinin bulunması için Artvin C.Savcılığına yazı yazılmasına.

Kanun yolu açık olmak üzere müdahiller ile vekillerinin, sanıklar ile vekillerinin şüphalarında iddia makamında Askeri Savcı Hakim Önyzb. Kerim KOÇER huzuru ile tutunakta sivil memure Aysel BİLGE olduğu halde talebe aykırı olarak oy birliği ile verilen karar açıkça okundu. 16.5.1988

BAŞKAN
P.Alb.
Alpay DENİZ
(1962-100)

DURUŞMA HAKİMİ
Sivil Hakim
Arif OLGUN
(1972)

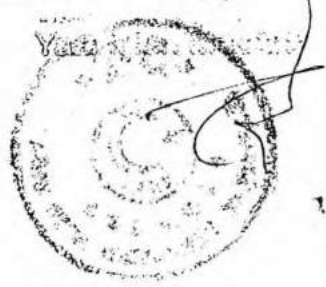
ÜYE
Hakim Önyzb.
Osman DEYKAL
(1977-Yd-16)

TARİH KESİNLEŞTİRME SERHİ: ELLEK MÜZESİ

İŞ BU HÜKÜM ASKERİ YARGITAY 2 NCI DAİRESİ'NİN 21.12.1988 GÜN VE 1988/750 ESAS,1988/772 KARAR SAYILI İLÂMI İLE ONANMAK SURETİYLE KESİNLEŞMİŞTİR.

İŞARET OLUNUR:10.2.1989

ASLINA GÖRE OLUNUR

Mehmet SEVER
Hakim Erbaş
Synt.As. Mahkeme Kd.Hakimi

ESAS NO. : 1990/32
KARAR NO. : 1991/2
C.SAV.ES.NO. : 1990/116

Başkan : Abdullah Yıldız 21342
Üye : Mukerrem Özdemir 30141
Üye : G.Meltem Başok 30885
C.Savcısı : H.Avni Özcan 25597
Katip : Mustafa Ülker 564
Davacı : K.H.

Müşteki : TEREM AKSAKAL- kızı D.lu.,
olup Sok.No.
adresinde oturur.

Maktül : CENGİZ AKSAKAL-Mehmet oğlu 1940 D.lu.,

Sanıklar : 1-FERİT ILDIRAR- olma D.lu.,
ilçesi, köyü nüf.kayıtlı halen Jandarma Lojmanları D,16
adresinde ikamet eder,İstanbul İl Jandarma
Alay Komutanlığında görevli Binbaşı, ,okur-yazar,
TC.
2-MECDİ CENGİZ- olma D.lu.,
köyü nüfusuna kayıtlı ve mükim, -Okur-yazar
emekli Astsubay,TC.

Suç : İŞKENCE YAPMAK SURETİYLE ADAM ÖLDÜRMEK
Suç Tarihi : 12.11.1980
Karar Tarihi : 30.1.1991

Artvin C.Başsavcılığının 21.6.1990 gün ve 1989/76 Hazırlık,1990/116
11 sayılı iddianamesiyle sanıklar hakkında mahkememize açılan kamu davasının
yapılan ve bitirilen açık yargılaması sonunda;

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ

İDDİA : Maktülü işkence sonucu öldürme suçundan olay tarihi
de Artvin Emniyet Müdürlüğünde görevli üç sanık hakkında Erzurum Sıkıyönetim K.1
ğı 2 nolu askeri mahkemesinin kamu davası açıldığı,yapılan yargılama sonunda er
iki sanığın beraatine karar verilerek sanıklar Ferit ve Mecdi haklarında suç du
yurusunda bulunduğu belirtilen iddianamede,yasa dışı örgüt üyesi olarak muht
lif suçlardan aranın maktülün Şavşat, Veliköyde yapılan operasyon sırasında kend
liğinden gelip teslim olduğu,18.10.1980 ile 21.10.1980 günleri arası Veliköyde
jandarma nezarethanesinde tutulduktan sonra belirtilen tarihte Şavşat ilçe jan
darma komutanlığı nezarethanesine getirildiği 5 günde burada tutulduktan sonra
26.10.1980 günü Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığı nezarethanesine getirildiği
ve aynı gün haklarında daha önce kamu davası açılıp beraat eden sanıklar tarafın
dan sorgulandığı,sorgulamasından sonra hemen sıkıyönetim gözetim evine alınması
konusundaki sıkıyönetim komutanlığı emirlerine rağmen 2.11.1980 tarihine kadar
burada alı konulduğu ve sanıklar tarafından kendisine işkence yapıldığı,2.11.198
günü sıkıyönetim gözetim evine teslim edildiği,3.11.1980 günü rahatsızlığı nede
ni ile Artvin Devlet Hastanesine sevk edildiği, bu hastanenTrabzon Numune Hasta
nesine sevkini yapıldığı ve 12.11.1980 günü Numune hastanesinden öldüğü yapılan
otopsi sonucunda maktülün işkenceye maruz kaldığının tesbit edildiği,Artvin İl
Jandarma Alay Komutanlığının nezarethanesinde iken sanıklarca sorgusu yapılan ve
sıkıyönetim emirlerine rağmen bu yerde tutulan maktüle işkence yapıldığı ve Adli
Tıp Genel Kurulu raporuna göre daha önceden mevcut olan hastalığına işkencenin
eklenmesi sonucu öldüğü,ilk teslim olduğu 18.10.1980 ile Artvin İl Jandarma Alay
Komutanlığı nezarethanesine getirildiği 21.10.1980 tarihleri arasında kendisine
kötü muamelede bulunmuş ve sağlık durumu un iyi olduğu anlaşılan maktüle kar
sanıkların atılı suçu işledikleri iddiasıyla ve TCK.nun 243/2,450/3,452/2

T.C.
ARTVİN
AĞIR CEZA MAHKEMESİ
SAYI

1990/32 ESAS

MAHKEME TENSİP ZAPTI

Başkan : Abdullah Yıldız 21342
Üye : S.Göksel Ata 27588
Üye : G.Meltem Başok 30885
Katip : Mustafa Ülker 564

Davacı : K.H.
Müşteki : TEREN AKSAKAL-ı ,Şavşat ilçesi
Veliköyü nüf.kayıtlı

Maktül : CENGİZ AKSAKAL-Mehmet oğlu 1940 D.lu.,Şavşat,Veliköyü

Sanıklar : 1-FERİT İLDIRAR- oğlu D.lu.,Halen Sarıyer
ilçe, adresinde oturur.

2-MECİDİ CENGİZ- oğlu
nüf.kayıtlı ve mükim.

Suç : İŞKENCE YAPMAK SURETİYLE ADAM ÖLDÜRME

Suç Tarihi : 12.11.1980

Yukarıda açık kimlikleri ve suçları yazılı sanıklar hak
kında Artvin C.Başsavcılığınının 21.6.1990 tarih ve 1990/116 Esas sa
yıllı İddianamesi ile mahkememize kamu davası açılmakla dosya esasa
kaydı yapıldı heyetce tetkik edildi;

GEREKİ DÜŞÜNÜLDÜ

1-Müştekinin şikayet ve delillerinin tespiti için İstan
Nöbetçi Ağır Ceza Mahkemesine talimat yazılmasına,

2-Sanık Ferit'in savunma ve delillerinin tespiti için
Sarıyer Nöb. Ağır Ceza Mahkemesine talimat yazılmasına,

3-Sanık Mecdi'nin savunma ve delillerinin tespiti için
Akyazı Asliye Ceza Mahkemesine talimat yazılmasına,

4-Tanıklar F A ve N A 'ın dinl
meleri hususunda İstanbul Nöbetçi Ağır Ceza Mahkemesine talimat ya
masına, Hazırlıkta alınan ifade suretlerinin talimata eklenmesine,

5-Hazırlıkta müşteki olarak dinlenen A A 'ın t
sıfatı ile dinlenmesi için Şavşat Veliköyden davetiye ile celbine,

6-Sanık Ferit İldırar'ın nüfus ve sabıka kayıtlarının c
bi için C.Başsavcılığına müzekkere yazılmasına,

7-Sanık Mecdi'nin nüfus ve sabıka kayıtlarının da mev
olduğundan celbine gerek olmadığına,

8-Sanıkların olay tarihindeki görevlerinin Artvin İl Ja
darma Alay Komutanlığından tespiti için C.Başsavcılığına müzekkere
yazılmasına,

9-Maktül Cengiz Aksakal'ın hangi tarihler arasında nez
te kaldığının İl Jandarma Alay Komutanlığından nezaret defterlerin
tetkiki ile mahkememize bildirilmesi için C.Başsavcılığına müzekke
yazılmasına,

10-3.Ordu Erzincan Sıkıyönetim 1 nolu Askeri Mahkemesini
1987/24 Esas 1988/29 Karar sayılı kesinleşmiş dava dosyasının tetk
ve iade edilmek üzere celbi için C.Başsavcılığına müzekkere yazıl
masına,

11-Olay tanıkları Midayet Aksakal, Şennan Dursun, Suat Yü
sel, Ali Kayabaşı'nın Şavşat ilçesi, Veliköyünden, S K
B K N B 'nin Şavşat Yukarı Koyunlu Köyünde
Lafik Dursun'un Şavşat Meşeli köyünden, S A , G T

Mahalleden davetiye ile celbine,

12-Tanıklar K A , S Ö ve S

425 1103

K 'nın halen görevli buldukları yer adreslerinin Milli Eğitim Bakanlığında tespiti için C.Başsavcılığına müzekkere yazılmasına, 13-Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi dosyasının incelenmesinde sonra sair hususların ve daha başka tanık dinlenip dinlenmemesi hususunun düşünülmesine,

14-Duruşmanın Adli tatile ve gelecek cevaplara nazaran 7.9.1990 günü saat 9.40'a bırakılmasına oy birliğiyle tensiben karar verildi. 21.6.1990

Başkan 21342

Üye 27588

Üye 30885

Katip 564

Celse No. : 1
 Celse Tarihi : 7.9.1990
 Başkan Y. : S.Göksel Ata 27588
 Yet.Üye : Meltem Dikmen Caniklioğlu 29377
 Üye : Mükerrerrem Özdemir 30141
 C.Savcısı : H.Avni Özcan 25597
 Katip : Mustafa Ülker 564

Belli gün ve saatte celse açıldı.

Gelen olmadı, açık yargılamaya başlandı.

Tanık yoklaması yapıldı.

Tanıklardan A K , A A , M A , ve A K -

nan hazır oldukları anlaşıldı.

Sanık Meedinin savunmasının alınması için Akyazı Asliye Ceza Mahkemesine yazılan talimata cevap var. Okundu dosyasına konuldu.

Erzincan Askeri Mahkemesinin dosyasının gönderilmiş olduğu anlaşıldı.

Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığına yazılan ve sanıkların suç tarihi itibariyle görevlerinin sorulan yazıya cevap var. Okundu dosyasına konuldu.

Müşteki Terem Aksakalın ve tanıklar F ile N A - in ifadelerinin alınması hususunda İstanbul Ağır Ceza Mahkemesine yazılan talimatlara bilgi verildiği bu talimatların Bakırköy Ağır Ceza Mahkemesine gönderildiğinin bildirildiği görüldü, okundu dosyasına konuldu.

Tanıklar S K , S Ö ve K A adreslerinin tesbiti için C.Savcılığına yazılan yazıya cevap yok.

Sanık Feritin savunmasının tesbiti için Sarıyer Ağır Ceza Mahkemesine yazılan talimata cevap yok.

Hazır tanıkların beyanlarının tesbitine geçildi.

Tanık M A ; oğlu D.lu.

oturur, sanıkları tanımaz, engel hali yok, usulen yemini verildi, olay hatırlatılarak bilgi ve görgüsü soruldu.

TANIK BEYANINDA : Ben bu hususta daha önce vermiş olduğum ifadeleri tekrar ederim dedi.

Tanığın 17.2.1983 ve 25.5.1983 tarihli duruşmadaki anlatımları ayrı ayrı okundu soruldu.

Beyanlarımı aynen tekrar ederim o beyanlarımda belirttiğim gibi veliköy ve Şavşatta bulunduğumuz süre içerisinde Cengiz Aksakala her hangi bir işkence yapılmadı, daha sonra Cengizin öldüğünü öğrendim, kimler tarafından dövüldüğü veya işkence yapıldığı hususunu bilmiyorum dedi.

Tanık A K : oğlu D.lu.

sanıkları tanımaz, engel hali yok, usulen yemini yapıldı, olay hatırlatılarak bilgi ve görgüsü soruldu.

TANIK BEYANINDA : Bu hususta daha önce vermiş olduğum ifadelerimi aynen tekrar ederim dedi.

Tanığın 21.2.1983 ve 25.5.1983 tarihli duruşmadaki anlatımları okundu soruldu.

Ekleyeceğim bir husus yoktur, Cengiz Aksakalın kim tarafından dövüldüğünde bilmeyorum dedi.

İddia makamının talebi üzerine tanıktan soruldu.

Gerek gözetim evinde gerekse spor salonundaki sorgulamada sorgulamayı yapan kişiler asker kişilerdir, yanlış oldu gözlerimiz bağlı olduğu için kimler tarafından sorgulama yapıldığını bilmiyorum, daha sonra yemek yediğimiz sırada gözlerimiz açıldığında orada astsubay, çavuş rütbesinde şahıslarla er ve erbaşlar buluyorlardı, sorgulamaya katılanların kim olduğunu bilmiyorum, dedi.

Tanık A A : oğlu D.lu.

Sanıkları tanımaz, engel hali yok, usulen yemini yaptırıldı, olay hatırlatılarak bilgi ve görgüsü soruldu.

TANIK BEYANINDA : Ben bu hususta daha önce vermiş olduğum ifadeyi tekrar ederim dedi.

Tanığın 17.2.1983 tarihli anlatımı okundu, Soruldu.

Ekleyeceğim bir husus yoktur, kardeşim olan Cengizin işkence sonucu öldüğü doktor raporları ile sabittir ancak kim tarafından işkence yapıldığı hususunu bilmiyorum dedi.

Tanık G T : oğlu D.lu.

oturur, sanıkları tanımaz, engel hali yok, usulen yemini yaptırıldı olay hatırlatılarak bilgi ve görgüsü soruldu.

TANIK BEYANINDA : Bu hususta daha önce vermiş olduğum ifadeyi aynen tekrar ederim dedi.

Tanığın 17.3.1983 tarihli mahkemede vermiş olduğu ifadesi okundu soruldu.

Ekleyeceğim bir husus yoktur dedi.

İddia makamından soruldu,

İddia makamı dinlenen tanık beyanlarına bir diyeceğim yoktur diyor, eksikler tamamlansın dedi.

C.D. İstem gibi

1-Sarıyer Ağır Ceza Mahkemesine yazılan talimat cevabının beklenmesine,

2-Tanıklar ve müştekinin ifadesinin alınması hususunda yazılan talimat cevaplarının beklenmesine,

3-Tanıklar S K S Ö ve K A adreslerinin Milli Eğitim Bakanlığında sorularak tesbiti için C.Savcılığına yazılan yazı cevabının beklenmesine,

4-Usulüne uygun tebligata rağmen gelmeyen tanıklar S Yi ile S A in ihzaren cebine,

5-Tanık B K için Bornova Asliye Ceza Mahkemesinin tanık H D için Kırklareli, Ağır Ceza Mahkemesine, Tanık S K i Bursa Ağır Ceza Mahkemesine, tanık Ş D için İstanbul Ağır Ceza Mahkemesine talimatlar yazılmasına, Talimatlar ekinde adı geçenlerin ifade suretlerinde gönderilmesine,

6-Tanık N B nin ading çıkartılan tebligatın bila tebliğ yapılmış olmasına rağmen dosya kapsamına göre görgüye dayalı ve davanın esas etkileyebilecek bir bilgisi olmadığı anlaşıldığından bu tanığın dinlenmesinden vazgeçilmesine, tanığın eski anlatımının okunması ile yetinilmesine, (Okundu)

7-Bu nedenlerle yargılamanın 12.10.1990 günü saat 9.30'a bırakılmasına oy birliğiyle karar verildi. 7.8.1990

Başkan Y. 27588

Yet. Üye 29377

Üye 30141

Katip 564

1990 132 ESAS

3. 7

12/10/90
110
4

Celso No. : 2
Celso Tarihi : 12.10.1990
Başkan : Abdullah Yıldız 21342
Üye : Mukarram Özdemir 30141
Üye : C. Veltan Başoç 30885
C. Savcısı : H. Ayni Özcan 25597
Katip : Mustafa Ülker 564

Belli gün ve saatte celse açıldı.

Gelen yok açık yargulamaya devam olundu.

Heyetteki değişiklik nedeni ile eski zabıtlar okundu. Tanık yoklama yapıldı.

Müştekinin dinlenmesi hususunda yazılan talimata bilgi verildiği duruşmasının 8.10.1990 tarihine talik edildiğinin bildirildiği görüldü.

Sanık Feritin savunma ve delillerinin tesbiti hususunda yazılan talimata cevap yok,

Tanıklardan Salimin dinlenmesi hususunda Bursaya yazılan talimata cevap var, okundu dosyasına konuldu.

Tanık B için Bornovaya yazılan talimatın bila ikmal iade edildiği görüldü.

Tanık H için Kırklarelince yazılan Tanık Ş için İstanbula yazılan talimatlara cevap yok.

Tanıklar F ve N için İstanbul Nöb. Ağır Ceza Mah. ine yazılan talimatlara cevap yok.

Tanıklar S, Ö, S, K ve K A in adreslerinin tahkiki hususunda yazılan yazılara cevap var, okundu dosyasına konuldu.

Tanık S hakkındaki ihzarın iade edilmediği görüldü.

İddia makamı; gelen cevaplara ve talimatla dinlenen tanık beyanları diyeceğimiz yoktur dedi.

Tanıklardan Bahretinin dinlenmesi için Bakırköye yazılan talimata bilgi verildiği keza sanık Feritin dinlenmesi için Sarıyerde yazılan talimata bilgi verildiği görüldü.

Hazır tanık S huzura alındı kimlik tesbitine geçildi.

Tanık S A ; oğlu D. lu.,

oturur, sanıkları tanımaz, tanıklığa engel hali yok, usulen yemini yaptırıldı, olay anlatıldı, bilgisi soruldu,

TANIK BEYANINDA : Ben maktül Cengiz Aksakalı olay nedeni ile tanık

daha önceden tanımazdım, 3 Kasım 1980 tarihinde Hopadan İl Jandarma Alay Komutanlığına soruşturma nedeni ile getirildim, orada gözetim odasında maktül Cengiz Aksakalı

gördüm, bende maktülde tamamlanan soruşturmadan sonra Erzurum Sıkıyönetim Savcılığına sevk edilmek üzere alay komutanlığına getirilmiştim, Cengiz ile burada karşılaştım,

gözetim odasında daha başka gözetim altına alınan şahıslarda vardı hatta bunların bir kısmını maktül Cengizi arkadaşlarıymışlar bunlar dahi Cengizi tanıyamadılar,

ben bu şahısların isimlerini bilemiyorum, Maktülün gözetim odasında dışarıdan görülenlere karşı bere veya ekimaz şeklinde göze çarpan fene muameleye maruz kaldığına ilişkin bir belirtiyoktu, ancak çok bitkin bir vaziyette idi, konuşacak durumdada

değildi, zaten konuşamıyordu, ayakta duramıyordu, zaten gözetim odasına maktülün yanında 3-4 kişi daha olduğu halde gelmişlerdi, bu şahıslar maktülü kollarına girtiler

olarak getirmişlerdi, maktülün gayisileride peşişan haldeydi, beyaz toz halindeydi, ben baştan fırın işçisi sandım, gözetim odasında kayıt kabul yapıldıktan sonra

maktülün yatakhane olarak kullanılan alt kata indirilişinde kendisine bende yardımcı oldum, neden bu halde olduğunuda sormadım, çünkü gözetim altındaydı, gözetim sırasında fena muameleye şahsen bende maruz kaldığım için onunda sorgulama sırasında

o hale getirilmiş olduğunu tahmin ettiğimden sormadım, gözetim altında alınmışlar arasında benim tanımadığım ancak kendisine Doktor olarak hitap edilen bir şahıs maktülü orada muayene etmişti, maktülün derhal kaldırılması gerektiğini söyledi,

benim olay hakkındaki bilgim bundan ibarettir, maktülün daha sonra nerede görüldüğünü bilemiyorum, birlikte kalmadım, ancak maktülün ölmüş olduğunu daha sonra sıkıyönetim savcılığında ifadem alındığı sırada öğrendim, daha doğrusu maktülün

ölüm olayı ile ilgili tanık olarak alınan ifademde öğrendim dedi.

.../...

[Handwritten signature]

Dosyada mevcut askeri mahkemede alınmış ifadesi okundu.

Okunan ifademde doğrudur a-di, unutmam nedeni ile söylememiştir kendisini tuvalete dört kişi zorlukla götürebildi, ve bu arada ayaklarının altına falaka ile dövülmesine bağlı yürüme izleri vardı dedi, başka bir bilgisinin olmadığını belirtti.

İddia makamı; dinlenen tanık beyanına diyeceğimiz yoktur diğer eksiklikler ikmal edilsin dedi.

G.D.İstem gibi

1-Müştekinin şikayet ve delillerinin tesbiti hususunda Bakırköyde gelecek talimat cevabının beklenmesine,

2-Tanıklardan F ve N.ın dinlenmeleri hususunda Bakırköy yazılan talimatın beklenmesine,

3-Sanıklardan Feritin savunma ve delillerinin tesbiti hususunda Sarıyer yazılan talimat cevabının beklenmesine,

4-Sanık Feritin talimatına cevap geldiğinde nüfusa kayıtlı olduğu yer tesbit edildiğinde duruşma günü beklenmeksizin nüfus ve sabıka kayıtlarının celbi hususunda müzekkere yazılmasına,

5-Tanıklardan B in halen İstanbul ili, Belediyesine bağlı görevli eşi A K yanında kaldığı anlaşıldığından olay hakkında bilgisinin tesbiti için İstanbul Nöb. Ağır Ceza Mahkemesine talimat yazılmasına,

6-Yazılacak talimata dosyada mevcut ifade suretinin eklenmesine,

7-Tanık S Y hakkında çıkartılan ihzar akibetinin sorulması

8-Tanık S in yeniden ihzaren celbine,

9-Tanıklardan S K nın halen Endüstri Meslek Lisesi öğretmen olduğu anlaşıldığından dinlenmesi için Ağır Ceza Mahkemesine, tanıklardan S Ö ün Ortaokulunda görev yaptığı anlaşıldığından dinlenmesi için Acaeli Ağır Ceza, tanıklardan K A in halen

İncesinde öğretmen olarak görev yaptığı anlaşıldığından dinlenmesi için Aksaray Ağır Ceza Mahkemesine talimat yazılmasına,

10-Duruşmanın gelecek cevaplara nazaran 14.11.1990 günü saat 9.10'a bırakılmasına oy birliğiyle karar verildi. 12.10.1990

Başkan 21342

Üye 10141

Üye 30885

Katip 564

TARİHSEL MALET İÇİN BELLEK MÜZESİ

Celse No. : 3

Celse Tarihi : 14.11.1990

Başkan Y. : B.Öksel Ata 27589

Üye : M. Kerem Özdemir 30141

Üye : G. N. İstem 30885

C. Savcısı : H. Arni Özcan 25597

Katip : Mustafa Ökter 564

Belli gün ve saatte celse açıldı.

Gelen olmadı açık yargılamaya devam olundu.

Heyetteki değişiklik nedeni ile eski zabıtlar okundu.

Sarıyer Asliye Ceza Mah.ine yazılan talimata cevap var, sanık Ferit İldırarın savunmasının tesbit edilmiş olduğu görüldü.

N A ,F A ve Terem Aksakal için Bakırköy Ağır Ceza Mahkemesine yazılan talimat cevaplarında ikmalen gönderilmiş olduğu görüldü.

H D için Kırklareli Ağır Ceza Mah.ine yazılan talimata cevap var. Tanığın beyanının tesbit edilmiş olduğu görüldü.

İstanbul Ağır Ceza Mah.ine yazılan talimatlara bilgi verildiği görüldü. İkinci dosyasına konuldu.

Celse arası sanık Feritin doğum sabıka kaydının temini için C. Savcılığına yazılı yazıldığı ancak cevap gelmediği anlaşıldı.

429 110
6

Sivas, Kocaeli ve Aksaray Ağır Ceza Mahkemelerine yazılan talimatla cevap yok.

Tanık S Y adına çıkartılan ihzara verilen cevapta adı geçen İnönü Mahallesi Çimen Sok.No.20 Sefaköy/İstanbul adresinde bulunduğu bildirildiği görüldü.

İddia makamından sorulan

Gelen talimat cevaplara bir diyeceğimiz yoktur, Tanık Suat için bulunduğu yere talimat yazılması talep olunur dedi.

G.D.İstem gibi

1-Gelmeyen talimat cevaplarının beklenmesine,
2-C.Savcılığına vazılan ve sanık Feritin doğum sabıka kaydının temin hususundaki yazı cevabının beklenmesine,

3-Tanık S Y 'in beyanını alınmak üzere Bakırköy Nöb.Ağır Ceza Mah.ine talimat yazılmasına yazılacak talimata tanığın yargı çevresi dışında ikamet ettiğinin belirlenmesi halinde talimatın iade edilmiyerek ilgili mahkemeye gönderilmesinin dercine, ayrıca talimat ekinde tanığın eski ifade suretinde gönderilmesine,

4-Bu nedenlerle yargılamanın 14.12.1990 günü saat 9.30'a bırakılması oy birliğiyle karar verildi.14.11.1990

Başkan Y. 27588

Üye 30141

Üye 30885

Katip 564

Celse No. : 4
Celse Tarihi : 14.12.1990
Başkan : Abdullah Yıldız 21342
Üye : Mükerrrem Özdemir 30141
Üye : G.Meltem Bağok 30885
C.Savcısı : H.Avni Özcan 25597
Katip : Mustafa Ülker 564

Belli gün ve saatte celse açıldı.

Gelen yok açık yargılamaya devam olundu.

Heyetteki değişiklik nedeni ile eski zabıtlar okundu.

Tanık B E L in dinlenmesi için İstanbul Nöb.Ağır Ceza Mah.ine yazılan talimata cevap var, tanığın dinlenmiş olduğu görüldü okundu dosyasına konuldu.

Sanık Feritin nüfus ve sabıka kayıtlarının celbe edildiği görüldü okundu dosyasına konuldu.

Tanık K için Aksaray Ağır Ceza Mah.ine yazılan talimata cevap var okundu dosyasına konuldu ve tanığın dinlenmiş olduğu görüldü.

Tanık S Ö için Kocaeli Ağır Ceza Mah.ine yazılan talimata cevap var, tanığın dinlenmiş olduğu görüldü okundu dosyasına konuldu.

Tanık S K 'nin dinlenmesi için Sivas Ağır Ceza Mah.ine yazılan talimatın bila ikmal edildiği tanığın halen Bursa Merkez

İlköğretim Okulunda Matematik öğretmeni olarak görevli olduğunun bildirildiği bu nedenle talimatın bila ikmal edildiği görüldü okundu dosyasına konuldu.

İddia makamı gelen talimat cevaplarına diyeceğimiz yoktur dedi.

Tanıklar F ve R için Bakırköy keza müşteki Terem için Bakırköy Ağır Ceza Mah.ine yazılan talimatların cevap yok.

Tanık S için Bakırköy Ağır Ceza Mah.Başkanlığına yazılan talimata cevap yok.

İddia makamı; cevap talimatları beklersin dedi.

G.D.İstem gibi

1-Müştekinin ve tanıklar F ve N için Bakırköy Ağır Ceza Mah.ine yazılan talimatların tekidine,

2-Tanık S için Bakırköye yazılan talimat cevabının yazılış tarihi itibarıyla beklenilmesine,

3-Duruşmanın gelecek talimat cevaplarına nazaran 25.1.1991 günü saat 9.10'a bırakılmasına oy birliğiyle karar verildi. 14.12.1990

Başkan 21342

Üye 30141

Üye 30885

Katip 564

Celse No.

Celse Tarihi : 25.1.1991

Başkan : Abdullah Yıldız 21342

Üye : Mükerrerrem Özdemir 30141

Üye : G. Meltem Başok 30885

C. Savcısı : H. Avni Özcan 25597

Katip : Mustafa Ülker 564

Belli gün ve saatte celse açıldı.

Gelen olmadı açık yargılamaya devam olundu.

Müştekinin ve tanıklar F ile N in dinlenmeleri hususu

Bakırköye yazılan talimatlara cevap var, gelmiş olduğu görüldü okundu dosyasına konuldu.

Tanık S in dinlenmesi için Bakırköy Ağır Ceza Mah.ine yazılan talimata cevap var, okundu dosyasına konuldu.

Tanık Ş D için İstanbul Ağır Ceza Mah.ine yazılan talimatla bila ikmal edildiği görüldü, okundu dosyasına konuldu.

İddia makamı ikmalen ve bila ikmal gelen talimatlara bir diyeceğimi yoktur dedi. Devanla adresi tesbit olunamayan tanık Ş D un dinlenmesinde yazan gerekler eski beyanlatırlan okunulması ile yetinilmesi talep olunur dedi.

G.D. İstem gibi :

1-Dinlenemeyen ve adresi tesbit olunamayan tanık Ş D un dinlenmesine ilişkin ara kararlarından sarfinazar olunarak dosyada mevcut eski ifadesinin okunulması ile yetinilmesine (Okundu) oy birliğiyle karar verildi tefin açık yargılamaya devam olundu.

Tevsî tahkikat talebi olmadığını belirten iddia makamı esas hakkındaki mütalaasında : Her ne kadar sanıklar hakkında suçunu söyletmek için işkence yaptıkları sırada maktül Cengizin ölümüne neden oldukları söz edilerek kamu davası açılmış isede sanıkların üzerlerine atılı suçun işlediklerine ilişkin mahkûmiyetlerine yeter derecede delil elde edilemediğinden beraatlerine karar verilmesi talep ve mütalaa olunur dedi.

G.D. İ

1-Dosyanın karar verilmek üzere incelemeye alınmasına,

2-Duruşmanın 30.1.1991 günü saat 10.00'a bırakılmasına oy birliğiyle karar verildi. 25.1.1991

Başkan 21342

Üye 30141

Üye 30885

Katip 564

ESAS NO. : 1990/32
KARAR NO. : 1991/2

S.: 8

432 / 1991/2

HÜKÜM : Yukarıda açıklanan nedenlerle;
İşkence sonucu ölüme sebebiyet verme suçları subut bulan sanıkların atılı suçtan eylemlerine uyan TCK.nun 243/2 maddesi yollamasıyla TCK.nun 452/2 maddesi 1 nci cümlesi gereğince takdiren ve ayrı ayrı Beşer sene ağır hapis cezası ile tecziyelerine,

Sanıkların tesbit olunan kişiliklerine göre cezalarından TCK.nun 59/ Son maddesi gereğince takdiren 1/6 oranında indirim yapılarak sanıkların **NETİCE- TEN DÖRT SENE İKİŞER AY AĞIR HAPİS CEZASI İLE TECZİYELERİNE,**

TCK.nun 31 maddesi gereğince sanıkların 4 sene 2 şer ay amme hizmet- lerinden yasaklanmalarına,

Yargılama sırasında yapılan 3.000.-TL.den 8 davetiye gideri 24.000.-TL. 1.800.-TL.erliradan 14 davetiye gideri 25.200.-TL., 16.395.-TL. Posta gideri ki ceman 65.595.-TL.den ibaret yargılama giderinin sanıklardan müteselsilen alınarak hazineye gelir kaydına dair yasa yolu açık olmak üzere isteme aykırı olarak ve oy birliğiyle verilen karar müsteki ve sanıkların yokluğunda C.Savcısı H.Avni Özcan tarafından birkaç okunup usulen anlatıldı. 30.1.1991

Üye 30141

Üye 30885

Katip 564

MÜZESİ

TARİHSEL ADALET İÇİN BELLEK MÜZESİ

ANKARA BAROSU

433 111/28
7

maddeleri gereğince tecziyeleri istemi ile mahkememize kamu davası açılmıştır. Müşteki Terem beyanında; maktûlün kendisinin eşi olduğunu, öğretmen olan eşinin 1980 hareketından sonra göz altına alındığını, göz altına alınmadan önce sağlıklı olduğunu, hastalığının bulunmadığını, göz altı süresi içerisinde kendisine işkence yapıldığını, işkence sonucu ağırlaşması üzerine Trabzon Numune Hastanesine kaldırıldığını, öğrenmesi üzerine Trabzona gittiğini komada olan eşinin tanınmaz halde olduğunu, ağzında dişlerinin kalmamış olduğunu, durumunun ağır olması nedeni ile kendisi ile konuşmadığını, kimlerin işkence yaptığını bilmediğini belirterek işkence sonucu eşinin ölümüne sebebiyet verenler hakkında şikâyetçi olduğunu beyan etmiştir.

SAVUNMA : Sanık Ferit savunmasında; atılı suçu kabul etmediğini, 1979 yılı 1981 yılları arasında Artvin İl Merkezinde Bölük Komutanı olarak görev yaptığını, sorumluluğundaki komando bölüğü ile sık sık Şavşat ve Ardanuç ilçelerine operasyonlara gittiğini, olay tarihinde Ardanuç ilçesinde operasyonla görevli olduğunu, Artvin Devrimci Yol Davasında yargılanan Z K ve G K 2 Ekim 1980 tarihinde yakalanmalarında görevli olduğunu bu olaydan bir gün sonra 3 Ekim 1980 tarihinde Ardanuç ilçesi Kufî köyünde muhtar ile birlikte 3 kişinin öldürüldüğünü bu olay sonrasında bölgede uzun süre operasyon yaptıklarını, kendisinin de bu operasyonda hazır olduğunu, zamanki Ardanuç ilçesi bölük komutanı olan jandarma astsubay Harun Koçak ile Ardanuç Karakol Komutanı Hüseyin Velik'in orada operasyonda olduklarını bildiklerini, sorumluluğundaki komando birliğinin başında bir çok kişiyi yakalanması sebebiyle kendisini tanımayan kişiler dahi ismini verdiklerini, iddianamede tanık olarak isimleri belirtilen kişilerin Devrimci Yol davasında yargılandıklarını, bu nedenle kendisi hakkında şikâyetçi olduklarını, maktûlün kendi bölgesinin suçlusu olmadığını, maktûlün kendisinin yakalamadığını, kendisinin sorgulamadığını, kendisinin teslim almadığını, maktûlün dahi görmediğini belirterek beraatine karar verilmesini talep etmiştir.

Sanık Mecdi savunmasında; atılı suçu kabul etmediğini, olay tarihinde Artvin Merkez Jandarma Karakol Komutanı olarak görev yaptığını, maktûlün kendisinin görevli bulunduğu Karakola getirilmediğini, ancak Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığına getirilip getirilmediğini belemediğini, gözetim evinin Alay Komutanlığı bünyesinde olduğunu maktûlün sorgulaması kendisinin yapmadığını ve maktûlün kendisine teslim edilmediğini, Sıkıyönetim Komutanlığının emirlerindende haberdar olmadığını belirtmiştir.

DELİLLER : Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığının 19.7.1990 gün ve 1990/3295 sayılı cevabı yazısında sanık Ferit İldırar'ın 12.11.1980 tarihinde Artvin il merkez jandarma bölük komutanı olarak sanık Mecdi Cengiz'inde belirtilen tarihte Artvin il merkez jandarma takım komutanı olarak görevli buldukları anlaşılmıştır.

Artvin 211.Hd.A.K.lığı ve Sıkıyönetim Komutan Yardımcılığının 19 Haziran 1985 gün ve 7130-54-85 sayılı Erzurum Sıkıyönetim Komutanlığı 1 nolu Askeri Mahkemesine hitaben yazılmış cevabı yazıdan maktûlün sorgulamasının 21.10.1980 günü polis memuru Seyhan Açikel ile Polis memuru İbrahim Uçok tarafından yapıldığını 26.10.1980 tarihinde hakkında suçlayıcı başka delil bulunmadığından Komiser Yardımcısı Hilme Özmen'in zapta geçmesi ile tamamlandığı, 26.10.1980 tarihli ifade tutanağında sadece Cengiz Aksakal'ın imzasının bulunduğu ve ifadesinin alanın belli olmadığını, Şavşat ilçe jandarma bölük komutanlığının ve Veliköy Bucak jandarma takım komutanlığındaki nezaret defterlerinde ise maktûlün adına rastlanılmadığını bu nedenle anılan şahsın Şavşat ilçe jandarma bölük komutanlığı da nezaret altında kaldığı tarihin saptanamadığı belirtilmiştir.

Artvin Emniyet Müdürlüğünün 15 Mayıs 1985 tarih ve Siyasi Şube 3403 sayılı cevabı yazısında maktûlün Şavşat İlçe bölük komutanlığından alındığı ve 26.10.1980 günü Artvine getirilerek gözetim evine konulduğu, sorgusuna müteakip 2.11.1980 tarihinde sorgusunu yapan görevlilerce sıkıyönetim komutanlığı gözetim evine teslim edildiği belirtilmiştir.

Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığının 4 Haziran 1985 tarih ve 1985/8256 sayılı cevabı yazısında maktûlün sıkıyönetim görevlilerince sorgulamasının yapıldığı 26.10.1980-2.11.1980 tarihleri arasında Sıkıyönetim gözetim evi sorumluluğu ve sorgulama ekipleri teşkilinin Artvin 211.Hd.A.K.lığı ve Sıkıyönetim Komutan Yardımcılığı sorumluluğunda Artvin 211.Hd.A.Karargahında yapıldığı belirtilmiştir.

Artvin Emniyet Müdürlüğünün 10 Haziran 1985 tarih ve Siyasi Şube

433 1112/6

4412 sayılı cevabı yazısından maktûlün 21.10.1980 ile 2.11.1980 tarihleri arasında Emniyet Müdürlüğünde kaldığına dair hiçbir kaydın olmadığı, ancak sorgulamasının 21.10.1980 günü polis memuru Seyhan Açıklak ile Polis Memuru İbrahim Uçok tarafından taslak olarak alındığı, 26.10.1980 tarihinde hakkında suçlayıcı başka delil bulunmadığından komiser yardımcısı Hilmi Özmen'in zapta geçmesi ile tamamlandığı belirtilmiştir.

Artvin Emniyet Müdürlüğünün 8.2.1983 tarih ve Siyasi Şube 667 sayılı cevabı yazısında yasa dışı örgüt üyesi olan maktûlün 2.11.1980 tarihinde gözaltına alındığı belirtilmiştir.

Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığının 21 Şubat 1983 tarih ve 1983/2743 sayılı cevabı yazısında maktûlün Şavşat, Veliköy Bucağı Devrimçi Yal Örgütü kitle eğitimi, propaganda ve acitasyon sorumlusu olarak göz altına alındığı belirtilmiştir.

Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığının 19 Temmuz 1990 gün ve 90/32 sayılı yazısında maktûlün 2.11.1980 tarihinde emniyet müdürlüğü nezarethanesine getirilerek emniyet odasına alındığı, 3.11.1980 günü rahatsızlandığını beyan edince Artvin Devlet Hastahanesine nakledildiği ve 2 gün süre ile 5. Dahiliye servisinde yatırıldığı, daha sonra Trabzon Devlet Hastanesine sevk edildiği, 2-3 Kasım 1980 tarihleri arasında İl Jandarma Alay Komutanlığı nezarethanesinde kaldığı belirtilmiştir.

Adli Tıp Genel Kurulunun 17 Şubat 1984 tarih ve 1702-28 sayılı raporunda "18.10.1980 tarihinde tutuklanıp sorgulaması yapılırken 3.11.1980 günü hastalanan Prekoma halinde Artvin Devlet Hastanesine yatırılan Cengiz Aksakal'da menenjit ve pnömoni on tanisi ile ilk tedavisi yapılarak 5.11.1980'de Trabzon Numune Hastanesine gönderildiğinde koma hali, ense sertliği, fonksiyon lonberde kalp, sol hemipleji tesbit edilerek gerekli tedavi esnasında 12.11.1980'de vefat ettiğini otopsisinde başında ve vücudunun muhtelif yerlerinde ekimozlar tesbit edilerek müessir fiile maruz kaldığının anlaşılmasına ve kafa kaydesinin damarlı bölgede hematoma dördüncü karıncıkta hematoma ve subaraknoidal kanama ile akciğerlerde pnömoni tesbit edildiğine göre kafa içi kanamasından ölmüş olduğu, linik seyir dikkate alındığında kafa içi kanama hadisesinin tramva sonucu ortaya çıkmasına zemin hazırlayan arızanın hastalığının başlangıcında mevcut olduğundan bunun müessir fiile illiyetinin bulunduğu ancak kafa taşı kubbe ve kaide kemiklerin sağlam olmasına, hematomun yeri dikkate alındığında kendinde mevcut bir hastalığın tramvanın inzibani sonucu kanama olabileceği cihetle durumunun TCK'nun 451 veya 452/2 maddelerine münasab olabilecek nitelikte" olduğu belirtilmiştir.

Tanık S K yeminli beyanında; 24 Ekim 1980 günü yakalandığını ve Veliköy Jandarma Karakolunda kaldığını, 25 Ekim 1980 gününde Şavşat Jandarma Karakoluna götürüldüğünü, bu karakolda maktûlün bulunduğu koğuşa götürüldüğünü, koğuştaki maktûl ile konuştuğunu, maktûlün kendisine iyiyim, bir şey yapmadılar şeklinde beyanda bulunduğunu, ertesi gün maktûlü alıp götürdüklerini ancak nereye götürdüklerini bilmediğini 27 Ekim 1980 gününde kendisini Artvindeki Jandarma Alayını kullanarak kullanılan öğretmen okuluna götürülüp üst kattaki hücreye kapattıklarını, maktûlün kaldığı hücrenin ise kendi hücrelerinin karşısında olduğunu, üstöğmen Ferit İldırar ile Astsubay Mecdinin gerek kendilerini gerekse maktûlü salona çıkartıp tıp salonunda dövdüklerini, bir gece kendisini sorgulamak için götürdüklerini, işkence dayanamayınca gözlerini açtığını, bu arada üç sivil ile birlikte üstöğmen Ferit ve Astsubay Mecdinin maktûl Cengizi dövdüklerini gördüğünü, maktûlün üzerinde su ve kiletunun bulunduğunu, suların içerisinde yatmakta olduğunu, maktûlü bir hücreye alıp götürdüklerini, bu arada maktûlün bitkin bîr vaziyette suçsuz olduğunu söylediğini gördüğünü, hücrede maktûlü kollarından kalorifer borusuna bağlandığını gördüğünü, kendisinin sorgulaması sonunda sorğu tutanaklarının imzalamayacağını söylemesi üzerine üstöğmen Ferit İldırarın kendisine maktûlün felç olduğunu kurtulamazacağını söyleyerek ve maktûlü göstererek bunun durumuna kalmak istemiyorsan kağıtları imzala şeklinde beyanda bulunduğunu, maktûlün daha sonra öldüğünü duyduğunu beyan etmiştir.

Tanık F Y yeminli beyanında; maktûlün kendisinin kayıtlı olduğunu, kendisinin 24 Ekim 1980 günü yaralı olarak ele geçtiğini, 2.11.1980 tarihine kadar Artvin Devlet Hastanesinde yattığını, 2.11.1980 günü kendisini öğretmen okuluna götürdüklerini bu arada üstöğmen Ferit İldırarın yanında birkaç sivilde olduğu halde kendisinin yanına geldiklerini, sana bir şey gösteriyordum.

436 111
52

diyerek içeride küçük bir odaya götürdüklerini orada maktül Cengiz Aksakalı aya ta ve bir kolunun kaldirifere bağlanmış olarak titrer bir vaziyette çocukları Ne man, Teren ve Tanerin isimlerini sayıklar iken gördüğünü, maktülün yanına gittiği Cengiz emmi diye maktüle hitap ettiğini, maktülün kendisine bir şey söyleyemediğini, kendisini tanıyamadığını, hafızasının yerinde olmadığını, boş gözlerle baktığını bu arada maktülün bileklerinin ve ellerinin yara içinde olduğunu gördüğünü maktülü kendisine gösteren Üsteğmen Ferit Ildıracarın bundan bu duruma soktuk sen konuşmazsan başına aynı şeyler gelecek şeklinde beyanda bulunduğunu, daha sonra kendisinin maktülün yanından alıp yukarıya çıkardıklarını ertesi günde kendisi sorguya aldıklarını belirtmiştir.

Tanık B K yeminli beyanında; 24 Ekim 1980 tarihin yakalandığını, ve Şavğata götürüldüğünü, orada maktülünde nezarete olduğunu gördüğünü, kendi ile 1 saat kadar nezarete birlikte kaldıklarını daha sonra maktülü alıp bilemediği bir yere götürdüklerini, 27.10.1980 günde kendisini Artvin İl Jandarma alay komutanlığı en üst katındaki salon kısmına götürdüklerini bu salo karşılıklı odaların bulunduğu, kapı ve pencerelerinin sökülmüş olduğunu, maktülü kendisinin kaldığı odanın karşısındaki odada olduğunu, maktülün devamlı inler ve sayıklar pozisyonda olduğunu, yüzü ve gözünün simsiyah olduğunu, akşamları üzerlerindeki elbiseleri çıkarıp çıplak vaziyette gözleri bağlı olarak kendilerini sorguya götürdüklerini, sorguya götürülmeden önce salonun ortasında Vecdi Astsubay ve Ferit Üsteğmen ve tanımadığı üç sivil tarafından diğerlerine ders olsun diye dövüldüklerini, bir gece kendisini soyarak gözlerini bağladıklarını, bazı yerleri gez dirdikten sonra bilemediği bir yere götürdüklerini, tahta seslerinden buranın spor salonu olduğunu anladığını, bağırışma sesleri geldiğini, ışıқта Üsteğmen Ferit gördüğünü ve Üsteğmen İbrahim Yeter fazla vurma sesini duyduğunu, daha sonra yanlarına bir şahsı getirdiklerini göz bağını açtığı anda bunun Cengiz Aksakal olduğunu gördüğünü ve kötü bir durumunun olduğunu gördüğünü, daha sonra kendilerinin hücreye götürdüklerini, ertesi günü maktülü alt kata kendisi inecek durumda olmadığı için gözlerindeki bantlar açılan iki tutuklunun yardımı ile odasına geldiğini, sorgulaması sırasında kendisine Cengiz Aksakalın öldürdüklerini söylediklerini beyan etmiştir.

Tanık H D yeminli beyanında; 26.10.1980 tarihinde Artvine getirildiğini ve jandarma alay binasına götürülerek bir hücreye konulduğunu, hücrelerin karşılıklı olup bir salona açıldıklarını, bazen hücrede bazıda dışarı çıkartılarak kendilerini dövüldüklerini, bu arada maktül Cengiz Aksakalında Üsteğmen Ferit ve Astsubay Vecdi ile iki sivil polis tarafından dövüldüğünü gördüğünü, bir gece kendisini spor salonuna götürdüklerini burada Vecdi Astsubayın kendisine işkence yaparken suçunu itiraf etmesini istediğini ve bir ara gözünü açarak kendisini yan tarafa götürdüğünü burada maktül Cengiz Aksakalı yerde yatarak gördüğünü, yanındada Ferit Ildıracar ile bir kaç sivil şahsın bulunduğunu gördüğünü, maktülün bir şey konuşmadığını Ferit Ildıracar ile yanındakilerin maktüle copla vurup dövüldüklerini, maktülün sadece karısını, çocuklarını ve tanıdığı kimselerinin isimlerini sayıkladığını, üyüorum diye söylediğini, bir gün maktülü sayıklıya sayıklıya hücrelerinden dışarıya çıkmış vaziyette gördüğünü, üzerinde sadece beyaz bir kılota bulunduğunu ellerinin kelepçesiz olduğunu, iki buklüm vaziyette bulunduğunu her tarafının yara içinde olduğunu gördüğünü, maktülü bu hale kimin getirdiğini bilemediğini sadece sorgulamaları sırasında işkencenin Üsteğmen Ferit ile Astsubay Vecdi ve tanımadığı bazı siviller tarafından yapıldığını bildiğini, maktülü bağırarak görmediğini sadece nöbetçi erlerden maktülün öldüğünü duyduğunu belirtmiştir.

Tanık S Y yeminli beyanında; maktül ile aynı köylü ve komşu olduklarını, kendisini 18.10.1980 günü Veliköyde gözetim altına alındığını, maktül de bu arada jandarmaca gözetim altına alındığını Veliköyde üç gün nezarete kaldıklarını, burada kendilerine işkence yapılmadığını, maktülün göz altına alındığı her hangi bir hastalığının olmadığını, daha sonra kendilerini Şavğat Merkezine götürüldüğünü burada bir bodrum katta maktül ile 7 gün birlikte kaldıklarını, kendilerine buradada işkence yapılmadığını, daha sonra maktülü kendilerinden ayırarak Artvin'e götürüldüklerini, 1-2 gün sonrada kendisini Artvin Öğretmen Okuluna götürdüklerini, kendisinden başka 10-15 kişinin daha orada bulunduğunu, ancak gözlerinin bağlı oluşu nedeni ile bu şahısların kimler olduğunu bilemediğini, beraber Şavğat'tan Artvine geldikleri R T ve K Al na hatırladığını, kendisinde de herkesin orada sorgulama sırasında işkenceye tabi tutulduğunu, bir arada tuvalete

485 111/1

giderken gözlerinin bantının kaymış olması nedeni ile maktülü tuvaletin yanına elleri havada gerilmiş bitkin bir vaziyette gördüğünü, bundan 3-4 gün sonrada öğretmen okulundan beraber piyade komutanlığına teslim edilecekleri sırada maktül koluna girdiğini, çünkü bu sırada maktülün yürüyemez ve felçli durumda olduğunu piyadeye teslim sırasında herkesden adı soyadının ve baba adı sorulduğunu maktülün konuşamaz durumda olması nedeni ile babasının adını kendisinin söylediğini ve arabadan aşağı indiklerinde maktülün yakını olması nedeni ile onun iyi olduğunu ve hastaneye götürülmesi gerektiğini söylediğini, maktülün kimin bu hale getirdiğini ise görmediğini beyan etmiştir.

Tanık S A yeminli beyanında; maktülü tanımadığını, kendisinin 3.11.1980 günü Hopadan Artvine gözetim evine getirildiğini, kayıt yapılan yerden sonradan adının Cengiz Aksakal olduğunu öğrendiği şahsın peşışan bir vaziyette gördüğünü, kendisinin işkenceden geldiğini tahmin ettiğini, çünkü sorgusu yapılarak şahısların üst kattanalt kata indirildiğini, maktülün o sırada kimseyle konuşamadığını, kendisini tuvalete 4 kişi zor götürdüklerini, tuvalete götürürken maktülü ayaklarına dikkat ettiğini, ayaklarının altının çürümüş olduğunu gördüğünü, falcı ile dövüldüğünü anladığını, ayaklarının çürük oluşu nedeni ile tuvalete götürülürken ayakkabılarını giydiremediklerini orada bulunan bir yüzbaşının doktor istediğini, tutuklular arasında bulunan bir doktorun maktülü muayene ettiğini, muayene ederken ayaklarına toplu iğne batardığını, ve maktülün derhal hastaneye kaldırılması gerektiğini söylediğini beyan etmiştir.

Tanık S Ö yeminli beyanında; maktülü öğretmen meslekçi olarak tanıdığını, Kasım 1980 tarihinde Artvin Sıkıyönetim Komutanlığında soruşturulmasından sonra maktül ile komutanlık nezdinde bulunan bir okulun odasında karşılaştıklarını durumunun iyi olduğunu gördüğünü, olağan üstü bir durumunun olmadığını ve sağlığın yerinde olduğunu gördüğünü daha sonra maktülü odadan alıp bilmediği başka bir yere götürdüklerini, aradan 2 veya 3 gün geçtikten sonra maktül ile birlikte Artvin Sıkıyönetim Komutanlığının gözetim evinde tekrar karşılaştıklarını maktülün anormal bir durumda yürüyemez bir halde, felçli gibi bir halde gördüğünü, maktülün yemek yiyemediğini, dışarıya çıkamadığını, konuşmaması nedeni ile bu şekile nasıl geldiğini sormadıklarını zaten sorulan sorularada cevap vermediğini, gözetim evinde geldikleri 2 nci veya 3 ncü günü maktülün Artvin Devlet Hastanesine kaldırıldığını oradan Trabzon Numune Hastanesine sevk edildiğini ve bilahare öldüğünü duyduklarını, maktüle işkence yapıldığını bizzat görmediğini ancak ilk karşılaşmasında durumunun iyi oluşu ikinci karşılaşmasında ise anormal bir durumda ve felçli bir vaziyette bulunması nedeni ile işkence yapılmış olduğunu kanaatine vardığını beyan etmiştir.

Tanık Ş D yeminli beyanında; maktülün kendisinin ilköğretim öğretmeni oluşu nedeni ile tanıdığını, olay tarihinde jandarmaların köyde 10-15 yaşlarının üzerindeki gençleri toplayıp nezarete aldıklarını, nezarete alınanlar arasında maktülünde bulunduğunu, 3 gün köyde nezarete kaldıklarını bu süre içerisinde kendilerine işkence yapılmadığını, her hangi bir ifadelerinin alınmadığını, daha sonra Şavşata götürüldüklerini 4 veya 5 gün orada kaldıklarını oradada kendilerine işkence yapılmadığını ve ifadelerinin alınmadığını daha sonra maktülü kendilerinin ve Koyunlu köyünden Ş G alarak Artvine götürdüklerini, burada gözlerini kapatarak kendilerini dövdüklerini, ve yine elleri ve gözleri kapalı olarak bir odaya kapattıklarını, üçünün bir arada olduklarını, 2-3 saatte bir gelip 10-15 dakikalık süre ile tekme ve tokatları ile dövüp adlarını sormalarından anıldığını, 5-6 gün burada kaldıktan sonra kendilerini gözü bağlı olarak beton bir bodrum kata götürdüklerini, Ş G , A K , S F , S K

K kendisi ve maktül Cengiz Aksakalla birlikte buraya geldiklerini, burada yatılı bölge okuluna götürüldüklerini, orada maktülü kendilerinden ayırıp tuvaletin yanındaki bir yere götürdüklerini, 2-3 gün orada kalmalarına rağmen bir daha maktülle görüşemediğini, bu süre geçtikten sonra gözetime götürmek için kendilerini bir araya topladıklarını, maktülünde odalardan birinden çıktığını gördüğünü, elinden kelepçe olmadığını ancak, bileklerinin kesilmiş ve kanama vaziyette olduğunu, halsiz olduğunu, yürüyemeyecek durumda olduğunu gördüklerini, maktülün odadan çıkar çıkmaz yere düştüğünü kendilerinin ve köylüsü Suetin koşup yere düşen maktülü kaldırdıklarını maktülü hastaneye sevk ettiklerini kendilerinin de serbest bırakıldıklarını beyan etmiştir.

[Handwritten signature]

434 111/3

Tanık Kenan Aksakal yeminli beyanında; maktûlün kendisinin amcası olduğunu, 18.10.1980 günü kendisini ve maktûl amcasınında aralarında bulunduğu 30 kadar kişinin Veliköy jandarma karakolunda nezarete alındıklarını, 3 gün orada kaldıklarını, daha sonra Şavşata götürüldüklerini, 6 günde orada kaldıklarını, Veliköy ve Şavşat Jandarma Karakollarında kendilerine işkence yapılmadığını, maktûl amcasının Şavşat jandarma karakolunda kendilerinin 1 gün önce alınarak götürüldüğünü, nereye götürdüklerini bilmediğini, kendilerinin bulunduğu yerde maktûlede işkence yapılmadığını, 26.10.1980 günü kendisini ve yanında Ş T S Y C K ve O T da olmak üzere 5 kişiyi Artvin'e götürdüklerini orada öğretmen okuluna götürdüklerini, gözleri bağlı olması nedeni ile nereye konulduklarını bilmediğini, iki gün geçtikten sonra maktûl amcasının sesini duyduğunu, maktûlü hanımı ile oğlunun ve kızının adını inilti olarak sayıkladığını ve inilti halinde Teren, Neriman, Tamer bahçeye tavuklar girmiş, çabuk çıkarın sözlerini söylediğini duyduğunu, daha sonra amcasının sesini duymadığını kendisinin de görmediğini, zaten kendisine 6.11.1980 gününe kadar yerini bilmediği bir yerde işkence yapıldığını, 6.11.1980 günü binanın üst katından merdivenlerden alt kata indirildiğini, koğuşa getirildiğini, gözlerini açtıklarını, kalabalık koğuştaki amcasını sorduğunu, amcasının hastalanıp hastaneye gittiğini öğrendiğini daha sonra Trabzonda vefat ettiğini duyduğunu, olay hakkında başka bilgisinin olmadığını beyan etmiştir.

Tanık S K yeminli beyanında; olay tarihinde maktûl ile birlikte göz altına alındıklarını, Şavşatın ayrı ayrı köylerinden göz altına alındıkları için Şavşatta maktûlün işkenceye maruz kalıp kalmadığını bilmediğini, Artvindedeki beraber buldukları süre içerisinde gözleri bağlı olduğu için kimin vurduğunu ve maktûlü işkenceye maruz kalıp kalmadığını, nezarethanede buldukları sırada bitişik bölümlerden bir takım feryat seslerinin geldiğini, ancak bu seslerin kimlere ait olduğunu bilmediğini, sorgulama sonunda jandarmadan piyade birliği ne teslim ettikleri sırada maktûlün bu sırada gözetim altına alınanlar ayakta durmak hallerinin olmadığını ancak maktûlün hapsinden daha portörün varlığında olduğunu belirtmiştir.

Tanık N A yeminli beyanında; maktûlün kendisinin babası olduğunu, ne şekilde öldüğünü bilmediğini, 12 Eylül sırasında maktûl babasının gözetim altına alındığını, gözetim süresi içerisinde babası ile görüşemediğini, cesedinde morarmalar gördüğünü, annesinin maktûle işkence yapılmış olduğunu söylediği maktûlün Töbdere kayıtlı öğretmen olduğunu belirtmiştir.

Tanık F A yeminli beyanında; olay hakkında görgüye dayalı bilgisinin olmadığını amcasının oğlu olan maktûlün 12 Eylül'den sonra gözetim altına alındığını, gözetim altında iken kendisine işkence yapıldığını, Numune hastanesine kaldırıldığını ve buradada öldüğünü etraftan duyduğunu beyan etmiştir.

Sıkıyönetim Askeri Mahkemesince istinabe yoluyla dinlenen Y S S yeminli beyanında; olay tarihinde Artvin ili Sıkıyönetim Komutan Yardımcısı olarak görevli bulunduğunu, maktûl Cengiz Aksakalı Dev-Yol örgütünün Şavşat ilçesi Veliköyü bölgesi sanıklarından olduğunu ve jandarma tarafından yakalandığını, jandarma mintikasında yakalanan tüm sanıkların en kısa zamanda Artvin Jandarma Alayı Binasına Artvin Sıkıyönetim Komutan Yardımcılığı gözetim evine alındıklarını, polis veya jandarma tarafından sorgularının yapıldığını, sorgusu sırasında gelenlerin bu ekipler tarafından gözetim evi müdürlüğünden teslim alınıp sorgu için ayrılmış olan spor salonuna veya aynı binanın başka odalarında sorgulandığını ve sorgu konusunda kendisine bilgi verildiğini, zaman zaman sorgu yerlerini gezerek sorgunun cereyanı hakkında bilgi edindiğini, ancak maktûl sorgusunda bulunmadığını, hatırladığı kadarıyla sorgulamadan önce alınan ön bilgi ve istihbarata göre maktûlün fazla önemli bir eylemi olmadığını ve örgüt hakkında fazla bilgiye sahip olmadığından sorgusunun gayet kısa sürebileceğini söylediğini, kendisinin emrine göre sorgu ekibinin sanığı imza karşılığı bizzat teslim alıp sorgu bitiminde imza karşılığı gözetim evine teslim etmesi gerekirdi, sanığın emniyet müdürlüğü nezarethanesine götürüldüğünü zannetmediğini, sorgu alan şahsın aynı gün gözetim evine götürülmesi emir gereği olduğunu, sorgularında işkence yapılmadığını, işkenceye tevessül edilmesinin kesinlikle yasaklanmış olduğunu, ve bu nedenle sık sık sorgu yerlerini bizzat kendisi tarafından kontrol edildiği maktûlede işkence yapılmadığını bu beyanını kontrollere istinaden belirttiğini

433 111 2

beyan etmiştir.

MÜTALAA : İddia makamı esas hakkındaki mütalaasında;

Sanıklar hakkında her ne kadar suçunu söyletmek için işkence yaptıkları sırada maktülün ölümüne neden oluşlarından söz edilerek haklarında kamu davası açılmış isede sanıkların üzerlerine atılı suçu işlediklerine ilişkin mahkumiyetlerine yeterli delil elde edilemediğinden beraatlerine karar verilmesini talep etmiştir.

GEREKÇE : Yeminli olarak dinlenen tanık anlatımlarına, Adli Tıp Genel Kurulunun 17.2.1984 tarih ve 1702-28 sayılı raporuna, Askeri Yargıtayın 15.10.1986 gün ve 1986/217-190 sayılı ve 21.12.1988 gün ve 1988/750-772 sayılı ilamına, cevabı yazılara göre Artvin ili, Şavşat ilçesi Veliköy bucağında öğretmenlik yapan maktülün 18.10.1980 günü Veliköy Bucuğunda jandarmaca yapılan bir operasyon sırasında kendiliğinden gelerek teslim olduğunu, Dev-Yol örgütü kitle eğitimi, propaganda ve acitasyon sorumlusu olarak göz altına alınan maktülün 3 gün süre ile Veliköy jandarma karakolunda 4-5 gün süre ile Şavşat Jandarma Karakolunda nezarete kaldığı, gelen cevabı yazılardan maktülün Veliköy ve Şavşat Jandarma karakollarında nezarete kaldığına ilişkin kayıt bulunmadığı belirtilmektedir isede maktül ile birlikte nezarete alınan yeminli olay tanıklarının anlatımlarından maktülün belirtilen yerlerde nezarete kaldığının belirlendiği, maktüle Veliköy ve Şavşat Jandarma Karakollarında kaldığı süresi içerisinde her hangi bir sorgulama yapılmadığı, sağlık durumunun iyi olduğunu, nezaret arkadaşları tanıklar S. Y., S. K., B. K., H. A. 'ın beyanlarından anlaşıldığı, daha sonra Şavşattan Artvin Jandarma Alay Komutanlığına getirilen maktülün 26.10.1980 tarihinde sorgusunun yapıldığı ve Sakıyönetim gözetim evine teslim tarihi olan 2.11.1980 tarihine kadar jandarma nezaretinde tutulduğu, bu süre içerisinde olay tarihinde Üsteğmen rütbesinde bulunan ve İl Merkez Jandarma Bölük Komutanı olan sanık Ferit İldıran ile yine olay tarihinde İl Merkez Jandarma Takım Komutanı olarak görev yapan sanık Mevdi Cengiz 'nde aralarında bulunduğu sorgulama ekibince sorgulamalarının yapıldığı, sanığın sorgulamasının jandarmaya tahsis edilen spor salonunda yapıldığı, tanıklar S. A., F. Y., B. K., H. D. ve S. K. 'ün yeminli anlatımlarında belirttiği

ri üzere sanıklar tarafından maktüle sorgulama sırasında işkencelerin yapıldığı, maktülün bitkin vaziyette elleri kalorifer radyatörüne bağlı olarak eşinin ve çocuklarının isimlerini sayıklar şeklinde bir kaç kez tanıklarca görüldüğü, tanık S. Ö. 'ün yeminli beyanında belirttiği üzere yürüyemez halde yemek yiyemez durumda, felçli gibi oluğu nedeniyle dışarıya çıkamaz ve konuşamaz pozisyonunda bulunduğu, maktülün bu hali itibariyle tanık S. U. Z. A. 'ın yeminli beyanında belirtildiği üzere tuzaletle dahi dört kişi tarafından zorlukla götürüldüğü, 2.11.1980 tarihinde Sakıyönetim görevlilerince teslim edilen maktülün durumunun Sakıyönetim görevlilerince fark edilmesi üzerine Müzbağı Habip Pehlivanın teklifi ile 3.11.1980 tarihinde Artvin Devlet Hastanesine kaldırıldığı, maktülün oradanda 5.11.1980 tarihinde Trabzon Numune Hastanesine sevkinin yapıldığını, burada komaya giren maktülün 12.11.1980 tarihinde öldüğü, yapılan otopsisinde vücudunun muhtelif yerlerinde darp ve cebir arazi bulunduğu, Adli Tıp Genel Kurulunun 17.2.1984 tarihindeki ve 1702-28 sayılı raporundada belirtildiği üzere müessir fiile maruz kaldığı anlaşılan maktülün kaş içi kanamasında bağlı olarak daha önce mevcut hastalığının müessir fiille inzimam etmesi sonucu öldüğü anlaşılmıştır. Sorgulama sırasında sanıklarla birlikte üç kişilik sivil ekibinde görev yaptığı ve maktüle eylemde buldukları anlaşılmış isede yeminli tanıklar S. F., B., S. ve H. 'ın anlatımlarına göre sanıkların maktüle direk eylemlerinin bulunduğu, yine tanıklardan F. Y. 'ın yeminli anlatımına göre 2.11.1980 tarihinde öğretmen okuluna götürüldüğünü Üsteğmen Ferit İldıranın kendisine yaralı ve perişan vaziyeteki maktülü göstererek bunu ben bu hale getirdim, konuşmazsan sende aynı duruma düşersin şeklindeki gösterim ve anlatım karşısında sanıkların maktüle olan eylemlerinin subut bulunduğu, bu nedenle sorgulama sırasında daha başka kişilerin bulunmamasının ve maktüle bu kişilerle eylemde bulunmalarının neticeye etkili olmadığı çünkü sanıklardan sadır olan müessir fiil eylemleri sonucu maktülün daha önce ve olan hastalığının müessir fiile inzimam etmesi sonucu öldüğü anlaşıldığından eylemleri subut bulan sanıkların tecziyelerine karar verilmesi gerekmektedir.

431 110
8 20

Celse No. : 6
 Celse Tarihi : 30.1.1991
 Başkan : Abdullah Yıldız 21342
 Üye : Mükerrrem Özdemir 30141
 Üye : G.Meltem Başok 30885
 C.Savcısı : H.Avni Özcan 25597
 Katip : Mustafa Ülker 564

Belli gün ve saatte celse açıldı.

Gelen yok açık yargılamaya devam olundu.

Dosyanın heyetçe incelendiği görüldü.

G.D.

Sanıkların eylemlerinin subutu halinde haklarında TCK.nun 31 maddesi uygulanması ihtimaline mevcut isede ve iddianamede sevk maddesi belirtilmemiş ise de belirtilen maddenin ferî cezaya ilişkin olması ve cezanın neticesine bağlı olarak uygulanması zorunlu maddesi olması nedeni ile sanıkların ek savunmalarının bu nedenle alınmasına yer olmadığına oy birliğiyle karar verildi tefimle açık yargılamaya devam olundu.

İddia makamı; geçen celse tarafımızdan verilen mütalaayı aynen tekrar ediyoruz dedi.

Dosya tetkik edildi araştırılacak başka husus kalmadığı görüldüğünden açık yargılamaya son verildi.

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ : Gerekçeli kararda açıklanacağı üzere;

Yeminli olarak dinlenen tanıklar S K_____,H D ,B :
 K ,ve F Y .in görgüye dayalı S A .in maktülün hastaneye
 sevkinden önceki durumu ile ilgili bilgisine dayalı anlatımlarının,maktül hakkında
 adli tıptan verilen rapora,sanıkların görevleri ile ilgili yazıya,askeri yargıtayı
 15.10.1986 tarih ve 1986/217 Esas,190 Karar sayılı ilamı ile 21.12.1988 tarih ve
 1988/750-722 sayılı ilamı ve toplanan diğer dosya safahatına göre olay tarihinde
 Şavşat EÜlgesinde Devyol acitasyon ve kitle eğitimi propakanda,sorumlusu olduğu
 iddiasıyla göz altına alınan ve bu suçla ilgili sanık sıfatı ile sorgulaması yapı
 lan maktülün işkence yaptıkları ve bu işkenceye sorgulamaya iştirak eden diğer şahı
 larla birlikte iştirak ettikleri,eylem sonucunda maktülün adli tıp genel kurulunun
 17 Şubat 1984 tarih ve 1702-28 sayılı raporundada belirttiği üzere kendisine uy
 gulanan müessir fili illiyet teşkil eden subaraknoidal kananım ve akciğerlerinin
 primoni teşhisi ve kafa içi kanamasına bağlı olarak öldüğü sanıkların dosya safaha
 ile eylemlerinin sbut olduğu ve bu hususta mahkememizde tam ve bir vicdanı kanaat
 olduğundan her ikisinin atılı sgtan eylemlerine uyan TCK.nun 243/2 maddesi
 yollamasıyla TCK.nun 452/2 maddesi 1 nci cümlesi gereğince takdiren ve ayrı ayrı
 beşer sene ağır hapis cezası ile tecziyelerine,

Sanıkların tesbit olunan kişiliklerine göre cezalarından TCK.nun 59/s
 maddesi gereğince takdiren 1/6 oranında indirim yapılarak sanıkların NETİCETEN
 DÖRT SENE İKİŞER AY AĞIR HAPIS CEZASI İLE TECZİYELERİNE,

TCK.nun 31 maddesi gereğince sanıkların 4 sene 2 şer ay amme hizmet
 lerinden yasaklanmalarına,

Yargılama giderinin sanıklardan müteselsilen alınarak hazineye gelir
 kaydına dair yasa yolu açık olmak üzere isteme aykırı olarak ve oy birliğiyle veri
 len karar müşteki ve sanıkların yokluğunda C.Savcısı H.Avni Özcan huzuruyla açık
 olup usulen anlatıldı. 30.1.1991

Başkan 21342

Üye 30141

Üye 30885

Katip 564

Yeminli Müdürü

ESAS NO : 5605

KARAR NO : 7634

-2-

Örnek : 21

B

Kabule göre de

3- Sanıkların sorumluluğu altında bulunan Cengiz Aksakal'a suçunu söyletme amaçlı işkenceye tabi tutarak ölümüne neden oldukları ancak kanıtlara göre sanıkların bizzat işkence yapmadıkları açıklağa kavışmadığından eylemleri kendi aralarında ve diğer saptanmayan görevlilere bağlı olarak TCK nun 65/3. maddesine uygun ferri fail olduğu halde buna göre uygulama yapılmıyaranıtlara fazla ceza tayin edilmiş olması,

Bozmayı gerektirmiş sanıkları ve vekillerinin duruşmayı inceleme sırasındaki yazılı ve sözlü tenyiz itirazları bu nedenlerle yerinde görülmüş olduğundan hükmün bu sebeplerden dolayı istem gibi İZULMASINA 10.7.1991 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan.V

Üye

Üye

Üye

Üye

M.Aksoy

R.Sönmez

N.Ünver

N.Tankut

Y.Alasu

Yukarıda Bozmayı içeren karar Yargıtay C.Savcısı Sezai Aksoy hazır olduğu halde

10.7.1991 gününde açıkca okunup anlatıldı.

Başkan.V

Üye

Üye

Üye

Üye

M.Aksoy

R.Sönmez

N.Ünver

N.Tankut

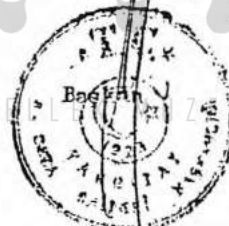
Y.Alasu

Karşılaştırıldı.

Y.İşleri Müdürü.Y

Aksoy

A.K

İncele
31.7.1991
Bslar

1/1239
ARTIVIN
C. Savcılığına
17/7/1991
Cumhuriyet Başsavcısı Y.
Yargıtay C. Savcısı

T.C.
YARGITAY

.....8..... Ceza Dairesi

YARGITAY İLÂMI

Örnek : 32
B

Esas No. : 991/5605

Karar No. : 7/7634

Tebliğname : 8/1339

DURUŞMALI

İşkence ile adam öldürmekten sanıklar Ferit İldırır, Necdi Cengiz'in yapılan yargılamaları sonunda: Sanıkların TCK nın 243/2. delaletiyle 452/2, 59, 31. maddeleri uyarınca 4 er yıl 2 şer ay hapis cezasıyla hükümlülüklerine dair ARTVİN Ağır Ceza Mahkemesinden veriler 30.1.1991 gün ve 32 esas 2 karar sayılı hükmün süresi içinde Yargıtay CMUK.unun 318. maddesi gereğince sanıklar ve vekilleri tarafından duruşmalı inceleme isteğinde bulunulan dava evrakı C.Başsavcılığının 20.5.1991 günlü Bozma istekli tebliğnamesi ile dairemize gönderilmiş 19.6.1991 duruşma günü tayin edilerek yapılan inceleme sonundadır.

Cereği düşünüldü:

1- Eksik soruşturma açısından

Sanıkların, Cengiz Aksakal'ın ölümünden önce ve gözetim altında bulunduğu dönemde sorğulanmalara katılıp katılmadıklarının açıklıkla belirlenmesi, sanıklar aleyhinde tanıklıkta bulunupta DEV-SOL davasında sanık olarak yargılanan S. A. , F. Y. , B. K. , H. D. , S. K. , E. Ö. 'ün tanıklıklarının değerlendirilmesiaçısından, ölenin nezaret tarihlerinde bu tanıkların sanık sıfatıyla aynı yerde sorğuya çekilip çekilmediklerinin saptaması için sanıklarla ilgili olarak Erzurum Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinde açılan DEV-SOL davasındaki dosyaların hazırlık aşamasındaki beyanlarını içeren tutanakların yakalama ve olay zaatı tutanak örneklerinin bu tanıkların dosya içinde bulunmayan nezaret tarihleri ile ilgili bilgileri merciidinden getirilmesi ve sonucuna göre ölen Cengiz Aksakal ile tanıkların nezaret tarihlerinin aynı yada ayrı olup olmadıkları araştırılıp saptandıktan sonra sanıkların savunmaları ve tanık beyanlarının buna göre değerlendirilmesi gerekirken yetersiz ve eksik inceleme ile yazılı biçimde hüküm kurmuş olması,

2- Savunmalarının araştırılması açısından

18 Eylül harekatiyle tüm askeri ve sivil emniyet görevlilerinin görev başında buldukları bir dönemde sanık Necdi'ninde bu düşünceye paralel olarak 3.4.1990 günlü savcılık, 9.8.990 tarihli duruşma aşamasındaki savunmalarında görevli olduğunu bildirdiği gibi 19.9.990 tarih FER-0621-339-90/3395 sayılı Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığı yazılarında da sanığın olay tarihinde görev başında olduğu bildirildiği halde, dosyaya konulan Jandarma Genel Komutanlığının 15.3.1991 tarih FER- 4184-53 sayılı yazıda adı geçenin 12.10.1980, 14.11.1980 tarihleri arasında izinli bulunduğuna ilişkin çalışığı ile, aynı yazıda " 980 yılı içinde izinbelgelerine rastlanmamıştır. 8 değil- diği halde 981 yılı sicil belgesinin sicil süresi içinde görevinden ayrı kaldığı günler bölümünde ARTVIN İli Jandarma Merkez Komutanı iken açıklanan tarihler arasında 32 gün izine ayrıldığı bildirilmesindeki kuşku karşısında bu sanıkla ilgili o yıla ait sicil belgelerinin aslı getirtilip kayıtlara uygunluğu hususunda gerekli inceleme yapılip mevcut aykırılığın giderilerek sonucuna göre savunmaların değerlendirilmesinde zorunluluk bulunması,

..../..../..

Nebahat P.
Ceza Mahkemesi
Yargıtay

ESAS NO. : 1991/38
KARAR NO. : 1992/38
C.SAV.ES.NO. : 1990/116

K A R A R

Başkan : Günay Güler 27616
Üye : M.Feyyaz Karabel 20936
Üye : Emine Çağlayan 30190
C.Bağsavcısı : H.Avni Özcan 25597
Katip : Mustafa Ülker 564

Davacı : K.H.
Müdahil : TEREN AKSAKAL-

olma D.lu,

köyü nüf.kayıtlı ve mukim.

Maktül : CENGİZ AKSAKAL-Mehmet oğlu 1940 D.lu,

Sanıklar : 1-FERİT ILDIRAR- olma D.lu,

nüf.kayıtlı olup halen Şırnak Gülyazı 4.Jandar
Sınr.Tb.Kom.olarak görev yapar, Jan.Binbaşı, okur-yazar,
,TC.

2-MECDİ CENGİZ- olma D.lu,

köyü nüf.kayıtlı ve mukim. ,okur-yazar,

emekle astsubay,TC.

Vekilleri : Av.Feridun Özyurt-Ankara Barosu avukatlarından.

Suç : İŞKENCE YAPMAK SURETİYLE ADAM ÖLDÜRMEK.

Suç Tarihi : 12.11.1980

Karar Tarihi : 16.09.1992

Yukarıda açık kimlikleri ve suçları yazılı sanıklar hakkında mahkeme-
mizden verilen 30.1.1991 tarih ve 1990/32 Esas,1991/2 karar sayılı ilam yargıtay
8.Ceza Dairesinin 10.7.1991 tarih ve 1991/5605-7634 sayılı ilamı ile bozulmuş gel-
mekle mahkememizde yeniden yapılan ve bitirilen açık duruşmaları sonunda,

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

İDDİA : Maktülü işkence sonucu öldürme suçundan olay tarihinde Art
emniyet müdürlüğünde görevli 3 sanık hakkında Erzurum sıkıyönetim komutanlığı 2 no
askeri mahkemesine kamu davası açıldığı,yapılanyargılama sonunda heriki sanığın be-
raatine karar verilerek sanıklar Ferit ve Mecdi haklarında suç duyurusunda bulunul-
duğu belirtilen iddianamede yasa dışı örgüt üyesi olarak muhtelif suçlardan aranan
maktülün Şavşat Veliköyde yapılan operasyon sırasında kendiliğinden gelip teslim ol-
duğu,18.10.1980 ile 21.10.1980 günleri arası Veliköyde jandarma nezaret hanesinde
tutulduktan sonra belirtilen tarihte Şavşat ilçes jandarma komutanlığı nezarethanesi-
ne getirildiği, 5 günde burada tutulduktan sonra 26.10.1980 günü Artvin il jandarma
Alay komutanlığı nezarethanesine getirildiği ve aynı gün haklarında daha önce kamu
davası açılıp beraat eden sanıklar tarafından sorgulandığı,sorgulamasından sonra he-
men sıkıyönetim gözetim evine alınması konusundaki sıkıyönetim komutanlığı emirleri-
rağmen 2.11.1980 tarihine kadar burada alıkonulduğu ve sanıklar tarafından kendisi-
işkence yapıldığı,2.11.1980 günü sıkıyönetim gözetim evine teslim edildiği,3.11.1980
günü rahatsızlığı nedeniyle Artvin devlet hastanesine sevk edildiği,bu hastanedan-
de Trabzon numune hastanesine sevkini yapıldığı ve 12.11.1980 günü numune hastane-
sinden öldüğü yapılan otopsi sonucunda maktülün işkenceye maruz kaldığının tesbit
edildiği,Artvin il jandarma alay komutanlığının nezaret hanesinde iken sanıklarca
sorgusu yapılan ve sıkıyönetim emirlerine rağmen bu yerde tutulan maktüle işkence
yapıldığı ve adli tıp genel Kurulu raporuna göre daha önceden mevcut olan hastalığı-
na işkenceninde eklenmesi sonucu öldüğü,ilk teslim olduğu 18.10.1980 ile Artvin il
jandarma alay komutanlığı nezarethanesine getirildiği 26.10.1980 tarihleri arasında
kendisine götü muamelede bulunulmayan ve sağlık durumunun iyi olduğu anlaşılan mak-
tüle karşı sanıkların atılı suçu işledikleri iddiasıyla ve TCK'nın 243/2,450/3,452,
2 maddeleri gereğince tecziyeleri istemi ile mahkememize kamu davası açılmıştır.

Müşteki Teren beyanında; maktülün kendisinin eşi olduğunu,öğretmen ol-
masının 1980 narekatından sonra gözaltına alındığını,gözaltına alınmadan önce sağlı-
lı olduğunu hastalığının bulunmadığını,gözaltına suresi içerisinde kendisine işken-
ce yapıldığını,işkence sonucu ağırlaşması üzerine Trabzon Numune hastanesine kaldı-
rıldığını,öğrenmesi üzerine Trabzona gittiğini komada olan maktül eşinin tanınmaz

577 136
8 36

halde olduğunu, ağzında dişlerinin kalmamış olduğunu, durumunun ağır olması nedeni kendisi ile konuşmadığını, kimlerin işkence yaptığını bilmediğini belirterek işke sonucu eşinin ölümüne sebebiyet verenler hakkında şikayetçi olduğunu beyan etmiştir.

Müdahil Teren Aksakal bozma ilamından sonra alınan 11.9.1992 tarihli beyanında; bozma ilamına bir diyeceğinin olmadığını, bozma ilamındaki hususların yurine getirilmesini, bu davanın 11 yıldır devam ettiğini, eşi Cengiz Aksakal'ın sağ olarak götürülüp ölü olarak eve getirildiğini, sanıklardan şikayetçi olduğunu beyan etmiştir.

SAVUNMA : Sanık Ferit savunmasında; atılı suçu kabul etmediğini 1979 yılı 1981 yılları arasında Artvin il merkezinde bölük komutanı olarak görev yaptığını, sorumluluğundaki komando bölüğü ile sık sık Şavşat ve Ardanuç ilçelerine operasyonlara gittiğini, olay tarihinde de Ardanuç ilçesinde operasyonlarda görevli olduğunu, Artvin devrimci yol davasında yargılanan Zeynep Karaoşmanoğlu ve Gülden Karahan'ın 2 Ekim 1980 tarihinde yakalanmalarında görevli olduğunu bu olaydan bir gün sonra 3 Ekim 1980 tarihinde Ardanuç ilçesi Kutlu köyünde muhtar ile birlikte 3 kişiyi öldürüldüğünü bu olay sonrasında bölgede uzun süre operasyon yaptıklarını kendisinin de bu operasyonda hazır olduğunu o zamanki Ardanuç ilçe bölük komutanı olan jandarma Astsubay Harun Koçak ile Ardanuç karakol komutanı Hüseyin Çelik'in orada operasyon olduklarını bildiklerini sorumluluğundaki komando birliğinin başında birçok kişiyi yakalanması sebebiyle kendisini tanımayan kişiler dahi ismini verdiklerini iddia etmediği tanık olarak isimleri belirtilen kişilerin devrimci yol davasından yargılanmalarını bu nedenle kendisi hakkında şikayetçi olduklarını maktülün kendi bölgesinde suçlusu olmadığını, maktülü kendisi yakalamadığını, kendisinin sorgulamadığını, kendisinin teslim almadığını, maktülü dahi görmediğini belirterek beraatine karar verilmesini talep etmiştir.

Sanık Ferit İldırar bozma ilamından sonra İzmir 4. Ağır Ceza Mahkemesinde de 16.1.1992 tarihli talimatla alınan savunmasında; ve talimat ekinde bulunan aynı tarihli savunma içerikli dilekçesinde; Bozma ilamına uyulmasını talep etmekle beraber Türkiye'deki cezaevlerinin örgütlerce okul ve eğitim alanı olarak kullanıldığını bu davada müdahil olan F. A. 'ın cezaevindeki örgüt yandaşlarına yönelik olarak aleyhinde gerçeğe aykırı beyanlarda bulunduğunu, H. D. adlı Dev-yerinin sanığının F. A. tarafından yönlendirildiğini kabul ettiğini, Artvin Ağır Ceza Mahkemesinin kararına dayanak teşkil eden tanık F. Y. 'in ifadesini gerçek olmadığını, 1984 tarihinde verdiği ifade ile çeliştiğini, olay tarihinde Artvin il merkez jandarma bölük komutanlığının Artvin il merkez ilçesinin hudutları dışındaki kırsal alanın emniyet ve asayişinden sorumlu olduğunu, il jandarma alay komutanlıklarının emniyet odaları ve nezaret odalarının bulunmadığını, adli sorumluluğunun il merkez jandarma bölüğüne bağlı ilçe bölüklerinin olduğunu, kendi bölüğünün görevinin merkez jandarma karakolu vasıtasıyla alay komutanı ve asayiş şube müdürünün söylediği yerlere nöbetçi çıkartmak olduğunu, sanık Cengiz Aksakal ve aleyhine ifade veren tanıkların kendi sorumluluk alanının suçluları olmadığını yakalanmaları teslim alınmaları yada sorgulanmaları ile ilgisinin olmadığını, Cengiz Aksakal'ın ölümünde sonra hemen soruşturma yapıldığını, kendisi hakkında on yıl sonra dava açıldığını, ilgisi olsa idi davanın baştan açılmasının gerekli olduğunu, jandarma teşkilatında evrakların 5 yıl saklanıp Sekaya gönderildiğini, 10 yıl sonra Artvine gittiğinde, o tarihlerde Şavşat ve Ardanuç'da operasyonlarda bulunduğu dair hizmet defter ve kağıtlarının bulunmadığını, o tarihte Ardanuçta operasyonda bulunduğu dair tanıkların dinlenmediğini, o zamanki Ardanuç ilçe J. Bölük Komutanlığına halen Kırşehirde görevli olduğunu haricen öğrendiğine göre ölen Cengiz Aksakal ve bir kısım sanıkların sorgulamalarının 211. hudut Alayı Givit düzeyindeki taburunda yapılmış olup ve MİT teşkilatından Zeki Durmuş'un müşahit olarak katıldığını belirterek tanık olarak dinlenilmesini talep etmiş, ayrıca olay tarihinde Artvin Jandarma il komutanı olarak görev yapan Ahmet Arın'ı da tanık olarak göstererek olayla ilgisinin olmadığını belirterek beraatini talep etmiştir.

Sanık Ferit İldırar İzmir 2. Ağır Ceza Mahkemesinde talimatla yaptığı 13.4.1992 tarihli ek savunmasında; önceki savunmalarını tekrar etmekle beraber olay tarihinde Ardanuç Jandarma komutanı Harun Koçak'ın tanık olarak dinlenilmesini talep etmiştir.

Sanık Mevdi savunmasında; atılı suçu kabul etmediğini, olay tarihinde Artvin Merkez jandarma karakol komutanı olarak görev yaptığını, maktülün kendisinin görevli bulunduğu karakola getirilmediğini, ancak Artvin il jandarma Alay komutanlığı bünyesinde bulunduğunu maktülün sorgulanması kendisinin yapmadığını ve maktülün kendisine teslim edilmediğini, sıt yönetim komutanlığının emirlerinden de haberi olmadığını beyan etmiştir.

578 930
7/30

dar olmadığını belirtmiştir.

Sanık Mecdi Cengiz bozma ilamından sonra alınan 27.9.1991 tarihli be-
nında;bozma kararına uyulmasını belirtmiş,3.10.1991 tarihinde Akyazı Asliye Ceza
Mahkemesinde mahalli mahkemede savunma yaptığını beyan etmiş,23.6.1992 tarihinde
Sakarya Ağır Ceza Mahkemesinde yaptığı savunmasında;olay tarihinde başçavuş rütbe
sinde Artvin Merkez jandarma karakol komutanı olduğunu,maktül Cengiz Aksakal'ın
Şavşat'ta yakalanıp sorgulamasının yapıldığını bildiğini,ama kimin yaptığını bil-
mediğini,maktülün Artvin il jandarma komutanlığı gözetim evinde sorgusunun sivil po-
lisler tarafından sorgulandığını bunları haricen öğrendiğini,nezarethane ile sıkı
yönetim birbirine karıştırıldığını,gözetimevinin merkez bölük komutanlığına bağlı
olması nedeni ile şikayet edildiklerini,nezarethanenin sorumluluğununkendilerinde
olduğunu,gözetimevinin sorumluluğunun sıkıyönetimde olduğunu,maktülün gözetimevin
olduğundan sorumluluğun kendilerine ait olmadığını,jandarma komutanlığına Akyazı
Asliye Ceza Mahkemesinde ifade verdikten sonra başvurduğunu,olay tarihinde izinli
olduğunu maktülün ölümü ile ilgisinin olmadığını beyan etmiştir.

Sanık Mecdi Cengiz 3.7.1992 tarihinde mahkememizde yaptığı savunması
ise,önceki savunmalarını tekrarlamakla olay tarihinde 12 Eylül'den yaklaşık 1 ay s-
ra 32 gün izin kullandığını sanık Ferit'in de sorgulama yetkisinin olmadığını,mak-
ülün ölümü ile Ferit'in de ilgisinin olmadığını,çünkü maktülün sorgusuna girdiğini
madığını belirterek suçsuz olduğunu beyan etmiş 65/3 maddesinin uygulanması ile i-
gili olarak alınan ek savunmasında;benzer savunma yaptığını tekrarlamıştır.

DELİLLER : Artvin il Jandarma Alay Komutanlığının 19.7.1990 gün
ve 1990/3295 sayılı cevabı yazısında sanık Ferit İldırrar'ın 12.11.1980 tarihinde
Artvin il Merkez Jandarma Bölük komutanı olarak sanık Mecdi Cengiz'in de belirtilen
tarihte Artvin il merkez jandarma takım komutanı olarak görevli buldukları anla-
şılmıştır.

Artvin 211.Hudut Alay Komutanlığı ve sıkıyönetim komutan yardımcılığı
nın 19 Haziran 1985 gün ve 7130-5485 sayılı Erzurum Sıkıyönetim Komutanlığı 1 nolu
Askeri Mahkemesine hitaben yazılmış cevabı yazıdan maktülün sorgulamasının 21.10.
1980 günü polis memuru Seyhan Açikel ile Polis memuru İbrahim Uçok tarafından yapı-
ldığını,26.10.1980 tarihinde hakkında suçlayıcı başka delil bulunmadığından Komisyon
Yardımcısı Hilmi Özmen'in zapta geçmesi ile tamamlandığını,26.10.1980 tarihli ifade
tutanığında sadece Cengiz Aksakalın imzasının bulunduğu ve ifadesinin alanın belli
olmadığını,Şavşat ilçe jandarma bölük komutanlığının ve Veliköy Bucak Jandarma Ta-
kim Komutanlığındaki nezaret defterlerinde ise maktülün adına rastlanılmadığını,
bu nedenle anılan şahsın Şavşat ilçe jandarma bölük komutanlığında nezaret altın-
da kaldığı tarihin saptanamadığı belirtilmiştir.

Artvin Emniyet Müdürlüğü'nün 15 Mayıs 1985 tarih ve Siyasi Şube 3403
sayılı cevabı yazısında maktülün Şavşat ilçe Bölük Komutanlığından alındığı ve 26.
10.1980 günü Artvine getirilerek gözetim evine konulduğu,sorgusuna müteakip 2.11.
1980 tarihinde sorgusunu yapan görevlilerce Sıkıyönetim Komutanlığı gözetim evine
teslim edildiği belirtilmiştir.

Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığının 4 Haziran 1985 tarih ve 1985/
8256 sayılı cevabı yazısında; maktülün sıkıyönetim görevlilerince sorgulamasının yapı-
ldığı,26.10.1980- 2.11.1980 tarihleri arasında sıkıyönetim gözetim evi sorumluluğu
ve sorgulama ekipleri teşkilinin Artvin 211.Hd.A.K.lığı ve Sıkıyönetim Komutan Yar-
dıcılığı sorumluluğunda,Artvin 211.Hd.A.Karargahında yapıldığı belirtilmiştir.

Artvin Emniyet Müdürlüğü'nün 10 Haziran 1985 tarih ve Siyasi Şube 4432
sayılı cevabı yazısında; maktülün 21.10.1980-2.11.1980 tarihleri arasında Emniyet
Müdürlüğü'nde kaldığına dair hiç bir kaydın olmadığı ancak sorgulamasının 21.10.1980
günü polis memuru Seyhan Açikel ile polis memuru İbrahim Uçok tarafından taslak ol-
rak alındığı,26.10.1980 tarihinde hakkında suçlayıcı başka delil bulunmadığından
Komisyon Yardımcısı Hilmi Özmen'in zapta geçmesi ile tamamlandığı belirtilmiştir.

Artvin Emniyet Müdürlüğü'nün 8.2.1983 tarih ve Siyasi Şube 667 sayılı
cevabı yazısında yasa dışı örgüt üyesi olan maktülün 2.11.1980 tarihinde gözaltına
alındığı belirtilmiştir.

Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığının 21.2.1983 tarih ve 1983/2743
sayılı cevabı yazısında; maktülün Şavşat Veliköy Bucak Devrimci Yol örgütünün
kitle eğitimi propagandası ve sosyal sorumluluğu olarak göz altına alındığı belir-
tilmiştir.

Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığının 19.7.1990 gün ve 1990/3296 say-
yısında; maktülün 2.11.1980 tarihinde emniyet müdürlüğü nezarethanesine getirile-
rek emniyet odasına alındığı,3.11.1980 günü rahatsızlandığını beyan edince Artvin

527 130
6 387

Devlet Hastanesine nakledildiği ve 2 gün süre ile 5. Dahiliye servisinde yatırıldı; daha sonra Trabzon Devlet Hastanesine sevk edildiği, 2-3 Kasım 1980 tarihinde İl Jandarma Alay Komutanlığı nezarethanesinde kaldığı belirtilmiştir.

Adli Tıp Genel Kurulunun 17.2.1984 tarih ve 1702-28 sayılı raporunda "18.10.1980 tarihinde tutuklanıp sorgulaması yapılırken 3.11.1980 günü hastalanan Prekoma halinde Artvin Devlet Hastanesine yatırılan Cengiz Aksakalda menenjit ve pnömöni on tanisi ile ilk tedavisi yapıp 5.11.1980 tarihinde Trabzon Numune Hastanesine gönderildiğinde koma hali ense sertliği, fonksiyon lomberde kalp sol hemiml tesbit edilerek gerekli tedavi esnasında 12.11.1980'de vefat ettiğini otopsisinin başında ve vücudunun muhtelif yerlerinde ekimozlar tesbit edilerek, müessir fiile maruz kaldığının anlaşılmasına ve kafa kaydesinin damarlı bölgede hematom 4. karic hematom ve subaraknoidal kanama ile akciğerlerde pnömöni tesbit edildiğine göre kafa içi kanamasından ölmüş olduğu klinik seyir dikkate alındığında, kafa içi kanamalarının tetkik ve sonucu ortaya çıkmasına zemin hazırlayan arızanın hastalığının başlangıcında mevcut olduğundan bunun müessir fiile illiyetinin bulunmadığına arızanın kafatası kubbe ve kaide kemiklerinin sağlam olmasına, hematomun yeri dikkate alındığında kendinde mevcut bir hastalığa travmanın inzibani sonucu kanama olabileceği ile ilgili olarak yetle durumunun TCK.nun 451 veya 452/2 maddelerine mümaz olabilecek nitelikte"olduğu belirtilmiştir.

Yargıtay bozma ilamı doğrultusunda; Devsol davasından sanık olarak yargılanan Selim Aydın, Suat Yüksek, Bülent Karaosmanoğlu, Hafik Dursun, Selim Karagöz ve Seyfettin Öztürk ile ilgili hazırlık aşamasındaki beyanlarını içerir tutanaklar ile bu kişilere ait yakalama ve olay tutanaklarının örnekleri 4. Kolordu Komutanlığı nezarethanesinde kurulu Ankara 1 nolu Sıkıyönetim Mahkemesinden gönderilmiş olup, ifade suretiyle incelendiğinde; mahkememizde alınan ifadelerle aynı doğrultuda olduğu görülmüştür.

Devsol Davasında Erzurum Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinde sanık olarak yargılanan ve mahkememizce tanık olarak dinlenen S. Y., S. A., B. H., D., S. K. ve S. Ö.'ün 12 Eylül 1980'den sonra nezarete alınıp alınmadığı hususunun tesbiti için 211. Hudut Alayı Komutanlığı ve Artvin il jandarma Alay Komutanlığına yazı yazılmış, cevabı yazıda söz konusu kişilerin nezarete alındıklarına dair kayda tutulmadığı bildirilmiştir.

Sanık Mecdi Cengiz'e ait gizli siciller celp edilmiş, 2 adet gizli sicil belgesinin incelenmesinde, jandarma astsubay başçavuşu olarak görev yapan Mecdi Cengiz'in gölbaşı jandarma bölük komutanlığı 2. takım komutan vekili olarak görevli olduğu 1980 sicil yılında 25.6.1980 tarihli sicilde 4.4.1980'de raporlu ayrılıp 14.4.1980'de raporunun bittiği, 12.9.1979'da isne ayrılıp 15.10.1979'da iznini bitirdiği, niteliklerinin ortalamasının 80 not ile değerlendirildiği 7.6.1981 tarihli 1981 yılı sicilinde ise, Artvin il Jandarma Alay Komutanlığında görevli olup 5/3 aylık ve derecesi olduğu, 12.10.1980'de izne ayrılıp 14.11.1980'de başladığını, il Merkez jandarma Alay Komutanlığına 30.8.1980'de başlayıp 4.5.1981'e kadar devam ettiği, niteliklerinin ortalamasının 98.50 not ile değerlendirildiği anlaşılmıştır.

Tanık S. K. yeminli beyanında; 24.10.1980 günü yakalandığını ve Veliköy jandarma Karakol Komutanlığında kaldığını, 25.10.1980 gününde Şavgat Jandarma Karakoluna götürüldüğünü, bu karakolda maktülün bulunduğu koğuşa götürüldüğünü koğuştaki maktül ile konuştuğunu, maktülün kendisine iyiyim, bir şey yapmadıyım şeklindeki beyanda bulunduğunu, ertesi gün maktülü alıp götürdüklerini, ancak nereye götürdüklerini bilmediğini, 27.10.1980 gününde kendisini Artvindeki jandarma Alay Komutanlığına atanılan öğretmen okuluna götürülüp üst kattaki hücreye kapattıklarını, maktülün kaldığı hücrenin ise kendi hücresinin karşısında olduğunu, Üsteğmen Ferit İldırar ile Astsubay Mecdinin gerek kendilerini, gerekse maktülü salona çıkartıp salonda gövdüklerini bir gece kendisini sorgulamak için getirdiklerini, işkenceye dayanamayınca gözlerini açtığını, bu arada üç sivil ile birlikte Üsteğmen Ferit ve Astsubay Mecdinin maktül Cengiz'i gövdüklerini gördüğünü, maktülün üzerinde sadece kilotonun bulunduğunu, suların bulunduğu yatağında yatmakta olduğunu, maktülü bir hücreye alıp götürdüklerini, bu arada maktülü bitkiyi bir vaziyette suçsuz olduğunu sayıkladığını gördüğünü, hücrede maktülü kollayan kalorifer borusuna başladığını, gördüğünü, kendisinin sorgulaması sonunda soruların tutanaklarının imzalamayacağını söylemesi üzerine Üsteğmen Ferit İldırarın kendisine maktülün Felç olduğunu, kurtulamayacağını söyleyerek ve maktülü "istererek bunun durumuna kalmak istemiyorsan kağıtları imzala şeklinde beyanda bulunduğunu, maktülün daha sonra öldüğünü duyduğunu beyan etmiştir.

Tanık Suat Yüksek yeminli beyanında; maktülün kendisinin köylüsü olduğunu, kendisinin 24.10.1980 günü yaralı olarak ele geçtiğini, 2.11.1980 tarihine kadar

Artvin Devlet Hastanesinde yattığını, 21.10.1980 günü kendisini öğretmen okuluna götürdüklerini, bu arada Üsteğmen Ferit İldırarın yanında birkaç sivilde olduğu halde disinin yanına geldiklerini sana birşey göstereceğiz diyerek, içeride küçük bir ota götürdüklerini, orada maktül Cengiz Aksakalın ayakta ve bir kolunun kalorifere bağlı olarak titrer bir vaziyette çocuklarını, Neriman, Teren ve Tanerin isimlerini sayarak iken gördüğünü, maktülün yanına gittiğini, Cengiz emmi diye maktüle hitap ettiğini, maktülün kendisine birşey söylemediğini, kendisini tanımadığını, hafızasının yerinde olmadığını, boş gözlerle baktığını, bu arada maktülün bileklerinin ve ellerinin yara içinde olduğunu gördüğünü, maktülü kendisine gösteren Ferit İldırarın bunu bildirmeye sorduk, sende konuşmazsan başına aynı şeyler gelecek şeklinde beyanda bulunduğunu, daha sonra kendisinin maktülün yanından alıp yukarıya çıkardıklarını, ertesi gününde kendisini sorguya aldıklarını belirtmiştir.

Tanık B. K. yeminli beyanında; 24 Ekim 1980 tarihinde yakalandığını ve Şavşata götürüldüğünü, orada maktülünde nezarete olduğunu gördüğünü, kendi ile 1 saat kadar nezarete birlikte kaldıklarını, daha sonra maktülü alıp götürdüğü bir yere götürdüklerini, 27.10.1980 gününde kendisini Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığı en üst katındaki salon kısmına götürdüklerini, bu salonda karşılıklı olarak bulunan bulduğu, kapı ve pencerelerinin sökülmiş olduğunu, maktülün kendisinin kaldığı odanın karşısındaki odada olduğunu, maktülün devamlı inler ve sayıklar pozisyonunda olduğunu, yüzü ve gözünün simsiyah olduğunu, akşamları üzerlerindeki elbiseleri çıkarıp çıplak vaziyette gözleri bağlı olarak kendilerini sorguya götürdüklerini, sorgu götürülmeden önce salonun ortasında Mecdi Astsubay ve Ferit Üsteğmen ve tanımadığı üç sivil tarafından diğerlerine ders olsun diye dövüldüklerini, bir gece kendisini soyarak gözlerini bağladıklarını, bazı yerleri gezdirdikten sonra bilemediği bir yere götürdüklerini, tahta seslerinden buranın spor salonu olduğunu anladığını, bağırma sesleri geldiğini, ışıkta Üsteğmen Feriti gördüğünü ve Üsteğmen İbrahim Yeter fazlaca sesini duyduğunu, daha sonra yanlarına bir şahsı getirdiklerini, göz bağını açtığı anda bunun Cengiz Aksakal olduğunu gördüğünü ve kötü bir durumunun olduğunu gördüğünü, daha sonra kendilerinin hücreye götürdüklerini, ertesi günü maktülü alt kattan kendisi inecek durumda olmadığı için gözlerindeki bantları açılan iki tutuklunun yardımı ile indirildiğini, sorgulaması sırasında kendisine Cengiz Aksakalın öldürdüğünü söylediğini, beyan etmiştir.

Tanık H. D. yeminli beyanında; 26.10.1980 tarihinde Artvine götürüldüğünü ve jandarma alay binasına götürülerek bir hücreye konulduğunu, hücrelerin karşılıklı olup bir salona açıldıklarını, bazen hücrede bazen dışarı çıkartılarak kendilerini dövdüklerini, bu arada maktül Cengiz Aksakalında Üsteğmen Ferit ve Astsubay Mecdi ile iki sivil polis tarafından dövüldüğünü gördüğünü, bir gece kendisini spor salonuna götürdüklerini, burada Mecdi Astsubayın kendisine işkence yaparken süzünü itiraf etmesini istediğini ve bir ara gözünü açarak kendisini yan tarafa götürdüğünü, burada maktül Cengiz Aksakalın yerde yatarken gördüğünü, yanındada Ferit İldırar ile birkaç sivil şahsın bulunduğunu gördüğünü, maktülün birşey konuşmadığını, Ferit İldırar ile yanındakilerin maktüle copla vurup su döktüklerini, maktülün sadece kaşını, çocuklarını ve tanıdığı kimselerin isimlerini sayıkladığını, uşuyorum diye seslediğini, bir gün maktülü sayıklaya sayıklaya hücrelerinden dışarıya çıkmış vaziyette gördüğünü, üzerinde sadece beyaz bir kilotun bulunduğunu, ellerinin kelepçesiz olduğunu, iki buklüm vaziyette bulunduğunu, her tarafının yara içinde olduğunu gördüğünü, maktülü bu hale kimin getirdiğini bilmediğini, sadece sorgulamaları sırasında işkencenin Üsteğmen Ferit ile Astsubay Mecdi ve tanımadığı bazı siviller tarafından yapıldığını bildiğini, maktülün başkaca görmediğini, sadece nöbetçi erlerden maktülün ölümünü duyduğunu belirtmiştir.

Tanık S. Y. yeminli beyanında; maktül ile aynı köylü ve komşu olduklarını, kendisinin 18.10.1980 günü Veliköyde gözetime alındığını, maktülün bu arada jandarmaca gözetime alındığını, Veliköyde üç gün nezarete kaldıklarını, burada kendilerine işkence yapılmadığını, maktülün göz altına alındığında her hangi bir hastalığının olmadığını, daha sonra kendilerinin Şavşat Merkezine götürüldüğünü, burada bir birer hafta maktül ile 7 gün birlikte kaldıklarını, kendilerine buradada işkence yapılmadığını, daha sonra maktülü kendilerinden ayırarak Artvine götürüldüğünü, 1-2 gün burada kendisini Artvin Öğretmen Okuluna götürdüklerini, kendisinden başka 10-15 kişiyi daha orada bulduğunu, ancak gözlerinin bağlı olduğu nedeni ile bu şahısların kim olduklarını bilemediğini, beraber Şavşattan Artvine geldikleri R. T. ve K. A. Aksakalın hatırladığını, kendisinde dahi herkesin orada sorgulama sırasında işkenceye tabi tutulduğunu, birara tuvalete giderken gözlerinin bantının kayması nedeni

ile maktülü tuvaletin yanında elleri havada gerilmiş bitkin bir vaziyette gördüğünden bundan 3-4 gün sonrada öğretmen okulundan beraber piyade komutanlığına teslim edcekleri sırada maktülün koluna girdiğini, çünkü bu sırada maktülün yürüyemez ve fiili durumda olduğunu piyadeye teslim sırasında herkesden adı soyadının ve baba adı sorulduğunu maktülün konuşamaz durumda olması nedeni ile babasının adını kendisi söylediğini ve arabadan aşağı indiklerinde maktülün yakını olması nedeniyle onun iyi olmadığını ve hastaneye götürülmesi gerektiğini söylediğini, maktülün kimin böhale getirdiğini ise görmediğini beyan etmiştir.

Tanık S. A. yeminli beyanında; maktülü tanımadığını, kendisinin 3.11.1980 günü Hopa'dan Artvin'e gözetim evine getirildiğini kayıt yapılan yerde sonradan adının Cengiz Aksakal olduğunu öğrendiği şahsı perişan bir vaziyette gördüğünü kendisinin işkenceden geldiğini tahmin ettiğini, çünkü sorgusu yapılan şahısların üst kattan alt kata indirildiğini, maktülün o sırada kimse ile konuşmadığını kendisini tuvalete 4 kişi zor götürdüklerini tuvalete götürürken maktülün ayaklarına dikkat ettiğini, ayaklarının altına çürümüş olduğunu gördüğünü, falaka ile dövüldüğünü anladığını, ayaklarının çürük oluşu nedeni ile tuvalete götürülürken ayaklarına giydiremediklerini orada bulunan biryüzbaşının doktor istediğini, tutuklular arasında bulunan bir doktorun maktülü muayene ettiğini, muayene ederken ayaklarına toplu iğne batırdığını ve maktülün derhal hastaneye kaldırılması gerektiğini beyan etmiştir.

Tanık S. Ö. yeminli beyanında; maktülü öğretmen meslektaşları olarak tanıdığını Kasım 1980 tarihinde Artvin Sıkıyönetim Komutanlığında sorgularından sonra maktül ile komutanlık nezdinde bulunan bir okulun odasında karşılaşmalarını durumunun iyi olduğunu gördüğünü olağanüstü bir durumunun olmadığını ve sağa sola yerinde olduğunu gördüğünü daha sonra maktülü odadan alıp bilmediği başka bir yere götürdüklerini, aradan 2 veya 3 gün geçtikten sonra maktül ile birlikte Artvin Sıkıyönetim Komutanlığının gözetim evinde tekrar karşılaştıklarını maktülün anormal bir durumda yürüyemez bir halde felçli gibi bir halde gördüğünü maktülün yemek yemediğini, dışarıya çıkamadığını, konuşamaması nedeni ile bu şekle nasıl geldiğini sormadıklarını zaten sorulan sorularada cevap veremediğini gözetim evine geldikleri 2. veya 3. günü maktülün Artvin Devlet Hastanesine kaldırıldığını oradan Trabzon Nispetiye Hastanesine sevk edildiğini ve bilahare öldüğünü duyduklarını, maktüle işkence yapıldığını bizzat görmediğini, ancak ilk karşılaşmasında durumunun iyi oluşu ikinci karşılaşmasında ise anormal bir durumda ve felçli bir vaziyette bulunması nedeniyle işkence yapılmış olduğu kanaatine vardığını beyan etmiştir.

Tanık Ş. D. yeminli beyanında; maktülün kondisinin ilköğretim öğretmeni oluşu nedeni ile tanıdığını olay tarihinde jandarmaların köyde 15 yaş üstündeki gençleri toplayıp nezarete aldıklarını, nezarete alınanlar arasında maktülün de bulunduğunu, 3 gün köyde nezarete kaldıklarını, bu süre içerisinde kendilerine işkence yapılmadığını herhangi bir ifadelerinin alınmadığını daha sonra Şavgat'a götürdüklerini 4 veya 5 gün orada kaldıklarını orada da kendilerine işkence yapılmadığını ve ifadelerinin alınmadığını daha sonra maktülü kendisinin ve Koyunlu köyünde Ş. G. 'ü alarak Artvin'e götürdüklerini burada gözlerini kapatarak kendilerini dövdüklerini, yine elleri ve gözleri kapalı olarak bir odaya kapattıklarını tıbbi müdahalenin bir arada olduklarını 2-3 saatte bir gelip 10-15 dakikalık süre ile tekme ve katkalar ile dövüp adlarını sormalarından anladığını, 5-6 gün burada kaldıktan sonra kendilerini gözü bağlı olarak beton bir bodrum kata götürdüklerini, Ş. G. 'ü

A. K. 'S. P. 'S. K. kendisi ve maktül Cengiz Aksakal ile birlikte buraya geldiklerini, buradan yatılı bölge okuluna götürüldüklerini orada maktülü kendilerinden ayırıp tuvaletin yanındaki bir yere götürdüklerini 2-3 gün burada kalmalarına rağmen birdaha maktül ile görüşemediğini, bu süre geçtikten sonra gözetim evine götürmek için kendilerini biraraya topladıklarını maktülünde odalardan birinden çıktığını gördüğünü elinde kelepçe olmadığını, ancak bileklerinin kesilmiş ve kanamış vaziyette olduğunu, halsiz olduğunu, yürüyemeyecek durumda olduğunu gördüklerini, maktülün odadan çıkar çıkmaz yere düştüğünü, kendisinin ve köylüsü Suat'ın köyüne dönüp maktülü kaldırdıklarını maktülü hastaneye sevk ettiklerini kendilerinin soruşturma biraktıklarını beyan etmiştir.

Tanık K. A. yeminli beyanında; maktülün kendisinin amcası olduğunu, 18.10.1980 günü kendisini ve maktül amcasını aralarında bulunduğu 30 kadar kişinin Veliköy Jandarma Karakolunda nezarete alındıklarını, 3 gün orada kaldıklarını daha sonra Şavgat'a götürdüklerini, 6 gün orada kaldıklarını, Veliköy ve Şavgat Jandarma Karakollarında kendilerine işkence yapılmadığını, maktül amcasının Şavgat

450
330

Jandarma Karakolunda, kendilerinin 1 gün önce alınarak götürüldüğünü, nereye götürül-
diklerini bilmediğini, kendilerinin bulunduğu yerde maktülede işkence yapılmadığını
26.10.1980 günü kendisinin ve yanında Ş. T. C. K. ve O. T.
da olmak üzere 5 kişiyi Artvine götürdüklerini, orada öğretmen okuluna götürdü-
lerini, gözleri bağlı olması nedeni ile nereye konduklarını bilmediğini, iki gün
geçtikten sonra, maktül amcasının sesini duyduğunu, maktülü hanımı ile oğlunun ve ki-
nin adını iniltili olarak sayıkladığını ve inilti halinde Teren, Neriman, Tamer bah-
çeye tavuklar girmiş, çabuk çıkarın sözlerini söylediğini duyduğunu, daha sonra amca-
sının sesini duymadığını kendisinin de görmediğini, zaten kendisine 6.11.1980 günü bi-
nanın üstkakatından merdivenlerden alt kata indirildiğini, koğuşa getirildiğini, gözle-
rini açtıklarınikalabalık koğuşa amcasını sorduğunu, amcasının hastalanıp hastaneye
gittiğini öğrendiğini, daha sonra Trabzonda vefat ettiğini duyduğunu, olay hakkında
başka bilgisinin olmadığını beyan etmiştir.

Tanık S. K. yeminli beyanında; olay tarihinde maktül ile birli-
te göz altına alındıklarını, Şavşatın ayrı ayrı köylerinden gözaltına alındıkları iş-
Şavşatta maktülün işkenceye maruz kalıp kalmadığını bilmediğini, Artvindede beraber
buldukları süre içerisinde gözleri bağlı olduğu için kimin vurduğunu ve maktülün
işkenceye maruz kalıp kalmadığını nezarethane de buldukları sırada bitişik bölümler-
den bir takım feryat seslerinin geldiğini, ancak bu seslerin kimlere ait olduğunu
bilmediğini, sorgulama sonunda jandarmadan piyade birliğine teslim ettikleri sırada
maktülün bu arada gözetim altına alınanlar ayakta duracak hallerinin olmadığını, ancak
maktülün hepsinden daha perişan vaziyette olduğunu belirtmiştir.

Tanık N. A. yeminli beyanında; maktülün kendisinin babası ol-
duğunu, ne şekilde öldüğünü bilmediğini, 12 Eylül sırasında maktül babasının gözetim
altına alındığını, gözetim süresi içerisinde babası ile görüşemediğini, cesedinde
moralmalar gördüğünü, annesinin maktüle işkence yapılmış olduğunu söylediğini, maktül-
lün Töbcer'e kayıtlı öğretmen olduğunu belirtmiştir.

Tanık F. A. yeminli beyanında; olay hakkında görgüye dayalı
bilgisinin olmadığını, amcasına oğlu olan maktülün 12 Eylül sonra gözetim altına al-
dığını, gözetim altında iken kendisine işkence yapıldığını, Numune Hastanesine kaldı-
rıldığını ve buradada öldüğünü etraftan duyduğunu beyan etmiştir.

Sıkıyönetim Aşkari Mahkemesince istinabe yoluyla dinlendirilen Yusuf Sel-
çuk Saka yeminli beyanında; olay tarihinde Artvin İli Sıkıyönetim Komutan Yardımcı-
sı olarak görevli bulunduğunu, maktül Cengiz Aksakalı Dev-Yol örgütünün Şavşat il-
çesi Veliköyü bölgesi sanıklarından olduğunu ve jandarma tarafından yakalandığını,
jandarma mantıkasında yakalanan tüm sanıkların en kısa zamanda Artvin jandarma Alay
binasına Artvin Sıkıyönetim Komutan Yardımcılığı gözetim evine alındıklarını, polis
veya jandarma tarafından sorgularının yapıldığını, sorgusu sırası gelenlerin bu ekip-
ler tarafından gözetim evi müdürlüğünden teslim alınıp, sorgu için ayrılmış olan spor-
salonuna veya aynı binanın başka odalarında sorgularının yapıldığını ve sorgu konu-
sunda kendisine bilgi verilmediğini, zaman zamanda sorgu yerlerini gezerek sorgunun
cerreyanı hakkında bilgi edindiğini, ancak maktülün sorgusunda bulunmadığını, hatırladı-
ğı kadarıyla sorgulamadan önce alınan ön bilgi ve istihbarata göre maktülün fazla-
ve önemli bir eyleminin olmadığını ve örgüt hakkındada fazla bilgiye sahip olmadı-
ğandan sorgusunun gayet kısa sürebileceğini söylediğini, kendisinin emrine göre sorgu
ekibinin sanığı imza karşılığı bizzat teslim alıp, sorgu bitiminde imza karşılığı
gözetim evine teslim etmesi gerekirdi, sanığın emniyet müdürlüğü nezarethanesine göt-
ürüldüğünü zannetmediğini, sorguya alınan şahsın aynı gün gözetim evine götürülmesi
emir gereği olduğunu, sorgularında işkence yapılmadığını, işkenceye tevessül edilmesinin
kesinlikle yasaklanmış olduğunu, bu nedenle sık sık sorgu yerlerinin bizzat kendisi
tarafından kontrol edildiğini, maktülede işkence yapılmadığını, bu beyanını kontrolle-
rinin istinaden belirttiğini beyan etmiştir.

Bozma ilamından sonra sanık Ferit İldırarın savunmasında adı geçen H. K.
H. Ç. 'in tanık olarak dinlenilmesine karar verilmiş İstanbul 6. Ağır Ceza Mah-
kemesi tarafından alınan yeminli ifadesinde; 1979 yılının Temmuz ayında Ardanuç ilçesinde
Jandarma Karakol komutanı olduğunu, sanık Ferit İldırarın ise o tarihlerde Artvin İl
Merkez Komutanı olduğunu, Mecdi Cengizin ise Artvin Merkez Karakol Komutanı olduğunu
Ferit İ. aynı zamanda il bölük komutanlığında yürüttüğünü, o tarihlerde yasadışı ör-
güt üyelerinin Artvin ilinin Şavşat, Borçka ve Ardanuçta barındıklarını, Ardanuçta
olayın yoğun olduğunu, 1980 Eylülünde Artvin'in piyade bölüğü verildiğini, hatırladı-
ğı kadarıyla Artvin Dev-Yol davasında yargılanan örgüt üyeleri Z. K.
ve G. Z. 'in yakalamaları operasyonu ile Ardanuç ilçesi Kutlu köyü muhtarı
ve 3 kişinin öldürülmesi olayının takikatını aynı tarihlerde yürütüldüğünü,

57-130
12

sanıkların olay mahalline gelerek, tahkikatı yürüttüklerini, soruşturmanın başkanlığını, Harun Koçak'ın yaptığını, sanıkların operasyonlara bizzat katıldıklarını, sanıkların maktülün ölümü ile ilgisi olduğunu duymadığını, o olayla ilgili olarak bilgisinin olmadığını beyan etmiştir.

Tanık Harun Koçak Kırşehir Ağır Ceza Mah. de talimatla alınan yeminli ifadesinde; sanık Ferit İldırarın ifadesinde geçen tarihlerde sanığın sürekli olarak kendilerinin katıldığı, operasyonlara gelerek katıldığını, operasyonları idare ettiğini, Ferit İldırarın ifadesinin doğru olduğunu, ancak maktülün kimin tarafından öldürüldüğünü ve ne şekilde öldürüldüğü hususunda bilgisinin bulunmadığını, sanık Ferit'in G ve Z isimli teroristlerin yakalanmasında ve Ardahan ilçesi, Kutlu köyünün muhtarı ve 3 kişinin öldürülmesi olayındaki operasyonlarda görev aldığını, operasyonlarda 1 hafta veya 10 gün kaldıklarını beyan etmiştir.

Sanık Ferit İldırarın savunmasında adı geçen Zeki Durmuşun savunma tanığı olarak dinlenilmesine karar verilmiş, İstanbul Ağır Ceza Mah. ne talimat yazılmış ancak tanığın kesin adresi saptanamadığından dinlenilememiş, 11.9.1992 tarihli oturumda dosya yeterince açıklığa kavuşturulduğundan dinlenilmesinden vaz geçilmiştir.

MÜTALAA : İddia makamı esas hakkındaki mütalaaında;

Sanıklar Ferit İldırar ve Mecdi Cengiz hakkında 12.11.1980 tarihinde gözetim altında bulunan maktül Cengiz Aksakalı suçunu söylemek için işkence yapmak suretiyle öldürdükleri iddiasıyla kamu davası açılmışsa da, maktülün ölümü ile ilgili olarak daha önce aynı dönemde Artvinde görev yapan 3 polis memuru hakkında ayrı su tan kamu davası açıldığı, bu sanıklar hakkında verilen Beraat ve mahkumiyete ait iki ayrı kararın Askeri Yargıtayca bozulduğu, bozma gerekçesine göre maktülü öldüren kişilerin bu sanık olmadığı belirtilmiştir, bunun üzerine Artvin C. Başsavcılığına gerçek faillerin araştırılarak haklarında kamu davasının açılmasının istendiği, yapılan hazırlık soruşturması sonunda dosyamız sanıkları Ferit ve Mecdi hakkında kamu davası açıldığı, toplanan tüm delillere göre olay tarihinde sanıklardan Ferit İldırarın Artvin İl Merkez Jandarma Bölük Komutanı olduğu, Sıkıyönetim ilan edilmiş olması nedeni ile İl Jandarma Alay Komutanlığı zemin katının Sıkıyönetim gözetim evi olarak tahsis edildiği, sanık Ferit ile Mecdinin Sıkıyönetim gözetim evi ile ilgili veya gözetim evine alınan sanıkların sorgulaması ile ilgili her hangi bir görevini bulunmadığı, İl Merkez Jandarma Bölük Komutanı olan sanıkların sadece gözetim evin nöbetçi tahsis ettikleri anlaşılmış olup, tüm dosya kapsamına ve maktül hakkındaki otopsi ve ölüm raporlarına göre her iki sanığın üzerine atılı suçu işlediklerine ilişkin mahkumiyetlerine yeter, kesin ve inandırıcı delil elde edilemediğinden, beraatlerine karar verilmesi, her ne kadar suç tarihinde sanık Ferit İldırarın İlçe Jandarma Bölük Komutanı olarak görevli bulunması nedeni ile hakkında kamu davası açılması için ilgili Bakanlıktan izin alınması ve bu izinden sonra kamu davası açılması gerekirken bu husus o zaman yerine getirilmemiş ise de, yukarıda belirttiğimiz talep doğrultusunda bu hususunun ikmal edilmesine gerek olmadığı görüşü ile sanıkların beraatlerine karar verilmesini talep etmiştir.

GEREKÇE : Maktül Cengiz Aksakalın 12 Eylül 1980 den sonra yasadışı örgüt üyesi olarak muhtelif suçlardan aranması üzerine Şavşat Veliköyde yapılan operasyon sırasında kendiliğinden giderek teslim olduğu, 18.10.1980 ile 21.10.1980 tarihlerinde Veliköy nezarethanesinde tutulduğu, daha sonra Şavşat Jandarma Karakoluna getirildiği, orada 5 gün kaldığı, 26.10.1980 tarihinde Artvin İl Jandarma Komutanlığı nezarethanesine getirildiği, aynı gün haklarında kamu davası açılıp beraat eden sanıklarca sorgulandığı, 2.11.1980 tarihine kadar kendisine işkence yapıldığı, 2.11.1980 günü Sıkıyönetim gözetim evine nakledildiği, 3.11.1980'de rahatsızlığı nedeniyle Artvin Devlet Hastanesine sevk edildiği, bu hastaneden Trabzon Numune Hastanesine sevk edildiği ve Trabzon Numune Hastanesinde Adli Tıp Genel Kurulu raporunda belirtildiği üzere daha önceden mevcut hastalığına işkencesinde eklenmesi sonucu 12.11.1980 de öldüğü, tüm dosya kapsamından anlaşılmaktadır.

Sanıklardan Mecdi Cengiz çeşitli aşamalarda yaptığı savunmalarında; olay tarihinde Artvin Merkez Jandarma Karakol Komutanı olduğunu, maktülün öldüğü tarihlerde izinli olduğunu, olayla ilgisinin olmadığını beyan etmiştir.

Sanığa ait gizli sicil fişinde 1980 yılı içinde 12.10.1980 tarihinde izinli ayrılarak 14.11.1980 de göreve başladığı, belirtmekte olup maktül Cengizin teslim olduğu tarihi olan 18.10.1980 den öncesizane ayrılarak sanığın maktülün sorgusunun yapıldığı tüm dönem boyunca izinli olup, maktülün ölümünden sonra göreve bağlanmıştır.

İzinli olduğu dönemde sorgulamalara katılması görev alması mümkün olmayacağından sanığın maktül Cengiz Aksakala işkence yaptığı tanık B... K... H... un beyanlarında belirtilmişse de sanıkların maktülün gözetim tarihleri

135
572

arasında nezarethanede olup olmadıklarına ilişkin bir kaydın bulunmadığı Artvin Jandarma Komutanlığı ve 211. Alayına (Hudut Alayına) yazılan yazılarla anlaşılmıştır.

Sanık Ferit İldırar savunmasında maktûlün Sıkıyönetim Komutanlığı nı supları tarafından sorgulandığını, kendisinin İl Jandarma Bölük Komutanlığında görevli olduğunu, İl Jandarma Komutanlıklarının nezarethanelerinin olmadığını, maktûlün sorgulamasının kendi görevi dışında olduğunu, suç tarihlerinde Ardanuçta Kutluca köyünün muhtarının ve üç kişinin öldürülmesi olayı ile ilgili operasyonlarla Z ve G adlı teröristlerin yakalanması ile ilgili operasyonlarda görev aldığı Hüseyin Çelik, Harun Koçak'ın bu operasyonlarda görevli olduklarını belirterek tanık olarak göstermiştir. Hüseyin Çelik ve Harun Koçak tanık olarak dinlenmişler her iki de beyanlarında sanığın ifadesinde belirttiği tarihlerde Ardanuçta Kutluca köyü muhtarının öldürülmesi ile ilgili operasyonlarda ve G ve Z adlı teröristlerin yakalanması ile ilgili operasyonlarda görev aldıklarını beyan etmişlerdir.

Her ne kadar Bozmadan önce dinlenen tanıklardan F, Y, B, K, H, D beyanlarında sanık Ferit İldırarın maktûle işkence ya da keken gördüklerini beyan etmişlerse de bu tanıkların maktûlün gözetim altında bulunduğu tarihlerde, nezarethanede gözetim altında olduklarına dair yapılan tüm araştırma rağmen bir belgeye rastlanılamamıştır,

Tüm dosya kapsamı ve deliller birlikte değerlendirildiğinde maktûlün giz Aksakalın Artvin İl Jandarma Bölük Komutanlığının Sıkıyönetim gözetim evinde iken işkence sonucu öldüğü açıktır, ancak sanık Ferit İldırar Artvin İl Merkez Jandarma Bölük Komutanı olmasına rağmen Sıkıyönetim ilan edilmiş olması nedeni ile, İl Jandarma Alay Komutanlığının zemin katının sıkıyönetim gözetim evi olarak tahsis edildiği, sıkıyönetim nedeni ile sanıklardan Ferit ile Mecdinin sorgulama görevinin bizzat maktûle ve nezarethanenin sorumluluğunda her iki sanığa ait olmadığı, hususu yine sanık Mecdinin maktûlün gözetim tarihinde resmen izinli olması, sanık Ferit'in o tarihlerde operasyona katıldığına dair yeminle dinlenen tanıklar Hüseyin Çelik ve Harun Koçak'ın beyanları birlikte değerlendirildiğinde, sanıkların üzerlerine atılı suç işlediklerine dair kesin ve inandırıcı delil elde edilememiş olup, musnet suçtan beraatlerine ilişkin mahkememizde tam bir vicdani kanaat oluşmuştur.

HÜKÜM : Yukarıda açıklanan nedenlerle;

Sanıklar Ferit İldırar ve Mecdi Cengizin üzerlerine atılı suçu işlediklerine dair aleyhlerinde cezalandırılmalarına yeter kesin ve inandırıcı delil elde edilemediğinden her iki sanığında atılı suçtan ayrı ayrı **BERAATLERİNE**,

Yargılama giderinin hazine üzerine bırakılmasına dair, müdahil Teren Aksakalın yüzüne karşı, C. Başsavcısı H. Avni Özcan huzuruyla, isteme uygun ve yasa açık olmak üzere, oybirliğiyle verilen karar açıkça okunup, usulen anlatıldı.

TARİHSEL 16.9.1992 ÇİN BELLEK MÜZESİ

Üye 20936

Üye 301907

Katip 564

ASLINA YAZILMIŞTIR

TASLAK

Yazışma Birimi

1889

140

Y A R G I N A M
T E R K İ M İ C E S A D İ K L İ K

Y A R G I N A M İ L A M İ

BEKLEME NO. : 1993/009
KARAR NO. : 1993/0142
TEBELLÜHAT NO. : 0703200

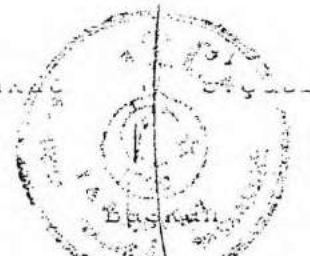
İşkence ile adam öldürmekten sanıklar Ferit İdris, Necdi Celi
günün bulma üzerine yapılan yazılı raporları sonuna ; belgelerine dair
(muvafık) aynı Cema mahkemesinden verilen 10.9.1992 gün ve 38 esas 38
karar sayılı kararın süresi içinde tatbiki olarak inceletmesi muadiri tara-
fından istenilmiş olduğundan dava evrakı C.Başsavcılığınca tebliğ
name ile 23.1.1993 günü talimete gönderilmekle inceletip gereği düşünü-
lür:

Öğretmen olan mahkûl Cengiz Aksakal in şikâyetçilik görevli-
liğinde bulunduğu öğrenmesi üzerine kendiliğinden şüpheli üçe san-
darlık büyük komutanlığına teslim olduğu, 20.10.1990 tarihinde kar-
arında kararlaştırılan süresi dolmuş ve bulunan şikâyetçilik görevi evine
devredildiği, 3.11.1990 günü tahsis edilmiş masraflara katılmadığı
17.11.1992 günü de olduğu, aynı sebebinin işkence olduğu, masraflar dok-
tor raporundan anlaşılması üzerine de özincin şikâyetçilik i muhafaz-
at makamı mahkemesinde sorgulama yapan polisler Hilmi Özmen, Seyhan
Nökeri, İbrahim Öçek haklarında kamu davası açıldığı, yazılı raporları
da sanıkların belgeleri tutukları ancak dosyadaki bilgileri göre sanık
Ferit ve Necdi hakkında görevli Cumhuriyet Savcılığınca, işkence sebebi
ile adam öldürmekten dava açıldığı, sanık Ferit in 7.3.1990 günü
Sarıyer Şikâyetçilikinde ve Asliye Cema mahkemesinde, sanık Necdi nin ise
Kıyafet Asliye Cema mahkemesinde verdiği ifadelerinden şüpheli ve şüpheli
nüşurcu operasyonlarında görevli olduklarının anlaşıldığı, in olay
komutanlığının yazılarında görev konusunu doğruladığı gibi sanıklar
C. Aksakal, İ. Özmen, H. Nökeri, S. Seyhan, İ. Öçek, K. Hilmi, N. Özmen, K.
A. Hilmi, S. Hilmi ve O. Hilmi in de yazılı raporları doğrult-
mayan beyanları ve aynı tip meclis raporlarından anlaşılmasında göre,
1-Olay sırasında il şubesinde büyük komutan olan İdris Ferit İdris
İdris ve Duna, diğer olarak sanık Necdi Cengiz hakkında mahkûm
konusunda ve Çuk. dan 1994 muadeline göre mahkûm bakanlığından kararla-
ştırılan tutuklu dosyadaki raporlarda göre bu karar verilmesi gereklidir.
İdris ve Çuk. dan 1994 muadeline göre aynı olarak yazılı raporları kararla-
ştırılmıştır.

Bu mayı gerektirmiş muadilin cemiye icraatları bu nedenle
görülmüş olduğundan kararın istem gibi (DOĞRULANINA), 3.7.1993
gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan : M. Aksoy
Üye : A. Şenel
Üye : N. Özbek
Üye : M. İdris

işkerce görüp bu sebeple öldüğünün kesin olarak belirlendiği, sar
 7.5.1990 günlü Sarıyer C. Savcılığındaki ve As. Ceza Mah. deki ifadele.
 Şevkat ve Ardanuç daki operasyonlarda görevli bulunduğuda açıkça itir
 ettiği, keza sanık Vecdinin de Akyazı Asliye Ceza Mahkemesine verdiği i
 de ile de görevli olduğunu ikrar ettiği gibi İl Alay Komutanlığının yaz
 rında da görevli olduklarının belirlendiği, maktul ile birlikte nezaret
 alınan ve bu dosyada tanık olarak dinlenen S. K. , F. A.
 H. D. , S. O. , K. Aksakal, B. ve S.
 bir birbirini tamamlayan beyanlarından ve tüm dosya müderecaatın
 anlaşılmasına göre,

1-Öncelikle il Jandarma Bölük Komutanı olan Ferit İldırır ve bur
 teban diğer sanık Vecdi Cengiz hakkında Hakimler Kanununa göre ve 6108
 154/4 m e göre Adalet Bakanlığında takibat izni alınması,

2-Sanıkların sübut bulan suçlarından T.C. 243.452/2,65/3,59.m e
 cezalandırılmaları gerekirken sonradan değiştirilen savunmalara ve ola
 tarhinde izinli veraportlu olduklarına dair yazıların Jandarma Genel K
 dan araştırılmadan beraatlerine karar verilmesi

Usul ve yasaya aykırı ve bu itibarla temyiz itirazları yerinde g
 rülmele, hükmün bu nedenlerle bozulmasına karar verilmesi talep ve evrak
 liğ olurur.

22.1.1993

Şevket Dinç Göker
 Cumhuriyet Başsavcısı Y.
 Yağcıyay Cumhuriyet Savcısı

TARİHSEL ADALET İÇİN BELLEK MÜZESİ

K
 J.
 5
 10
 15
 20
 25
 30
 35
 40
 45
 50
 55
 60
 65
 70
 75
 80
 85
 90
 95
 100
 105
 110
 115
 120
 125
 130
 135
 140
 145
 150
 155
 160
 165
 170
 175
 180
 185
 190
 195
 200
 205
 210
 215
 220
 225
 230
 235
 240
 245
 250
 255
 260
 265
 270
 275
 280
 285
 290
 295
 300
 305
 310
 315
 320
 325
 330
 335
 340
 345
 350
 355
 360
 365
 370
 375
 380
 385
 390
 395
 400
 405
 410
 415
 420
 425
 430
 435
 440
 445
 450
 455
 460
 465
 470
 475
 480
 485
 490
 495
 500
 505
 510
 515
 520
 525
 530
 535
 540
 545
 550
 555
 560
 565
 570
 575
 580
 585
 590
 595
 600
 605
 610
 615
 620
 625
 630
 635
 640
 645
 650
 655
 660
 665
 670
 675
 680
 685
 690
 695
 700
 705
 710
 715
 720
 725
 730
 735
 740
 745
 750
 755
 760
 765
 770
 775
 780
 785
 790
 795
 800
 805
 810
 815
 820
 825
 830
 835
 840
 845
 850
 855
 860
 865
 870
 875
 880
 885
 890
 895
 900
 905
 910
 915
 920
 925
 930
 935
 940
 945
 950
 955
 960
 965
 970
 975
 980
 985
 990
 995

T. C.

Yargıtay B. Ceza Dairesi Yüksek

Yargıtay Cumhuriyet Bassavcılığı

Başkanlığına

Bölüm : 1

Sayı : 1339

469
119
B. CEZA DAİRESİ
Esas : 5605
Galiy T. 20 MAYIS 1991

Sanık : Ferit İldırar, Mecdi Cengiz
öldürülen: Cengiz Aksakal

Müdahil (Ş. Dâvacı) :

Suçun nev'i : İşkence ile adam öldürmek

Suç tarihi : 12.11.1990

Mahkemesi : Artvin Ağ.Çz.

Uygulama : Her ikisininin TOK.243/2 delaletiyle 452/2 ,59,31,
m. e göre 4 yıl 2 şer ay hp ve fer'i cezaya
mahkûmiyetlerine dair

Karar tarihi ve No. su : 30.1.1991, 32/2

Tebliğ tarihi : 13.2.1991, 12.3.1991

Temyiz tarihi : 19.2.1991, 18.3.1991

Temyiz eden : sanıklar vekili

. tarafından temyiz edilmiş olmakla, evrak tetkik olundu :

Karara dayanak yapılan tanık Suat Yüksek ve diğer tanıkların beyanlarında, sanıkların sorumluluğu altında, maktulün işkenceye tabi tutulup öldüğü ancak sanıkların bizzat işkence yapıp yapmadıkları açıklığa kavuşmadığından, kendi aralarında ve diğer görevlilere fer'i fail olduklarının kabulü ile TOK.65/3 m.nin uygulanması gereğinin düşünülmemesi.

İsaya aykırı vebu itibarla temyiz itirazları yerinde görül-

2.11.1980 günü Sakıyönetim gözetim evine teslim edildiği, 26.10.1980-2.11.1980 tarihleri arasında kendisine kötü muamelede bulunduğu, gece rahatsızlanan maktûlün 3.11.1980 günü Artvin Devlet Hastanesine oradan da Trabzon Numuna Hastanesine sevk edildiği, yapılan tüm tıbbi müdahalelere rağmen Cengiz Aksakal'ın 12.11.1980 günü öldüğü, yapılan otopsi ve ölü muayene tutanağı ile Adli Tıp Genel Kurulunun 17.2.1984 tarihli ve 1702-28 Esas-Karar nolu raporuna göre şahsın etkili eyleme bağlı kafa içi kanaması sonucu öldüğü, ölümün kendisinde daha önceden mevcut bir hastalığa travmanın eklenmesi sonucu ölümün meydana geldiğinin belirtildiği görülmüştür.

Dosyanın Askeri Mahkeme tarafından Başsavcılığımıza gönderilmesi üzerine sanıklar hakkında Artvin Ağır Ceza Mahkemesinde kamu davası açılmış, sanıkların yapılan yargılamaları sonucunda mahkemece 30.1.1991 gün ve 1990/32 Esas, 1991/2 sayılı kararlar ile her iki sanığın TCK.nun 243/2, 452/2, 59/2 maddeleri gereğince 4 er yıl 2 şer ay ağır hapis cezası ile cezalandırılmalarına karar verildiği, hükmün temyizi üzerine Yargıtay 8.Ceza Dairesince " eksik araştırma " gerekçesi ile bozulduğu, mahkemece bozmaya uyularak yapılan yargılama sonunda her iki sanığın delil yetersizliğinden beraatlerine karar verildiği, verilen bu hükmün de Yargıtay 8.Ceza Dairesinin 1993/689-8142 Esas-Karar sayılı ilamı ile " izin alınmadığı gerekçesiyle " bozulduğu görülmüştür.

SONUÇ VE KANAAT : Yukarıda özetlenmeye çalışıldığı üzere maktûl Cengiz Aksakal'ın bir soruşturma nedeniyle gözaltına alındığı, yapılan sorgusu sırasında kendisine karşı kötü muamelede bulunduğu, değişik aşamalarda dinlenen tanıklar ve diğer delillerden maktûlün işkence sonucu suç tarihinde öldüğü anlaşılmıştır. Gerek Askeri Mahkemece dinlenip görgüye dayalı bilgileri olduğunu söyleyen tanıkların anlatımları, gerekse görgüye dayalı olmamakla birlikte maktûlü işkence edilmiş halde gördüklerini söyleyen tanıkların beyanlarına göre maktûle gerek sanıkların, gerekse sanıklarla birlikte sivil giyimli şahısların işkencede buldukları dosya kapsamına göre sabit görülmektedir. Her ne kadar görgüye dayalı bilgileri olduğunu söyleyen tanıklardan bir kısmı Askeri Mahkemece dinlenmeleri sırasında bu konudaki beyanlarının gerçeği yansıtmadığı, işkence eden kişileri görmediklerini, bu hususu kendi aralarında anlaşarak bazı kişileri suçlamak amacıyla yaptıklarını söyleyip ilk beyanlarından dönmüşler ise de olayın iki ayrı mahkemeden geçmiş olması ve mahkemece beraat-mahkûmiyet gibi bir birine tamamen zıt iki ayrı kararın çıkmış olması dikkate alınarak olayın bir kez daha yargılama aşamasından geçmesinin uygun olacağı, bu nedenle dosyada mevcut deliller bazara alınarak işkence yaparak gerçek faili belli olmayacak şekilde adam öldürme eyleminden ötürü suç tarihinde Artvin İl Merkez Jandarma Bölük Komutanı olan sanık Ferit İldırar ile Jandarma Karakol Komutanı olan sanık Mecdi Cengiz haklarında TCK.nun 243/2 yollamasıyla 452/2, 463.maddeleri gereğince cezalandırılmalarını teminen kamu davası açılmasının uygun olacağı sonuç ve kanaatine varılmıştır.

Gereği saygıyla arz olunur.

2 adet dosya,

H. Avni ÖZCAN 25597
Cumhuriyet Başsavcısı

197
2

konuldukları, bazı geceler sanıklar ve üç sivil tarafından sorguya çekilip dövüldüklerini, bir gün gözleri bağlı tahta kapılı bir yere götürülüp burasının sporsalonu olduğunu anladığını, işkenceye maruz kalanların seslerini duyduğunu, bir ara sanık Ferit'i gördüğünü ve " İbrahim yeter fazla vurma " dediğini duyduğunu, ertesi günü maktül yürüyemeyecek derecede dövülmüş olduğunu gördüğünü, maktülün merdivenlerden arkadaşlarının yardımı ile indirildiğini, sanıkların sorgu sırasında Cengiz'i öldürdüğünü söylediklerini belirttiği,

Tanık: H D; Maktülle birlikte hücreye konulduklarını, bazen hücrede, bazen de hücre dışında bir yerlere götürülerek dövüldüklerini, sanıklar ve yanındaki iki sivil şahsı maktülü döverken gördüğünü, bilahare Cengiz Aksakal'ın öldüğünü nöbetçi erlerden duyduğunu,

Tanık: S Y, Şavşat Veliköy de gözaltına alındığını, sonradan maktülün bulunduğu gözetim evine getirildiğini, burada herkesin işkence gördüğünü, bir ara tuvalete çıkarken gözündeki bandın kayması nedeniyle maktülü işkence edilmiş halde gördüğünü, maktül Cengiz'in Jandarma tarafından Sıkıyönetim gözetim evine teslimi sırasında kimliğini dahi söyleyemez durumda olduğunu gördüğünü söylediği,

Tanıklar: A K S A S Ö Ş
Dı, K A S K ibe maktülü işkence edilmiş halde gördüklerini ancak işkenceyi kimin yaptıklarını bilmediklerini,

Değişik aşamalarda dinlenen bir çok tanık ise olayla ilgili bilgi ve görgülerinin olmadığını belirttikleri görülmüştür.

Olayla ilgili olarak daha önceden başka üç sanık hakkında Eziyetli Sıkıyönetim 1 Numaralı Askeri Mahkemesinde Kamu Davası açıldığı, yapılmayan yargılamalar sonucunda sanıkların beraatlerine ve gerçek sanıkların tesbiti ve haklarında yasal gereğinin takdiri için dosyanın Artvin Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği anlaşılmıştır. Başsavcılığımızca suç tarihinde İlçe Jandarma Bölük Komutanı ve Jandarma Karakol Komutanı olan dosyamız sanıkları hakkında Artvin Ağır Ceza Mahkemesinde Kamu davası açıldığı, verilen hükmün Yargıtayca " Bölük Komutanı olan sanık hakkında gerekli izin alınmadan kamu davası açıldığı " gerekçeyle bozulup mahkemeye iade edildiği, mahkemece yargılamanın durdurulup dosyanın Başsavcılığımıza gönderildiği Yüksek Bakanlık'ça da Merkez İlçe Jandarma Bölük Komutanı Ferit İldırar ve ona tebaen Karakol Komutanı Mecdi Cengiz hakkında 2802 Sayılı Yasanın 82.maddesi uyarınca izin verilmesi üzerine Başsavcılığımızca soruşturma başlatılmış, bugüne kadar aynı olayla ilgili olarak iki ayrı mahkemede konu ile ilgili yargılama yapılmış olması nedeniyle taraflar yeniden dinlenmeden gönderilen dosya üzerinden inceleme ve soruşturma yapılmıştır.

İncelenen dosya kapsamına göre:

Maktül Cengiz Aksakal'ın 18.10.1980 tarihinde Şavşat ilçesi Veliköy Jandarma Karakoluna teslim olduğu, 21.10.1980 tarihine kadar burada tutulduktan sonra Şavşat İlçe Merkezine getirildiği, 5 gün de Şavşat'ta tutulduktan sonra 26.10.1980 tarihinde Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığı nezarethanesine getirildiği, burada daha önce haklarında aynı suçtan kamu davası açılıp beraat eden sanık polis memurları tarafından sorguya çekildiği, sorgulamadan hemen sonra Sıkıyönetim gözetim evine alınması yolundaki Komutanlık emirlerine rağmen maktülün

T. C. 227-158-1894
ARTVİN
CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI

Sayı : 1994 /B- 664
Konu : Soruşturma Hk.

ARTVİN
10 / 5 / 1994

ADALET BAKANLIĞINA

ANKARA

F E Z L E K E

DAVACI : K.H.
MÜŞTEKİ : TEREN AKSAKAL, D.lu Şavşat ilçesi
Veliköy nüfusuna kayıtlı .
MAKTÜL : CENGİZ AKSAKAL, Mehmet oğlu 1955 D.lu Şavşat ilçesi
Veliköy nüfusuna kayıtlı.
SANIKLAR : 1-FERİT ILDIRAR, oğlu D.lu
nüfusuna kayıtlı, halen Uludere
İlçesi Gülyazı 4. Jandarma Sınır Tabur Komutanı,
Jandarma Binbaşı.
2-MECDİ CENGİZ, oğlu D.lu A.
nüfusuna kayıtlı ve mukim.
S U Ç . İşkence yapmak suretiyle ölüme neden olmak.
SUÇ TARİHİ : 12.11.1980
DELİLLER : İddia, tanık anlatımları ve dava dosyası.

O L A Y : Suç tarihinde Artvin İl Merkez Jandarma Bölük Komutanı olan sanık Ferit Ildırar ile Jandarma Karakol Komutanı olan sanık Mecdi Cengiz'in bir soruşturma nedeniyle gözaltına alınan maktül Cengiz Aksakal'ın suçunu söyletmek için işkence yaparak ölüme neden oldukları iddiasından ibarettir.

Müsteki:Çeşitli aşamalarda verdiği ifadelerinde;kocasının bir soruşturma nedeniyle gözaltına alındığını,sorgulama sırasında kendisine işkence edildiği için öldüğünü,işkence yapanları görmediğini ancak yapanlar hakkında şikayetçi olduğunu belirtmiştir.

Tanık: S K ;Maktülle birlikte gözaltına alındığını,konulduğu odanın maktülün konulduğu odayı karşıdan gördüğünü, sanıklar Ferit veMecdi'nin yalnız veya bazı kişilerle birlikte değişik zamanlarda maktül ve kendilerini işkenceye tabi tuttuklarını,

Tanık;F Y ,Sanıklar maktülü döverken görmediğini ancak bir gün sanık Ferit Ildırar'ın bir kaç kişi ile birlikte kendisini alıp maktül Cengiz Aksakal'ın bulunduğu yere götürdüğünü,maktülün kollarının kalorifer peteğine bağlı olarak,işkence edilmiş,sayıklar durumunda gördüğünü,sanık Ferit'in kendisine hitaben " bunu bu duruma soktuk,sende konuşmazsan başına aynı şeyler gelecek " şeklinde beyanda bulunduğunu,

Tanık;B K ,Maktülle aynı gün yakalandıklarını,Artvin'de karşılıklı olarak birbirlerini gören iki odaya

.../...

ESAS NO. : 1993/47
KARAR NO. : 1994/1

S.: 2

630
1/4

hakimler kanununa tabi oldukları, ancak hakimler kanununa tabi olmaları rağmen Adalet Bakanlığında yargılama şartı olan gerekli iznin alınmadığı anlaşılmış olmakla, CMUK.253.maddesi gereğince her iki sanık hakkındaki kamu davasının DURMASINA,

Dosyanın Adalet Bakanlığında gerekli iznin alınması için Artvin C. Başsavcılığına gönderilmesine,

Dair sanık Ferit İldırar'ın yokluğunda, sanık Mecdi Cengiz'i ve müdahil vekili Av. Nahide Demir'in yüzlerine karşı C. Başsavcısı H. Avni Özcan huzuruyla isteme uygun ve yasa yolu açık olmak üzere oybirliğiyle verilen karar açıkça okunup usulen anlatıldı. 19.1.1994

Üye 20936

Yet. Üye 31426

Katip 590

BELLEK
MÜZESİ

TARİHSEL ADALET İÇİN BELLEK MÜZESİ

98
638

124
4

ESAS NO. : 1993/47
KARAR NO. : 1994/1
C.SAV.ES.NO. : 1990/116

K A R A R

Başkan : Günay Güler 27616
Üye : M.Feyyaz Karabel 20936
Yet.Üye : Betül Azızağaoğlu 31426
C.Başsavcısı : H.Avni Özcan 25597
Katip : Kenan Temur 590

Davacı : K.H.
Müdahil : TEREN AKSAKAL- olma D.lu,

Vekili : Av.Nahide Demir-Artvin Barosu Avukatlarından.
Maktül : CENGİZ AKSAKAL-Mehmet oğlu 1940 D.lu,
köyünden.

Sanıklar : 1-FERİT ILDIRAR- olma D.lu,
ilçesi, köyü nüf.kayıtlı olup,Uludere Güly
zı 4.J.Snr.Tb.Komutanı olarak görev yapar,J.Binbaşı,
okur-yazar, TC.
2-MECDİ CENGİZ- olma D.lu,
köyü nüf.kayıtlı ve mukim.
okur-yazar,emekli astsubay, TC.

Vekilleri : Av.Feridun Özyurt,Ankara Barosu Avukatlarından.

Suç : İŞKENCE YAPMAK SURETİYLE ADAM ÖLDÜRMEK.
Suç Tarihi : 12.11.1980
Karar Tarihi : 19.01.1994

Yukarıda açık kimlikleri ve suçları yazılı sanıklar hakkında
mahkememizde ikame olunan davanın yapılan ve bitirilen açık duruşmaları
sonunda;

GEREĞİ GÖRÜSÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

İDDİA : Sanıklar hakkında maktülü işkence sonucu öldür
dükleri iddiasıyla TCY.243/2,450/3,452/2.maddeleri gereğince cezalandırıl
ması istemiyle kamu davası açılmıştır.

Maktülün eşi davaya müdahil olarak katılmış,sanıkların ceza-
landırılmasına karar verilmesini talep etmiştir.

Müdahil vekili Yargıtay bozma ilamına uyulup uyulmaması konu
sundaki kararı mahkemenin takdirine bıraktığını,sanıkların cezalandırılma
larını talep etmiştir.

İddia Makamı Esas Hakkındaki Görüşünde ; sanıkların suç tari
hindeki görevleri dikkate alındığında,hakimler kanununa tabi olduklarını,
yargılanabilmeleri için Adalet Bakanlığından izin alınması gerektiğini
belirtmiştir.

SAVUNMA : Sanıklar aşamalarda alınan ifadelerinde,atılı
suçlamayı kabul etmediklerini,beraatlerine karar verilmesini talep etmiş-
lerdir.

GEREKÇE : Dosya kapsamına göre sanık Ferit Ildırar'ın su
tarihinde merkez ilçe jandarma bölük komutanı olarak görevli olduğu,hakki
da kamu davası açılabilmesi için hakimler kanunu gereğince Adalet Bakanlı
ğından izin alınması gerektiği,diger sanık Mecdi Cengiz hakkında da buna
bağlı olarak takibat izni alınması gerektiği sonucuna varıldığından yargı
lamanın durmasına,dosyanın gereği için Adalet Bakanlığına gönderilmesine
karar vermek gerektiği sonucuna varılmıştır.

H Ü K Ü M : Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;
Sanıklar Ferit Ildırar ve Mecdi Cengiz haklarında işkence so
nucu adam öldürmek/suçundan cezalandırılması istemiyle kamu davası açılmış
sede,her iki sanığında suç tarihindeki görevleri dikkate alındığında

başkan
D. A.

ESAS NO. : 1993/47
KARAR NO. : 1994/1
C.SAV.ES.NO. : 1990/116

K A R A R

Başkan : Günay Güler 27616
Üye : M.Feyyaz Karabel 20936
Yet.Üye : Betül Azızağaoğlu 31426
C.Başsavcısı : H.Avni Özcan 25597
Katip : Kenan Temur 590

Davacı : K.H.
Müdahil : TEREN AKSAKAL- olma D.lu,

Vekili : Av.Nahide Demir-Artvin Barosu Avukatlarından.
Maktül : CENGİZ AKSAKAL- oğlu D.lu,
köyünden.

Sanıklar : 1-FERİT ILDIRAR-O olma D.lu,F
nüf.kayıtlı olup,Uludere Güly
zı 4.J.Snr.Tb.Komutanı olarak görev yapar,J.Binbaşı,
,okur-yazar,sabıkasız,TC.
2-MECDİ CENGİZ- olma D.lu

Vekilleri : Av.Feridun Özyurt,Ankara Barosu Avukatlarından.
Suç : İŞKENCE YAPMAK SURETİYLE ADAM ÖLDÜRMEK.
Suç Tarihi : 12.11.1980
Karar Tarihi : 19.01.1994

Yukarıda açık kimlikleri ve suçları yazılı sanıklar hakkında
mahkememizde ikame olunan davanın yapılan ve bitirilen açık duruşmaları
sonunda;

GEREĞİ GÖRÜSÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

İDDİA : Sanıklar hakkında maktülü işkence sonucu öldür
dükleri iddiasıyla TCY.243/2,450/3,452/2.maddeleri gereğince cezalandırıl
ması istemiyle kamu davası açılmıştır.

Maktülün eşi davaya müdahil olarak katılmış,sanıkların ceza-
landırılmasına karar verilmesini talep etmiştir.

Müdahil vekili Yargıtay bozma ilamına uyulup uyulmaması konu
sundaki kararı mahkemenin takdirine bıraktığını,sanıkların cezalandırılma
larını talep etmiştir.

İddia Makamı Esas Hakkındaki Görüşünde ; sanıkların suç tari
hindeki görevleri dikkate alındığında,hakimler kanununa tabi olduklarını,
yargılanabilmeleri için Adalet Bakanlığından izin alınması gerektiğini
belirtmiştir.

SAVUNMA : Sanıklar aşamalarda alınan ifadelerinde,atılı
suçlamayı kabul etmediklerini,beraatlerine karar verilmesini talep etmiş-
lerdir.

GEREKÇE : Dosya kapsamına göre sanık Ferit Ildırar'ın su
tarihinde merkez ilçe jandarma bölük komutanı olarak görevli olduğu,hakki
da kamu davası açılabilmesi için hakimler kanunu gereğince Adalet Bakanlı
ğından izin alınması gerektiği,diger sanık Mecdi Cengiz hakkında da buna
bağlı olarak takibat izni alınması gerektiği sonucuna varıldığından yargı
lamanın durmasına,dosyanın gereği için Adalet Bakanlığına gönderilmesine
karar vermek gerektiği sonucuna varılmıştır.

H Ü K Ü M : Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;
Sanıklar Ferit Ildırar ve Mecdi Cengiz haklarında işkence so
nucu adam öldürmek/suçundan cezalandırılması istemiyle kamu davası açılmış
ise,her iki sanığında suç tarihindeki görevleri dikkate alındığında

15.Maddesi gereğince sanık Mecdi'ninde bölük komutanı olan sanıkla birlikte yargılanması gerektiğinden Adalet Bakanlığından soruşturma izni alınması için yazı yazılması görüşündeyiz dedi.

G.G.D.İstem gibi :

Usul ve yasaya uygun olan yargıtay 8.Ceza Dairesinin 6.7.1993 tarih ve 1993/689-8142 sayılı bozma ilamına uyulmasına karar verildi, açıklandı açık yargılamaya devam olundu.

Dosya incelendi, başka araştırılacak husus kalmadığı anlaşıldığından açık yargılamaya son verildi.

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ : Gerekçeli kararda açıklanacağı üre;

Sanıklar Ferit İldırar ve Mecdi Cengiz'in haklarında işkence sonucu ~~adam~~ öldürmek suçundan cezalandırılması istemiyle kamu davası açmış isede, her iki sanığında suç tarihindeki görevleri dikkate alındığında hakimler kanununa tabi oldukları, ancak hakimler kanununa tabi olmalarına rağmen Adalet Bakanlığından yargılama şartı olan gerekli iznin alınmamış olduğu anlaşılmış olmakla, CMUK.253.maddesi gereğince her iki sanık hakkındaki kamu davasının DURMASINA,

Dosyanın Adalet Bakanlığından gerekli iznin alınması için Art C.Başsavcılığına gönderilmesine,

Dair sanık Ferit İldırar'ın yokluğunda, sanık Mecdi Cengiz'in ve müdahil vekili Av.Nahide Demir'inyüzlerine karşı C.Başsavcısı H.Avni Özcan huzuruyla isteme uygun ve yasa yolu açık olmak üzere/verilen karar açıkça okunup usulen anlatıldı.19.1.1994

Başkan 27616

Üye 20936

Y.Üye 31426

Katip 590

633

123
4

Celse No. : 4
 Celse Tarihi: 19.1.1994
 Başkan : Günay Güler 27616
 Üye : M.Feyyaz Karabel 20936
 Yet.Üye : Betül zizağaoğlu 31426
 C.Başsavcısı: H.Avni Özcan 25597
 Katip : Kenan Temur 590.

belli gün ve saatte celse açıldı.

Sanıklardan Mecdi Cengiz geldi başka gelen yok açık yargılam devam olundu.

Heyetteki değişiklik nedeniyle eski zabıtlar okundu.

Bu sırada müdahil vekili Av.Nahide Demir'de geldi,yerine alındı açık duruşmaya devam olundu.

Sakarya Ağır Ceza Mah.ne yazılan talimat cevap var.

Sanık Mecdi Cengiz'in yargıtay bozma ilamına karşı diyeceklerinin tesbiti için usulüne uygun şekilde duruşmaya çağırılmış olduğu,ancak sanığın savunmasını Art in Ağır Ceza Mah.de yapmak istediğinin bildirmiş olduğu görüldü.

Önceki celse verilen ara karar gereğince sanık Ferit İldırar' yargıtay bozma ilamına karşı ifadesinin alınarak gönderilmiş olduğu Uludere Asliye Ceza Mah.nin talimatı okundu dosyaya konuldu.

Sanık Mecdi Cengiz huzura alındı kimliğinin tesbitine geçildi.

SANIK MECDİ CENGİZ : olma D.lu,

Akyazı ilçesi Buğdaylı köyü nüf.kayıtlı olup aynı yerde ikamet eder,evli 4 çocuklu,okur-yazar,emekli asşsubay,sabıkasız,TC, slam.

Yargıtay 8.Ceza Dairesinin 6.7.1993 tarih ve 1993/689-8142 sayılı bozma ilamı okundu anlatıldı,yasal hakları hatırlatıldı,soruldu:

Sanık Beyanında:

Yasal haklarımı anladım,benim Ankara'da avukatım vardır,ayrıca avukat tutmak istemiyorum,yargıtay bozma ilamında anladım,savunmamda şimdi yapacağım dedi.

SANIK SAVUNMASINDA :

Yargıtay bozma ilamına bir diyeceğim yoktur,uyulup uyulmaması konusundaki kararı mahkemenin taktirine bırakıyorum,benim bu olayda yani maktülün işkence sonucu öldürülmesi olayı ile hiçbir ilgim yoktur,olay 1980 yılında olmuştur,benim hakkımda ise sanık olarak bu tarihten 10 yıl sonra kamu davası açılmıştır,ben maktüle işkence yapılması olayına hiçbir şekilde iştirak etmedim,bu olayla ille uzaktan yakından hiçbir ilgim yoktur,beraatimi istiyorum,ayrıca yargıtay bozma ilamında belirtildiği gibi ben Hakimler kanununa tabi olduğum görüşüne iştirak etmiyorum,diğer sanık Ferit İldırar hakkında hakimler kanununun uygulanması normaldir,ancak bu suç tarihinde merkez komutanı değildim,karakol komutanı idim,bu yüzden hakimler kanununa tabi olmadığım görüşüdeyim,ayrıca maktülün öldürüldüğü iddia edilen tarihlerde ben resmi yıllık iznimi kullanıyordum,bir ay süre ile söz konusu tarihlerde yıllık iznimle kullandım buna ilişkin belgeler dosya içerisinde mevcuttur dedi.

Müdahil vekili Av Nahide Demir 19.1.1994 tarihli bir sahifede ibaret mahkememize hitaben yazılmış sanıkların cezalandırılmasını içerir dilekçe ibraz etti alındı okundu dosyaya konuldu.

Yargıtay 8.Ceza Dairesinin 6.7.1993 tarih ve 1993/689-8142 sayılı bozma ilamı okundu,bir diyeceği olup olmadığı müdahil vekilinden soruldu:

Müdahil Vekili Beyanında:

Yargıtay bozma ilamına bir diyeceğim yoktur,bozma ilamına karşı hiçbir diyeceğim yoktur,uyulup uyulmaması konusundaki kararı mahkemenin taktirine bırakıyorum dedi.

C.Savcısından gelen talimat cevaplarına,sanığın mahkememizde alınarak bozma ilamına karşı diyeceği ile başkaca bir istemi olup olmadığı soruldu.

C.Savcısı:

Gelen talimat cevaplarına ve sanığın beyanına bir diyeceğim yoktur,bozma ilamında belirtildiği üzere olay tarihinde ilçe jandarma bölük komutanı sanık Ferit İldırar hakkında ve memurun muhakematı kanununun

T.C
A R D A H A N
CUMHURİYET BAŞSAVCIILIĞI
S A Y I

FAZİLİK NO:1994/1125
E S A S NO:1994/500
İDDİANAME NO:1994/46

ASLİ 75

Yazı İşleri Müdürlüğü

İ D D İ A N A M E
AĞIR OLZ

DAVACI..... : K.H.
MÜDÜR..... : TEREN AKSAKAL, Mehmet
Şat ilçesi Veliköy
de oturur.
MAKTUL..... : CENGİZ AKSAKAL, Mehmet
ilçesi Veli köyünde
SANKILAR..... : 1-FERİT İLDIRAR, Osman
Sarıyer ilçe jandarma
Jandarma Lojmanları
kuyu adresinde oturur
2-MECİT CENGİZ, Cemil
D.lu Akyazı ilçesi
kayıtlı aynı yerde
S U Ç..... : İÇKENCE YAPMAK SUÇU
SUÇ TARİHİ..... : 12.11.1980

TARİHSEL ADALET İÇİN BELİK MOZİSİ

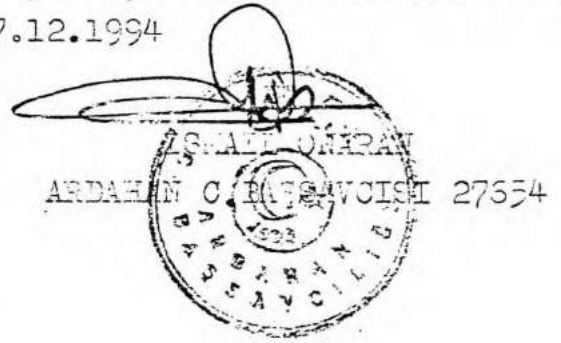
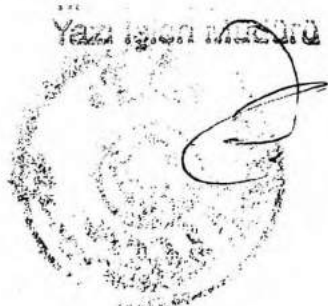
hastaneye sevk edildiği, bu hastane tarafından Trabzon Numune Hastanesi ne sevk edilen adı geçeninin 12.11.1980 günü burada öldüğü, yapılan otopsi sonucu maktülün işkenceye maruz kaldığının belirlendiği;

Maktülün ilk teslim olduğu 18.10.1980 ile Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığı nezarethanesine getirildiği 26.10.1980 tarihleri arasındaki kendisine her hangi bir kışkırtı muamelede bulunulmadığı ve sağlık durumunun iyi olduğu, dosyada mevcut tanık anlatımları ile anlaşılmaktadır. Maktülün Artvin İl Jandarma Olay Komutanlığı nezarethanesinde iken Emniyet görevlilerince sorgusu yapıldıktan sonra Sıkıyönetim emirlerine rağmen bu yerde tutulan maktüle yukarıda kimliği yazılı sanıklarca çeşitli şekillerde işkence yapıldığı ve dosya içinde mevcut Adli Tıp Genel Kurulu raporuna göre maktülün daha önceden mevcut olan hastalığının işkencenin de eklenmesi sonucu öldüğü anlaşılmıştır.

3.Ordu Komutanlığı Sıkıyönetim 1 numaralı Askeri Mahkemesinin 16.8.1983 gün 1987/24 Esas, 1988/29 karar sayılı Askeri Yargıtayca da onaylanıp kesinleşen hükmüne göre; sanıkların maktüle suçunu söyletmek için işkence yaptıkları, yapılan işkenceler sonucu maktülün 12.11.1980 günü öldüğü, böylece sanıkların üzerlerine atılı suçları işledikleri, iddia, yukarıda sözü edilen Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinin 1987/24 Esas sayılı dosyası, Dosya içerisinde mevcut Adli Tıp Genel Kurulu raporu, dosyada dinlenen tanıklar, sanıkların yargılamalarının 2302 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 89.gereğince yapılması için Yüksek Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün 30.11.1994 tarih ve 23711 sayılı emirleri ve eki 24.11.1994 tarihli olur yazısı ile tüm dosya kapsamında anlaşıldığından;

TARİHSEL ADALET Delillerinin takdir ve değerlendirilmesi mahkemeye ait olmak üzere; sanıkların 2302 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 89.maddesi uyarınca yargılamalarının yapılarak eylemlerine uyan TCK.nun 243/2, 452/2.maddeleri gereğince ayrı ayrı cezalandırılmalarına karar verilmesi istem ve iddia olunur.07.12.1994

ASİTİNGİLİ
YAZI İÇİN MÜHÜRÜ

alınmadığını, o tarihte Sıkıyönetim Komutanlığının Jandarmadan ayrı gözetim evinin olduğunu, sanığın sorgusunu yapan üç Polis Memuru hakkında işkence ile adam öldürmek suçundan Erzincan Sıkıyönetim Mahkemesinde dava açıldığını, sanıkların önce mahkumiyetlerine karar verildiğini, Yargıtay'ın bozması üzerine beraat ettiklerini, maktülün arkadaşları olan üç dört kişinin kendisi hakkında iddialarda bulduklarını, kendisinin maktül ile hiç bir şekilde yüz yüze gelmediğini, kendisine işkence yapmadığını, diğer sanığın o tarihte Merkez Jandarma Karakol Komutanı olduğunu, nezarethanede kalan kişilerin deftere kaydedildiğini, nöbetçilerin bu defteri birbirlerine zimmet karşılığı verdiklerini, olay tarihinde kendisinin Ardanuç ve Şavşat dağlarında operasyonlarda olduğunu ve suçsuz olduğunu beyan ettiği,

Sanık: Mecdi CENGİZ; Maktül Cengiz Aksakal'ın gerek yakalanmasında gerekse sorgulaması sırasında hiç bulunmadığını, maktülün ilk sorgulamasından sonra Jandarmadan ayrı olan Sıkıyönetim gözetimine alınması ile Jandarma Merkez Karakolunu birbirlerine sehven karıştırmış olabileceklerini, olay tarihinden önce izine ayrılmış olduğunu, olaydan hayli bir zaman sonra izinden döndüğünü, suçsuz olduğunu savunmuştur.

İncelenen dosya kapsamına göre :

Maktül Cengiz Aksakal'ın 18.10.1980 tarihinde Şavşat ilçesi Veliköy Jandarma Karakoluna teslim olduğu, 21.10.1980 tarihine kadar burada tutulduktan sonra Şavşat İlçe Merkezine getirildiği, 5 gün de Şavşat'ta tutulduktan sonra 26.10.1980 tarihinde Artvin 41 Jandarma Alay Komutanlığı nezarethanesine getirildiği, burada daha önce haklarında aynı suçtan kamu davası açılıp beraat eden sanık Polis Memurları tarafından sorguya çekildiği, sorgulamadan hemen sonra Sıkıyönetim gözetimine alınması yolundaki Komutanlık emirlerine rağmen maktülün 2.11.1980 günü Sıkıyönetim gözetimine teslim edildiği, 26.10.1980-2.11.1980 tarihleri arasında kendisine kötü muamelede bulunduğu, gece rahatsızlanan maktülün 3.11.1980 günü Artvin Devlet Hastanesine oradan da Trabzon Numune Hastanesine sevk edildiği, yapılan tüm tıbbi müdahalelere rağmen Cengiz Aksakal'ın 12.11.1980 günü öldüğü, yapılan otopsi ve ölü muayene tutanağı ile Adli Tıp Genel Kurulunun 17.2.1984 tarihli ve 1702-28 Esas-Karar nolu raporuna göre şahsın etkili eyleme bağlı kafa içikanaması sonucu öldüğü, ölümün kendisine daha önceden mevcut bir hastalığa travmanın eklenmesi sonucu ölümün meydana geldiğinin belirtildiği görülmüştür.

Dosyanın Askeri Mahkeme tarafından Başsavcılığımıza gönderilmesi üzerine sanıklar hakkında Artvin Ağır Ceza Mahkemesinde Kamu davası açılmış, sanıkların yapılan yargılaması sonucunda Mahkemece 30.1.1991 gün ve 9990/32 Esas, 1991/2 sayılı kararlarla her iki sanığın TCK.nun 243/2, 452/2, 59/2 maddeleri gereğince 4'er yıl 2 şer ay Ağır Hapis Cezası ile cezalandırılmalarına karar verildiği, hükmün temyizi üzerine Yargıtay 8 nci Ceza Dairesince "eksik araştırma" gerekçesiyle bozulduğu, Mahkemece bozmaya uyularak yapılan yargılama sonunda her iki sanığın delil yetersizliğinden beraatlerine karar verildiği, verilen bu hükmün de Yargıtay 8. C.D.'nin 1993/689-8142 Esas-Karar sayılı ilamı ile "izin alınmadığı" gerekçesiyle bozulduğu görülmüştür.

SONUÇ VE KANAAT : Yukarıda anlatıldığı gibi maktül Cengiz Aksakal'ın 18.10.1980 tarihinde örgüt üyesi olduğu iddiasıyla Şavşat Jandarması tarafından gözaltına alındığı, 26.11.1980 tarihinde şahsın Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığı nezarethanesine getirildiği, o tarihte haklarında soruşturma yapılan Ferit İldırar adlı şahsın Artvin Merkez İlçe Jandarma Bölük Komutanı olarak Mecdi Cengiz'in ise Karakol Komutanı olarak görev yaptığı, adı geçenlerin maktül Cengiz Aksakal'ın suçlarını söyletmek maksadıyla gözlem altında bulunduğu sürece kendisine kötü muamelede buldukları, dövdükleri, daha sonra şahsın rahatsızlanarak 3.11.1980 tarihinde Artvin Devlet Hastanesine, oradan da Trabzon Numune Hastanesine sevk edildiği ve şahsın Trabzon Numune Hastanesinde öldüğü, ceset üzerinde yapılan otopsi sonucu ölümün kafa travmasına bağlı beyin kanaması sonucu meydana geldiği, tanık anlatımları, otopsi tutanağı, Adli Tıp Kurumu görüşü ve tüm dosya kapsamı ile anlaşıldığından, adı geçenlerin TCK.nun 243/2, 452/2 maddeleri gereğince cezalandırılmaları istemiyle haklarında son soruşturmanın açılması gerektiği görüşü ile gereği taktirlerinize arz olunur. 16.11.1994

H/A

Ferit G Ü N E Ş
C. Başsavcısı

TARİHSEL ADALET İÇİN BELLEK MÜZESİ

T.C
Y A R G I T A Y
Sekizinci Ceza Dairesi

Y A R G I T A Y İ L A M I

ESAS NO : 1998/ 13059
KARAR NO : 1998/ 17361
TEBLİĞNAME NO: 1/ 85880

DURUSMALI

İşkence yapmak suretiyle adam öldürmekten sanıklar Ferit İldırdar ve Mecdi Cengiz'in yapılan yargılanmaları sonunda; Hükümlülüklerine dair (ARDAHAN) Ağır Ceza Mahkemesinden verilen 30.12.1997 gün ve 75 esas, 87 karar sayılı hükmün süresi içinde Yargıtay'ca incelenmesi müdahil Teren Aksakal vekili ve sanıklar Ferit İldırdar, Mecdi Cengiz tarafından istenilmiş olup, CMUK.nun 318. maddesi gereğince sanıklar Ferit İldırdar ve Mecdi Cengiz tarafından duruşmalı inceleme istliğinde bulunulan dava evrakı C.Başsavcılığınının 20.10.1998 günlü onama istekli tebliğnamesi ile dairemize gönderilmiş ve 9.12.1998 duruşma günü tayin edilerek incelenip gereği düşünüldü.

Yapılan duruşmaya, toplanıp karar yerinde gösterilen kanıtlara, mahkemenin soruşturma sonuçlarına uygun olarak oluşan katui ve takdirine, incelenen dosya kapsamına göre müdahil vekili ve sanıkların yerinde görülmeyen temyiz itirazları ile sanıklar Ferit İldırdar ve Mecdi Cengiz'in duruşmalı inceleme sırasında suç niteliğine, suçun kanıtlanmasına, soruşturmanın genişletilmesine ilişkin sözlü ve yazılı savunmalarının reddiyle, hükmün istem gibi (ONANMASINA), 22.12.1998 gününde oybirliği ile karar verildi.

Başkan	Uye	Uye	Uye	Uye
N.Ünver	N.Tankut	U.Kızılkılıç	S.Çetinkol	M.Mihçak

TARİHSEL ADALET İÇİN BELLEK MÜZESİ

Yukarda onamayı içeren karar Yargıtay C.Savcısı Nuri Düzgün hazır olduğu halde, sanıkların yokluğunda 23.12.1998 gününde açıkca okunarak anlatıldı.

Başkan	Uye	Uye	Uye	Uye
N.Ünver	N.Tankut	U.Kızılkılıç	M.Mihçak	Y.K.Doğan

Ardahan
C. Savcısı

7 Ocak 1999

Cumhuriyet Başsavcısı Y
Yargıtay C. Savcısı

Kararlandırıldı
Y.İşleri Müdresi

HA.

Başkan

38
15/4

1- Sanıkların 1. cümlesi gereğince sanıkların şahsi ve sosyal özel hakları nazara alınarak ve diren ayrı ayrı 5'er yıl ağır hapis cezası ile cezalandırılmalarına,

2- Sanıkların işten çıkarılan aslı madni faili belli olmayan ölüm filli ne müzaheret ve muhavemetle bulunarak fer'i fail oldukları anlaşılmakla cezalarının TCK'nun 65/3. maddesi gereğince cezalarının taktiren 1/2 oranında indirilmeksuretiyle sanıkların 2'ser yıl 6'sar ay Akr Hapis C'zası ile cezalandırılmalarına,

3- Sanıkların dosyadaki kişilikleri nazara alınarak TCK'nun 59/2. maddesi uyarınca cezalarının taktiren 1/6 oranında indirilerek neticeten , sanıkların ayrı ayrı 2'ser yıl 1'er ay Akr Hapis C'zası ile cezalandırılmalarına,

4- Yargılama giderlerinin(65.595. TL) sanıklardan müteselsilen alınmasına, Yargıyay gidis-dönüg giderleri ile ilk bozma sanıklar lehine olduundan bozmadan sonraki masrafların Hazine üzerinde bırakılmasına,

5- Müdahilin madni ve manevi tazminat haklarının saklı tutulmasına,

Dair; Müdahil vekilinin yüzüne kargı, İddia Mahkaminin huzuru ile talebe uygun yasa yolları açık olmak üzere oy birliğiyle verilen karar açıkca okunup usulen anlatıldı.

30.12.1997

Başkan 30891

Üye 37182

Üye 37238

Katip

Masraf Beyanı:

TÜBİGideri : 49.200TL

Ptt gideri : 16.395TL

Toplam= 65.595TL

3847
16

sanığın sorgulamasının tahsili edilen spor salonunda yapıldığı bu sorgulamalar sırasında maktûle işkencelerin yapıldığı, 2.11.1980 tarihinde maktûlün durumunun sıkıyönetim görevlilerince farkedilmesi üzerine 3.11.1980 tarihinde Artvin Devlet Hastanesine kaldırıldığı 5.11.1980 tarihinde Trabzon Numune Hastanesine sevk edildiği, burada komaya giren maktûlün 12.11.1980 tarihinde öldüğü, yapılan otopsisinde vücudunun muhtelif yerlerinde dar ve cebir izlerinin bulunduğu maktûlün Adli Tıp Genel Kurulunun raporunda da belirtildiği üzere mesir fiile maruz kaldığı, maktûlün kafa içi kanamasına bağlı olarak mevcut hastalığının mesir fiile eklenmesi sonucu öldüğü anlaşılmıştır. Tanık beyanlarından sorgulamalara 3 kişilik sivil kişilerin katıldığı anlaşılmıştır.

Maktûlün sanıklar Ferit İldırar ve Necdi Çengiz'in ve sivil kişilerin de aralarında bulunduğu bir ekip tarafından sorgulanmış, bunlardan bir veya birkaçının yaptığı işkence sonucu ve bu işkenceye önceki mevcut hastalığının eklenmesi sonucu öldüğü anlaşılmıştır. Her ne kadar bazı tanıklar sanıklar Ferit ve Necdi'nin bizzat işkence yaptığını beyan etmişlerse de gözlerinin bağlı bulunması gerekmesi ve kendilerinin sorgulandıkları nazara alındığında beyanları tam olarak kabul edilmemiştir. Sanıkların maktûle bizzat işkence yaptıkları kesin olarak saptanamamıştır. Ancak sanıkların maktûle karşı yapılan işkencelere talimat vermek, yer tutarlık etmek ve göz yummak suretiyle işkence suçuna fer'i olarak katıldıkları anlaşılmıştır.

Sanık Necdi savunmasında, suç tarihlerinde izinli olduğuna dair beyanda bulunmuş ise de gerek hazırlıktaki sevcılıkta alınan ifadesinde maktûlü ismen bahsettiğini olay tarihinde Merkez Jandarma Karakol Komutanı olarak görev yaptığını beyan etmesi karşısında gerekse talimatla alınan Akyazı Asliye Ceza Mahkemesindeki alınan her iki beyanda bahsettiğinden bahsetmemiş olması karşısında olay tarihinde izinli olduğu yolundaki savunmalarına itibar edilmemiş ve sicil belgesinde 12.10.1980-14.11.1980 tarihleri arasında izinli olduğunu belirten yazıya ay sütununun boş bırakılmış olması 12 ve 10 rakamlarında takrifat bulunması ve Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığı yazılarında sanığın olay tarihinde izinli olduğunu belirten yazının sonradan temin edildiği kanaatine varılarak o yazıya itibar edilmemiş ve sanığın olay tarihinde görevli olması ve maktûlün sorgulanmasına katıldığı kanaatine varılmıştır.

Sanık Ferit olay tarihinde Ardanuç'da olduğunu ve sorgulanmış maktûlün olduğunu beyan etmişse de Ankara Sıkıyönetim Mahkemesinde 31.8.1983 tarihli beyanında "... sorgulamasını görmüş olabilirim" şeklinde beyanda bulunması ve Ardanuç'da bulunduğu dair beyanda bulunmaması karşısında sonradan ileri sürdüğü olay tarihinde Ardanuç'da operasyonda bulunduğu yönündeki savunmasına sorgulamada bulunduğu yolundaki tanık beyanları nazara alınarak itibar edilmemiştir. Sanığın savunma şahidi olarak gösterdiği Hüseyin Çelik'in talimatla İstanbul Ağır Ceza Mahkemesince alınan ifadesinde sanık Ferit ile diğer sanık Necdi Çengiz'in Ardanuç bölgesinin kutlu köyündeki ve İrmaklar bölgesindeki operasyonlara katılarak bir fiil operasyonları yürüttüklerini beyan etmesi karşısında (sanık Necdi Ardanuç'da bulunmamıştır) beyanının doğru olmadığı yine aynı şekilde tanık Harun Koçak'ın da beyanının doğru olmadığı arkadaşlarını koruma gayreti ile bu şekilde beyanda buldukları kanaatine varılmıştır.

Sanıkların gelişigüzel beyanları, tanık beyanları, otopsi raporu, adli tıp raporu, dosyadaki belgeler ve tüm dosya kapsamı birlikte incelendiğinde sanıklar Necdi ve Ferit'in sivil kişilerle birlikte maktûlün sorgulamalarına katıldıkları ve bu gruptan kimliği kesin olarak belirlenemeyen bir veya birkaçının yaptığı işkence ve önceki hastalığı sonucu öldüğü anlaşılmakla aşağıdaki hüküm kurulmuştur.

H Ü K Ü M : Üzeri çesi yukarıda ayrıntılı olarak açıkladığı

1- Sanıkların işkence sonucu maktûlün ölümüne sebebiyet vermiş oldukları anlaşılmakla eylemlerine uyan TCK.nun 243/2.maddesi yol açması ile TCK.nun 52/2.mad-

38446
17

ARDAHAN AĞIR CEZA MAHKEMESİ-1994)75 "esas-1997/87" Karar-S: 5

travma sonucu çıkmasına zemin hazırlayan arızanın hastalığının başlangıcında da mevcut olduğundan bunun müessir fiile illiyetinin bulunduğu ancak kafatası kubbe ve kaide kemiklerinin sağ lam olmasını hemotomun yeri dikiste alındığında kendinde mevcut birhastalığa travmanın müessir fiile sonucu kanama olabilirliği sıhette durumunun TCK.nun 451 veya 452/2 maddelerine münas olabileceğnitelikte olduğu belirtilmiştir.

19.6.1985 tarihli Erzurum Sıkıyönetim Komutanlığı 1.Nolu Askeri Mahkemesine hitaben Artvin Sıkıyönetim Komutan Yardımcılığı tarafından yazılan yazıda ,maktûlün sorgulamasının 21.10.1980 günü polis memurları Seyhan ve İbrahim tarafından yapıldığı 26.10.1980 tarihinde Komiser yardımcısı Hilmi Özmen in zapta geçmesi ile tamamlandığı ve soru tutanağında sadece maktûlün imzasının bulunduğu ifadesini alanın belirlenmediği belirtilmiştir.

Artvin Emniyet Müdürlüğünün 15.5.1985 tarihli yazısında maktûlün Şavşat İlçe Bölük Komutanlığından alındığı 26.10.1980 günü Artvin'e getirtilerek gözetim evine konulduğu 2.11.1980 tarihinde sorgusu nu yapan görevlilerce Sıkıyönetim Komutanlığı gözetim evine teslim edildiği belirtilmiştir.

Artvin 1. Jandarma Alay Komutanlığının 4.6.1985 tarihli yazısında maktûlün Sıkıyönetim görevlilerince sorgulamasının yapıldığı ,26.10.1980 -2.11.1980 tarihleri arasında sıkıyönetim gözetimevi sorumluluğu ve sorulama ekipleri teşkilinin Artvin 211.Hd.A.K.lığı ve Sıkıyönetim Komutan yardımcılığı sorumluluğunda Artvin 211.Hd.A.K.arangında yapıldığı belirtilmiştir.

Sanıklar hakkında Artvin Ağır Ceza Mahkemesinin 1990/32 esas-1991/2 karar -30.1.1991 tarihli kararı ile sanıkların işkence sonucu ölüme sebebiyet vermek suçlarından TCK.nun 243/2 maddesi yollaması ile 452/2 md.1. cümlesi ve 59.son maddesi gereğince ve TCK.nun 31. maddesi gereğince sanıkların neticeten 4 sene 2 şer ayın Artvin Hapis ve 4 sene 2 şer ayın anre hizmetlerinden yasaklanmalarına karar verilmiş, Yargıtay 8. Ceza Dairesinin 991/5605 esas-991/ 7634 sayılı ilama ile eksiksorusturma ve savurularının araştırılması açısından bozulmasına karar verilmiş, kabulü görede sanıkların sorumluluğu altında bulunan Cengiz Aksakal'a suçunsöyletmek amacıyla işkenceye tabi tutarak ölümüne neden oldukları ancak kanıtlara göre sanıkların bizzat işkenceyi yapmadıkları açıklığa kavuşmadığından eylemleri kendi aralarında ve diğer saptanmayan görevlilere bağlı olarak TCK.nun 65/3 md. uyan fer'i fail olduğu halde buna göre uygulanmayarak sanıklara fazla ceza tayin edilmiş olması belirtilerek kararı bozmuş,bozmaya uyularak yapılan yargılama sonunda ,Artvin Ağır Ceza Mahkemesinin 1991/38 Esas-1992/38 karar ve 16.9.1992 tarihli kararı ile sanıkların atılı suçtanayrı ayrı beraatine karar verilmiş,müdahilin temyizi üzerine, Yargıtay 8. Ceza Dairesinin 1992/689 Esas-8142 Karar sayılı ilama ile olay sırasında 1. Jandarma Bölük Komutanı olan Yarbaşı Ferit İldırar ve bunabağlı olarak sanık Necdi Cengiz hakkında Hakimler Kurulu ve TCK.nun 154/4 maddesine göre Adalet Bakanlıından takibatizni alınıp dosyadaki kenil lara göre bir karar verilmesi gerekirken yargılama ve kanıtlama kurallarına aykırı olarak yazılı biçimde karar verilmesi isabetsizliğinden bozulmasına karar verilmiş,bozma ilamına uyularak yapılan yargılama sonunda, 25.3.1994 tarihli Bakanlık oluru alınmıştır.(dakti lo değiştirildi)

DİKKATLE OKUNULMADIR ESİ:

Teminli olarak beyanlara, Adli Tıp raporu, dosyadaki belgeler ve raporlar ve tutanaklara kapsamlı olarak maktûl CengizAksakal'ın Şavşat ilçesi Veliköy Bucasında öğretmen olarak görev yaptığı, 18.10.1980 günü bir operasyon sırasında kondiliğinden jandarmaya teslim olduğu, Dev-yol örgütü kitle eğitimi ve propaganda sorumlusu olarak gözaltına alındığı , 3 gün süre ile Veliköy Jandarma Karakolunda 4-5 gün Jandarma Şavşat Karakolunda nezaretne kaldığı, maktûle Veliköy ve Şavşat karakollarında herhangi bir sorgulama yapılmadığı, sağlık durumunun iyi olduğu, daha sonra Artvin Jandarma Alay Komutanlığına getirildiği, 26.10.1980 tarihinde sorgusunun yapıldığı, 2.11.1980 tarihine kadar sorgu neticeleri hakkında yazılı olarak bu tarihte Sıkıyönetim gözetim evine teslim edildiği bu süre içerisinde maktûlün bulunduğu İl Merkez Jandarma Bölük Komutanı olan sanıkların Ferit İldırar ve yine İl merkez Jandarma Takım Komutanı olarak görev yapan sanık Necdi Cengiz in de aralarında bulunduğu sorgulama ekibince maktûlün sorgulamasının yapıldığı,

38
1847

Tanık S K / A 'de beraber buldukları süre içerisinde sesleri bağı olduğunu / kimin vurduğunu ve maktûlün işkenceye maruz kalıp kalmediğini bilmediğini, nezarethane de buldukları sırada bitişik bölümlerden birtakım feryat sesleri geldiğini ancak bu seslerin kimlere ait olduğunu bilmediğini, sorgulama sonunda jandarmadan ziyade birliğine, teslim ettikleri sırada maktûlün ve gözetim altına alınanların ayakta duracak hallerinin olmadığını, ancak maktûlün hepsinden daha perişan durumda olduğunu gördüğünü belirtmiştir.

Tanık Y S E / Yeminli beyanında, maktûlün polisveya jandarma tarafından ndansor gularının yapıldığını, Gözetim evi Müdürlüğünden teslim alınan sonra ayrılmış olan spor salonuna veya aynı binanın başka bir odasında sorgularının yapıldığını ve kendisinin Sıkıyönetim Komutan Yardımcısı olarak görevli olduğunu, sorgu konusunda kendisine bilgi verildiğini, zaman zaman sorgu yerlerini gezdiğini, maktûlün fazla önemli bir eyleminin olmadığını ve örgüt hakkında fazla bilgiye sahip olmadığından sorgusunun gayet kısa sürebileceğini söylediğini, sanığın (maktûlün) emniyet müd. nezarethanesine götürüldüğünü zannetmediğini, aynı gün gözetimevine götürülmesinin emir gereği olduğunu sorgularda işkence yapılmadığını, maktûlede işkence yapılmadığını belirtmiştir.

Tanık H C / olay tarihinde Ardanoç Jandarma Merkez Karakol komutanı olduğunu, bu ilçede olayların yoğun olduğunu, takviye güç olarak Artvin Merkez-dentakviye geldiğini, sanık Ferit'in belirttiği tarihlerde, sanık Ferit ve Mecdi'nin Ardanoç ilçesindeki operasyonlara bir fiil katıldıklarını, o tarihlerde maktûlün arandığını, yakalandığını ve öldüğünü duyduğunu, belirtmiştir.

Tanık H K / Talimatla alınan ifadesinde; sanık Ferit'in ifadesinde geçen tarihlerde sürekli olarak bölge operasyonlarında olduğu için sık sık bizim yanımıza gelip operasyonlara katılırdı ve operasyonları idare ederdi bu nedenle ifadesinde belirttiği hususların doğru olduğunu, bu operasyonların devam süresince bir hafta veya on gün sürekli birlikte olduklarını belirtmiştir.

Tanık Zeki DURAN / Talimatla alınan ifadesinde; Mit'de görevli olduğunu, sanık'ları tanıdığını, maktûlün sorulmasında gözlemci olarak bulunduğunu ancak soru-bmaya katılmadığını, sorgulamanın divitdüzü taburunda yapıldığını ve maktûlün soruşturma kağıtları ile birlikte Hilmi Özmen tarafından jandarmaya teslim edildiğini, maktûlün yüzünün zayıf ve hastalıklı bir kişi olduğu izlenimini verdiğini, 26 Ekim 1980 günü sor-gulaması yapılan ve aynı gün jandarmaya teslim edilen maktûlün sonraki günlerde yeni-den sorulanı sorulmadığını bilmediğini beyan etmiştir, Emniyette maktûle işkence yapılmadığını belirtmiştir.

Tanık A A / talimatla alınan ifadesinde; Artvin Alay 2. Şube Müdürü olarak görev yaptığını, maktûlün Dev-yol örgütü adına faaliyete bulunduğu iddiasıyla Artvin'e getirildiğini, Artvin'de sorulamasının yapıldığını, gözetimevindeyken rahatsız olduğunu bildirmesi üzerine Artvin Devlet Hastanesine gönderildiğini, oradan da Trabzon Devlet Hastanesine gönderildiğini, ve orada ölmüş olduğunu duyduğunu, başka bir bilgisinin olmadığını belirtmiştir.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI YAZISI / Sanık Mecdi Çengiz'e hitap edilen yazıda "1980 yılı izin belgelerine özlük ve sicil dosyanızın incelenmesinde rastlanılamamıştır ancak 1981 yılı sicil belgesinde 12 Ekim 1980 ile 14 Kasım 1980 tarihleri arasında 32 gün olarak izine ayrıldığınız anlaşılmıştır," denilmektedir.

Sanık Mecdi Çengiz'in 1980 ve 1981 yılına ait sicil belgeleri getirtilmiştir, incelenmesinde ayrılma tarihinin 12.10.1980-katılma tarihinin 14.11.1980 olduğu ancak 12 ve 10 rakamlarının başka rakamların üzerine diktulo ile yazılmış olarak görüldüğü ayrıca süre sütununda ay ve gün olarak ayrı bölümler olduğu alde ay bölümünün boş sıralılarak gün sütununa 32 gün olarak yazılmış olduğu halbuki 1980 yılına ait sicil belgesinde ay ve gün rakamlarının ayrı ayrı olarak yazılı bulunduğu görülmüştür.

İl Jandarma Alay Komutanlığının yazısında; 12.11.1980 tarihinde J. 1. Şube teğmen Ferit İldırar'ın Artvin İl Merkez Jandarma Bölük Komutanı olarak görevli olduğu J. Astsubay Mecdi Çengiz'in ise anılan tarihte Artvin İl Merkez Jandarma Takım Komutanı olarak görevli olduğu belirtilmiştir.

Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığının 19.7.1990 günlü yazısında 2.11.1980 tarihinde Emniyet Müdürlüğü nezarethanesine götürülecek Emniyet odasına alındığı 3.11.1980 günü rahatsızlandığını beyan edince Artvin Devlet Hastanesine gönderildiği daha sonra Trabzon Devlet Hastanesine sevk edildiği 2-3 Kasım 1980 tarihleri arasında İl Jandarma Alay Komutanlığı nezarethanesinde kaldığı belirtilmiştir.

AMM TIP RAPORU/17.2.1980 tarihli raporunda ... maktûlün kafa içi kanamasından ölmüş olduğu, klinik seyiri dikkate alındığında kafa içi kanama hadisesinin

3842
19

Nezarete götürüldüğünü maktülünde nezarete olduğunu, bir saat beraber kaldıklarını sonra bilmedikleri bir yere maktülü götürdüklerini, 27 Ekim tarihinde de 41 Jandarma Alay Komutanlığının salonunda karşılıklı hücrelere maktülle kendisini koyduklarını maktülün devamlı sayıklayıp inlediğini yüzü ve gözünün simsiyah olduğunu, akşamları üzerlerindeki elbiseleri çıkartıp çıplak olarak sorguya götürdüklerini salonun ortasında ders olsun diye dövdüklerini, daha çok Necdi Astsubay, Üstteğmen Ferit ve tara madıkları 3 sivilin dövdüklerini, sonra bilmedikleri bir yere götürüldükleri zamanlık bir yere oturttuklarına ba rıgla sesleri geldiğini, Üstteğmen Ferit'i gördüğünü bir şahsı yanına getirdiklerini, maktülü tanıdığını, durumunun kötü olduğunu, ertesi gün iki tutuklunun yardımı ile yürüyecek durumda olmayan maktülü aşağıya indirdiklerini, daha sonrada sorgu sırasında kendisine maktül Cengiz i dövdüklerini söylediklerini kimlerin dövdüğünü ve dövdüğünü bilmediğini, spor salonuna getirdiklerinde yalnız bıraktıklarını, gözbağını kaldırabilip etrafı görebiliğini Üstteğmenin sesi ni iyi tanıdığını ve kendilerini kalorifere ba ladıklarını devamlı su dökdüklerini Üstteğmen ve Astsubayın salonunda dövdüklerini gördüğünü, ayrıca hücrede kimin dövdüğünü bilmediğini beyan etmiş,

Talimatla alınan ifadesinde eski ifadesinin doğruluğunu aynı şekilde tekrar ettiğini beyan etmiştir.

Tanık H D / Sıkıyönetim Mahkemesindeki ifadesinde; Jandarma alayı olan bir binaya götürüldüğünü, bir hücreye konulduğunu, bazen hücrete baze dışarıya çıkartılarak hücredekileri dövdüklerini, maktülün Üstteğmen Ferit ve Astsubay Necdi ve iki sivil polis tarafından dövdüğünü, bir gece kendisini spor salonuna götürdüklerini, Necdi Astsubayın kendisine işkence yaptığını, bir aragözünü açarak yanındaki ni bir yere götürdüklerini, maktül Cengiz'in yerde yattığını yanında Ferit Aldıran'ın ve yanındakilerin maktüle jopla vurup su döktüklerini arada manyota sesi geldiğini, maktülün çocuklarının isimlerini sayıkladığı ve üşüyorum diye sayıkladığını yine bir gün maktülü sayıklaya sayıklaya hücrelerinden dışarıya gittiğinde gördüğünü üzerinde sadece beyaz külotunun olduğunu iki büküm vaziyette eğilmiş olduğunu, ellerinin kelepçeli olmadığını vücudunun her yerinin yara içinde olduğunu, kimlerin bu hale koyduğunu bilmediğini o arada işkence eden şahısların Üstteğmen Ferit ve Astsubay Necdi ve tanımadığı bazı kişilerin olduğunu, daha sonra nöbetçi askerlerden maktülün felç edildiğini ve hastaneye götürüldüğünü kurtarılamadığını, kendilerinin konuşmazlarsa aynı şeylerin kendilerinin başına geleceğini söylediğini beyan etmiş,

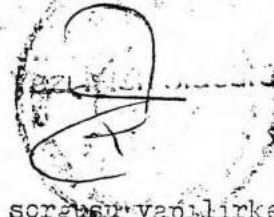
Talimatla Kartal Aşır Ceza Mahkemesinde alınan ifadesinde; maktül ve kendisinin Artvin Öğretmen okulunun bodrum katında hücre haline getirilmiş tuvaletlerde gözlem altına alındıklarını, maktülün bitişikteki hücrete bulunduğunu gelip geçerlerken Üstteğmen Ferit ve Necdi Cengiz'i gördüğünü askerlerle birlikte bu kişilerin maktüle su döktüklerini gördüğünü, konuşurmak veya cevap almak için dökmüş olabileceklerini, ölen şahsı işkence yaptıklarını görmediğini, bu konuda aynı mahiyette ifade verdiğini belirtmiştir.

Tanık S Y / maktül ile aynı köylü ve komşu olduklarını maktülün gözaltında alındığında herhangi bir hastalığının olmadığını, bir bodrum katta Şavşat merkezinde maktül birlikte kaldıklarını, daha sonra maktülü Artvine götürdüklerini biriki gün sonrada kendisini Artvin Öğretmen okuluna götürdüklerini, kendisinin ve herkesin orada işkenceye tabi tutulduğunu, gözleminde bantının kayması nedeniyle maktülü tuvaletinin yanında elleri havada gerilmiş büküm bir vaziyette gördüğünü üç dört gün sonra piyade komutanlığına teslim edilecekleri sırada maktülün koluna girmediğini çünkü bu sırada maktülün yürüyemez ve felçli durumda olduğunu, adını ve soyadını söyleyemeycek durumda olduğunu kendisinin maktülün adı ve soyadı sorulduğunda cevap verdiğini, maktülün kimin bu hale getirdiğini görmediğini beyan etmiştir.

Talimatla alınan ifadesinde benzer şekilde beyanda bulunmuştur. Tanık S A / ifadelerinde maktülün işkence yapılmış şekilde gördüğünü ancak kimlerin yaptığını bilmediğini, beyan etmiştir.

Tanık S Ö / beyanlarında: maktülü işkence yapılmış halde gördüğünü ancak kimlerin yaptığını bilmediğini, beyan etmiş,

Tanık S D / beyanlarında maktüle ve kendisine Artvin'de işkence yapıldığını, maktülü işkence yapılmış halde gördüğünü beyan etmiştir.

38/449
20

Şavşat ilçesinde yakalandığı ve Artvin Emniyetinde sorgulanırken rahatsızlanarak hastaneye kaldırıldığını ve kurtarılamayarak öldüğünü çevreden duyduğunu, maktülün Jandarmanın nezarethanesinde kalmadığını, kendisinin olayın olduğu tarihlerde Şavşat ve Ardanuç dağlarında operasyonda olduğunu, maktülün örgüt üyesi olan arkadaşları tarafından kendisine iftira atıldığını beyanla beraatini istemiş,

Talimatla alınan savunmasında ise; 12.11.1980 tarihinde Artvin de Üsteğmen olarak görev yaptığını ancak Ardanuç dağlarında operasyonda olduğu, operasyonda iken Jandarma Komutanlığının Sıkıyönetim ve Emniyete bağlı bulunan bölümde bir kişinin öldüğünü çevreden duyduğunu, konu ile ilgili olarak üç polisinin yargılandığını ancak daha sonra maktülün ölümüne diğer sanıkla birlikte kendisinin sebep olduğundan bahisle şikayetçi olduğunu, oysa o tarihlerde operasyon amacıyla dağda olduğunu, diğer sanık Mecdi nin ise 30 günlük yıllık izninde olduğunu, tamamen yakıştıрма olan atılı suçtan beraatini istemiştir.

Sanık Ferit İldıran 31.8.1983 tarihli Askeri Mahkemede tanık olarak verdiği ifadesinde maktül Cengiz'in sorgulamasında bulunmadığını, yalnız sorgulamasını görmüş olabilirim ancak benim gördüğüm esnada maktüle herhangi bir fena muamelede bulunulmadığı, sorgulamanın Artvin İl Jandarma Alay Komutanlık Binasının üst katında veya spor salonunda yapıldığını, kendisinin Merkez Komutanı olarak sorgulama ekiplerinin nöbetçilerini tayin ve tesbit ettiğini, bu şahsa işkence yapıp yapılmadığını bilmediğini, maktülün Trabzon da öldüğünü duyduğunu beyan etmiştir.

Sanık Mecdi Cengiz/ 3.4.1990 tarihli ifadesinde, Savcılıkta, maktülü ismen hatırladığını, Merkez Jandarma Karakol Komutanı olarak görev yaptığını, yakalanmasında ve sorgulanmasında görev almadığını, maktüle işkence yapmadığını, beyan etmiş,

Talimatla Akyazı Asliye Ceza Mahkemesinde 9.08.1990 tarihli ifadesinde ... maktülün olay tarihinde kendisinin görevli olduğu karakola getirilmediğini, maktülün kendisine teslim edilmediğini beyan etmiş, daha sonraki beyanlarında ise 12 Eylül 1980'den 1 ay sonra bir aylık yıllık iznine ayrıldığını beyan etmiştir.

DELİLLER :

Tanık Beyanları:

Tanık S K / 24 Ekim 1980 günü yakalandığını, 25 Ekim

günü Şavşat Jandarma Karakoluna götürüldüğünü, maktülün bulunduğu koğuşa götürüldüğünü maktül ile konuştuğunu, ertesi gün maktülü alıp götürdüklerini, 27 Ekim 1980 günü kendisini Artvin'de ki Jandarma Alayı olarak kullanılan Öğretmen okuluna götürdüklerini hücreye kapattıklarını, maktülün hücresinin kendi hücresinin karşısında olduğunu, Üsteğmen Ferit ile Astsubay Mecdi nin gerek kendisini gerekse maktülü salona çıkartıp dövüldüklerini, bir gece kendisini sorgulamak için götürdüklerini, işkenceye dayanamayınca gözlerini açtığını 3 sivil ile birlikte Üsteğmen Ferit ve Astsubay Mecdi nin maktül Cengiz i dövüklerini gördüğünü, maktülün üzerinde sadece kilotonun bulunduğunu suların içersinde yatmakta olduğunu, maktülün bitkin vaziyette suçsuz olduğunu sayıkladığını, maktülün kollarından kalorifer borusuna bağlandığını gördüğünü, kendisinin tutanağa imzalamaya çağını söylemesi üzerine Üsteğmen Ferit'in maktülün felç olduğunu söyleyerek, kurtulamazacağını söyleyerek bunun durumuna kalmak istemiyorsan bu kağıtları imzala dediğini maktülün daha sonra öldüğünü duyduğunu beyan etmiş,

Talimatla mahkememizce alınan beyanında da; bu ifadelerinin doğru olduğunu beyan etmiştir.

Tanık F Y / yeminli beyanında, maktülün köylüsü olduğunu 2.11.1980 günü öğretmen okuluna götürdüklerini, Üsteğmen Ferit'in yanında birkaç sivil olduğu halde yanına geldiklerini, sana birşey göstereceğiz diyerek küçük bir odaya götürdüklerini, orda maktülü kalorifere bağlanmış olarak titrer vaziyette çocukların isimlerini sayıklarken gördüğünü, maktüle seslendiğinde cevap vermediğini, kendisini tanıyamadığını, boş gözlerle baktığını, bileklerinin ve ellerinin vana içinde olduğunu gördüğünü, Üsteğmen Ferit'in kendisine maktülü göstererek "bunu bu duruma soktuk sende kapı mazeretlerine aynı şeyler gelecek" şeklinde beyanda bulunduğunu,

Talimatla Beyoğlu Asliye Ceza Mahkemesinde benzer şekilde olayı anlatmıştır.

Tanık F K / Sıkıyönetim Mahkemesindeki beyanında;

T.C.
A R D A H A N
A M İ R C E Z A M A H K E M E S İ
S A Y I
ESAS NO: KAFAR NO:
1994/75 1997/87

- K A R A R

2
450
30
21

BAŞKAN : Akif KÖYLÜ 30891
ÜYE : Ali İhsan YILMAZ 37182
ÜYE : Filiz KARANFİL 37238
C.SAVCISI : İbrahim PAKTAŞ 37179
KATİP : Serpil DAVUTOĞULLARI

DAVACI : K.H.
MAKTÜL : Cengiz AKSAKAL, Mehmet oğlu, 1940 d.lu Artvin ili Şavşat ilçesi Veliköy köyünden.

MÜDANİL : Teren AKSAKAL, d.lu, Şavşat ilçesi Veliköy köyünden olup halen mahallesi, caddesi, Blok, Daire /İstanbul adresinde oturur.

VEKİLİ : Av. Yavuz YILMAZ, Kars Barosu Avukatlarından-ARDAHAN

SANIKLAR : 1- Ferit ILDIRAR, olma, nüfusuna kayıtlı, d.lu, doğumlu, Okur-yazar, sabıkasız, T.C., Antalya ili J.Komutanlığında Asayiş Şube Müdürü olarak görev yapar.
2- Mevdi CENGİZ, olma, doğumlu, nüfusuna kayıtlı, köyünde ikamet eder.

VEKİLİLERİ : Av. Ferit ÖZÜRT, Ulus VD:7189360019 Anafantalar Cad. Mevsim Sokak, Ökteker han Kat:3 ANKARA

SUÇ : İşkence yapmak suretiyle adam öldürme
SUÇ TARİHİ : 12.11.1980
KARAR TARİHİ : 30.12.1997

Yukarıda suçları ve açık kimlikleri yazılı olan sanıklar hakkında mahkememize açılan kamu davasının yapılan duruşmaları sonunda;

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

İ D D İ A :Ardahan C.Bağsavcılığının ,1994/500 Esas-1994/46 İddianame sayılı ve 7.12.1994 tarihli iddianamesiyle Maktül Cengiz Aksakal'ın işken ce yapmak suretiyle ölümüne neden olmak suçundan Artvin Emniyet Müdürlüğünde görülen üç sanık hakkında açılan kamu davasında Erzurum Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu Askeri Mahkemesinde beraat ettikleri ve yukarıda açık kimlikleri yazılı olan sanıklar hakkında suç duyurusunda bulunduğu, maktül Cengiz'in yasadışı örgüt üyesi olmak ve muhtelif suçlardan arandığı ,bir operasyon sırasında yakalanmasından sonra gözaltında kaldığı sürelerde sanıklar tarafından işkenceye maruz bırakıldığı ve 3.11.1980 tarihinde rahatsızlandığı ancak 12.11.1980 tarihinde öldüğü böylece sanıklar Ferit ve Mevdi'nin işkence yapmak suretiyle adam öldürme suçunu işlediklerinden bahisle eylemlerine uyan 2802 Sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 89.maddesi uyarınca yargılamalarının yapılması kaylemlerine uyan TOK.nun 24*/2, 452/2. maddeleri uyarınca ayrı ayrı cezalandırılmaları talebi ile mahkememize kamu davası açılmıştır.

S A V U N M A :

SANIK MEVDI CENGİZ/Hazırlıkta verdiği savunmasında;Maktül Cengiz Aksakal'ın yakalanmasında ve sorgulanmasında hiçbir şekilde görev almadığını maktülün sorgulandığı tarihlerde de izinli olduğunu ve ölümünden bir müddet sonra görev başladığını,

Talimatla alınan savunmasında ise; Olay tarihinde Artvin Merkez Jandarma Karakol Komutanı olarak görevli olduğunu, Komutanlığına bağlı nezarethane ve Sıkıyönetim Komutanlığına bağlı gözaltım evlerinin ayrı ayrı yerlerde olduğunu ve her bir sorumluluklarının olduğunu, maktülün yakalanmasında ve sorgulanmasında hiçbir şekilde iştirak etmediğini, saten olay sırasında da izinli olduğunu ve olaydan bir süre sonra görev başladığını, beyanla beraatini istemiş,

SANIK FERİT ILDIRAR/Hazırlıkta verdiği savunmasında; Olay tarihinde Artvin Merkez Jandarma Bölük Komutanı olarak görevli olduğunu, Maktül Cengiz'in

T.C.
ARDAHAN
AĞIR CEZA MAHKEMESİ
SAYI
1999/30 D.İş.

-K A R A R -

BAŞKAN : Mehmet Yücel KURTOĞLU 32192
ÜYE : Mustafa KUTLU 37019
ÜYE : Kenan TÜRKMEN 39888
YZ.İŞL.MÜDÜRÜ : Zübeyde ŞENTÜRK 337

DAVACI : K.H.
MAKTÜL : Cengiz AKSAKAL, oğlu, D.lu, Artvin İli Şavşat İlçesi Veliköy Köyü nüfusuna kayıtlı
MÜDAHİL : Teren AKSAKAL, Mehmet kızı, 1942 D.lu, Şavşat İlçesi Veliköy Nüfusuna kayıtlı halen yenidoğan mah. İstasyon cad. Yapı koop. A-CL Blok Daire: 4 Halkalı İstanbul adresinde oturur
VEKİLİ : Av. Yavuz Yılmaz, Ardahan'da Avukat
İSTEMDE BULUNAN SANIKLAR

: 1- FERİT ILDIRAR, olma, nüfusuna kayıtlı D.lu, okur yazar, sabıkasız, Antalya İli J.Komutanlığında Asayiş Şube Müdürü
2- MECDİ CENGİZ, olma, İrfanisanı D.lu, nüfusuna kayıtlı aynı yerde oturur, okur yazar, sabıkasız,

VEKİLLERİ : Av. Müzeyyen Çiftçi, Ardahan'da Avukat
SUÇ : İŞKENCE YAPMAK SURETİ İLE ADAM ÖLDÜRME
SUÇ TARİHİ : 12.11.1980
İSTEM KONUSU : 21.12.2000 tarih 4616 Sayılı 23 Nisan 1999 tarihine kadar işlenen suçlardan dolayı şartla salıverilmeye, dava ve cezaların ertelenmesine dair Kanunun 5. maddesinin a fıkrasının T.C. Anayasasının 10. maddesine aykırılığı nedeniyle Anayasa Mahkemesine götürülme istemi.

Mahkememizin 30.12.1997 tarih ve 1994/75 esas, 1997/87 nolu karar numaralı hükmüyle işkence yapmak suretiyle adam öldürmek suçundan dolayı TCK nun 243/2. maddesi delaleti ile TCK nun 452/2. maddesi ve TCK nun 65/3. maddesi gereğince 2 yıl 6 ay ağır hapis cezası ile mahkumiyetine karar verilen ve hakkındaki hüküm Yargıtay 8. Ceza Dairesinin ilamıyla onanan ve hükmü kesinleşen sanıklar Ferit Ildırar ve Mecdi Cengiz vekili Av.Müzeyyen Çiftçi'nin 8.1.2001 tarihli dilekçesi ile TCK nun 243 maddesinin 4616 Sayılı Af Kanunu kapsamına alınmasının Anayasayla ve eşitlik ilkelerine aykırı olduğunu, ileri sürmüş ve mahkememize evrak üzerinden yapılan incelemede Anayasaya aykırılık iddiası aşağıdaki gerekçelerle ciddi bulunmuştur.

1982 Anayasasının 87. maddesi ile Anayasanın 14. maddesi fihlerden dolayı hüküm girenler hariç olmak üzere yasama organına genel ve özel af yetkisi tanınmıştır.

Yetkiye dayanarak T.B.M.M.'nin 21.12.2000 tarih ve 4616 Numaralı Kanunla Anayasanın tarif ettiği şekilde tamamen genel af veya özel af olarak nitelendirilmese de "23 Nisan 1999 tarihine kadar işlenen suçlardan dolayı şartla salıverilmeye, dava ve cezaların ertelenmesine dair kanun"u çıkarmıştır.

Bu kanunla belirli suçlar için infazda 10 yıllık indirimle gidilmiş yasanın 5. maddesinde bu kanun kapsamına girmeyecek suçlar ayrık tutulmuştur.

Anayasanın 10. maddesi Kanun önünde eşitliği düzenler. Bu maddeye göre "herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

Hic bir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz.

30
14

- BAŞKAN : Akif ZETLİ 30891
ÜYE : Ali İhsan YILMAZ 37182
ÜYE : Fahir KASAPÇI 37238
C.SAVCISI : İbrahim PERKIN 37179
KATİP : Serpil MAVUTÇUOĞLU
- LAVACI : M.Z.
KATİP : Cengiz AKŞAKAL, oğlu, d.lu Artvin ili Merkez ilçesi
Valilik bünyesinde,
MÜDÜR : Teren AKŞAKAL, Mehmet kızı, d.lu,
bünyesinde olup hâlen (enişmiş mahalleli,
VİKAİLİ : Av. Yavuz YILMAZ, Eski Karacou Ayaklılarından-ARDAHAN oturur.
SAYGILAR : 1- Ferit İBİHAZ, oğlu, d.lu doğumlu,
nüfusuna kayıtlı, d.lu doğumlu,
Okur-yazar, saklısız, T.C. Antalya ili J.Komutanlığında
Asayiş Şube Müdürü olarak görev yapar.
2- Necdi ÇELİK, oğlu, 1946 İrfanisanlı
doğumlu, nüfusuna kayıtlı, Oku-
yazar, saklısız, T.C. Akyaş-Burdur ili bünyesinde ikamet eden
VERİLERİ : Av. Feridun AKŞAKAL, Ulus VD:7189360019 Anafartalar Cad. Nevsin
Sokak, Katmeri İm Kat:3
S C : İşkence yapmak suretiyle adam öldürme
S O Y R İ : 12.11.1980
YARAR TARİHİ : 30.12.1997

Kararıda suçları ve suç kısıtlılıkları yazılı olan sanıklar hak-
kında mahkemede açılan kamu davasının yapılması hususlarında;

İ B D İ A : Ardahan C. Ceza Mahkemesi, 1994/500 Esas-1994/
26 İddianame sayılı ve 7.12.1994 tarihli İddianameyiyle Maktül Cengiz Akşakal'ın işken-
ce yapmak suretiyle işkence yapmak suçundan Artvin Emniyet Müdürlüğünde görevli
bu sanık hakkında açılan kamu davasında Şişli-Şişliye Komutanlığı, 2 Nolu Askeri
Mahkemede beraat ettikleri ve yukarıda açık kısıtlılıkları yazılı olan sanıklar hakkında
işkence yapma suçlarında mahkûmluğu, maktül Cengiz'in yasadışı ücret ödemeli olarak ve muhtelif
suçlardan arandığı bir operasyon sırasında yakalandığından sonra gözaltında kaldığı
sürelerde sanıklar tarafından işkenceye maruz bırakıldığı ve 12.11.1980 tarihinde
mahkûmlu olduğu gerekçeyle 12.11.1980 tarihinde öldüğü bildirilen sanıklar Ferit ve Necdi'nin
işkence yapmak suretiyle adam öldürme suçunu işlediklerinden bu sebeple suçlularına uyma
1800 Sayılı Kanun ve Savcılar Kanununun 89. maddesi uyarınca yerleşim yerlerinin yapı-
lı kayıtları ne olan TC.Nun 24/1,4/1/1. maddeleri uyarınca aynı ayri ayri değerlendiril-
meleri hususunda mahkemeye karar verilmelidir.

S A V C I S A V C I : Maktül Cengiz Akşakal'ın yakalandığından ve suçlularından hiçbir şekilde görev almadığı
mahkûmluğu ve bu mahkûmluğunun işkence suçları ve işkence suçları ile ilgili olarak
ve bağladığını,
Tali mahkûmluğu alınmış savcısının işkence suçlarında Artvin Emniyet
Müdürlüğüne beraat ettikleri ve yukarıda açık kısıtlılıkları yazılı olan sanıklar hakkında
işkence yapmak suçlarında mahkûmluğu, maktül Cengiz'in yasadışı ücret ödemeli olarak ve muhtelif
suçlardan arandığı bir operasyon sırasında yakalandığından sonra gözaltında kaldığı
sürelerde sanıklar tarafından işkenceye maruz bırakıldığı ve 12.11.1980 tarihinde
mahkûmlu olduğu gerekçeyle 12.11.1980 tarihinde öldüğü bildirilen sanıklar Ferit ve Necdi'nin
işkence yapmak suretiyle adam öldürme suçunu işlediklerinden bu sebeple suçlularına uyma
1800 Sayılı Kanun ve Savcılar Kanununun 89. maddesi uyarınca yerleşim yerlerinin yapı-
lı kayıtları ne olan TC.Nun 24/1,4/1/1. maddeleri uyarınca aynı ayri ayri değerlendiril-
meleri hususunda mahkemeye karar verilmelidir.

38
12

Şavgat ilçesinde yakalandığı ve Artvin Emniyetinde sorgusu yapılırken rahatsızlanarak hastaneye kaldırıldığını ve kurtarılmasını sağlayarak öldüğünü çevreden duyduğunu, maktûlün Jandarmanın nezarethanesinde kalmadığını, kendisinin olayın olduğu tarihlerde Şavgat ve Ardanoç dağlarında operasyonda olduğunu, maktûlün örgüt üyesi olan arkadaşları tarafından kendisine iftira atıldığını beyanla beraatini istemiştir.

Talimatla alınan savunmasında ise; 12.11.1980 tarihinde Artvin'de Üstteğmen olarak görev yaptığını ancak Ardanoç dağlarında operasyonda olduğunu, operasyonda iken Jandarma Komutanlığının Sıkıyönetim ve Emniyete bağlı bulunan bölgede bir kişinin öldüğünü çevreden duyduğunu, konu ile ilgili olarak üç polislinin yargalandığını ancak daha sonra maktûlün ölümüne diğer sanıkla birlikte kendisinin sebep olduğundan bahisle şikayetçi olduğunu, oysa o tarihlerde operasyon amacıyla dağda olduğunu, diğer sanık Necdi'nin ise 30 günlük yıllık izninde olduğunu, tamamen yakıştıran olan atılı suçtan beraatini istemiştir.

Sanık Ferit İldırar 31.8.1983 tarihli Askeri Mahkemede tanık olarak verdiği ifadesinde maktûlün Çingiz'in sorgulamasında bulunmadığını, yalnız sorgulamasını görmüş olabiliriz ancak benim gördüğüm esnada maktûle herhangi bir fena muamelede bulunulmadığını, sorgulamanın Artvin İl Jandarma Alay Komutanlık Binasının üst katında veya spor salonunda yapıldığını, kendisinin Merkez Komutanı olarak sorgulama ekiplerinin nöbetçilerini tayin ve tesbit ettiğini, bu şahsa işken yapılıp yapılmadığını bilmediğini, maktûlün Trabzon'da öldüğünü duyduğunu beyan etmiştir.

Sanık Necdi Çamsız/ 3.4.1990 tarihli ifadesinde, Savcılıkta, maktûlü işken hatırladığını, Merkez Jandarma Karakol Komutanı olarak görev yaptığını, kalansız ve sorgulanmasında görev almadığını, maktûle işkence yapmadığını, beyan etmiş,

Talimatla Ahyazi Asliye Cezası Mahkemesinde 9.08.1990 tarihli ifadesinde ... maktûlün olay tarihinde kendisinin görevli olduğu karakola getirilmediğini, maktûlün kendisine teslim edilmediğini beyan etmiş, daha sonraki beyanlarında ise 12 Eylül 1980'den 1 ay sonra bir aylık yıllık izine ayrıldığını beyan etmiştir.

DELİLLER :Tanık Beyanları :

Tanık S. K. / 24 Ekim 1980 günü yakalandığını, 25 Ekim günü Şavgat Jandarma Karakoluna götürüldüğünü, maktûlün bulunduğu koğuşa götürüldüğünü (maktûl ile konuştuğunu, ertesi gün maktûlü alıp götürdüklerini, 27 Ekim 1980 günü kendisini Artvin'de ki Jandarma Alaya olarak kullanılan Öğretmen okuluna götürdüklerini, reyeye kapattıklarını, maktûlün hüccresinin kendi hüccresinin karşısında olduğunu, Üstteğmen Ferit ile Astsubay Meçdi'nin gerek kendisini gerekse maktûlü salona çıkartıp dövüklerini, bir gece kendisini sorgulamak için götürdüklerini, işkenceye dayanamayınca gözlerini açtığını 3 sivil ile birlikte Üstteğmen Ferit ve Astsubay Meçdi'nin maktûlün dövüklerini gördüğünü, maktûlün üzerinde sadece kiletunun bulunduğunu suların içersinde yatmakta olduğunu, maktûlün bitkin vaziyette suçsuz olduğunu sayıkladığını, maktûlün kollarındankalorifer berusuna bağlandığını gördüğünü, kendisinin tutanağa inzalema çağını söylemesi üzerine Üstteğmen Ferit'in maktûlün felç olduğunu söyleyerek, kurtulacağını söyleyerek bunun durumuna kalmak istemiyorsan bu kağıtları inzala dediğini maktûlün daha sonra öldüğünü duyduğunu beyan etmiş,

Talimatla mahkememizce alınan beyanında da; bu ifadelerinin doğru olduğunu beyan etmiştir.

Tanık F. Y. / yeminli beyanında, maktûlün köylüsü olduğunu 2.11.1980 günü Öğretmen okuluna götürdüklerini, Üstteğmen Ferit'in yanında birkaç sivil olduğu halde yanına geldiklerini, sana birşey göstereceğiz diyerek küçük bir odaya götürdüklerini, orda maktûlü kalorifere bağlanmış olarak titreyen vaziyette çocuklarına işinle ilgili sayıklarken gördüğünü, maktûle seslendiğinde cevap vermediğini, kendisini yamağını, boş gözlerle baktığını, bileklerinin ve ellerinin yara içinde olduğunu gördüğünü, Üstteğmen Ferit'in kendisine maktûlü göstererek "bunu bu duruma soktuk sende ki mazzan başına aynı şeyler gelecek" şeklinde beyanda bulunduğunu,

Talimatla Beyoğlu Ayır Cezası Mahkemesinde benzer şekilde olayı anlatmıştır.

Tanık B. K.

/Sıkıyönetim Mahkemesindeki beyanında;

50
10

Nezarete 3. sınıf 1. sınıfta maktûlünde nezarete olduğunu, bir saat beraber kaldıklarını sonra birleştiler. Bir yere maktûl götürdüklerini, 27 Ekim tarihinde de "1 Jandarma" ile konutanlığının salonunda karşılıklı hücrelere maktûle kendisini koyduklarını maktûlin devamlı sayıklayıp inlediği yarı ve gözünün siyah olduğunu, ağzını üzerindeki elbiselerle sıkıştırıp gıplak olarak sonraya götürdüklerini salonun ortasında dursa olsun diye dövduklarını, daha çok "Acodi Astembay", "Stığmen Ferit" ve tanmadıkları 3 sivilin dövduklarını, sonra bilmedikleri bir yere götürdüklerini karanlık bir yere oturttuklarına ba rağmen saçları geldiğini, "Stığmen Ferit" gördüğünü bir gün 3 gün tutuklu olduğunu, maktûle tanıdığını, duruşmasında kötü olduğunu, ortası gün iki tutukluyla beraber ile görüşecek durumda olduğu maktûle ağrıya inirdiklerince, daha sonra sonu sırasında kendisine maktûle "Çağış" i dövduklarını söylediklerini kışkırttı dövdu, "Ün" ve dövduğunu bilmediğini, ama salonun ortasında dövduklarını, "Çağış"ın kaldirabilirdiğini söylemiş olduğunu "Stığmenin" meki ni iyi tanıdığını ve kendilerini kaldirferu ba ladiklarını devamlı dövduklarını "Stığmen ve astembayın" salonunda dövduklarını gördüğünü, ayrıca hücrede kimin dövduğunu bilmediğini beyan etmiş.

İfadesiyle alınan ifadesinde eski ifadesinin doğruluğunu aynen tekrar ettiğini beyan etmiştir.

Tanık S. D. / Zikayonetic Mahkemesindeki ifadesinde; Jandarma alaya olan bir bunaya götürüldüğünü, bir hücreye konulduğunu, bazı hücrede bazı günce diğerine çıkartılarak hücredekileri dövduğunu, maktûlin "Stığmen Ferit ve Astembay Acodi ve 121 sivil polis tarafından dövüldüğünü, bir gece kendisini spor salonuna götürdüklerini, "Acodi Astembayın" kendisine karşı yaptığına, bir arağözünü açtığına ni bir gece götürdüklerini, maktûle "Çağış"ın yerde yattığını yanında Ferit "İdirar"ın ve arkadaşlarının maktûle topa vurup su dövduklarını arada manyota sesi geldiğini, maktûle çocuklarının ismelerini sıyıkladığı ve "Stığmen" diye sayıkladı, yine bir gün maktûle sayıklayıp sayıklaya hücrelerinden diğerine çıktığında gördüğünü "Stığmen" sadece beyan kıldığını olduğunu iki büküm vaziyette eğilmiş olduğunu, ellerinin keleştiğini olduğunu, vurduğunu her yerinin yara içinde olduğunu, kışkırtan bu hale koyduğunu bilmediğini o arada iken eden şahısların "Stığmen Ferit ve "Astembay Acodi ve tanmadığı bazı kişilerin olduğunu, daha sonra "Stığmen" askerlerden maktûle felç edildiğini ve hastaneye götürüldüğünü kışkırtıldığını, kendilerinin konuşmalarıyla aynı şeyleri kendilerinin beyan ettiğini söylediğini beyan etmiş.

Talimatla Kartal 1. Ceza Mahkemesinde alınan ifadesinde; maktûle ve kendisinin Artvin Öğretmen Okulunun bodrum katında hücre haline getirilmiş tuvaletlerde gözlem altına alındıklarını, maktûlin bitişikteki hücrede bulunduğunu gelip geçtikleri "Stığmen Ferit ve Acodi Çağış"ı gördüğünü askerlerle birlikte bu kişilerin maktûle su dövduklarını gördüğünü, konuşarak veya cevap almak için dövdukları olduğunu, ilen şahısların işkence yaptıklarına gördüğünü, bu konuda aynı mahiyette ifade verdiğini belirtmiştir.

Tanık S. F. / maktûle ile aynı kişili ve konuşmalarını maktûlele görüşmelerinde aldığı bir hastalığının olduğunu ni, bir bodrum kattı "Çağış" mahkemesinde maktûle birlikte kaldıklarını, daha sonra maktûle Artvine götürdüklorini biriki gün sonra kendilerini Artvin Öğretmen Okuluna götürdüklerini, kendilerini ve herkesin arada istenmeye tebi tutulduğunu, gözlemlerinde, "Stığmen"ın kaynık olduğunu maktûle tuvaletinin yanına otları devamlı dövduğunu bitişik bir vaziyette gördüğünü üç dört gün sonra piyade konulanlarına teslim edilince kışkırtıcı olarak maktûlin koluna, dizini çünkü bu arada maktûle götürüldü ve farklı devamlı dövduğunu, adını ve soyunu söyleyenecek durumda olduğunu "Stığmen"ın maktûle adı ve soyunu sorulduğunda cevap verdiğini, maktûle ile bu mahkemesindeki konuşmalarını beyan etmiştir.

İfadesiyle alınan ifadesinde aynı mahkemesinde beyan ettiği balunmuş Tanık S. A. / ifadesinde, maktûle işkence yapıldığını gördüğünü ancak şahısların yaptığını bilmediğini, beyan etmiştir.

Tanık S. B. / beyanlarında; maktûle işkence yapıldığını hald gördüğünü ancak şahısların yaptığını bilmediğini, beyan etmiş.

Tanık S. C. / beyanlarında maktûle ve kendisine Artvin işkence yapıldığını, maktûle işkence yapıldığını hald gördüğünü beyan etmiştir.

....

Tanık S K / Artvin'de beraber buldukları süre içersin güzleri bağlı olduğu için kimin vurduğunu ve maktülün işkenceye maruz kalıp kmediğini bilmediğini, nezarethanede buldukları sırada bitişik bölümlerden birtakı feryat sesleri geldiğini ancak bu seslerin kimlere ait olduğunu bilmediğini, sorgula sonunda jandarmadan ziyade birliğine, teslim ettikleri sırada maktülün ve gözetim altına alınanların ayakta duracak hallerinin olmadığını, ancak maktülün hepsinden da perişan durumda olduğunu gördüğünü belirtmiştir.

Tanık Y S B / Eminli beyanında, maktülün polisveya jandarma raf ndansor gularının yapıldığını, Gözetim evi Müdürlüğünden teslim alınıp sorgu içi ayrılması olan spor salonuna veya aynı binanın başka bir odasında sorgularının yapıldığını ve kendisinin Sıkıyönetim Komutan Yardımcısı olarak görevli olduğunu, sorgu kunda kendisine bilgi verildiğini, zaman zaman sorgu yerlerini gezdiğini, maktülün fazla önemli bir eyleminin olmadığını ve örgüt hakkında fazla bilgiye sahip olmadığından s gusunun gayet kısa sürebileceğini söylediğini, sanığın (maktülün) emniyet müd. nezaret nesine götürüldüğünü zannetmediğini, aynı gün gözetim evine götürülmesinin emir gereği ol gunu sorgularda işkence yapılmadığını, maktülede işkence yapılmadığını belirtmiştir.

Tanık H S / olay tarihinde Ardahan Jandarma Merkez Karakol k mutanı olduğunu, bu ilçede olayların yoğun olduğunu, takviye güç olarak Artvin Merke dentakviye geldiğini, sanık Ferit'in belirttiği tarihlerde, sanık Ferit ve Mecdi'nin Ardahan ilçesindeki operasyonlara bir fiil katıldıklarını, o tarihlerde maktülün arı dığını, yakalandığını ve öldüğünü duyduğunu, belirtmiştir.

Tanık H K / Talimatla alınan ifadesinde; sanık Ferit'in ifadesinde geçen tarihlerde sürekli olarak böl e operasyonlarında olduğu için sık sık bizim yar za gelip operasyonlara katıldık ve operasyonlara idare edindi bu nedenle ifadesinde lirttiği hususların doğru olduğunu, bu operasyonların devam süresince bir hafta vey on gün sürekli birlikte olduklarını belirtmiştir.

Tanık Zeki DURMUŞ / Talimatla alınan ifadesinde; Mit'de görevli olduğunu sanıkları tanıdığını, maktülün sorularında gözlemci olarak bulunduğunu ancak soru lmaya katılmadığını, sorgulamanın divitdüzü taburunda yapıldığını ve maktülün soru a kağıtları ile birlikte Hilal Özmen tarafından jandarmaya teslim edildiğini, maktül ydüzünün zayıf ve hastalıklı bir kişi olduğu izlenimini verdiğini, 26 Ekim 1980 günü se guleması yapılan ve aynı gün jandarmaya teslim edilen maktülün sonraki günlerde yen en sorulanı sorgulamadığını bilmediğini beyan etmiştir, Emniyette maktüle işkence ya madığını belirtmiştir.

Tanık A A / talimatla alınan ifadesinde; Artvin Alay 2. Şube Müdü olarak görev yaptığını, maktülün Dev-yol örgütü adına faaliyete bulunduğu iddiasıyla Artvin'e getirildiğini, Artvin'de sorgulamasının yapıldığını, gözetim evindeyken rahats olduğunubildirmesi üzerine Artvin Devlet Hastanesine gönderildiğini, oradan da Trabzo Devlet Hastanesine gönderildiğini, ve orada ölmüş olduğunu, başka bir bilginin olmadığını belirtmiştir.

JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI YAZISI / Sanık Mecdi Çengiz'e hitap edilen yaz "1980 yılı izin belgelerine özlük ve sicil dosyanızın incelenmesinde rastlanılamamış ancak 1981 yılı sicil belgesinde 12 Ekim 1980 ile 14 Kasım 1980 tarihleri arasında 32 gün olarak izine ayrıldığınız anlaşılmıştır," denilmektedir.

Sanık Mecdi Çengiz'in 1980 ve 1981 yılları ait sicil belgeleri getirtil miştir, incelenmesinde ayrılar tarihlerinin 12.10.1980-katılma tarihlerinin 14.11.1980 olduğ ancak 12 ve 10 rakamlarının başka rakamların üzerine daktilo ile yazılmış olarak gör rüldüğü ayrıca süre sütununda ay ve gün olarak ayrı bölümlerde olduğu alde ay bölümün boş sıralılarak gün sütununa 32 gün olarak yazılmış olduğu halbuki 1980 yılına ait sicil belgesinde ay ve gün rakamlarının ayrı ayrı olarak yazılı bulunduğu görülmüştür.

11 Jandarma Alay Komutanlığının yazısında; 12.11.1980 tarihinde J. Üst teğmen Ferit İdirar'ın Artvin 11 Merkez Jandarma Bölük Komutanı olarak görevli ol gu J. Astsubay Mecdi Çengiz'in ise anılan tarihte Artvin 11 Merkez Jandarma Takım Ko tana olarak görevli olduğu belirtilmiştir.

Artvin 11 Jandarma Alay Komutanlığının 19.7.1990 günü yazısında maktül 2.11.1980 tarihinde Emniyet Müdürlüğü nezarethanesine götürüldük, Emniyet odasına alın gi 12.11.1980 günü rahatsızlandığını beyan edince Artvin Devlet Hastanesine gönderild laka sonra Trabzon Devlet Hastanesine sevk edildiği 2-3 Kasım 1980 tarihleri arasında 11 Jandarma Alay Komutanlığı nezarethanesinde kaldı; belirtilmiştir.

Artvin 11 Jandarma Alay Komutanlığı 17.7.1980 tarihli raporunda ... maktülün kafa içi kanama sindan ölmüş olduğu, kanak seyri ölüme alındığında kafa içi kanama hadisesinin

30
6

travma sonucu çıkmasına zemin hazırlayan arızanın hastalığının başlangıcında da mevcut olduğundan bunun müessir fiile illiyetinin bulunduğu ancak kafatası kubbe ve kaide kemiklerinin sağlam olmasını hemotomun yeri dikkate alındığında kendinde mevcut bir hastalığa travmanın inzimamı sonucu kanama olabileceği eihetle durumunun TCK'nun 451 veya 452/2 maddelerine mumas olabileceğnitelikte olduğu belirtilmiştir.

19.6.1985 tarihli Erzurum Sıkıyönetim Komutanlığı 1.Nolu Askeri Mahkemesine hitaben Artvin Sıkıyönetim Komutan Yardımcılığı tarafından yazılan yazıda ,maktülün sorgulamasının 21.10.1980 günü polis memurları Seyhan ve İbrahim tarafından yapıldığı 26.10.1980 tarihinde Komiser yardımcısı Hilmi Özmen in zapta geçmesi ile tamamlandığı ve soru tutanağında sadece maktülün imzasının bulunduğu ifadesini alanın belı olmadığı belirtilmiştir.

Artvin İmmiyet Müdürlüğünün 15.5.1985 tarihli yazısında maktülün Şavşat İlçe Bölük Komutanlığığınca alındığı 26.10.1980 günü Artvin'e getirtilerek gözetim evine konulduğu 2.11.1980 tarihinde sorgusu nu yapan görevlilerce Sıkıyönetim Komutanlığı gözetim evine teslim edildiği belirtilmiştir.

Artvin 1. Jandarma Alay Komutanlığının 4.6.1985 tarihli yazısında maktül Sıkıyönetim görevlilerince sorulamasının yapıldığı ,26.10.1980 -2.11.1980 tarihleri arasında sıkıyönetim gözetim evi sorumluluğu ve sorulama ekipleri teşkilinin Artvin 211.Hd.A.K.lığı ve Sıkıyönetim Komutan yardımcılığı sorumluluğunda Artvin 211.Hd.A.Karargahında yapıldığı belirtilmiştir.

Sanıklar hakkında Artvin Ağır Ceza Mahkemesinin 1990/32 esas-1991/2 karar -30.1.1991 tarihli kararı ile sanıkların işkence sonucu ölüme sebebiyet vermek s larından TCK'nun243/2 maddesi yollaması ile 452/2 md.1. cümlesi ve 59.son maddesi gereğince ve TCK'nun 31. maddesi gereğince sanıkların neticeten 4 sene 2 şer ay ağır Hapis ve 4 sene 2 şer ay amre hizmetlerinden yasaklanmalarına karar verilmiş, Yargıtay 8. Ceza Dairesinin 991/5605 esas-991/ 7634 sayılı ilamı ile eksik soruşturma ve savunmalarının araştırılması açısından bozulmasına karar verilmiş, kabulü görede sanıkların sorumluluğu altında bulunan Cengiz Aksakal'a suçunsöylemek amacıyla işkenceye tabi tutarak ölümüne neden oldukları ancak kanıtlara göre sanıkların bizzat işkenceyi yapmadıkları açıklığa kavuşmadığından eylemleri kendi aralarında ve diğer septennaya görevlilere bağlı olarak TCK'nun 65/3 md. uyan fer'i fail olduğu halde buna öre uygulama yapılmayarak sanıklara fazla ceza tayin edilmiş olması belirtilerek kararı bozmuş,bozmaya uyularak yapılan yargılama sonunda ,Artvin Ağır Ceza Mahkemesinin 1991/38 Esas-1992/38 karar ve 16.9.1992 tarihli kararı ile sanıkların atılı suçtanayrı ayrı beraatine karar verilmiş,müdahilin temyizi üzerine Yargıtay 8. Ceza Dairesinin 1993/68 Esas-8142 Karar sayılı ilamı ile olay sırasında 1. Jandarma Bölük Komutanı olan Yüzbaşı Ferit İldırar ve buna bağlı olarak sanık Necdi Cengiz hakkında Hakkimler Kanunu ve CMUK'nun 154/4 maddesine göre Adalet Bakanlıından takibatizni alınıp dosyadaki kan lara göre bir karar verilmesi gerekirken yargılama ve kanıtlama kurallarına aykırı olarak yazılı biçimde karar verilmesi isabetsizliğinden bozulmasına karar verilmiş,bozma ilamı uyularak yapılan yargılama sonunda, 25.3.1994 tarihli Bakanlık oluru alınmıştır. (dakti- lo değiştirildi)

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ:

Yemmalı tanık beyanları, Adli Tap raporu, dosyadaki belge ve yazılar ve tüm dosya kapsamından maktül Cengiz Aksakal'ın Şavşat ilçesi Veliköy bucagında öğretmen olarak görev yaptığı, 18.10.1980 günü bir operasyon sırasında kendiliğinden jandarmaya teslim olduğu, Dev-yol örgütü kitle eğitimi ve propaganda sorumlusu olarak gözaltına aldığı ,3 gün süre ile Veliköy Jandarma Karakolunda 4-5 gün Jandarma Şavşat Karakolunda nezarette kaldığı,maktüle Veliköy ve Şavşat karakollarında herhangi bir sorgulama yapılmadığı ,sağlık durumunun iyi olduğu, daha sonra Artvin Jandarma Alay Komutanlığına getirildiği ,26.10.1980 tarihinde sorgusundan yapıldığı,2.11.1980 tarihine kadar jandarma nezaretinde tutulduğu bu tarihte Sıkıyönetim gözetim evine teslim edildiği bu süre içerisinde detaylı rütbesinde bulunan İl Merkez Jandarma Bölük Komutanı olan sanık Ferit İldırar ile yine İl merkez Jandarma Takım Komutanı olarak görev yapan sanık Necdi Cengiz'in de aralarında bulunduğu sorgulama ekibince maktülün sorgulamasının yapıldığı,

...../.....

38
4

sanığın sorgulamasının tahsik edilen spor salonunda yapıldığı bu sorgulamalar sırasında maktüle işkencelerin yapıldığı, 2.11.1980 tarihinde maktülün durumunun sıkıyönetim görevlilerince farkedilmesi üzerine 3.11.1980 tarihinde Artvin Devlet Hastanesine kaldırıldığı 5.11.1980 tarihinde Trabzon Numune Hastanesine sevk edildiği, burada kom ya giren maktülün 12.11.1980 tarihinde öldüğü, yapılan otopsisinde vücudunun muhtelif yerlerinde darp ve cebar izlerinin bulunduğu maktülün Adli Tıp Genel Kurulunun raporunda da belirtildiği üzere müessir fiile maruz kaldığı, maktülün kafa içi kanamasına bağlı olarak mevcut hastalığının müessir fiile eklenmesi sonucu öldüğü anlaşılmıştır. Tanık beyanlarından sorgulamalara 3 kişilik sivil kişilerin katıldığı anlaşılmıştır.

Maktülün sanıklar Ferit İldırar ve Necdi Cengiz'in ve sivil kişilerinde aralarında bulunduğu bir ekip tarafından sorgulanmış, bunlardan bir veya birkaçının yaptığı işkence sonucu ve bu işkenceye önceki mevcut hastalığının eklenmesi sonucu öldüğü anlaşılmıştır. Her ne kadar bazı tanıklar sanıklar Ferit ve Necdi'nin bizzat işkence yaptığını beyan etmişlerse de gözlerinin bağlı bulunması gerekmesi ve kendilerinin sorgulandıkları nazara alındığında beyanları tam olarak kabul edilmemiştir. Sanıkların maktüle bizzat işkence yaptıkları kesin olarak saptanamamıştır. Ancak sanıkların maktüle karşı yapılan işkencelere talimat vermek, yer tedarik etmek ve göz yummak suretiyle işkence suçuna fer'i olarak katıldıkları anlaşılmıştır.

Sanık Necdi savunmasında, suç tarihlerinde izinli olduğuna dair beyanda bulunmuş isede gerek hazırlıktaki sevcilikte alınan ifadesinde maktülü ismen belirtmediğini olay tarihinde Merkez Jandarma Karakol Komutanı olarak görev yaptığını beyan etmesi karşısında gerekse talimatla alınan Akyazı Asliye Ceza Mahkemesindeki alınan her iki beyanında izinli olduğundan bahsetmemiş olması karşısında olay tarihinde izinli olduğu yolundaki savunmalarına itibar edilmemiş ve sicil belgesinde 12.10.1980-14.11.1980 tarihleri arasında izinli olduğunu belirten yazıya ay sütununun boş bırakılmış olması 12 ve 10 rakamlarında takdirat bulunması ve Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığının yazılarında sanığın olay tarihinde izinli olduğunu belirten yazının sonradan temin edildiği kanaatine varılarak o yazıya itibar edilmemiş ve sanığın olay tarihinde görevli olduğu ve maktülün sorgulanmasına katıldığı kanaatine varılmıştır.

Sanık Ferit olay tarihinde Ardahan'da olduğunu ve sorgulamaya katılmadığını beyan etmişse de Ankara Sıkıyönetim Mahkemesinde 31.8.1983 tarihli beyanında "... sorgulamasını görmüş olabilirim" şeklinde beyanda bulunmuş ve Ardahan'da bulunduğu dair beyanda bulunmamış olması karşısında sonradan ileri sürdüğü olay tarihinde Ardahan'da operasyonda bulunduğu yönündeki savunmasına sorgulamada bulunduğu yolundaki tanık beyanları nazara alınarak itibar edilmemiştir. Sanığın savunma şahidi olarak gösterdiği Hüseyin Çelik'in talimatla İstanbul Ağır Ceza Mahkemesince alınan ifadesinde sanık Ferit ile diğer sanık Necdi Cengiz'in Ardahan bölgesinin kutlu köyündeki ve Irmaklar bölgesindeki operasyonlara katılarak bir fiil operasyonları yürüttüklerini beyan etmesi karşısında (sanık Necdi Ardahan'da bulunmamıştır) beyanının doğru olmadığı yine aynı şekilde tanık F. K. in da beyanının doğru olmadığı arkadaşlarını koruma gayreti ile bu şekilde beyanda buldukları kanaatine varılmıştır.

Sanıkların çelişkili beyanları, tanık beyanları, otopsi zaptı, adli tıp raporu, dosyadaki belgeler ve tüm dosya kapsamı birlikte incelendiğinde sanıklar Necdi ve Ferit'in sivil kişilerle birlikte maktülün sorgulamalarına katıldıkları ve bu gruptan kimliği kesin olarak belirlenemeyen bir veya birkaçının yaptığı işkence ve önceki hastalığı sonucu öldüğü anlaşılmakla aşağıda i hüküm kurulmuştur.

E Ü K Ü M : Gere çesi yukarıda ayrıntılı olarak açıkladığı

üzere

1- Sanıkların işkence sonucu maktülün ölümüne sebebiyet verdikleri anlaşılmakla eylemlerine uyan TCK.nun 243/2.maddesi yol aması ile TCK.nun 452/2.mad-

...../.....

desinin 1. cümlesi gereğince sanıkların şahsi ve sosyal özel halleri nazara alınarak tahdiren ayrı ayrı 5'ine yıl ağır hapis cezası ile cezalandırılmalarına,

2- Sanıkların işkence yapan asli madde faili belli olmayan 618m fiilile müdaheret ve müdaheretle suçlanarak faili oldukları anlaşılmakla cezalarının TCK'nun 65/3. maddesi gereğince cezasının tahdiren 1/2 oranında indirilme suretiyle sanıkların 6'ına yıl ağır hapis cezası ile cezalandırılmalarına,

3- Sanıkların dosyasındaki kişilikleri nazara alınarak TCK'nun 59/2. maddesi uyarınca cezasının tahdiren 1/6 oranında indirilerek neticeden , sanıkların ayrı ayrı 2'ine yıl ağır hapis cezası ile cezalandırılmalarına,

4- Sanıkların giderleri (65.595,-) dosyalarından mütemadiyen alınmasında, bu tutarın tahdiren tahsil edilerek tahsilatın tamamlanması hususunda mahkemelerin kararlarına itiraz edilmesinde bulunulmasına,

5- Sanıkların tahdiren tahsil ve tahsilat tutarlarının saklı tutulmasına,

Değerli vekilinin yürürlüğe kavgası, iddia makamının nazara ile talepleri uyarınca yasa yolları açık olmak üzere oy birliğiyle verilen karar açıkça okunup usulden onatılmış.

30.12.1998

30891
[Handwritten signature]

Üye 37182

Üye 37238

Katip

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

Harraf Devamı

Tebligat : 40.2000

Ptt gideri : 16.395

Toplam 65.595

KESİNLEŞME ŞERHİ

İş bu hüküm Yargıtay Sekizinci Ceza Dairesinin 22.12.1998 tarih, 1998/13059 esas, 1998/17361 karar sayılı ilamı ile onanmış olup, onama tarihinden itibaren kesinleştiği tastik olunur.

Sanık Ferit İldırar hakkında verilen iki yıl bir ay ağır hapis cezasına ilişkin ilam fişle birlikte C.Başsavcılığına tevdiine, 15.3.1999

Yz.İşl.Müd.

[Handwritten signature]

Başkan 30891

30891
[Handwritten signature]

37
1

YERİ : ...

TARİHİ : 1993/79

... ..

SAYI : ...

Savjet ilinde yakalandığı ve ... .. rahatsızlanma-
ras hastaneye kaldırıldığı ... .. hastanede
... .. ve Arın'da da İnanç operasyonu ... ..
... ..

... .. 12.11.1980 tarihinde Artvin
... ..
... ..
... ..

... .. 12.8.1985 tarihli Askeri Bankamada tenis
... ..
... ..
... ..

... .. 12/4/1990 tarihinde savjetta,
... ..
... ..

... .. 9.06.1990 tarihli ifa-
... ..
... ..

... ..

... .. 25 km
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..

... .. 27 Ekim 1990 günü kon-
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..

... .. /Sakaynetin Mahkemesinde; ... ..

... ..

38
7

Tanık S. K. / Artvin'de beraber buldukları süre içerisinde sesleri bağlı olduğu için kimin vurduğunu ve maktûlün içkenceye maruz kalıp kalmadığını bilmediğini, nezarethane de bulduklarını da a bitişik bölümlerden birtakım ferahat sesleri geliyordu ancak bu seslerin kimlere ait olduğunu bilmediğini, sorgulama sonuna kadar jandarmadan fazla birliğine, teslim ettikleri sırada maktûlün ve sözetin altına alınanların ayakta duracak hallerinin olduğunu, ancak bu türlü hepsinden daha perişan duruma olduğunu belirtmiştir.

Tanık Y. S. / kesinli beyanında, maktûlün polis veya jandarmaya tutulmuş olmasının yapıldığını, sözetin evi müdürlüğünden teslim alınıp sorgu için ayrılmış olan spor salonuna ve aynı binanın başka bir odasında sorgularının yapıldığını ve kendisinin Sıkıyönetim Komutanı Yardımcısı olarak görevli olduğunu, sorgu konusunda kendisine bilgi verildiğini, zaman zaman soru yerlerini özlediğini, ma tûlün fazla önemli bir eylemin olduğunu ve ördet hakında fazla bilgiye sahip olmadığından soruğunun gayet kısa sürebileceğini söylediğini, sanığın (maktûlün) emniyet müh. nezarethanesine götürüldüğünü zannetmediğini, aynı gün gazetecilerin getirilmesinin emsahereği olduğunu, sorgularda içkence yapıldığını, maktûle ile önce yapılmış gibi belirtmiştir.

Tanık H. / olay tarihinde Ardanuç Jandarma Merkez Karakol komutanı olduğunu, bu ilçede olayların yolum olacağını, takviye güç olarak Artvin merkezden takviye geldiğini, sanık Ferit'in belirtmiş tarihlerde, sanık Ferit ve Medci'nin Ardanuç ilçesindeki operasyonlara bir fiil katıldıklarını, o tarihlerde maktûlün oranda olduğunu, yakalandığını ve 3140200'ye devredildiğini, belirtmiştir.

Tanık H. / talimatla alınan ifadesinde geçen tarihlerde sürekli olarak bölge operasyonlarına katıldığı için sık sık birin yanına katılıp operasyonlara katıldığı ve operasyonları idare ediyordu şeklinde ifadesinde belirtmiş bu insanların dokuz olduğunu, bu operasyonların devamsızlığına bir hafta veya on gün sürekli birlikte olmak arını belirtmiştir.

Tanık Zeki Çengiz / talimatla alınan ifadesinde; Artvin'de görevli olduğunu, sanıkların tanıdığını, maktûlün sorulmasında şahısları olarak bulduğunu ancak sorulmaya katılmadığını, soruların divitüel taburunda yapılmasını ve ma tûlün sorulmaya katılmaları ile birlikte ilmi zaman tarafından jandarmaya teslim edildiğini, maktûlün yüzünün zayıf ve hastalıklı bir kişi olduğunu ispatlarını verdiğini, 26 Ekim 1980 günü sorulmaya katılan ve ayı için jandarmaya teslim edilen maktûlün sonraki günlerde yenide sorulmadığını bildiğini beyan etmiştir, emniyet maktûle içkence yapıldığını belirtmiştir.

Tanık Ahmet Akil / talimatla alınan ifadesinde Artvin Alay 2. 9. be müduru olarak görev yaptığını, maktûlün Dev-yol örgütü adına faaliyete bulunduğu iddiasıyla Artvin'e getirildiğini, Artvin'de sorulmasının yapıldığını, sözetin tekken rahatsız olduğunu bildirdiğine üzerine Artvin Devlet Hastanesine gönderildiğini, oradan da Trabzon Devlet Hastanesine gönderildiğini, ve orada 3140200'ye devredildiğini, başka birliğinin olmadığını belirtmiştir.

JANDARMA ÇAMA KOMUTANLIĞI / Sanık Medci Çengiz'e hitap edilen yazı 1980 yılı izin belgelerine Gözük ve sicil dosyasının incelenmesinde rastlanılmamıştır ancak 1981 yılı sicil belgesinde 13 Ekim 1980 ile 14 Kasım 1980 tarihleri arasında 32 gün olarak izine ayrıldığı anlaşılmıştır, belirtilmektedir.

Sanık Medci Çengiz'in 1980 ve 1981 yılları ait sicil belgeleri getirtilmiştir, incelenmesinde ayrılan tarihten 12.10.1980-tatılın tarihinin 14.11.1980 olduğu ancak 12 ve 13 vakalarının başka vakaların üzerine daktilo ile yazılmış olarak görüldüğü ayrıca süre sütenunda ay ve gün olarak ayrı bölümler olduğu alda ay bölümünün boyutları olarak gün sütenunda 32 gün olarak yazılmış olduğu haldeki 1980 yılına ait sicil belgesinde ay ve gün raporlarının ayı ayrı olarak yazılı bulunduğu görülmüştür.

11 Ocak 1980 Alay Komutanlığının yazısında; 12.11.1980 tarihinde J. Çet teğmen Ferit Akıl'ın Artvin 11 Merkez Jandarma Bölge Komutanı olarak görevli olduğu J. Akıncıy Medci Çengiz'in ise anılan tarihte Artvin 11 Merkez Jandarma Takım Komutanı olarak görevli olduğu belirtilmiştir.

Artvin 11 Jandarma Alay Komutanı olan 19.11.1980 tarihinde maktûlün 2.11.1980 tarihinde emniyet müdürlüğü nezarethanesine götürüldüğü emniyet odasına alınmış 12.11.1980 günü mahpuslandırılması beyan edilmiş Artvin Devlet Hastanesine gönderildiği daha sonra Trabzon Devlet Hastanesine başka olduğu 2-3 Kasım 1980 tarihleri arasında 11 Ocak 1980 Alay Komutanlığı nezarethanesinde olduğu belirtilmiştir.

Alay 11 Komutanlığı 12.11.1980 tarihli raporunda ... maktûlün kafası kanama sonucu ölmüş olduğu, klinik seyri dik ate alınmasında kafası kanama hastalığının

38
7

Sanığın sorgulamasının tahrib edilmiş spor salonunda yapıldığı ve sorgulamalar süresince mahkûle işkencelerin yapıldığı, 2.1.1980 tarihinde mahkûlin durumunun sıkıyönetim görümlerince fark edilmesi üzerine 3.1.1980 tarihinde Artvin Devlet Hastanesine kaldırıldığı, 5.1.1980 tarihinde Trabzon Kumune Hastanesine sevkedildiği, burada her gün girip çıktığı mahkûlin 12.11.1980 tarihinde öldüğü, yapılan otopsisinde vücudunun muhtelif yerlerinde dar ve cebir işlerinin bulunduğu mahkûlin Adli Tıp Genel Kurulunun raporunda da belirtildiği üzere cesar fiile maruz kaldığı, mahkûlin kafası çukurluğuna sağlı olarak mevcut hastalığının mesum bir fiile etkisiyle sonucu öldüğü anlaşılmıştır. Tanık beyanlarından sorulmalara 3 kişilik sivil kişilerin katılması anlaşılmıştır.

Mahkûlin sanıklar Ferit İldırım ve Necdi Çengiz'in ve sivil kişilerin de varlığında bulunduğu bir ekip tarafından sorgulandığı, bunlardan bir veya birkaçına yaptığı işkence sonucu ve bu işkenceye öncelikli mevcut hastalığının etkisiyle sonucu öldüğü anlaşılmıştır. Her ne kadar bazı tanıklar sanıklar Ferit ve Necdi'nin bizatihi işkence yaptığını beyan etmişlerse de görülenin sağlı bulunması gerekmesi ve kendilerinin de sorguladıkları hazine alındaki bazı beyanları ise olarak kabul edilmiştir. Sanıkların mahkûle bizatihi işkence yaptıkları kesin olarak tespit edilmiştir. Ancak sanıkların mahkûle bir gün yapılan işkencelere talimat vererek, yer değiştirmek ve göz yumarak suretiyle işkence suçuna fer'i olarak katıldıkları anlaşılmıştır.

Sanık Necdi savunmasında, suçun işlenmesinde izni olmadığına dair beyanında bulunmuş ise de gerek kanunluluğu savunulmuş olduğu ifade edilmesinde mahkûle iken terlemediğini olay tarihinde Karabük Jandarma Karakol Komutanı olarak görev yaptığına beyan etmesi karşısında gardiyan talimatıyla alınan Akyaş Asiyen Çeçen Mahkemesindeki alınan her iki beyanında izni olduğu hususunda tahsatacinin olmasın karşısında olay tarihinde izni olduğu yolundaki savunmalarına itiraz edilmediği ve sivil belgesinde 12.10.1980-14.11.1980 tarihleri arasında izni olduğu belirtilen yazıya aykırı olarak boş bırakılmış olması 12 ve 10 numaralarında tekrifati bulunması ve Artvin İl Jandarma Alay Komutanlığının raporlarında sanığın olay tarihinde izni olduğu belirtilen yazıya aykırı olarak terlemediğini beyan etmesi ve sanığın olay tarihinde görevli olduğu ve mahkûlele sorgulamasına katıldığı hususlarına itiraz edilmiştir.

Sanık Ferit olay tarihinde Ardahan'da olduğunu ve sorgulama yapıldığı iddia edilen beyan ettiği ve Antares Mahkemesinde 31.10.1980 tarihli beyanında "... sorgulama yapıldığı" şeklinde ifade edilmesinde ise bu olayın ve Ardahan'da bulunduğu dair beyanında bulunmuş olduğu ifade edilmesinde terlemediğini olay tarihinde Ardahan'da operasyonda bulunduğu yolundaki savunmalarına sorgulamada bulunduğu yolundaki tanık beyanları nazara alınarak itiraz edilmiştir. Sanığın savunma şeklinde olarak gösterdiği Hüseyin Çelik'in talimatıyla İstanbul Ağır Ceza Mahkemesinde alınan ifadeinde sanık Ferit ile diğer sanık Necdi Çengiz'in Ardahan Bölgesinin kutlu köyündeki ve İrenkiler Bölgesindeki operasyonlara katılarak bir fiil operasyonları yürüttüklerini beyan etmesi karşısında (sanık Necdi Ardahan'da bulunmuş gibi) beyanının doğru olmadığı gibi aynı şekilde tanık Ferit Koçak'ın da beyanının doğru olmadığı arkadaşlarına koruma görevi ile bu şekilde beyanda bulunmuşları hususlarına itiraz edilmiştir.

Sanıkların çelişkili beyanları, tanık beyanları, otopsi raporu, adli tıp raporu, dosyadaki belgeler ve tüm dosya kapsamı birlikte incelendiğinde sanıklar Necdi ve Ferit'in sivil kişilerin de varlığında mahkûlele sorgulanmalarına katıldıkları ve bu gruptan kimliği kesin olarak belirlenemeyen bir veya birkaçının yaptığı işkence ve öncelikli hastalığı sonucu öldüğü anlaşılmıştır. Mahkûlin mahkûm olarak tutulduğu...

SONUÇ : Sanığın işkence sonucu mahkûlele ölmesi sebebiyle verilecek cezaları belirlemek üzere mahkûlele ilgili olarak TOK. n n 243/2.maddesiyle yol açılan TOK.n n 52/2.madde...

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

...../.....

236
2

2- Sanıkların işkence yapan asli maddi faili belli olmayan ölüm fiili-
ne müzaheret ve muhaverette bulunarak fer'i fail oldukları anlaşılmakla cezalarının
TCK'nun 65/3. maddesi gereğince cezalarının takdirin 1/2 oranında indirilmeksuretiyle
sanıkların 2'şer yıl 6'şer ay ağır hapis cezası ile cezalandırılmalarına,

3- Sanıkların dosyadaki kişilikleri nazara alınarak TCK'nun 59/2.
maddesi uyarınca cezalarının takdirin 1/6 oranında indirilerek neticeten, sanıkların
ayrı ayrı 2'şer yıl 1'şer ay ağır hapis cezası ile cezalandırılmalarına,

4-1. rgilama giderlerinin(65.595. TL) sanıklardan müteselsilen
alınmasına, Yargıtay gidiş-dönüş giderleri ile ilk bozma sanıklar lehine olduğundan
bozmadan sonraki masrafların fazlası üzerinde durulmasına,

5- Müdahilin maddi ve manevi tazminat haklarının saklı tutulmasına,

Dair; Müdahil vekilinin yüküne marga, iddia Meclisinin huzuru ile te-
lebe uygun yasa yolları açık olmak üzere oy birliğiyle verilen karar açıkca okunup
usulen anlatıldı.

30.12.1997

Başkan 30891

Üye 37182

Üye 37238

Katip

Masraf Beyanı:

Tebliğideri : 49.200

Ptt gideri : 16.395

Toplam 65.595

KESİNLEŞME SERHİ

İş bu hüküm Yargıtay Sekizinci Ceza Dairesinin 22.12.1998 tarih,
1998/13059 esas, 1998/17361 karar sayılı ilamı ile onanmış olup, onama
tarihinden itibaren kesinleştiği tastik olumur.

Sanık Mevdi Cengiz hakkında verilen iki yıl bir ay ağır hapis cezası
na ilişkin ilam fişle birlikte C. Başsavcılığına tevdiine, 15.3.1999

Yz. İşl. Müd.

Başkan 30891

22 yıllık işkence davası AİHM'de

1980 yılında gözaltında ölen Aksakal'ın işkence davasında oğul Aksakal AİHM'ye gitti. Ceza alan iki subay da AİHM'ye gidecek

BELMA AKÇURA İstanbul

Öğretmen olarak görev yaparken 1980'de gözaltında işkenceye öldüğü öne sürülen Cengiz Aksakal'ın işkence davası tam 22 yıl sürdü. Üç ilde, dört ayrı mahkeme kararı sonunda iki askere ikişer yıl ceza verildi. Aksakal'ın ailesi, dava uzun sürdüğü için Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) başvurdu. Davanın sona ermesinden sonra da, şu anda emekli olan ve mahkûmiyet kararına rağmen henüz tutuklanmadıkları öne sürülen askerlerin de AİHM'ye başvuracağı bildirildi.

Cengiz Aksakal'ın o tarihte 12 yaşında olan oğlu Tamer Aksakal, davanın peşini bırakmayacaklarını belirtti. Aksakal, 18 Ekim 1980'de Artvin'in Şavşat ilçesi Veliköy bucağında öğretmen olarak görev yaparken, jandarma tarafından arandığını öğrenince teslim oldu. Örgüt üyeliği iddiasıyla sekiz gün gözaltında kaldı. Sıkıyönetim Gözetimevi'ne teslim edildiği sırada fenalaşıp hastaneye kaldırıldı ve orada yaşamını yitirdi. Otopsi tutanağında, vücudunun çeşitli yerlerinde darp ve cebir izleri tespit edildi. Eşi, 28 Ocak 1981'de Aksakal'ın cesedinin tanınmayacak halde olduğunu belirterek şikâyetçi oldu.

Erzurum - Artvin İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'nca açılan kamu davasında, üç polis suçlu bulundu. Ancak Yargıtay 1984'teki mahkemenin bu kararını Üsteğmen Ferit Ildırar ve Astsubay Mecdi Cengiz'in de yargılanması gerektiğini belirterek bozdu. Askeri Mahkeme, 1986'da yeterli delil olmadığı gerekçesiyle polislerin beraatına karar verdi.

Askerlere asli fail davası

1990'da Artvin Cumhuriyet Savcılığı, Ildırar ve Cengiz hakkında suçun asli faileri olduğu gerekçesiyle dava açtı. Mahkeme 1992'de sanıklara 4 yıl 2'şer ay hapis cezası verdi. Yargıtay kararı "eksik soruşturma"dan bozdu. Ardahan Cumhuriyet Savcılığı, tekrar dava açtı. Bu sırada Ferit Ildırar da terfi ederek Sarıyer Jandarma Bölük Komutanlığı'na atandı. 1997'de Ardahan Ağır Ceza Mahkemesi, sanıklara 2'şer yıl verdi, Yargıtay da kararı onadı. Bunun üzerine sanıklar kendileri lehine yeni deliller olduğunu bildirerek, 1999'da mahkemeye başvurdu. Önce infaz kararını durduran mahkeme 23 Ekim 2002'de, yeniden yargılamaya gerek görmedi ve infazın yerine getirilmesine karar verdi.

Aksakal'ın avukatı Mehmet Ali Kırdök, "22 yıldır devam eden dava adalet beklentisine yanıt vermekten uzaklaşmıştır" diyerek AİHM'ye başvurdu. Şu anda emekli olan ve kesinleşmiş mahkûmiyet kararı alan Ildırar ve Cengiz'in avukatları da AİHM'ye başvuracaklarını belirtti.

Bu da adaletin işkence ayıbı

19 yıl önce Artvin'de öğretmen Cengiz Aksakal'ı 'göztaltında öldürdükleri' gerekçesiyle ikişer yıl hapse mahkûm edilen binbaşı ve astsubayın cezası Yargıtay'ca onandı. Ancak sanıklar yeniden yargılama isteyince başa dönüldü

ADNAN KESKİN

ANKARA - 1980 yılında Artvin'de göztaltına alınan öğretmen Cengiz Aksakal'ı işkenceyle öldürmekten sanık Binbaşı Ferit İldırar ve Astsubay Mecdi Cengiz'e 19 yıl sonra verilen mahkûmiyet kararı, Yargıtay'ca onandığı halde uygulanmadı. Ardahan Ağır Ceza Mahkemesi, sanıkların yeni kanıtlar gösterdiği gerekçesiyle iki yıllık hapis cezasının infazını erteledi ve 'yargılamanın iadesine' karar verdi.

Suç tarihinde üsteğmen, dava bittiğinde Antalya İl Jandarma Alay Komutanlığı Asayiş Şube Müdürü olan Binbaşı Ferit İldırar ve Astsubay Mecdi Cengiz'in kesinleşen cezalarını yatmak için bugünlerde tutuklanmaları beklenirken, şaşırtan bir gelişme oldu. Sanıkların, cezayı veren mahkemeye başvurarak suçlu işlemedikleri yönünde yeni kanıtlar ortaya çıktığını, bu yüzden muhakemenin iadesine karar verilmesini istediği, mahkemenin de 2 Temmuz'da bu istemi kabul ettiği öğrenildi. Mahkemenin yargılamayı yenileme kararında, sanıkların suç tarihinde başka yerde operasyonda olduklarına ilişkin kimi tanık ifadeleriyle, Yargıtay'ın 'üzerinde tahrifat yapılmıştır' dediği belgede aslında tahrifat yapılamayacağı yönündeki Jandarma Genel Komutanlığı yazısını dikkate aldığı bildirildi.

Yedi ay önce Yargıtay'ın onayladığı iki yıllık mahkûmiyet kararına tepki gösteren, Cengiz Aksakal'ın eşi Teren ve oğlu Tamer Aksakal, suçluların cezalandırılmaması nedeniyle Adalet Bakanlığı'na şikâyetle bulunacaklarını açıkladı. Aksakal ailesi, Avrupa

İnsan Hakları Mahkemesi'nde dava açma kararlarını kesinleştirdi.

19 yılda üç il, dört ayrı karar

Üç ayrı ilde görülmesi, dört değişik karar verilmesi ve 19 yıldır bitirilememesi yönleriyle rekor kıran dava şu aşamalardan geçti:

- İlk dava Erzurum Sıkıyönetim Mahkemesi'nde üç polis hakkında açıldı. Mahkeme, Askeri Yargıtay'ın bozması üzerine sanıkları beraat ettiren Üsteğmen Ferit İldırar ile Astsubay Mecdi Cengiz hakkında suç duyurusunda bulundu.
- Artvin Ağır Ceza'da komutanlar hakkında açılan dava 1992 yılında 'maktule sorguda işkence yapıldığı, önceden mevcut hastalığına işkencenin de eklenmesi sonucu öldüğü anlaşılmıştır' kararıyla bitirildi, sanıklar dört yıl ikişer ay hapis cezasına çarptırıldı.
- Yargıtay 8. Ceza Dairesi, kararı 'eksik soruşturma'dan bozdu. Yeni yargılamada 'maktule suçunu söyletmek için işkence yapılmıştır, ancak sanıkların bizzat işkence yaptıkları kanıtlanamamıştır' gerekçesiyle komutanlar beraat ettirildi. Yargıtay, kararı bu kez sanıkların mevzuat gereği Adalet Bakanlığı'ndan izin alınmadan yargılandığı gerekçesiyle bozdu.
- 1994'te bu kez Ardahan Ağır Ceza'da dava açıldı. Mahkeme, 1997'de 'yapılan işkencelere talimat vermek, yer tedarik etmek ve göz yummak suretiyle işkence suçuna katılmak' suçlarından sanıkları önce beşer yıl hapse çarptırdı. Bu ceza, 'sanıkların faili belli olmayan ölüm fiilinde fer'i fail oldukları' gerekçesiyle ve 'sanıkların kişilik ve sosyal özellikleri' de dikkate alınarak iki yıl birer aya indirildi.
- Yargıtay Ocak 1999'da binbaşı ve astsubaya hapis kararını onayladı

AİHM ilk kez 12 Eylül cezası kesti

Darbeden sonra ölümüne işkence gören TÖB-DER'li Aksakal'ın eşi Türkiye'yi 50 bin avro tazminat ettirdi. AİHM kararını 12 Eylül'ün 27. yıldönümünden bir gün önce açıkladı

12/09/2007 (2806 kişi okudu)

DENİZ ZEYREK (Arşivi)

ANKARA - TÖB-DER üyesi Cengiz Aksakal, 12 Eylül 1980'deki darbeden sonra ekim ayında gözaltına alınıp sarakolda ölümüne işkence gören ve yaşamını yitiren yüzlerce isimden biriydi. Aksakal'ın ölümünün peşini bır Teren Aksakal, Türkiye'deki yargı sürecinden sonuç alamayınca başvurduğu Avrupa İnsan Hakları Mahkemes Türkiye'yi 50 bin avro (yaklaşık 90 bin YTL) tazminata mahkûm ettirdi. AİHM, 12 Eylül'ün yıldönümünden bir gi sonuçlandırdığı davada, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 2. ve 3. maddelerindeki "yaşam hakkı" v muamelenin önlenmesi" gibi "kutsal" değerlerin ihlal edildiği, buna karşılık Türkiye'de bunu telafi edecek, caydı süreç işlemediği sonucuna vardı.

Şavşat'a bağlı Veliköy'de doğan ve aynı köyde öğretmenlik yapan Aksakal, TÖB-DER üyesiydi. 12 Eylül darbe Veliköy Jandarma Karakolu tarafından gözaltına alındı ve sorgu için Artvin'e, adı darbe günlerinde 'işkencehar Öğretmen Okulu'na gönderildi. Gördüğü yoğun işkenceler sonucu 3 Kasım 1980'de hastaneye kaldırıldı ve 12 yaşamını yitirdi.

Tanık ifade değiştirdi

Cengiz Aksakal'ın işkence sonucu öldüğü doktor raporu ile saptandı. 9. Kolordu Askeri Mahkemesi'nde yapıları sonucu, işkenceden sorumlu tutulan Üsteğmen Ferit İldiran ve Astsubay Vecdi Cengiz 2'şer yıl 6'şar ay hapis çarptırıldılar. Ancak dava Yargıtay aşamasındayken Artvin'de işkence yapanları teşhis eden Halit Dursun ifade diğer tanıklar ve somut deliller dikkate alınmayarak beraat kararı verildi.

Türkiye'deki yargılamadan sonuç alamayan Teren Aksakal, olayı AİHM'ye taşıdı. AİHM, dün davayı sonuçlandı Aksakal'ın otopsi raporunda vücudunda yara bereler, yanıklar, çürükler bulunduğunun yazıldığı anımsatılan Al Teren Aksakal'ın 1981'de yasal süreci başlatmasına karşın failerin yargılamasının 30 Aralık 1997'de başladığı 2003'te sonuçlandığına dikkat çekildi. Yerel mahkemenin Artvin Jandarma komutanlığı'ndan iki jandarma hakk hapis cezası verdiğini anımsatan AİHM heyeti, Türkiye'deki yerel mahkeme kararında jandarmaların "Kendi ha demelerine karşın Aksakal'a yapılan işkenceye dahil olduğunun kabul edildiğine işaret edildi. Mahkeme kararı uygulanmadığını vurgulayan AİHM heyeti, AİHS'nin 'yaşam hakkı'nı güvence altına alan 2. maddesi ile 'işkenc muameleyi yasaklayan' 3. maddesinin ihlal edildiğine karar verdi.

Başvuru hakkı 87'de tanındı ama

Türkiye'nin, dava boyunca Cengiz Aksakal'ın ölümünün ve eşinin başvurusunun, Türkiye Cumhuriyeti'nin vatar bireysel başvuru hakkı tanıdığı 28 Ocak 1987'den önce gerçekleştiğini gerekçe göstererek yargılama yapılamay savunduğunun da anımsatıldığı AİHM kararında özetle şöyle denildi: "Fakat, mahkeme (AİHM) başvuruyu kab ilan etti. Yargılamadaki kusurlar, gerekli aciliyet ve dikkatin sergilenmemesi ve son olarak da failerin ceza alm emin bir şekilde keyiflerine bakması nedeniyle, mahkeme (AİHM) soruşturmanın gereken özenden ve caydırıcı olduğu görüşünü benimsedi. Bu davanın özel koşulları göz önünde bulundurularak mahkeme şu sonuca vardı Yargılama sonucunda ortaya çıkan sonuç, (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin yaşam hakkını düzenleyen) 2 kötü muameleyi yasaklayan) 3. maddelerinde kutsal olarak kabul edilen değerlerin ihlaline uygun bir telafi suni Mahkeme 5'e karşı iki oyla 2 ve 3. maddelerin ihlal edildiğine karar vermiştir ve oybirliği ile başvuru sahibine 4 tazminat ve masraflar için 5 bin avro ödenmesine karar vermiştir."

Yazdır | |

†

Cengiz AKSAKAL
1940-1980

Öğrencilerine ders verirken sınıfından
işkenceye alındı.

Ailesine ölü olarak teslim edildi.

Davası Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde
devam ediyor.

Suçlular bulunmadı.

Arkadaşları, dostları ve ailesi adına eşi
Teren Aksakal

İşkenceyle öldürdü, terfi etti

12 Eylül'den sonra öğretmen Cengiz Aksakal'ı işkencede öldürmekten yargılanan üsteğmen, 19 yıl sonra iki yıl hapis cezasına çarptırıldı. Yargıtay'ın cezasını onayladığı üsteğmen Ildırar, aradan geçen sürede binbaşı oldu

ADNAN KESKİN

ANKARA - Artvin'in Şavşat ilçesinde 18 Ekim 1980 tarihinde gözaltına alınan öğretmen Cengiz Aksakal'ın, sorgulandığı öğretilmesinde işkenceyle öldürülmesiyle ilgili dava 19 yıl sonra sonuçlandı. Yargıtay, dönemin İl Jandarma Alay Komutanı Üsteğmen Ferit Ildırar ile Merkez Jandarma Karakol Komutanı Astsubay Mecdi Cengiz'i, işkenceyle adam öldürmek suçundan ikişer yıl birer ay hapse mahkûm eden Ağır Ceza Mahkemesi kararını onayladı.

İşkenceyle öldürülen öğretmenin eşi Teren Aksakal, sanıklara düşük ceza verilmesine tepki göstererek insan hakları mahkemesine başvuracağını söyledi.

Teslim olmuştu

Cengiz Aksakal, 12 Ekim 1980'de öğretmenlik yaptığı Veliköy'deki jandarma karakoluna kendi iradesiyle teslim olmuş ve gördüğü işkenceler nedeniyle rahatsızlanmış ve kaldırıldığı hastanede 12 Kasım 1980'de ölmüştü. Cengiz Aksakal'ın ölümünden sonra ailesi, o tarihte üsteğmen olan,

Aksakal'ın oğlu Tamer babası öldürüldüğünde 11 yaşındaydı. Aksakal'ın eşi ise cezaya isyan ederek, "İki yıl ne ki, eşimi geri versinler, ben 20 yıl yatayım" diyor. FOTOĞRAF: HATİCE YAŞAR

Artvin'de 12 Eylül'le birlikte gözaltına alınanların hemen hepsine işkence yapmak ve yapturmakla suçlanan Ferit Ildırar ile Astsubay Mecdi Cengiz hakkında suç duyurusunda bulundu. Bunun

üzerine Artvin Ağır Ceza Mahkemesi'nde açılan ve 1992'ye kadar süren davada mahkeme her iki komutanı, işkenceyle ölüme neden olmandan 4 yıl 2'şer ay ağır hapse ve aynı süreyle kamu

hizmetlerinden yasaklanma cezasına mahkûm etti. Kararı, Yargıtay 8. Ceza Dairesi'nce 'eksik soruşturma' gerekçesiyle bozuldu. Yeniden yapılan yargılamada mahkeme, 'Cengiz Aksakal'a suçunu

söylemek için işkence yapılmıştır. Ancak sanıkların bizzat işkence yaptıkları kanıtlanamamıştır' gerekçesiyle bu kez komutanları beraat ettirdi. Ancak Yargıtay, sanık Ferit Ildırar hakkında ancak izin alınarak yargılama yapılacağına işaret ederek karar bozdu.

12 Eylül mahkûm

1994'te Adalet Bakanlığı oluru alınarak dava baştan ele alındı. Bu kez, mevzuat gereği suçun işlendiği il yerine Ardahan Ağır Ceza'da dava açıldı. Mahkeme, 'Sanıkların işkence suçuna fer'i olarak katılmışlardır' görüşüyle 1997 yılı sonunda davayı bitirdi. Mahkeme, savunmalarını çelişkili bulduğu her iki sanığı, 2'şer yıl 1'er aya mahkûm etti. Yargıtay cezalarını onayladı. Suç işlediğinde üsteğmen olan sanık Ildırar'ın, geçen sürede terfi ettirildiği, dava bitiğinde binbaşı rütbesiyle Antalya İl Jandarma Alay Komutanlığı'nda Asayiş Şube Müdürü olarak görev yaptığı kayıtlara geçti. Belki de böylece ilk kez bu rütbede bir komutan, işkenceyle adam öldürme suçundan cezalandırılmış oldu.

İnsan Hakları Mahkemesi'ne gidecekler

Öğretmen Cengiz Aksakal'ın eşi Teren Aksakal, adaletin yerini bulması için 20 yıla yakın süredir davanın peşinde gezdiğini, ancak verilen kararın acılarını dindirmeye yetmediğini söyledi. "Bu nasıl ceza, bu hak mı? Birından eklemek çalan çocuklara verdikleri cezaya bak; öğretmen öldüren, cana kıyanlara verilen cezaya bak. Ben şimdi kime ne sorayım?" diyen Aksakal, davada, ölümün işkenceden olduğunun kesinleştirilmesini önemli gördüğünü belirterek, davayı İnsan Hakları Mahkemesi'ne de taşıyacağını söyledi. İşkencede öldürüldüğü sırada 11 yaşında olan oğlu Tamer şimdi iki çocuğundan birine 'Cengiz Dağlar' ismini vermiş. 40 yaşında işkencede hayatını kaybeden Cengiz Aksakal'ın diğer çocuğundan olan torunlarından birisinin daha ismi Cengiz. Atılış eş Teren Aksakal, bu durumu, "Biz Cengizimizi böyle de yaşıyoruz" sözleriyle açıklıyor.

İşkence terfi + için engel değil

Öğretmen Cengiz Aksakal'ı işkenceyle öldürmekten yargılanan Üsteğmen Ferit Ildırar ve Astsubay Mecdi Cengiz, 19 yıl sonra iki yıla mahkûm edildi. Ildırar, bu sürede binbaşılık rütbesi aldı.

ADNAN KESKİN'İN HABERİ 8'DE

Kooperatif köylünün güvenini kazandı

Başkanlığını Cengiz Aksakal'ın yaptığı Veliköy Kooperatifi, önemli bir gelişme göstermiş bulunuyor. Başkanın açıklamalarını vermeyi gerekli görüyoruz:

GERÇEK: Sayın Başkan, Kooperatifiniz hakkında bilgi vermişsiniz?

CEVAP: Kooperatifimiz üretim-tüketim amacıyla kurulmuştur. Fakat bu güne kadar tüketim kooperatifi olarak çalışmaktadır. En önemli amacımız çevremizde yetişen ürünleri kooperatif yoluyla değerlendirmek, üyelerimize ve halkımıza ucuz mal temin etmek suretiyle aracı tefeciylî engellemek ve sömürüyü azaltmaktır.

GERÇEK: Köy-Koopla ilişkileriniz nasıldır?

CEVAP: Köy-Koop'a üyeyiz. Artvin'deki Kooperatiflerin yüzde sekseni Köy-Koop'a bağlı Artvin ARTKOO-BİRLİK'e de üyedir. Sermayemizin az olması ve BİRLİK'in peşin para istemesi nedeniyle istediğimiz mali getiremiyoruz. Proje-kredili para almaktan da çekiniyoruz. Çünkü uygulamada yardımcı olan yok. İflas ederiz diye korkuyoruz.

GERÇEK: Halkın Kooperatifle ilişkisi ne düzeydedir?

CEVAP: Gecen yıllar iyi işletilmediği için halkın Kooperatife olan güveni sarsılmıştır. Şimdi

İse üye sayımız 95'e çıktı. Devamlı üye sayısı artıyor. Verimli çalışmalarımızla köylümüzün güvenini kazandık. Şimdi üye olmayanlardan kooperatife güvenerek gelip üye olmalarını bekliyoruz.

GERÇEK: Komandolar size de baskı yaptılar mı?

CEVAP: En fazla baskı gören ve hırpalanan ben oldum. Şöyle ki; eşi hapiste olan kimsesiz bir kadının çayırlarını, kooperatif ve Halk odasının üyeleri olarak biçiyorduk. Aniden gelen komando birliği tırpanlarımızı elimizden alarak tekme tokat, dipçikle dayak ata ata karakola götürdüler. Bana vurdukları sayısız dipçiklerle yere yuvarlandım. Ölümünden kil payı kurtuldum. Doktora gittim, onbir günlük raporla savcılığa müracaat ettim. Henüz bir haber çıkmadı

Zamana sığınıyorlar

Cengiz Aksakal'ı öldürenler cezalarını çekmediği için AIHM'nin verdiği cezaya Türkiye "1990 öncesi" diyerek itiraz etti

CEM TURSUN

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AIHM), 1980'de öğretmen Cengiz Aksakal'ı işkenceyle öldürdükleri saptanan iki subaya yargının verdiği cezanın uygulanmamasını gerekçe göstererek, Türkiye'yi 50 bin euro tazminat ödemeye mahkum etmesinin ardından Türkiye karara itiraz etti. Türkiye Cumhuriyeti adına yapılan itirazda ülkenin AIHM'nin yargı yetkesini 1990 yılında tanıdığı belirtilerek 1990 öncesi olaylara ilişkin yargılama yapılamayacağını öne sürdüğü bildirildi. Türkiye itirazında "Zaman itibarıyla yargı yetkisizliği" iddiasında bulundu. AIHM de itiraz başvurusunu davanın karşı tarafına bildirdi.

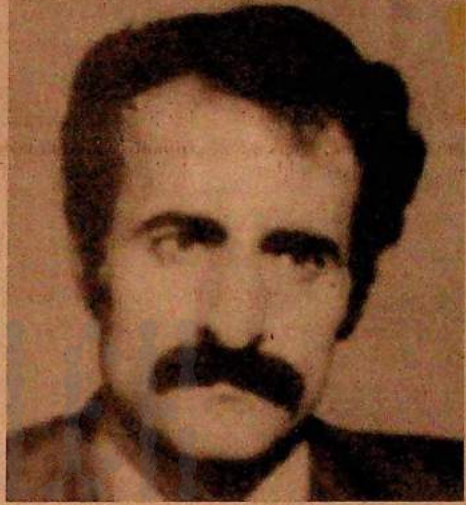
Karar, 12 Eylül 1980 askeri darbesinin 27. yılında, darbe yöneticilerinin yargılanması için AIHM'ye başvuran 78'liler Derneği üyeleri başta olmak üzere, darbe mağdurlarını sevindirmişti. AIHM'nin 12 Eylül dönemindeki bir hak mahrumiyeti nedeniyle Türkiye'yi cezalandırması açısından da önem taşıyan karara hükümet tarafından, Büyük Daire'de incelenmesi talebiyle itiraz edildi.

12 Eylül döneminde mağdur olan ancak çeşitli nedenlerle yargı önünde hesap soramayanlar için de emsal oluşturabilecek davada Cengiz Aksakal'ın ailesinin avukatı Mehmet Ali Kırdök konuya ilişkin yaptığı açıklamada, Türkiye Cumhuriyeti hükümetinin kararın Büyük Daire'de incelenmesi talebiyle itiraz ettiğini, bu aşamada hükümetin itirazının Büyük Daire'nin beş yargıcından oluşan bir kurul tarafından inceleneceğini ve eğer davada sözleşmenin veya protokollerin yorumlanmasını veya uygulanmasını etkileyen ciddi bir sorun varsa itirazın kabul edileceğini ifade etti.

"Aksi durumda Hükümet'in Büyük Daire'ye gönderme talebi reddedilecek ve karar kesinleşecek" diyen avukat Kırdök, beşe iki olan muhalefet şerhinin Türkiye'yi itiraz konusunda cesaretlendirdiğini ifade etti.

"Büyük Daire'nin incelemesi istisnai bir yoldur" ifadesini kullanan Kırdök, belirlenen ölçütlere uymayan taleplerin yüzde 90'ının, beş kişilik kurul tarafından reddedildiğine dikkat çekti. Kırdök, Aleviler, türban ve parti kapatma gibi genel bazı davalarda itirazların kabul edildiğini söylerken sözlerine şöyle devam etti:

"Tazminat kararını veren daire zamanında 'kararı Büyük Daire versin' demişti. Türkiye hükümeti buna itiraz etti. Şimdi verilen karar hoşlarına gitmediği için itiraz ettiler. Bir buçuk ay içerisinde yeniden karar verilecek. Büyük Daire'ye giden davalarda duruşma yapıyor. Biz de ona göre hazırlıklarımızı yapacağız."

Cengiz Aksakal'ı 12 Kasım 1980 tarihinde kaybettik.

OLAY NASIL OLDU?

12 Eylül askeri darbesi sonrasında Devrimci Yol üyesi olduğu gerekçesiyle Cengiz Aksakal, 8 Ekim 1980'de öğretmenlik yaptığı Şavşat ilçesi Veliköy nahiyesinde gözaltına alındı. 26 Ekim 1980'de Artvin'e sevkedilen Cengiz Aksakal, 2 Kasım tarihine kadar bir spor salonunda sorgulandı. Aynı gün sıkıyönetim cezaevine konuldu. 3 Kasım 1980'de fenalaşan Cengiz Aksakal, koma halinde Artvin'de hastaneye yatırıldı. 5 Kasım 1980'de ambulansla Trabzon'a sevkedildi ve 12 Kasım 1980'de orada öldü. 13 Kasım 1980'de düzenlenen otopsi raporunda, bedeninde çeşitli darp izleri tespit edildi.

Eşi Teren Aksakal'ın ısrarlı adli takibi sonucunda, 22 Aralık 1998 tarihinde kesinleşen kararlar biri subay diğeri astsubay olan iki askere 2 yıl 1'er ay hapis cezası verildi. Ancak dava boyunca ordu mensubu olarak görevlerini devam ettiren ve emekli olan sanıkların bu cezaları infaz ettirilemedi. Bu aşamada, Cengiz Aksakal'ın eşi tarafından, AIHM'ye yapılan bireysel başvuru ile sözleşmenin yaşam hakkını düzenleyen 2. maddesi, işkence ve kötü muamele yaşağını düzenleyen 3. maddesi ve 13. madde uyarınca şikayet başvurusunda bulunuldu. Mahkeme, 11 Eylül 2007 tarihinde verdiği kararlar, Cengiz Aksakal'ın işkence sonucu yaşamını yitirmiş bulunduğunu belirterek, Sözleşme'nin yaşam hakkını düzenleyen 2. maddesi ile işkence yaşağını düzenleyen 3. maddesi uyarınca ihlal kararı verdi. Verilen karara, biri Türk olmak üzere, iki yargıç muhalefet şerhi koymuşlardı.

22 yıllık işkence davası AIHM'de

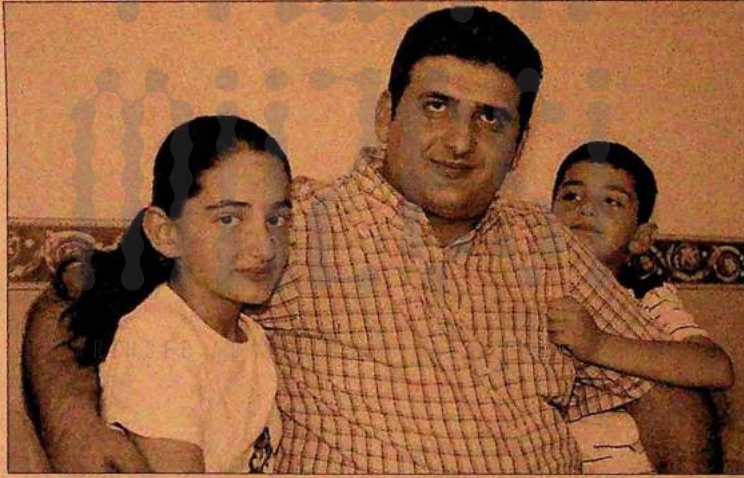
1980 yılında gözaltında ölen Aksakal'ın işkence davasında oğul Aksakal AIHM'ye gitti. Ceza alan iki subay da AIHM'ye gidecek

BELMA AKÇURA İstanbul

Öğretmen olarak görev yaparken 1980'de gözaltında işkenceye öldüğü öne sürülen Cengiz Aksakal'ın işkence davası tam 22 yıl sürdü. Üç ilde, dört ayrı mahkeme kararı sonunda iki askere ikişer yıl ceza verildi. Aksakal'ın ailesi, dava uzun sürdüğü için Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AIHM) başvurdu. Davanın sona ermesinden sonra da, şu anda emekli olan ve mahkumiyet kararına rağmen henüz tutuklanmadıkları öne sürülen askerlerin de AIHM'ye başvuracağı bildirildi.

Cengiz Aksakal'ın o tarihte 12 yaşında olan oğlu Tamer Aksakal davanın peşini bırakmayacaklarını belirtti. Aksakal 18 Ekim 1980'de Artvin Şahsat ilçesi Veliköy bucağında öğretmen olarak görev yaparken, jandarma tarafından arandığını öğrenince teslim oldu. Örgüt üyeliği iddiasıyla sekiz gün gözaltında kaldı. Sıkıyönetim Gözetimevi'ne teslim edildiği sırada fenalaşmış hastaneye kaldırıldı ve orada yaşamını yitirdi. Otopsi tutanağında, vücudunun çeşitli yerlerinde darp ve cebir izleri tespit edildi. Eşi 28 Ocak 1981'de Aksakal'ın cesetinin tanınmayacak halde olduğunu belirterek şikayetçi oldu.

Erzurum - Artvin İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'na açılan kamu davasında, üç polis suçlu bulundu. Ancak Yargıtay 1984'deki mahkemenin

bu kararını Üstöğmen Ferit Ildırar ve Astsubay Mecdi Cengiz'in de yargılanması gerektiğini belirterek bozdu. Askeri Mahkeme, 1986'da yeterli delil olmadığı gerekçesiyle polislerin beraatine karar verdi.

Askerlere asli fail davası

1990'da Artvin Cumhuriyet Savcılığı, Ildırar ve Cengiz hakkında suçun asli failleri olduğu gerekçesiyle dava açtı. Mahkeme 1992'de sanıklara 4 yıl 2'şer ay hapis cezası verdi. Yargıtay kararı "eksik soruşturma"dan bozdu. Ardahan Cumhuriyet Savcılığı, tekrar dava açtı. Bu sırada Ferit Ildırar da terfi ederek Sarıyer Jandarma Bölük Komutanlığı'na atandı. 1997'de

Ardahan Ağır Ceza Mahkemesi, sanıklara 2'şer yıl verdi, Yargıtay da kararı onadı. Bunun üzerine sanıklar kendileri lehine yeni deliller olduğunu bildirerek 1999'da mahkemeye başvurdu. Önce infaz kararını durduran mahkeme 23 Ekim 2002'de, yeniden yargılamaya gerek görmedi ve infazın yerine getirilmesine karar verdi.

Aksakal'ın avukatı Mehmet Ali Kırdök, "22 yıldır devam eden dava adalet beklentisine yanıt vermekten uzaklaşmıştır" diyerek AIHM'ye başvurdu. Şu anda emekli olan ve kesinleşmiş mahkumiyet kararı alan Ildırar ve Cengiz'in avukatları da AIHM'e başvuracaklarını belirtti.

1980'de gözaltında ölen Cengiz Aksakal ve o tarihte 12 yaşında olan oğlu Tamer Aksakal. Çocuklarıyla görülen Aksakal, babasının ölümü için "Biz kişileri değil, devleti suçluyoruz" dedi.

Devletin 'Cengiz öğretmen' özür

1980'de işkenceden ölen Cengiz öğretmenin ailesi kazandığı tazminatla bir hemodiyaliz makinesi alıp bağışladı. Törene Şavşat kaymakamı da katıldı

12 Eylül 1980 darbesi sonrasında gözaltına alındığı karakolda, işkence sonucu yaşamını yitiren öğretmen Cengiz Aksakal'ın ailesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nden (AIHM) kazandıkları tazminatla, Şavşat Devlet Hastanesi'ne hemodiyaliz cihazı bağışladı. 30 hastanın faydalanacağı böbrek cihazının hizmete alınışıyla ilgili 'özür' anlamına gelen törene Kaymakam Salih Altun da katıldı.

HABER MERKEZİ
**BÜLENT
ERGÜN**

Öldüğünde 40 yaşındaydı ve geride gözü yaşlı bir eş ile ikisi kız, biri erkek 3 çocuk bıraktı.

Aksakal'ın eşi Teren Aksakal, kocasının işkenceyle öldürülmesinin peşini bırakmadı. 1981'de eşini öldürenlerden şikâyetçi oldu. 9. Kolordu Askeri Mahkemesi'nde yapılan yargılama sonucu, işkenceden sorumlu tutulan Üsteğmen

Ferit İldırın ve Astsubay Vecdi Cengiz, 2'şer yıl 6'şar ay hapis cezasına çarptırıldı. Ancak dava Askeri Yargıtay aşamasındayken, Artvin'de işkence yapanları teşhis eden Halit Dursun ifadesini değiştirdi, diğer tanıklar ve somut deliller dikkate alınmayarak bearaat kararı verildi.

27 YIL SONRA KARAR

Türkiye'deki yargılamadan sonuç alamayan Teren Aksakal, davayı AIHM'ye taşıdı. Eylül 2007'de davayı sonuçlandıran AIHM Türkiye'yi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin yaşam hakkını düzenleyen 2'inci ve işkence ve kötü muameleyi yasaklayan 3'üncü maddelerine aykırı dav-

ranmaktan, 45 bin euro manevi tazminata mahkûm etti. Mahkeme masraflar için de 5 bin euro ödenmesine karar verdi.

AIHM'den kazandıkları tazminatı geçtiğimiz aylarda alan Aksakal ailesi, bu paranın 20 bin eurosunu dedelerini göremeyen 5 torunun eğitiminde kullanmak için ayırıp, geri kalan kısmıyla böbrek hastaları için hemodiyaliz cihazı alarak, babalarının memleketi Şavşat'taki Devlet Hastanesi'ne bağışladı.

İSTANBUL'A GÖÇ ETTİLER

Babası gözaltında öldürüldüğünde 12 yaşında olan oğlu Tamer Aksakal, başın başka yere çekilmemesi için törene katılmadıklarını söyledi. Oğul Aksakal, "1980 darbesinin mağdur ettiği ailelerden biri olduk. Babamın ölümünden sonra İstanbul'a göç ettik. Sağcısıyla, solcusuyla herkesin çok sevdiği babam, böyle bir ölümü hak etmemişti. Anısını insanları hayata bağlayan bir cihazla yaşatmaya karar verdik. "Siz babamıza böyle yaptınız ama biz insanların hayatını kurtarıyoruz" demek istedik. Ona yakışanı yaptık" diye konuştu.

30 BÖBREK HASTASINA HİZMET

30 hastanın faydalanacağı böbrek cihazının hizmete alınması ile Aralık'ta yapılan törene, Kaymakam Salih Altun, Belediye Başkanı Koroğlu, Emniyet Amiri Fevzi Yıldırım, İlçe Sağlık Grup Başkanı Çolak gibi isimler katıldı. İşkence sonucu ölen öğretmen Aksakal'ın özür niteliği taşıyan bu törende, cihazın üzerine, "Öğretmen Cengiz Aksakal adına esi ve çocukları tarafından bağışlanmıştır" plaketi kaldırıldı.

Hemodiyaliz cihazını Kaymakam Salih Altun açtı.

Cengiz Hoca'ya devletten özür

12 EYLÜL'DE işkenceyle öldürülen Cengiz Aksakal'ın ailesi, 27 yıl sonra AIHM'den tazminat kazandı. Aile parayla Şavşat Hastanesi'ne hemodiyaliz cihazı bağışladı. Törene devletin temsilcisi kaymakam da katıldı. 18'DE

Mezlekette olan biten onca ciddi muhtevadaki mesele siğ ve verimsiz tartışmalarla gündem işgal ediyor.

Aslında gözden kaçan çok mühim konular da yok değil.

İlk başta çok değersiz ve sıradan görülebilecek bir başlık biraz didikleince oldukça verimli bir tartışma çerçevesi sunabiliyor.

Mesela geçtiğimiz gün Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü'nün EDAM'a yaptırdığı "Medya profesyonellerinin aile algısı" araştırması oldukça siğ bir düzlemde tartışıldı.

Bu araştırmanın sonuçlarını önümüzdeki haftalarda medya ile paylaşacaklar. Merakla bekliyoruz...

Ancak medyanın "bir kısmı" tam da ramazan ayıyla birlikte "Beyaz zenci" tartışmasını ustaca başlatıverdi. Ben bu ikisi arasında ciddi bir bağ görüyorum...

O araştırmadaki birkaç kritik soru "Beyaz Türker"i temsil eden sonradan görmeleri rahatsız etmiş olabilir.

Neden mi? Şundan...

Aileyi anlamlı kılan bir değerler bütünü bu zihinler tarafından yıllardır usul usul zehirlendi.

Sadece varos değil metropollerin kristal localarında ikamet eden "sonradan görmeler"de farkında olmadan aile değerlerini kaybettiler.

"Özal"lı yıllarla başladı çözüme...

"Laissez faire, laissez passer" bir ahlaklılığı toplumu getirdiği nokta ortadadır. Özel okullarımıza bakın, dinci radyolara bağlanıp şarkı isteyen muhtemelen türbanlı kızlarımıza, dinci geçinen kanalların show programlarına bakın,

Hepimiz beyaz zenciyiz...

Kanyon'da bir akşam dolaşın. 13-14 yaşındakilere bakın... Devam edeyim mi?

"Beyaz Türk"lerin kanaat önderlerinin bu toplumun ahlaki kolonlarını kemirmedi gözdü edilemez işlevleri vardır.

Bu ahlaki cinayeti gözlerini kırpmadan taammüden işlediler ve şimdi vicdan divanlarında hepimize utanmadan yalan söylüyorlar.

Pedofil editörlerin hazırladığı birinci sayfalar bu anlı şanlı gazetelerin arşivlerinde duruyor... Daha mürekkebi kurumadı.

Bu medya yöneticilerinin hazırladığı gazeteler ve televizyon bültenleri aile kavramımızın ırzına geçti.

Bir iktidar el değiştiriyor ve "çevreden" gelen bu kitle "merkez"i ele geçiriyor.

En sert muhalefet sesleri benden ve oluşturmaya çalıştığım çok sesli vicdani bir zeminden de çıkıyor olabilir. Eleştire-

cek onlarca şeyleri var ama endişe duyuyorum zira kitabını yazacak kadar yakın izliyorum, tanıyorum... Bir "agenda"ları olmadığına inanıyorum. Geçmişteki müteahhit zihniyetli sağ politikacıların defolarını taşıdıklarımı düşünüyorum. Ancak.

Tek bir şeyi teslim etmek gerek. Bu iktidar sadece aile kavramı konusunda bir yeniden inşa süreci başlatılabilecekse bunun ilk neferi de ben olmaya hazırım.

O araştırmayı yaptıran Sayın Nimet Çubukçu'yu samimi ve vizyoner çabalarından ötürü yüreğimden kutluyorum...

Sahi, sonradan görme o zihniyet Çubukçu'yu nereye koyuyor?

Beyaz mı? Zenci mi?
Bu toplumu daha nerelere kadar ve daha ne kadar böyleceksiniz merak ediyorum...

AKP'nin anayasa ekibi Sapanca'da

BAŞBAKAN Tayyip Erdoğan'ın talebi üzerine anayasa taslağını hazırlayan Prof. Dr. Ergun Özbudun başkanlığındaki akademisyenler ile AKP Genel Başkan Yardımcısı Dengir Mir Mehmet Fırat başkanlığındaki Sivil Anayasa Komisyonu, Sapanca'da...

Ergun Özbudun

ya'nın Sapanca İlçe-si'ndeki Richmond Otel'e gitti. Heyet, üç gün içinde anayasa taslağına son şekli verecek. AKP MYK toplantısının ardından Bakanlar Kurulu'na sevk edilecek taslak, daha sonra kamuoyuna sunulacak.

Daha önce Abant'ta bir araya gelme kararı alan heyet, gazetecilerin rezervasyon girişimlerini öğrenince toplantı yerini Sapanca'ya kaydirdi.

Toplantı için bakanlar Mehmet Ali Şahin, Mehdi Eker, Faruk Çelik ve Ertuğrul Günay ile Dengir Mir Mehmet Fırat ve Prof. Dr. Ergun Özbudun dün akşam Richmond Otel'e geldi.

'GÖRÜŞ AYRILIĞIMIZ YOK'

Prof. Dr. Ergun Özbudun, AKP'nin önerileri ile kendi tasarıları arasındaki farkları görüşeceklerini vurgulayarak, "Onların önerilerini değerlendireceğiz, biz de görüşlerimizi söyleyeceğiz" dedi. AKP'nin önerileriyle kendi tasarıları arasında çok temel bir ayrılık olacağını sanmadığını belirten Özbudun, "Biz akademik görüşümüzü ifade ettik. Tabii ki son söz, ilgili siyasi partinin olacak" dedi.

AKP'li kurmaylarla Bilim Kurulu arasında, türban, devlet memurlarına yönelik dokunulmazlığın istisnası, pozitif ayrımcılık, Anayasa Mahkemesi'ne yapılacak iptal davaları ve din dersi maddeleri üzerinde bazı ihtilaflar bulunuyor. ANKARA

'Kayıp trilyon' için Erbakan'a haciz

KAPATILAN Refah Partisi'nin Genel Başkanı ve eski Başbakan Necmettin Erbakan ile parti yöneticisi Rıza Ulucak'ın da aralarında bulunduğu toplam 75 kişi hakkında 'Kayıp trilyon' davası nedeniyle icra işlemi başlatıldı. Erbakan ve Ulucak'ın tapuda kayıtlı malları için İstanbul ve Ankara Tapu Müdürlüklerine ihtiyati haciz kararı yazısı gönderildi.

Erbakan ve davalı 74 kişi için faiz ve vekalet ücretiyle beraber toplam 11.5 milyon YTL borç çıkarıldı. Bu tutarı faizler ve vekalet ücretleri hariç 2.6 milyon YTL'si Necmettin Erbakan ve Rıza Ulucak'a ait bulunuyor.

Dava kapsamında Abdullah Gül, Ahmet Tekdal, Oğuzhan Asiltürk, Aydın Menderes, Recai Kutan, Şevket Kazan ve Abdülkadir Aksu'nun da aralarında bulunduğu bazı zamlılar aleyhine yargılamanın ise reddine karar verilmişti.

'HOCANIN MALLARI YETER'

Necmettin Erbakan'ın avukatı Yaşar Gürkan ise müvekkilinin ihtiyati tedbir konulan mallarının icraya verilen borçların üzerinde olduğunu söyledi. Avukat Gürkan, "İcraya gerek yoktur, hocamızın malları icrada istenen tutarı karşılıyor" dedi. Erbakan'ın mahkum olduğu kararın ardından dosyayı temyiz ettiklerini belirten Gürkan, dosya hakkındaki kararını bozulacağından emin olduğunu ifade ederek, "İcraya verilmesi esasa müessir bir durum değil" iddiasında bulundu. ANKA

Necmettin Erbakan

RTÜK'ten Erdoğan'ın kanalına rekor ceza

AKP'nin televizyon kanalı olarak bilinen "Kanal 24" rekor ceza geldi. YSK, RTÜK'ün raporu doğrultusunda, AKP'ye yakınlığı ile bilinen Kanal 24'e, "seçim döneminde seçim yasalarına aykırı davranarak AKP lehine yayın ihlalinde bulunduğu" gerekçesiyle tam 9 program cezası verdi. TGRT de yine seçim döneminde AKP lehine yayın ihlalinde bulunduğu gerekçesiyle 9 program kapatma cezasına çarptırıldı. YSK, CHP lehine yayın ihlalinde bulunduğu gerekçesiyle, Kanal Türk'e de 6 program kapatma cezası vermişti.

Kanal 24'e ilişkin ceza uyarınca kanal, 9 ana haber bülteni saatinde, bitki ve hayvanlar dünyası gibi konuları işleyen doğa belgeleri ya da Anadolu tarihini anlatan belgeler yayınlanacak. Kanal 24'e yönelik bu ceza kararına...

Bomba yüklü minibüs, Başakşehir'den çalınmış

ANKARA'DA Kurtuluş otoparkında içinde sodyum nitrat, amonyum nitrat ve TNT ile çok sayıda piknik tüpünden oluşan yaklaşık 600 kilo patlayıcı bulunan Mercedes Vito marka aracı, geçtiğimiz yılın 29 Mart'ında İstanbul'un Başakşehir semtinde 4. Etap'tan çalındığı ortaya çıktı.

Olay sırasında sürücüsünün, yiyecek almak için girdiği pastanenin önüne geçişi olarak park ettiği aracını motorunun sıcak kalması için çalışır durumda bıraktığı, bundan yararlanan hirsızların aracı çalarak kayıplara karıştığı tespit edildi.

Mercedes marka mavi renkli Vito'nun, İstanbul İkitelli'de bir matbaa firmasının sahibinin üzerine kayıtlı olduğu belirlendi. Aracın sahibi olduğu tespit edilen B.C. ise, Ankara'da ağzına kadar tika basa patlayıcı yüklü olarak ele geçirilen minibüsün,

çalınan aracıyla aynı renkte olduğunu ancak söz konusu aracın kendisine ait olup olmadığını henüz bilmediğini söyledi. Emniyet'ten kendisine henüz bilgi gelmediğini ifade eden B.C., polisten net bir bilgi gelmediği sürece kendisinin aracı teslim almasının mümkün olmadığını belirtti. B.C., aracın yaklaşık 1.5 yıl önce çalındığını ifade etti.

AİHM'den 12 Eylül'e tazminat darbesi

Adalet tam 27 yıl sonra geldi. AİHM, öğretmen Aksakal'ın 12 Eylül'de gözaltında ölümüne ilişkin iki komutana verilen cezayı uygulamayan Türkiye'yi 50 bin euro tazminata mahkum etti

ERCAN ÖZTÜRK / İSTANBUL

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 1980 yılında gözaltında Cengiz Aksakal'ın işkenceyle öldürülen iki komutana verilen hapis cezasının uygulanmaması nedeniyle Türkiye'yi suçlu buldu. AİHM, Türkiye'yi 50 bin euro manevi tazminat cezasına çarptırıldı.

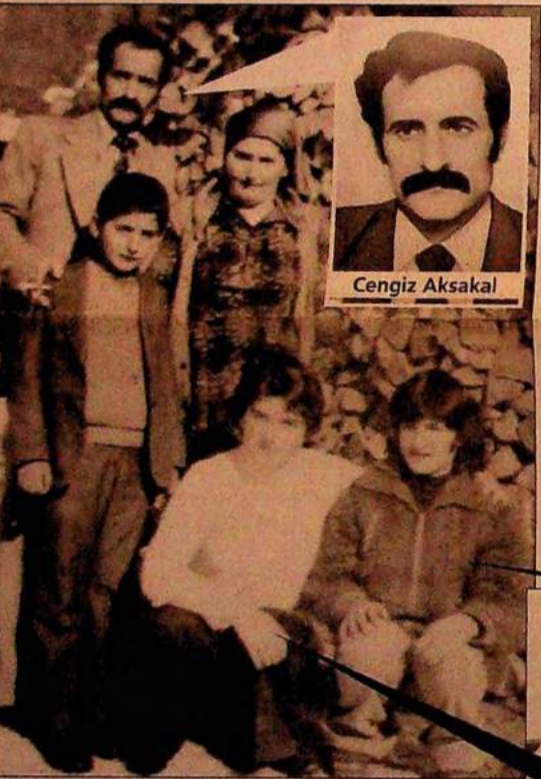
AİHM, kararında Cengiz Aksakal'a ait otopsi raporunda vücudunda yara, çürük ve sıyrıkların bulunduğunu belirterek İl Jandarma Alay Komutanı Üstteğmen Ferit İldırar ile Merkez Jandarma Karakol Komutanı Astsubay Mecdi Cengiz'in, 2 yıl ve 1 ay hapis cezasına çarptırıldıklarını hatırlattı. Buna karşın mahkeme kararının hiçbir zaman uygulanmadığını belirten AİHM, söz konusu iki subayın emekliliklerine kadar orduda görevlerini sürdürdüklarine dikkat çekti. Kararla buruk bir sevinç yaşayan Aksakal'ın iki kızı bu parayla Artvin'in Şavşat İlçesi'ne babalarının adına bir derslik ya da sağlık ocağı yaptıracaklarını söyledi.

Babasını kaybettiğinde 19 yaşında olduğunu anlatan Nesrin Ekinci, şöyle konuştu: "Babam 17 Eylül'de görev yaptığı sınıftan alındı. 12 Kasım'da babamın 'Menenjit' ten öldüğünü söylediler. Cansız bedeni teslim edildiğinde dehşete düştük. Bütün kemikleri kırılmıştı. İki bileği de kesilmişti. Ancak elbisesinden teşhis ettik. Bize, 'Babanız ranzadan düşmüş olabilir' dediler."

BÜTÜN KEMİKLERİ KIRIKTI AMA MENENJİT DEDİLER

Nesrin Ekinci, duygularını şöyle anlattı: "Tanıyanlar bize 'para kazanmışsınız' diyor. O zaman boğazım düğümlendi. Annem bu davayı para için açmadı. İşkenceyi kanıtlamak için açtı. Şimdi Artvin'di yaşıyor ve bize "Şimdi onlar da cezaevinde yatacak mı" diye sordu."

Tam 23 yıl süren Aksakal davasında 100 tanık dinlendi. 11 avukat değişti. Sonunda 2 komutan işkenceye katılmaktan hapis cezası aldı. Ancak bu ceza hiç bir zaman uygulanmadı.

Cengiz Aksakal

Nesrin Ekinci

Neriman Yiğit

BABAMIN İŞKENCE GÖRDÜĞÜ KANITLANDI

AKSAKAL'IN küçük kızı Neriman Yiğit, bu dava nedeniyle hayatlarının karardığını belirterek, "Annem ilkökul mezunu olmasına rağmen babamın ölümünün ardından hukuk savaşına başladı. Dava başladığında 15 yaşındaydım ama şimdi 19 yaşında öğüm var. Bu dava 12 Eylül'e açılan ilk dava olması nedeniyle çok önemliydi. Babamın menenjitten değil işkence sonucu öldüğünü kanıtlandığı için buruk bir sevinç yaşıyoruz" diye konuştu.

200 bin imzayı toplayan Köşk'e aday olabilecek

PROF. Dr. Ergun Özbudun tarafından hazırlanan anayasa taslağında bugüne kadar sızmayan yeni düzenlemeler de yer alıyor. Taslağa göre, 200 bin noter tasdikli imza toplayan vatandaş aday olabilecek. Taslakta yer alan önemli maddeler özetle şöyle:

- **ANAYASANIN** "değiştirilemez" nitelikli ilk üç maddesinde bile değişiklik önerildi. Buna göre, "Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Dili Türkçe'dir" maddesi yerine "Türkiye Cumhuriyeti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Resmî dili Türkçe'dir" denildi.
- **ANAYASANIN** gerekçesinde, Cumhuriyet'in en temel niteliğinin "laiklikten önce hukuk devleti" olduğu mesajı verildi.
- **TARIKATLARA** "dini ayın yapma" olanağı sağlandı. Buna göre, "Herkes din ve inanç hürriyetine sahiptir. Bu hak tek başına veya topluca, alenen veya özel olarak ibadet, öğretim, uygulama ve ayın yapmak suretiyle dinini ve inancını açıklama hürriyetini de içerir" hükmü getirildi.
- **GENELKURMAY** Başkanı, TBMM Başkanı ve Kuvvet komutanları da Yüce Divan'da yargılanacaklar arasına alındı.
- **MİLLETVEKİLLİĞİ** ve belediye seçimleri dört yıla indirildi.
- **KÜRTÇE** eğitimin yolu açıldı.
- **CUMHURBAŞKANI** yetkileri turpanlandı.
- **DİN** Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin zorunlu olmaktan çıkarılması önerildi.
- **ÖHAL** ve olağanüstü dönemle ilgili hükümler değiştirildi.

Yargıtay'dan şoke eden karar

BAŞBAKANLIK İnsan Hakları İzleme Kurulu için hazırladıkları Azınlık Hakları raporundan beraat eden Baskın Oran ve İbrahim Kaboğlu için Yargıtay'dan şok karar. Yargıtay 8. Ceza Dairesi, yerel mahkemenin beraat kararını bozdu ve iki akademisyenin halkı düşmanlığa tahrik ettiği hükmüne karar verdi.

Kaboğlu ve Oran'a isnat edilen "yargı organlarını alenen aşağılama" suçunu önceki değerlendirilen yüksek mahkeme, yürlükten kalkan 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun (TCK), bu suç için Adalet Bakanlığı'nın izni şartını taşıdığı için sanıkların lehine alınmasına karar verdi. Yü-

İbrahim Kaboğlu

Baskın Oran

olmadığından, yerel mahkemenin bu suç yönünden davanın düşürülmesi kararını bozdu. Raporda alt kimlik-üst kimlik tartışmalarının da yapıldığı anımsatılan kararda, Anayasa'da yer alan "Türk Milleti" deyimindeki "Türk" kelimesinin sadece kullanı-

lik ayrımı yapılmak suretiyle eleştirildi ve düşünce özgürlüğünün sınırları aşılmış, suçlama niteliği taşıyan ve kamuoyuna açıklanan rapor içeriğiyle toplumsal tehlike boyutlarına ulaşılmıştır" denildi. Kararda, söz konusu nedenlerle Oran ve Kaboğlu'nun "halkı kin ve düşmanlığa tahrik" suçundan mahkumiyetine karar verilmesi gerektiği ifade edildi.

İnsan hakları ve düşünce özgürlüğüne ilişkin değerlendirmelere de yer verilen Yargıtay 8. Dairesi kararında, özgürlük sorumluluğunun gelişigüzel sorumluluk olmadığı ifade edildi. Dava sırasında hükümet Avrupa'dan baskı görmüş ve Adalet Bakanlığı, dava açılması için izin vermemiştir. Yargıtay kararında...

Memlekette olan biten onca ciddi muhtevadaki mesele siğ ve verimsiz tartışmalarla gündem işgal ediyor.

Aslında gözden kaçan çok mühim konular da yok değil.

İlk başta çok değersiz ve sıradan görülebilecek bir başlık biraz didikleince oldukça verimli bir tartışma çerçevesi sunabiliyor.

Mesela geçtiğimiz gün Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü'nün EDAM'a yaptırdığı "Medya profesyonellerinin aile algısı" araştırması oldukça siğ bir düzlemde tartışıldı.

Bu araştırmanın sonuçlarını önümüzdeki haftalarda medya ile paylaşacaklar. Merakla bekliyoruz...

Ancak medyanın "bir kısmı" tam da ramazan ayıyla birlikte "Beyaz zenci" tartışmasını ustaca başlatıverdi. Ben bu ikisi arasında ciddi bir bağ görüyorum...

O araştırmadaki birkaç kritik soru "Beyaz Türkler"i temsil eden sonradan görmeleri rahatsız etmiş olabilir.

SERDAR AKINAN

Neden mi? Şundan...

Aileyi anlamlı kılan bir değerler bütünü bu zihinler tarafından yıllardır usul usul zehirlendi.

Sadece varoş değil metropollerin kristal localarında ikamet eden "sonradan görmeler"de farkında olmadan aile değerlerini kaybettiler.

"Özal"lı yıllarla başladı çözüme...

"Laissez faire, laissez passer" bir ahlaklılığın toplumumuzu getirdiği nokta ortadadır. Özel okularımıza bakın, dinci radyolara bağlanıp şarkı isteyen muhtemelen türbanlı kızlarımıza, dinci geçinen kanalların show programlarına bakın,

Hepimiz beyaz zenciyiz...

Kanyon'da bir akşam dolaşın, 13-14 yaşındakilere bakın... Devam edeyim mi?

"Beyaz Türk"lerin kanaat önderlerinin bu toplumun ahlaki kolonlarını kemirmede gözardı edilemez işlevleri vardır.

Bu ahlaki cinayeti gözlerini kırpmadan taamimüden işlediler ve şimdi vicdan diwanlarında hepimize utanmadan yalan söylüyorlar.

Pedofil editörlerin hazırladığı birinci sayfalar bu anlı şanlı gazetelerin arşivlerinde duruyor... Daha mürekkebi kurumadı.

Bu medya yöneticilerinin hazırladığı gazeteler ve televizyon bültenleri aile kavramımızın ırzına geçti.

Bir iktidar el değiştiriyor ve "çevreden" gelen bu kitle "merkez"i ele geçiriyor.

En sert muhalefet sesleri benden ve oluşturmaya çalıştığım çok sesli vicdani bir zeminden de çıkıyor olabilir. Eleştire-

cek onlarca şeyleri var ama endişe duyuyorum zira kitabını yazacak kadar yakın izliyorum, tanıyorum... Bir "agenta"ları olmadığına inanıyorum. Geçmişteki müteahhit zihniyetli sağ politikacıların defolarını taşıdıklarını düşünüyorum.

Ancak.

Tek bir şeyi teslim etmek gerek.

Bu iktidar sadece aile kavramı konusunda bir yeniden inşa süreci başlatabilecekse bunun ilk neferi de ben olmaya hazırım.

O araştırmayı yaptırtan Sayın Nimet Çubukçu'yu samimi ve vizyoner çabalarından ötürü yürekten kutluyorum...

Sahi, sonradan görme o zihniyet Çubukçu'yu nereye koyuyor?

Beyaz mı? Zenci mi?

Bu toplumu daha nerelere kadar ve daha ne kadar böleceksiniz merak ediyorum...

Bomba yüklü minibüs, Başakşehir'den çalınmış

ANKARA'DA Kurtuluş otoparkında içinde sodyum nitrat, amonyum nitrat ve TNT ile çok sayıda piknik tüpünden oluşan yaklaşık 600 kilo patlayıcı bulunan Mercedes Vito marka aracın, geçtiğimiz yılın 29 Mart'ında İstanbul'un Başakşehir semtinde 4. Etap'tan çalındığı ortaya çıktı.

Olay sırasında sürücüsünün, yiyecek almak için girdiği pastanenin önüne geçici olarak park

ettiği aracın motorunun sıcak kalmaması için çalışır durumda bıraktığı, bundan yararlanan hırsızların aracı çalarak kayıplara karıştığı tespit edildi.

Mercedes marka mavi renkli Vito'nun, İstanbul İkitelli'de bir matbaa firmasının sahibinin üzerine kayıtlı olduğu belirlendi. Aracın sahibi olduğu tespit edilen B.C. ise, Ankara'da ağzına kadar tika basa patlayıcı yüklü olarak ele geçirilen minibüsün,

çalınan aracıyla aynı renkte olduğunu ancak söz konusu aracın kendisine ait olup olmadığını henüz bilmediğini söyledi. Emniyet'ten kendisine henüz bilgi gelmediğini ifade eden B.C., polisten net bir bilgi gelmediği sürece kendisinin aracı teslim almasının mümkün olmadığını belirtti. B.C., aracının yaklaşık 1,5 yıl önce çalındığını ifade etti.

Cengiz Aksakal

AİHM'den 12 Eylül'e tazminat darbesi

AKP'nin anayasa ekibi Sapanca'da

BAŞBAKAN Tayyip Erdoğan'ın talebi üzerine anayasa taslağını hazırlayan Prof. Dr. Ergun

Özbudun başkanlığındaki akademisyenler ile AKP Genel Başkan Yardımcısı Dengir Mir Mehmet Fırat başkanlığındaki Siyil Anayasa Komisyonu, Sakarya'nın Sapanca İlçesindeki Richmond Otel'e gitti. Heyet, üç gün içinde anayasa taslağına son şekli verecek. AKP MYK toplantısının ardından Bakanlar Kurulu'na sevk edilecek taslak, daha sonra kamuoyuna sunulacak.

Daha önce Abant'ta bir araya gelme kararı alan heyet, gazetecilerin rezervasyon girişimlerini öğrenince toplantı yerini Sapanca'ya kaydırdı.

Toplantı için bakanlar Mehmet Ali Şahin, Mehdi Eker, Faruk Çelik ve Ertuğrul Günay ile Dengir Mir Mehmet Fırat ve Prof. Dr. Ergun Özbudun dün akşam Richmond Otel'e geldi.

'GÖRÜŞ AYRILIĞIMIZ YOK'

Prof. Dr. Ergun Özbudun, AKP'nin önerileri ile kendi taslakları arasındaki farkları görüşeceklerini vurgulayarak, "Onların önerilerini değerlendireceğiz, biz de görüşlerimizi söyleyeceğiz" dedi. AKP'nin önerileriyle kendi taslakları arasında çok temel bir ayrılık olacağını sanmadığını belirten Özbudun, "Biz akademik görüşümüzü ifade ettik. Tabii ki son söz, ilgili siyasi partinin olacak" dedi.

AKP'li kurmaylarla Bilim Kurulu arasında, türban, devlet memurlarına yönelik dokunulmazlığın istisnası, pozitif ayrımcılık, Anayasa Mahkemesi'ne yapılacak iptal davaları ve din dersi maddeleri üzerinde bazı ihtilaflar bulunuyor. **ANKARA**

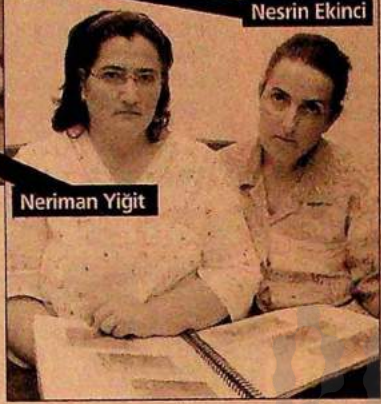
'Kayıp trilyon' için Erbakan'a haciz

KAPATILAN Refah Partisi'nin Genel Başkanı ve eski Başbakan Necmettin Erbakan ile parti yöneticisi Rıza Ulucak'ın da aralarında bulunduğu toplam 75 kişi hakkında 'Kayıp trilyon' davası nedeniyle icra işlemi başlatıldı. Erbakan ve Ulucak'ın tapuda kayıtlı malları için İstanbul ve An-

Adalet tam 27 yıl sonra geldi. AIHM, öğretmen Aksakal'ın 12 Eylül'de gözaltında ölümüne ilişkin iki komutana verilen cezayı uygulayan Türkiye'yi 50 bin euro tazminata mahkum etti

Nesrin Ekinci

Neriman Yiğit

BABAMIN İŞKENCE GÖRDÜĞÜ KANITLANDI

AKSAKAL'IN küçük kızı Neriman Yiğit, bu dava nedeniyle hayatlarının karardığını belirterek, "Annem ilkökul mezunu olmasına rağmen babamın ölümünün ardından hukuk savaşına başladı. Dava başladığında 15 yaşındaydım ama şimdi 19 yaşında olgum var. Bu dava 12 Eylül'e açılan ilk dava olması nedeniyle çok önemliydi. Babamın menenjitten değil işkence sonucu öldüğü kanıtlandığı için buruk bir sevinç yaşıyoruz" diye konuştu.

200 bin imzayı toplayan Köşk'e aday olabilecek

PROF. Dr. Ergun Özbudun tarafından hazırlanan anayasa taslağında bugüne kadar sızmayan yeni düzenlemeler de yer alıyor. Taslağa göre, 200 bin noter tasdikli imza toplayan vatandaş cumhurbaşkanlığı seçimlerinde aday olabilecek. Taslakta yer alan önemli maddeler özetle şöyle:

- **ANAYASANIN** "değiştirilemez" nitelikli ilk üç maddesinde bile değişiklik önerildi. Buna göre, "Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Dili Türkçedir" maddesi yerine "Türkiye Cumhuriyeti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Resmî dili Türkçedir" denildi.
- **ANAYASANIN** gerekçesinde, Cumhuriyet'in en temel niteliğinin "laiklikten önce hukuk devleti" olduğu mesajı verildi.
- **CUMHURBAŞKANI** adaylarının, 20 milletvekili dışında, 200 bin seçmen tarafından da aday gösterilmesi önerildi.

- **TARİKATLARA** "dini ayin yapma" olanağı sağlandı. Buna göre, "Herkes din ve inanç hürriyetine sahiptir. Bu hak tek başına veya topluca, alenen veya özel olarak ibadet, öğretim, uygulama ve ayin yapmak suretiyle dinini ve inancını açıklama hürriyetini de içerir" hükmü getirildi.
- **GENELKURMAY** Başkanı, TBMM Başkanı ve Kuvvet komutanları da Yüce Divan'da yargılanacaklar arasına alındı.
- **MİLLETVEKİLLİĞİ** ve belediye seçimleri dört yıla indirildi.
- **KÜRTÇE** eğitimin yolu açıldı.
- **CUMHURBAŞKANI** yetkileri turpanlandı.
- **DİN** Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin zorunlu olmaktan çıkarılması önerildi.
- **OHAL** ve sıkıyönetim dönemlerinde emirle adam öldürme yetkisine son verilerek, "Herkes yaşama hakkına sahiptir" denildi.

Ebru TOKTAR / ANKARA

Yargıtay'dan şoke eden karar

BAŞBAKANLIK İnsan Hakları İzleme Kurulu için hazırladıkları Azınlık Hakları raporundan beraat eden Baskın Oran ve İbrahim Kaboğlu için Yargıtay'dan şok karar. Yargıtay 8. Ceza Dairesi, yerel mahkemenin beraat kararını bozdu ve iki akademisyenin halkı düşmanlığa tahrik ettiği hükmetti.

Kaboğlu ve Oran'a isnat edilen "yargı organlarını alenen aşağılama" suçunu öncelikle değerlendiren yüksek mahkeme, yürürlükten kalkan 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun (TCK), bu suç için Adalet Bakanının izni şartını taşıdığı için sanıkların lehine olduğuna karar verdi. Yüksek mahkeme, "yargı organını alenen aşağılama" suçunun gerçeğe geçmediğinin net olarak belli

Baskın Oran

olmadığından, yerel mahkemenin bu suç yönünden davanın düşürülmesi kararını bozdu. Raporunda alt kimlik-üst kimlik tartışmalarının da yapıldığı anımsatılan kararda, Anayasa'da yer alan "Türk Milleti" deyimindeki "Türk" kelimesinin etnik anlamda kullanılmadığı da kaydedildi. Kararda, "Türk Milleti kavramı irka, etnik kökene ve dine dayanmamaktadır. Raporunda, alt kimlik-üst kim-

lik ayrımı yapılmak suretiyle eleştiri ve düşünce özgürlüğü sınırları aşılmış, suçlama niteliği taşıyan ve kamuoyuna açıklanan rapor içeriğiyle toplumsal tehlike boyutlarına ulaşmıştır" denildi. Kararda, söz konusu nedenlerle Oran ve Kaboğlu'nun "halkı kin ve düşmanlığa tahrik" suçundan mahkumiyetine karar verilmesi gerektiği ifade edildi.

İnsan hakları ve düşünce özgürlüğüne ilişkin değerlendirmelere de yer verilen Yargıtay 8. Dairesi kararında, özgürlük sorumluluğunun gelişigüzel sorumluluk olmadığı ifade edildi. Dava sırasında hükümet Avrupa'dan baskı görmüş ve Adalet Bakanlığı, dava açılması için izin vermemişti. Yargıtay kararının ardından bir kez daha yerel mahkemede yargılanacak iki akademisyen önümüzdeki günlerin gündemini belirleyecek gibi görünüyor...

ERCAN ÖZTÜRK / İSTANBUL

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 1980 yılında gözaltında Cengiz Aksakal'ı işkenceyle öldüren iki komutana verilen hapis cezasının uygulanmaması nedeniyle Türkiye'yi suçlu buldu. AIHM, Türkiye'yi 50 bin euro maddi tazminatına mahkum etti.

AIHM, kararında Cengiz Aksakal'a ait otopsi raporunda vücudunda yara, çürük ve sıyrıkların bulunduğunu belirterek 11 Jandarma Alay Komutanı Üsteğmen Ferit İldirar ile Merkez Jandarma Karakol Komutanı Astsubay Mecdi Cengiz'in, 2 yıl ve 1 ay hapis cezasına çarptırıldıklarını hatırlattı. Buna karşın mahkeme kararının hiçbir zaman uygulanmadığını belirten AIHM, söz konusu iki subayın emekliliklerine kadar orduda görevlerini sürdürdüklerine dikkat çekti. Kararla buruk bir sevinç yaşayan Aksakal'ın iki kızı bu parayla Artvin'in Şavşat İlçesi'ne babalarının adına bir derslik ya da sağlık ocağı yaptıracağını söyledi.

Babasını kaybedtiğinde 19 yaşında olduğunu anlatan Nesrin Ekinci, şöyle konuştu: "Babam 17 Eylül'de görev yaptığı sınıftan alındı. 12 Kasım'da babamın 'Menenjit' ten öldüğü söylendi. Cansız bedeni teslim edildiğinde dehşete düştük. Bütün kemikleri kırılmıştı. İki bileği de kesilmişti. Ancak elbisesinden teşhis ettik. Bize, 'Babanız randanadan düşmüş olabilir' dediler."

BÜTÜN KEMİKLERİ KIRIKTI AMA MENENJİT DEDİLER

Nesrin Ekinci, duygularını şöyle anlattı: "Tanıyanlar bize 'para kazanmışsınız' diyor. O zaman boğazım düğümlendi. Annem bu davayı para için açmadı. İşkenceyi kanıtlamak için açtı. Şimdi Artvin'di yaşıyor ve bize 'Şimdi onlar da cezaevinde yatacak mı' diye sordu."

Tam 23 yıl süren Aksakal davasında 100 tanık dinlendi. 11 avukat değişti. Sonunda 2 komutan işkenceye katılmaktan hapis cezası aldı. Ancak bu ceza hiç bir zaman uygulanmadı.

kararı raporu müdürlükten isteniyati nazir karar yazısı gönderildi.

Erbakan ve davalı 74 kişi için faiz ve vekalet ücretiyle beraber toplam 11.5 milyon YTL borç çıkarıldı. Bu tutarın faizler ve vekalet ücretleri hariç 2.6 milyon YTL'si Necmettin Erbakan ve Rıza Ulucak'a ait bulunuyor.

Dava kapsamında Abdullah Gül, Ahmet Tekdal, Oğuzhan Asiltürk, Aydın Menderes, Recai Kutan, Şevket Kazan ve Abdülkadir Aksu'nun da aralarında bulunduğu bazı zanlılar aleyhine yargılamanın ise reddine karar verilmişti.

'HOCANIN MALLARI YETER'

Necmettin Erbakan'ın avukatı Yaşar Gürkan ise müvekkilinin ihtiyatı tedbir konulan mallarının icraya verilen borçların üzerinde olduğunu söyledi. Avukat Gürkan, "İcraya gerek yoktu, hocamızın malları icrada istenen tutarı karşılıyor" dedi. Erbakan'ın mahkum olduğu kararın ardından dosyayı temyiz ettiklerini belirten Gürkan, dosya hakkındaki kararın bozulacağından emin olduğunu ifade ederek, "İcra verilmesi esasa müessir bir durum değil" iddiasında bulundu. **ANKA**

Necmettin Erbakan

RTÜK'ten Erdoğan'ın kanalına rekor ceza

AKP'NİN televizyon kanalı olarak bilinen "Kanal 24"e rekor ceza geldi. YSK, RTÜK'ün raporu doğrultusunda, AKP'ye yakınlığı ile bilinen Kanal 24'e, "seçim döneminde seçim yasaklarına aykırı davranarak AKP lehine yayın ihlalinde bulunduğu" gerekçesiyle tam 9 program cezası verdi. TGRT de yine seçim döneminde AKP lehine yayın ihlalinde bulunduğu gerekçesiyle 9 program kapatma cezasına çarptırıldı. YSK, CHP lehine yayın ihlalinde bulunduğu gerekçesiyle, Kanal Türk'e de 6 program kapatma cezası vermişti.

Kanal 24'e ilişkin ceza uyarınca kanal, 9 ana haber bülteni saatinde, bitki ve hayvanlar dünyası gibi konuları işleyen doğa belgeselleri ya da Anadolu tarihini anlatan belgeseller yayınlamayacak. Kanal 24'e yönelik bu ceza, kanalın şimdiye kadar aldığı ilk önemli yaptırım oldu. Kanalın söz konusu yaptırımlara uymaması halinde, frekans iptali gündeme gelecek.

All Ekber ERTÜRK / ANKARA

Şimdi adan ey bizleri unutan, adan!

Artvin ÖDP ve Halkevleri'nden ortak açıklama

ÖDP Artvin İl Örgütü ve Artvin Halkevleri ortak bir basın açıklaması yayımlayarak yarın Artvin'de yapılacak "Artvin En Güzel Çocuklarını Anıyor" etkinliğine bir çağrı yaptı. Basın açıklamasında şunlar söylendi:

ARTVIN HALKINA...

12 Eylül öncesinde ve sonrasında Artvin halkı ve onun değerli evlatları adalet, özgürlük ve devrim mücadelesinden vazgeçmediler. Devrimci hareketin gelişmesi, toplumun özgürleşmesi ve bu doğrultuda örgütendirilmesi sürecinde birçok bedeller ödedi. Kimi arkadaşımız bedenini siper etti güzel bir hayat için, kimi arkadaş ise zindanlarda işkencecilere sır vermedi ser verdi.

İşkencede öldürülen 41 yaşındaki Cengiz Aksakal'ı tanıyanımız var mı? Bir öğretmendi. Aydınlik yüzlü çocuklar yetiştiriyordu ülkesine... Ve sonra bir gün karanlık eller dokundu işkencede... İşkencecilerin elinde öldü. İşkenceciler açılan dava hala sonuç vermedi. O işkenceciler karanlık elleriyle ve yürekleriyle hala bu ülkenin sokaklarında hepimizin hayatına dokunarak dolaşıyorlar.

Vural Ural Hoca'yı tanıyor musunuz? Hopa'da öğretmenlik yapıyordu. Sivil faşistler (MHP'liler) parkın göbeğinde döverek öldürdüler. Katileri hâlâ yaşıyor ve aramızda dolaşıyor.

Erkan Uzuneminağaoğlu Borçka'da giderek halkın başına tebelleşen sivil faşistlere karşı halkı anti faşist zeminde bir direnişe sevk eden o büyük insanın kim olduğunu biliyor musunuz? Arkadaşı vurulduğunda kaçmayıp arkadaşını kurtarmaya çalışan ve hayatını kaybeden insandır. O dostluğa sahip çıkmanın erdemini hayatıyla ödemiştir.

Ve daha nice öyküler türedi Artvin'in en güzel çocuklarının direnişinden. İhsan Hacimuratoğlu, Cavit Kaya, Savaş Eryetiş, Ahmet Pehlivan, Mahir Çakır ve onlarca...

Ve 12 Eylül'den bugüne kazara kaybettiklerimiz, işkence sonucu hastalıklara yakalanıp ölenler, kaza ile ya da hastalıktan kaybettiklerimiz...

İhsan Kotil, Candaş Topaloğlu, Güzin Altunkaya, Turan Özkan, İlhan Usatabaş, Ahmet Özdil, Refik Karabrahimoğlu, Sefer Usatabaş ve daha niceleleri...

Artvin'in en güzel çocuklarıdır kaybettiklerimiz. Eşit, özgür ve demokratik bir Türkiye hayali için öldüler, öldürüldüler. Bizler ÖDP ve Halkevleri olarak tarihimizin köklerine bağlı kaldığımızı ve ödenen bedellerin boşuna olmadığını sonuçlarıdır. Onlar olmasaydı bu topraklarda özgürlük ve eşitlik hayali böylesine güçlü devam etmezdi.

ARTVIN EN GÜZEL ÇOCUKLARINI ANIYOR

Ve daha nicelelerini, mücadele tarihi içerisinde kaybettüğümüz devrimcileri anma günü ilan ettiğimiz 23 Aralık gününde saat 12:00'de Borçka'da Erkan Uzuneminağaoğlu'nun mezarı yanında olacağız.

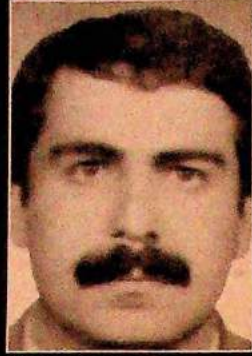
Aynı gün saat 14:00'te Artvin belediyesi düğün salonunda Oğuzhan Müftüoğlu ve Mahmut Memduh Uyan'ın katılacağı "devrimci hareketi anlamak ve 12 Eylül" konulu panel düzenlenecektir.

Saat 17:30'da Artvin'in en güzel çocuklarını gecesi Sevinç Eratalay, kaybettüğümüz arkadaşlarımızın aileleri ve mücadele arkadaşlarımızın katılımıyla devam edecektir.

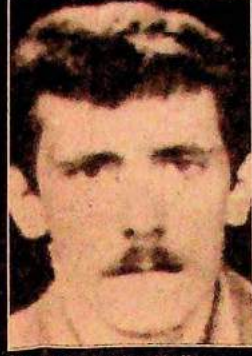
Artvin'de yitirdiğimiz tüm arkadaşlarımızı...

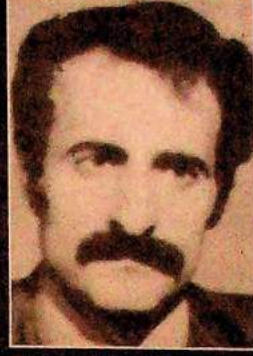
Cavit Kaya

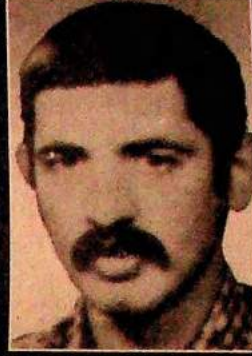
Ahmet Pehlivan

İhsan Hacimuratoğlu

Cengiz Aksakal

Erkan Uzuneminağaoğlu

Artvin halkı en güzel çocuklarını anıyor

Artvin'de yarın yapılacak etkinlikte devrimci mücadele içinde yitirdiğimiz yoldaşlar anılırken, bir yandan da bu gelenek perspektifinden Sol'un bugününe bakılacak

Türkiye Devrimci Hareketi'nin Karadeniz'in birçok bölgesinde emekçi halkla beraber düzenlediği miting ve gösteriler, oluşturduğu komite ve kitle örgütlenmeleri geleceğin sosyalist toplumunun nüvelerini taşıyordu.

ALİ AKSU

Çocukluğumuzda, dedelerimizin, ninelerimizin anlattığı; fakirlerin padişaha, beye, zalime, zengine kafa tutup, cenge tuttuğu hikayeleri dinledik.

Doğanın her halini üstünde yaşayanlarla olanca cömertliğiyle paylaştığı, her gününde dört mevsim bulunan, her yolun bir hikayesinin olduğu, 2000 rakımın üstünde başımız her adımda göğe değmeye doğru boy atan genç çocuklardık. Herkes kadar güzel, çirkin, yakışıklı, herkes kadar bıçkın, yaman, herkes kadar korkuyu bilmiş, kavgayı tatmış, dostluk bildik ve herkes kadar yaşanmamış olanın acemisiydik.

Analarımız emzirdikleri sütün yanında, yoksulluktan okunarak kurtulabileceğini fısıldarlardı kulaklarımıza... Düzlükleri kıt, yolları dar, iklimi düzen tanımaz bir diyardı bizimki... Büyük ormanın güzelliğine tutkun ormancı, okulda öğrencisinden öğrenen öğretmen, yaylada yıldırımlarla alay eden çoban, tarlada tirpanını feleğin çarkına vuran ırgat, çayda bedenini körelterek umuda sığan kadın, uzun yollardan evdeki bekleyenlere huzur biriktiren şoför, zamanın ve yaşamın zorlukları karşısında bir direniş biçimi olarak illa da gülümseyişin yolunu bulan poşa, suda uzun yaşamasını ve ters yöne dikine yüzmesini bilen balık, hayatta emekçi halkımızın yüceliğinin emrinde, hizmetine gönül indirmiş devrimci olduk.

Hemde can-ı gönülden yanarak, aşkımdan sakındığımızı onunla paylaşacak kadar kendimizden geçerek...

YÜCE DEĞERLERİ KUŞANARAK

Geçmişten, başımızdan geçenlerden hiç bir şikayeti olmadan toprağımızla bütünleşmiş bir haldeyiz. Sizler, bizleri tanıyıp sevenler, tanımadan sevenler bilesiniz ki, hâlâ gözümüzü karartarak kendimizden vazgeçtiğimiz değerlere; eşitliğe, özgürlüğe, karşılıksız dayanışmaya ve ezilenlerin bayramı devrimine inancımız tam. Faşizme ve emperyalizme karşı direncimiz sonsuzdur. Toprağın bir insan boyu dibinden çıkmalı epey oldu ve şimdi herşeyi sirayet etti bedenlerimiz. Kâh çocuklarımızın dilinde, kâh yaşlılarımızın rüyalarında, anılarında kâh da devrim için küçük siperler kazan, yeni deneyimlere korkusuz ve sabırlıca yol alan genç devrimcilerin inançlarını dava kılmalarına yoldaşız. Şimdi adaşlarımız var, düşüştüğümüz her yerde dirilip, filizlenen.

Ey dünya, ey yeryüzünde bir biçimde soluk alıp hatırlayan! Unutma biz hiç kimse için ölmedik, daha doğrusu biz hiç ölmedik... Mülkten, kariyerdan, hırstan, paradan uzak durarak, arınarak daha yüce değerlerle kuşanarak vardık huzurun ve özgürlüğün bereketli yoluna... Fakir hayatlarımızın zengin doruğuna böyle ulaştık...

Ey! şimdi olanca istekliliği ve saflığıyla bizi dinleyen, okuyan genç kardeşim; hayat seni bencillikle düşürmesin, tutuştursun emekçinin kendi kendini yönettiği bir dünya ölemedi tüm yarlılığıyla...